อ่านเขา อ่านเรา

14 บทความส่งเสริมการอ่าน จากผู้เชี่ยวชาญ 10 ประเทศ

คิดใหม่ เรื่องบทบาทของห้องสมุดขนาดเล็กและโครงการส่งเสริมการอ่านในเมียนมาร์

การส่งเสริมการอ่านและห้องสมุดในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

การหมุนเวียนหนังสือระหว่างห้องสมุด: แนวทางส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากหนังสือและสารสนเทศ

หนังสืออย่างมีประสิทธิภาพ คุณภาพการศึกษาที่เท่าเทียม: บทบาทสำคัญของการพัฒนาทักษะและนิสัยการอ่านที่ดีในระดับประถมศึกษา

การอ่านหนังสือในมาเลเซีย

โครงการส่งเสริมครัวเรือนและโรงเรียน

คุณภาพการศึกษาที่เท่าเทียม: บทบาทสำคัญของการพัฒนาทักษะในระดับประถมศึกษาและนิสัยการอ่านที่ดี

ปัจจัยส่งเสริมคนไทยให้มีวัฒนธรรมการอ่าน

ฟิลิปปินส์ เด็กทุกคนเป็นนักอ่าน

มายาคติของวัฒนธรรมการไม่รู้หนังสือ:กรณีอินโดนีเซีย

เด็กอ่านโลก: การเสริมสร้างประเทศแห่งนักอ่านในจากทักษะการอ่านสู่ทักษะแห่งศตวรรษใหม่

สิงคโปร์

คุณภาพการศึกษาที่เท่าเทียม: บทบาทสำคัญของการพัฒนาทักษะและนิสัยการอ่านที่ดีในระดับประถมศึกษา

กลยุทธ์เพื่อการพัฒนาห้องสมุดและหมุนเวียนหนังสือระหว่างห้องสมุด: ให้มีวัฒนธรรมการอ่าน

แนวทางส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากหนังสือและสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

เปิดชีวิต อ่านเพื่อนบ้าน หนังสือนิทานพื้นบ้านอาเซียน

ปัจจัยส่งเสริมคนไทยให้มีวัฒนธรรมการอ่าน

ห้องสมุดเพื่อชีวิต: แผนยุทธศาสตร์กลยุทธ์เพื่อการพัฒนาห้องสมุดและส่งเสริมการอ่านในเด็กและเยาวชนของประเทศเกาหลี

อุทยานการอ่านสายรุ้ง: ความคิดริเริ่มระดับรากหญ้านำเด็กๆ ในอินโดนีเซียตะวันออก

คุณภาพการศึกษาที่เท่าเทียม: บทบาทสำคัญของการพัฒนาทักษะและนิสัยการอ่านที่ดีในระดับประถมศึกษา

อุทยานการอ่านสายรุ้ง: ความคิดริเริ่มระดับรากหญ้านำเด็กๆ ในอินโดนีเซียตะวันออกสู่โลกแห่งจินตนาการ

TK park อุทยานการเรียน

อ่านเขา อ่านเรา

14 บทความส่งเสริมการอ่าน จากผู้เชี่ยวชาญ 10 ประเทศ

TK park
อุทยานการเรียนรู้

อ่านเขา อ่านเรา

14 บทความส่งเสริมการอ่าน จากผู้เชี่ยวชาญ 10 ประเทศ

พิมพ์ครั้งแรก สิงหาคม 2556
จำนวนพิมพ์ 1,000 เล่ม
ISBN 978-616-235-173-0

ที่ปรึกษา ดร.ทัศนัย วงศ์พิเศษกุล

บรรณาธิการ วัฒนชัย วินิจจะกูล

กองบรรณาธิการ วิภาศัย นิยมาภา
นันธนา เจริญภักดี
ทัศนีย์ จันอินทร์

ปก / รูปเล่ม วัฒนสินธุ์ สุวรัตนานนท์

พิมพ์ที่ บริษัท มาตา การพิมพ์ จำกัด
โทรศัพท์ 0 2923 5725

จัดพิมพ์โดย สำนักงานอุทยานการเรียนรู้
สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)
เลขที่ 999/9 อาคารสำนักงานเซ็นทรัลเวิลด์ ชั้น 17
ถ.พระราม 1 แขวงปทุมวัน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330
โทรศัพท์ 0 2264 5963-65 โทรสาร 0 2264 5966

คำนำ

สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ มีบทบาทและภารกิจชัดเจนในเรื่องของการพัฒนาคุณภาพคน ด้วยการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการแสวงหาความรู้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายและสร้างสรรค์ รูปธรรมหนึ่งซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีคือ อุทยานการเรียนรู้ หรือ TK park เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ให้บริการแก่ประชาชนโดยเฉพาะคนหนุ่มสาวและวัยรุ่น ที่ชั้น 8 ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ กล่าวได้ว่าในระยะ 8 ปีนับจากการก่อตั้งและเปิดให้บริการอุทยานการเรียนรู้ ได้จุดประกายให้สังคมไทยเกิดความตื่นตัวพัฒนาปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ที่มีลักษณะสร้างสรรค์ทันสมัยมากขึ้น เกิดเป็นแหล่งเรียนรู้รูปแบบใหม่ขึ้นมาจำนวนไม่น้อย

การเปิดพื้นที่ให้คนรุ่นใหม่มีเสรีภาพในการค้นคว้า แสวงหาและแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์ ดังเช่นอุทยานการเรียนรู้ เป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพคนเพื่อเตรียมความพร้อมของประเทศให้สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้ เพราะเป็นที่ประจักษ์ชัดว่าแม้แต่ประเทศที่ไม่มีทรัพยากรธรรมชาติ แต่หากมีคนที่มีคุณภาพแล้วประเทศนั้นย่อมสามารถสร้างความมั่งคั่งและพัฒนาสังคมให้เกิดความผาสุกได้

แต่สิ่งเหนี่ยวรั้งที่เป็นข้อจำกัดของการพัฒนาคุณภาพคนคือปัญหาความเหลื่อมล้ำทั้งความเหลื่อมล้ำของรายได้ และความเหลื่อมล้ำของโอกาส กล่าวสำหรับการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ อาจแก้ไขได้ด้วยการเพิ่มรายได้ลดรายจ่ายในกลุ่มคนยากจน แต่การลดความเหลื่อมล้ำทางโอกาสนั้น ต้องส่งเสริมให้เกิดการกระจายทรัพยากรและความรู้ให้ทั่วถึงเท่าเทียม และเข้าถึงได้อย่างสะดวก

การเข้าถึงหนังสือ ความรู้ และการอ่าน เป็น “สิทธิ” ของผู้คนในทุกสังคม หาใช่การหยิบยื่นมอบให้โดยคนกลุ่มที่อยู่เหนือกว่าส่งต่อให้แก่คนอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งด้อยกว่า ดังนั้นไม่ว่าจะยากดีมีจน จะอยู่อาศัยในเมืองใหญ่ทันสมัย หรือชนบทห่างไกลทุรกันดาร หากผู้ใด

ต้องการอ่านต้องการรู้ ผู้นั้นควรจะต้องได้อ่านและได้รู้ เพราะการอ่านเป็นหนทางสู่ความรู้และจินตนาการ ก่อให้เกิดความมุ่งมั่นและความใฝ่ฝันที่จะก้าวไปข้างหน้า ทำให้ปัจเจกชนมีแรงผลักดันและสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของตนให้บรรลุเป้าหมายของการมีชีวิตที่ดีงามเปี่ยมด้วยศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

ยิ่งใกล้เข้าสู่การรวมตัวของสิบประเทศในนามประชาคมอาเซียนในปี 2558 การเรียนรู้ที่จะเข้าใจและยอมรับในความแตกต่างหลากหลายของผู้คน ยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้น การเรียนรู้ดังกล่าวนี้เกิดขึ้นได้จากพื้นฐานของการอ่าน เมื่อได้อ่านจึงได้รู้ถึงความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา วัฒนธรรม วิถีชีวิต ทัศนคติและค่านิยม ตลอดจนรู้จักที่จะนำเอาความหลากหลายเหล่านี้มาสร้างเสริมเพิ่มพูนผลประโยชน์ทางสังคมบนพื้นฐานของความเข้าใจซึ่งกันและกัน

การพัฒนาคุณภาพคนด้วยการอ่าน ทั้งที่เป็นการอ่านแบบเดิมและรูปแบบการอ่านแบบใหม่ๆ ผ่านสื่อที่มิใช่หนังสือ จะต้องดำเนินไปพร้อมกับการส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่รู้จักคิดวิเคราะห์ จึงจะนำมาสู่การมองเห็นโอกาสใหม่ๆ ในอันที่จะยกระดับชีวิตความเป็นอยู่และเพิ่มประสิทธิภาพของแต่ละประเทศ เพื่อให้เท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงและสามารถแข่งขันกับโลกได้

คำกล่าวของ ซุนวู ที่ว่า “รู้เขา รู้เรา รบร้อยครั้ง ชนะร้อยครั้ง” นั้นพิสูจน์แล้วว่าจริงอย่างยิ่ง แต่คงมิใช่การรบเท่านั้นหรอกที่จำเป็นต้องรู้เขาและรู้เรา แม้แต่ความร่วมมือกันระหว่างผู้คนในประเทศที่มีภูมิหลังแตกต่างกันดังเช่นประชาคมอาเซียนก็จำต้องรู้เขารู้เราเช่นกัน นี่คือที่มาของชื่อหนังสือเล่มนี้ที่จะช่วยให้เรารู้จักและเข้าใจประเทศของเราและเพื่อนบ้านมากยิ่งขึ้นผ่าน “การอ่าน” ทั้งที่เป็นความหมายโดยตรงและโดยนัย

หนังสือ “อ่านเขา อ่านเรา” รวบรวมบทความที่มีการนำเสนอในการประชุมวิชาการประจำปี 2556 (Thailand Conference on Reading 2013) จำนวน 6 เรื่อง และบทความที่นำเสนอในการประชุมเมื่อปี 2554 (Thailand Conference on Reading 2011) จำนวน 7 เรื่อง รวมถึงการสัมมนาวิชาการ TK Forum 2011 อีก 1 เรื่อง รวมทั้งสิ้นเป็น 14 บทความ พร้อมกันนี้ยังจัดทำดีวีดีบันทึกการบรรยายพิเศษในการประชุมปีล่าสุด

2 หัวข้อไว้ในหนังสือเล่มนี้ด้วย ได้แก่ การบรรยายเรื่อง “คุณภาพการศึกษาที่เท่าเทียม: บทบาทสำคัญของการพัฒนาทักษะและนิสัยการอ่านในช่วงวัยประถมศึกษา” โดย ดร.ธีร์ จินกราน ผู้ประสานงานด้านสิทธิการศึกษา ภายใต้คณะกรรมการแห่งชาติด้านการพิทักษ์สิทธิเด็ก ประเทศอินเดีย และการบรรยายเรื่อง “วัฒนธรรมหนังสือในอุษาคเนย์” โดย รศ.ดร.สุเนตร ชุตินธรานนท์ ผู้อำนวยการสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ หวังว่าการจัดประชุมวิชาการเกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่านของกลุ่มประเทศอาซียน โดยนำเอามิติเรื่อง “การอ่าน” มาเป็นแกนของการเรียนรู้และทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน จะส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนภูมิทัศน์ทางความคิดที่เรามีต่อประเทศเพื่อนบ้าน และหวังว่าองค์ความรู้จากหลากหลายประเทศที่นำเสนอผ่านการประชุมแต่ละครั้งจะสามารถจุดประกายให้ผู้เข้าร่วมนำไปประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของไทย

TK park
อุทยานการเรียนรู้

สารบัญ

ว่าด้วยห้องสมุด

ห้องสมุดเพื่อชีวิต: แผนยุทธศาสตร์ของคณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์ สู่ปี ค.ศ. 2020 9

กลยุทธ์เพื่อการพัฒนาห้องสมุดและการส่งเสริมการอ่านในเด็กและเยาวชนของประเทศเกาหลี 25

อุทยานการอ่านสายรุ้ง: ความคิดริเริ่มระดับรากหญ้านำเด็กๆ ในอินโดนีเซียตะวันออกสู่โลกแห่งจินตนาการ 39

การส่งเสริมการอ่านและห้องสมุด ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 55

การหมุนเวียนหนังสือระหว่างห้องสมุด: แนวทางส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากหนังสือและสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ 77

คิดใหม่เรื่องบทบาทของห้องสมุดขนาดเล็ก และโครงการส่งเสริมการอ่านในเมียนมาร์ 95

TK park
อุทยานการเรียนรู้

สารบัญ

ว่าด้วยการอ่าน

คุณภาพการศึกษาที่เท่าเทียม: บทบาทสำคัญของการพัฒนาทักษะและนิสัยการอ่านที่ดีในระดับประถมศึกษา 113

การอ่านหนังสือในมาเลเซีย: โครงการส่งเสริมระดับบุคคล ครัวเรือนและโรงเรียน 123

มายาคติของวัฒนธรรมการไม่รู้หนังสือ: กรณีของเด็กอินโดนีเซีย 147

ปัจจัยส่งเสริมคนไทยให้มีวัฒนธรรมการอ่าน 163

เด็กฟิลิปปินส์ทุกคนเป็นนักอ่าน 185

การเสริมสร้างประเทศแห่งนักอ่านในสิงคโปร์ 207

เด็กอ่านโลก: จากทักษะการอ่านสู่ทักษะแห่งศตวรรษใหม่ 229

“เปิดชีวิต อ่านเพื่อนบ้าน” วิเคราะห์หนังสือนิทานพื้นบ้านอาเซียน 245

ภาคผนวก

โครงการประชุมวิชาการ ประจำปี 2556 Thailand Conference on Reading 2013 “Reading for Equity” 262

เกี่ยวกับผู้เขียน 269

TK park อุทยานการเรียนรู้

สำหรับปี ค.ศ. 2020
เรากำหนดแผนยุทธศาสตร์ใหม่
พร้อมกับวิสัยทัศน์ใหม่ว่า
"นักอ่านเพื่อชีวิต ชุมชนแห่งการเรียนรู้
และประเทศชาติที่เต็มไปด้วยองค์ความรู้"

TK park
สถานการเรียนรู้

ห้องสมุดเพื่อชีวิต

แผนยุทธศาสตร์ของคณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์ สู่ปี ค.ศ.2020

เกียง โก๊ะ ไล ลิน (Kiang-Koh Lai Lin)
และ จัสนา ฐานสุขลาล (Jasna Dhansukhlal)

บทนำ

ห้องสมุดนับเป็นเป้าหมายที่สำคัญของสังคมที่พัฒนาแล้วโดยถูกนำมาใช้เป็นช่องทางนำไปสู่กระบวนการเรียนรู้และพัฒนาทักษะความรู้อันยืนยาวตราบชั่วชีวิตของคนเรา อันเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเราและสามารถนำมาใช้ได้ไม่ว่าจะอยู่ในช่วงเวลาใดของชีวิต นับตั้งแต่การศึกษาในระบบทั้งระดับโรงเรียนและมหาวิทยาลัยไปจนถึงการเรียนรู้ในชีวิตหลังจากนั้น รวมไปถึงการศึกษานอกระบบอย่างเช่น การเรียนภาคค่ำ เป็นต้น ห้องสมุดถือเป็นสถานที่กลางๆ ทั่วไปที่ผู้คนจากทุกสาขาอาชีพสามารถเดินเข้ามาเพื่อแสวงหาความรู้และใช้ความรู้ที่ได้มาทำให้ชีวิตของตนก้าวหน้ายิ่งขึ้น ในสังคมส่วนใหญ่ ห้องสมุดสาธารณะมีบทบาทสำคัญต่อสังคมในแง่ของการสร้างความมั่นใจว่าจะไม่มีใครถูกทอดทิ้งให้ล้าหลังในเรื่องการแสวงหาความรู้และข้อมูลซึ่งจำเป็นต่อความก้าวหน้าส่วนบุคคล ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าห้องสมุดมีความสำคัญกับชีวิต

เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนขึ้นเราจะขอเล่าให้ฟังถึงประสบการณ์ของคณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์ (NLB) วันเวลาที่ผ่านไปทำให้ภูมิทัศน์ทางกายภาพและทางสังคมของสิงคโปร์มีการเปลี่ยนแปลงไป ห้องสมุดมีส่วนช่วยเชื่อมโยงผู้คนทั้งหลายเข้ากับชุมชนของพวกเขาและสร้างความผูกพันอันแข็งแกร่งระหว่างชุมชนต่างๆ เข้าด้วยกัน จนส่งผลให้ประเทศชาติโดยรวมมีความเข้มแข็งขึ้นตามไปด้วย ห้องสมุดประชาชนทั้ง 24 แห่งของเรา

แปลจาก "Libraries for Life: NLB's Strategic Plan into 2020" นำเสนอในงานประชุมวิชาการ Thailand Conference on Reading 2011 วันที่ 24-25 สิงหาคม 2554

ถูกใช้เป็นสถานที่จัดทำโครงการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาตนเองของคนในชุมชน และเมื่อเวลาผ่านไปห้องสมุดของเราได้กลายมาเป็นศูนย์รวมสำหรับชาวสิงคโปร์ทั้งหมดโดยไม่มีการแบ่งแยกอายุ เชื้อชาติ ภาษา อาชีพ ระดับการศึกษาและศาสนาแต่อย่างใด

แม้จะมีความก้าวหน้าด้านไอทีและสื่อดิจิทัลมากมายเพียงใดคนสิงคโปร์ก็ยังคงไม่ทิ้งเครือข่ายทางกายภาพของห้องสมุด ผลสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บริการแสดงให้เห็นว่าผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจในห้องสมุดคิดเป็น 4.33 จาก 5 ในแต่ละปีมีผู้มาใช้ห้องสมุดถึง 37 ล้านคน และการยืมหนังสือก็เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็น 33 ล้านในปีงบประมาณ 2010 (พ.ศ. 2553) เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2005 (พ.ศ. 2548) ซึ่งมีเพียง 27 ล้าน การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องสมุดก็ทำสถิติสูงเป็นประวัติการณ์เนื่องจากผู้มาใช้บริการห้องสมุดยุคปัจจุบันต้องการแสวงหาการเรียนรู้ในเชิงของประสบการณ์มากขึ้นควบคู่ไปกับการใช้เวลาว่างในการเรียนรู้และการอ่านจากหนังสือ

ผลสำรวจที่เราได้ทำยังแสดงให้เห็นอีกด้วยว่าชาวสิงคโปร์จำนวนมากใช้เวลาอยู่กับลูกหลานในห้องสมุดมากขึ้น วัยรุ่นก็เข้ามาศึกษาหาความรู้ในห้องสมุด ขณะที่คนวัยเกษียณและผู้สูงอายุฆ่าเวลาด้วยการอ่านหนังสือและเข้าร่วมกิจกรรมในห้องสมุดตามความต้องการของพวกเขา ด้วยเหตุนี้ห้องสมุดสาธารณะของสิงคโปร์จึงได้จัดให้พื้นที่ในห้องสมุดมีความปลอดภัยและสะดวกสบาย เหมาะกับการที่ชาวสิงคโปร์ทุกช่วงอายุจะมาใช้เวลากันอย่างสบายใจ ไม่ว่าจะเพื่อการพักผ่อนและนันทนาการหรือเพื่อการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้

การริเริ่มกิจกรรมการอ่านใหม่ ๆ

ในปีที่ผ่านมาเพียงแค่ปีเดียวเราได้ริเริ่มโครงการใหม่ๆด้านการอ่านหลายโครงการให้กับชาวสิงคโปร์เพื่อดึงดูดพวกเขาให้สนใจในการอ่านและการเรียนรู้ นอกจากเป็นส่วนหนึ่งของการเข้าถึงผู้ใช้แล้วยังเป็นการสนับสนุนแผนงานความตั้งใจการทำห้องสมุดเพื่อชีวิตอีกด้วย เราจะขอเล่าให้ฟังถึงกิจกรรมบางส่วนที่ได้ดำเนินการไปแล้วรวมถึงผลที่ได้รับดังนี้

- **วันหนังสือโลกและลิขสิทธิ์ (Book World and Copyright Day) : กิจกรรมแลกเปลี่ยนหนังสือ 2011 และ กิจกรรมค้นหานักอ่าน (Spot - The – Reader 2011)**

เพื่อให้สอดคล้องกับวันหนังสือโลกและลิขสิทธิ์ทางNLBได้จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนหนังสือ 2011 ขึ้นเป็นกิจกรรมเพียงวันเดียวที่เปิดโอกาสให้คนรักหนังสือมีส่วนช่วยดูแลสิ่งแวดล้อมพร้อมๆ ไปกับการอ่าน กิจกรรมนี้จัดติดต่อกันเป็นปีที่สามแล้วโดยห้องสมุดสาธารณะสิงคโปร์เพื่อให้บรรดาผู้มีใจรักหนังสือทั้งหลายเอาหนังสือที่ตนมีมาแลกเปลี่ยนกัน

ปีนี้มีผู้เข้ามาร่วมงานกว่า7,000คนและมีหนังสือเปลี่ยนมือกันมากถึง77,000เล่ม กิจกรรมนี้ทำให้ผู้ที่มาใช้ห้องสมุดและผู้ที่ไม่ได้มาใช้สามารถมอบชีวิตใหม่ให้กับหนังสือของตนด้วยการแบ่งปันให้กับคนอื่นๆ ขณะเดียวกันก็เป็นโอกาสให้เขาได้หนังสือเล่มใหม่ๆ สำหรับการอ่านทั้งเพื่อความบันเทิงและเพื่อหาความรู้

อีกกิจกรรมที่น่าสนใจในวันหนังสือโลกและลิขสิทธิ์ ก็คือ **กิจกรรมค้นหานักอ่าน (Spot - The - Reader 2011)**

อาสาสมัครกว่า 600 คนจาก 62 กลุ่มได้ออกเยี่ยมตามห้างสรรพสินค้า ตลาด โรงพยาบาล สวนสาธารณะย่านธุรกิจการค้าและใจกลางเมือง 12 แห่ง เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2554 ระหว่างเวลา 11:00-15:00 น. เพื่อค้นหาคนที่กำลังอ่านหนังสือและมอบของที่ระลึกให้ อาสาสมัครเหล่านี้ประกอบด้วยสมาชิกของชมรมอ่านหนังสือต่างๆ ผู้นำชุมชน นักเรียนจากโรงเรียนต่างๆ และเจ้าหน้าที่ NLB ตลอดระยะเวลา 4 ชั่วโมงอาสาสมัครได้พบนักอ่านมากถึง 6,000 คน (เพิ่มขึ้นเกือบร้อยละ 10 จากปีก่อน) และได้มอบถุงขนมเป็นรางวัลถึง 6,000 ชุดด้วยกัน

เราหวังว่ากิจกรรมแบบนี้จะช่วยกระตุ้นนักอ่านให้รักษานิสัยรักการอ่านไว้ต่อไป และตอกย้ำถึงความสำคัญของการพัฒนานิสัยรักการอ่านตลอดชีวิต

- **การเปิดห้องสมุดสาธารณะสองแห่งในห้างสรรพสินค้า Serangoon และ Clementi**

ในเดือนเมษายนและพฤษภาคม พ.ศ.2554 NLB ได้เปิดห้องสมุดสาธารณะใหม่สองแห่งตั้งอยู่ในห้างสรรพสินค้า Serangoon และ Clementi เพื่อเป็นการสนับสนุนวิสัยทัศน์ใหม่ของห้องสมุดเพื่อชีวิต

ห้องสมุดสาธารณะSerangoon(SRPL)เป็นห้องสมุดสาธารณะแห่งแรกในสิงคโปร์ที่มีการจัดพื้นที่เฉพาะสำหรับการเล่นเกม SRPL มีวัตถุประสงค์ส่งเสริมการเรียนรู้และการสร้างวัฒนธรรมการอ่านผ่านการเล่นเกม เกมที่นำมาใช้จะแสดงให้เห็นถึงเนื้อหาการศึกษาหรือคุณค่าการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญ นอกเหนือจากเกมที่เล่นกันอยู่ตามบ้านแล้ว SRPL ยังมีเกมอื่นๆ อีกหลากหลายที่จะช่วยเพิ่มพูนกระบวนการการเรียนรู้และค้นพบให้กับนักเล่นเกมทั้งมือใหม่และมือเก๋า SRPL ยังได้ร่วมมือกับองค์กรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น Singapore Cybersports and Online Gaming Association และ DigiPen Institute of Technology เพื่อจัดทำโปรแกรมและการฝึกอบรมในเรื่องเกี่ยวกับเกมด้วย

จากการที่ที่ตั้งของห้องสมุดอยู่ในห้างสรรพสินค้าและเป็นจุดรวมของการคมนาคมขนส่งหลัก ห้องสมุดจัดให้มีหนังสือมากมายหลากหลายที่เหมาะกับการอ่านง่ายและรวดเร็ว เช่น หนังสือการ์ตูน นิยายภาพและนิตยสาร โดยจัดวางให้ง่ายและสะดวกต่อการหยิบติดตัวไปอ่าน

และเพื่อเป็นการเฉลิมฉลองการเปิดตัวของ SRPL จึงมีการจัดนิทรรศการเรื่อง “เซรางกูน: สถานที่ที่ไม่มีใครเหมือน” ขึ้นเพื่อนำเสนอมรดกทางวัฒนธรรมในเขตพื้นที่เซรางกูน รวมทั้งแสดงผลงานของภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลจากการประกวดภาพถ่ายในหัวข้อ “ผู้คน สถานที่และความทรงจำ” SRPL ยังได้ร่วมมือกับ National Heritage Board (NHB) เพื่อจัดแสดงนิทรรศการอีกสองเรื่องเกี่ยวกับ “อาหาร” และ “เครื่องเทศ” โดยพุ่งเป้าไปยังเด็กและคนหนุ่มสาว เพื่อสร้างจิตสำนึกและเรียนรู้เกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมของถนนสายอาหารและการค้าเครื่องเทศของสิงคโปร์

ห้องสมุดยังได้ร่วมมือกับชุมชนและองค์กรระดับรากหญ้าจัดโปรแกรมที่มีเนื้อหาเหมาะทั้งกับเด็กและผู้ใหญ่ ผ่านการเรียนรู้แบบโต้ตอบ อาทิ หัวข้อเกี่ยวกับมรดกทาง

วัฒนธรรม การใช้ชีวิตอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ไม้ยืนต้น หรือแม้แต่การเล่านิทานสำหรับเด็ก

มีการแนะนำบริการใหม่สองบริการพร้อมกับการเปิดห้องสมุดสาธารณะClementi (CMPL) ได้แก่การบริการถุงสีน้ำตาลลึกลับซึ่งพุ่งเป้าไปที่กลุ่มคนที่หยุดพักทานอาหารกลางวัน เป็นการบริการที่สอดคล้องกับแนวคิด “แวะด่วน” คือแวะรับและไป โดยที่ในถุงจะบรรจุหนังสือที่ได้รับการคัดสรรแล้วตามความนิยม นอกเหนือจากบริการถุงสีน้ำตาลลึกลับแล้ว เด็กๆ ยังสามารถเพลิดเพลินกับการเรียนรู้จากประสบการณ์ผ่านซุ้มนิทานดิจิทัลแบบโต้ตอบ ซึ่งเปิดตัวเป็นครั้งแรกด้วย

ห้องสมุดสาธารณะClementiเป็นห้องสมุดลำดับที่24ในประเทศสิงคโปร์มีพื้นที่ทั้งหมด 1,900 ตารางเมตร มีหนังสือ นิตยสารและสื่อภาพและเสียงประมาณ 150,000 รายการในสี่ภาษาหลัก โดยมีทั้งหนังสือนวนิยายและสารคดีสำหรับผู้ใหญ่และคนหนุ่มสาวถึง 83,000 เล่ม และหนังสือสำหรับเด็ก 67,000 เล่ม มีนิตยสารท้องถิ่นและต่างประเทศกว่า 400 รายการ และหนังสือพิมพ์สี่ภาษาอีกจำนวนหนึ่ง

- **หนังสือมีชีวิต (Books Come Alive)**

หนังสือมีชีวิต หรือ Books Come Alive (BCA) เป็นกิจกรรมการอ่านระดับประเทศสำหรับเด็กอายุ 7 ถึง 12 ปี มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการอ่าน ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์และการแบ่งปันความสนใจในการอ่านระหว่างเพื่อนกับเพื่อน ขยายประสบการณ์การอ่านและให้โอกาสเด็กๆ ในการเรียนรู้

BCAเริ่มต้นเมื่อวันที่4มิถุนายน2554ด้วยกิจกรรมลึกลับมากมายสำหรับเด็กและจะมีต่อเนื่องกันไปจนถึงเดือนพฤศจิกายน 2554 กิจกรรมเปิดตัวจัดขึ้นระหว่างวันที่ 27-29 พฤษภาคมที่ United Square Shopping Mall มีเด็กมาร่วมส่งบทวิจารณ์หนังสือ และร่วมกิจกรรมแนวลึกลับถึง 412 คน และมีผู้มาสมัครเป็นสมาชิกห้องสมุดใหม่อีก 56 ราย

นับตั้งแต่เปิดตัวโครงการมาได้มีการดำเนินกิจกรรมไปแล้วทั้งสิ้น 56 กิจกรรม (ข้อมูล ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2554) ซึ่งรวมทั้งกิจกรรมหลักของ BCA และกิจกรรมพิเศษสำหรับเด็ก และมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งสิ้นมากกว่า 1,364 คน

กิจกรรม Code RE(a)D เป็นกิจกรรมแนวท้าทายยอดนิยมของ BCA ซึ่งเป็นการดึงเด็กให้หันมาอ่านหนังสือ โดยใช้เกมแก้เงื่อนงำผสานกับกิจกรรมการอ่าน/วาดภาพ ความท้าทายจะประกอบไปด้วยปริศนา 14 รายการซึ่งเด็กๆ จะต้องไขให้ได้ก่อนจะนำมาปะติด-ปะต่อเป็นคำตอบซึ่งเป็นชื่อหนังสือลึกลับ เริ่มแรกเลยเด็กจะต้องไปรับคู่มือนักสืบ (โดยยืมได้ 6 ครั้ง) และรวบรวมเบาะแสของแต่ละสัปดาห์จากห้องสมุดสาธารณะ ความท้าทายจะสิ้นสุดลงในเดือนกันยายนพร้อมกับการปล่อยปริศนาสุดท้ายออกมา เด็กที่มีคำตอบถูกต้องมีโอกาสที่จะชนะรางวัลลึกลับ ปรากฏว่าใน 2 สัปดาห์แรกของกิจกรรมนี้ (4-19 มิถุนายน 2554) มีเด็กมารับคู่มือไปถึง 2,362 เล่มโดยเป็นการยืมทั้งสิ้น 15,277 ครั้ง

ในช่วงเดือนแรกของการเปิดตัวโครงการนี้มีเด็กมากกว่า 1,776 คนได้เข้าร่วมในกิจกรรมที่หลากหลายของ BCA

- kidsREAD

กิจกรรมการอ่านระดับประเทศซึ่งเปิดตัวอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 23 เมษายน 2547 โดยมีนาย ลี เซียง-หลุง (Lee Hsien Loong) ซึ่งเป็นรองนายกรัฐมนตรีในขณะนั้นเป็นประธาน กิจกรรมนี้เป็นความร่วมมือกันระหว่าง NLB, People's Association (PA) และชุมชนที่ช่วยเหลือตนเองอีก 5 ชุมชนเพื่อส่งเสริมและปลูกฝังนิสัยรักการอ่านในหมู่เด็กอายุ 4-8 ปีจากครอบครัวผู้มีรายได้ต่ำในประเทศสิงคโปร์

ผลจากการร่วมมือกันดังกล่าวได้ก่อให้เกิดชมรม kidsREAD ขึ้นถึง 120 แห่งทั่วประเทศสิงคโปร์โดยมีอาสาสมัครมากกว่า 5,000 คน และเข้าถึงเด็กได้มากกว่า 13,500 คน จากแผนเริ่มแรกที่จะจัดตั้งชมรมการอ่านขึ้นโดยใช้พื้นที่ตามศูนย์ชุมชน ห้องสมุดสาธารณะหรือไม่ก็ศูนย์บริการต่างๆ ที่เข้าร่วมกับกลุ่มชุมชนเหล่านี้ ปรากฏว่าภายหลังมีองค์กรต่างๆ เข้ามาร่วมด้วยเพิ่มขึ้น ทั้งโรงเรียนประถมศึกษา ศูนย์บริการครอบครัว ศูนย์ดูแลนักเรียน โรงเรียนอนุบาล องค์กรสำหรับผู้มีความต้องการพิเศษ และสถานสงเคราะห์เด็ก

ในอนาคตหากแผนยุทธศาสตร์ห้องสมุดปี ค.ศ.2020 ได้รับการอนุมัติงบประมาณดำเนินการสำหรับปี พ.ศ. 2555 ถึง 2559 โครงการ kidsREAD จะเก็บเด็กไว้ในโครงการได้จนพวกเขาสำเร็จชั้นประถม 2 แทนที่จะอยู่ในโครงการได้แค่ปีเดียว เราจะเพิ่มคุณภาพของโครงการให้ดีขึ้น และหลักสูตรจะได้รับการปรับแต่งเพื่อตอบสนองความก้าวหน้าในการ

พัฒนาทักษะการอ่านที่เหมาะสำหรับวัยของพวกเขา โครงการจะได้รับการขยายให้ครอบคลุมจำนวนเด็กที่มากขึ้น

- **การเปิดตัวการฉลองครบรอบ 5 ปี ของกิจกรรมการอ่านกับคุณพ่อครบ 10,000 รายและมากกว่านั้น**

การเปิดตัวการฉลองครบรอบ 5 ปี ของกิจกรรมการอ่านกับคุณพ่อครบ 10,000 รายและมากกว่านั้น ภายใต้แนวคิด "การอ่าน - ของขวัญชิ้นแรกที่มอบให้กับลูกของคุณ" เมื่อวันเสาร์ที่ 4 มิถุนายน 2554 ณ The Plaza ของอาคารหอสมุดแห่งชาติ สามารถดึงดูดผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ประมาณ 2,000 ราย

บรรดาคุณพ่อและสมาชิกในครอบครัวจากทุกสาขาอาชีพได้ใช้เวลาบ่ายวันเสาร์สนุกสนานกับกิจกรรมต่างๆ อาทิ การเล่านิทาน การแสดง เกม การประชุมเชิงปฏิบัติการเคล็ดลับการอ่าน คำแนะนำเกี่ยวกับหนังสือเด็กและงานฝีมือเก๋ๆ

นับตั้งแต่ได้มีการริเริ่มกิจกรรมนี้ขึ้นตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2550 มีผู้ได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมนี้ไปมากกว่า 60,000 ราย กิจกรรมมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มจำนวนพ่อที่อ่านหนังสือกับลูกเป็นประจำให้มากขึ้น

- READ! Singapore

โครงการรณรงค์*มาอ่านหนังสือกันเถอะ!สิงคโปร์*เป็นการทำงานร่วมกับพันธมิตรกว่า 120 รายไม่ว่าจะเป็นผู้ผลิตหนังสือ องค์กรชุมชน และองค์กรธุรกิจ รวมทั้งโรงเรียนอีกนับร้อย ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา 6 ปีกิจกรรมรณรงค์นี้ได้จัดการอภิปรายหนังสือ การตั้งชมรมการอ่านและกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านมากกว่า 1,600 ครั้งและดึงดูดผู้คนมากกว่า 160,000 คนจากทั่วประเทศสิงคโปร์ให้มาเข้าร่วม ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่กว้างขวางและหลากหลาย ประสบความสำเร็จอย่างมากในหมู่คนขับรถแท็กซี่ ช่างทำผม ครู เจ้าหน้าที่อนามัย พนักงานบริการ พนักงานต้อนรับ ข้าราชการพลเรือน เยาวชนและผู้สูงอายุ ส่งผลให้มีการตั้งชมรมอ่านหนังสือของกลุ่มพวกเขาขึ้น จนถึงปัจจุบันมีชมรมอ่านหนังสือเกิดขึ้นแล้วกว่า 90 ชมรม

กิจกรรมสำคัญภายใต้โครงการรณรงค์*มาอ่านหนังสือกันเถอะ!สิงคโปร์2011*คือการเปิดตัว MobileRead ซึ่งเป็นโปรแกรมแอพพลิเคชั่นที่พัฒนาโดยคณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติ (NLB) เพื่อส่งเสริมให้คนอ่านหนังสือในระหว่างการเดินทาง บรรดาคนรักหนังสือและใช้โทรศัพท์ iPhone สามารถเข้าถึงเรื่องสั้นซึ่งได้รับเลือกเป็นหนังสืออ่านสำหรับกิจกรรมในปีนี้รวมถึงหนังสือที่ได้รับการคัดเลือกในหกปีที่ผ่านมา โดยสามารถโหลดอ่านหนังสือเหล่านี้ได้ฟรี

เท่านั้นยังไม่พอ NLB ยังจับมือกับ Infocomm Development Authority of Singapore (IDA) ส่งเสริมกิจกรรม MobileRead ให้กลายมาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่ทันสมัย นับตั้งแต่เปิดตัวอย่างไม่เป็นทางการในเดือนมกราคม 2554 มีการดาวน์โหลดไปแล้วถึง 40,000 ครั้งรวมทั้ง e-books อีก 29,000 ครั้งด้วย

ในวันที่ 1 กรกฎาคม NLB และ IDA ได้เป็นเจ้าภาพจัดเทศกาล “เพลิดเพลินกับไลฟสไตล์การอ่านแบบดิจิทัล” ขึ้น ซึ่งได้จัดแสดงหนังสือภายใต้กิจกรรม *มาอ่านหนังสือกันเถอะ! สิงคโปร์* ควบคู่ไปกับกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

การรณรงค์ในปีนี้มีผลงานของนักเขียนสิงคโปร์ที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการมากที่สุดนับตั้งแต่เริ่มกิจกรรมนี้เมื่อปี พ.ศ. 2548 คือจำนวน 20 คนประกอบด้วยบทกวี 4 เล่ม นิยายและเรื่องสั้นอย่างละ 8 เล่ม ผลงานทั้ง 20 เล่มจะถูกแปลเป็นสี่ภาษา หนึ่งในนั้นคือ Gone Case โดย Dave Chua ซึ่งเป็นผลงานชิ้นแรกของนักเขียนชาวสิงคโปร์ที่ได้ตีพิมพ์เป็นนิยายภาพ (graphic novel) อีกด้วย

นิยายเรื่องสั้นและบทกวีที่ได้รับการคัดเลือกยังได้รับการรวบรวมและพิมพ์เผยแพร่ลงในหนังสือ READ! Singapore 2011 ซึ่งสามารถยืมอ่านได้จากห้องสมุดของ NLB ทุกแห่ง กิจกรรมรณรงค์ *มาอ่านหนังสือกันเถอะ! สิงคโปร์ 2011* เริ่มขึ้นตั้งแต่ 23 มิถุนายน ไปจนถึง 28 กันยายน 2554 ตลอดระยะเวลา 14 สัปดาห์มีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านตามสถานที่ต่างๆ ทั่วสิงคโปร์

นอกจากนั้น ยังมีการจัดงานเทศกาลการอ่านถึง 6 งานโดย NLB และผู้นำชุมชนประสงค์ให้เข้าถึงคนกว่า 2,000 คนเพื่อส่งเสริมการอ่านและจัดตั้งกลุ่มอ่านหนังสือขึ้นในปี 2554

ด้วยโครงการที่ขยายขอบเขตใหญ่ขึ้นและกว้างขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของผู้อ่านทั้งเก่าและใหม่ ทำให้โครงการ *มาอ่านหนังสือกันเถอะ! สิงคโปร์* เติบโตก้าวหน้าอย่างมากนับแต่โครงการได้ถือกำเนิดขึ้นเมื่อหกปีก่อน การสนับสนุนที่เพิ่มมากขึ้นทั้งจากสาธารณะ สถาบันการค้าและสถาบันการศึกษา รวมทั้งสื่อ ได้พิสูจน์ให้เห็นถึงสถานะของโครงการ *มาอ่านหนังสือกันเถอะ! สิงคโปร์* ว่าเป็นงานระดับชาติประจำปีที่ผู้คนตั้งตารอคอย

ความสำเร็จของโครงการรณรงค์*มาอ่านหนังสือกันเถอะ!สิงคโปร์*คือการเกิดชมรมการอ่านเป็นจำนวนมากกระจายไปในกลุ่มอาชีพต่างๆ ตัวอย่างเช่น ชมรมการอ่านแท็กซี่ Sifu ได้ช่วยส่งเสริมให้ชาวสิงคโปร์จำนวนมากปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและกลายมาเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของศตวรรษที่ 21

ในอนาคตเราหวังที่จะขยายกิจกรรมรณรงค์ให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กรวมถึงส่งเสริมเรื่อง “การเขียน” และส่งเสริมให้คนรู้จักเขียนความคิดเห็นของตนหลังอ่านจบ เราหวังที่จะคัดเลือกเรื่องสั้นที่น่าอ่านให้มีจำนวนมากขึ้นและนำมาแปลเป็นภาษาอื่นๆ อีก 3 ภาษา (อังกฤษ จีน มลายู)

- **ความร่วมมือกับ People’s Association**

การทำงานร่วมกับ People’s Association (PA) จะช่วยให้ NLB สามารถใช้ประโยชน์จากเครือข่ายรากหญ้าของ PA เพื่อเข้าถึงชาวสิงคโปร์ให้มากขึ้น

ในฐานะที่เป็นเจ้าของของโครงการ Passion Card ทำให้ PA ดึงสมาชิกมาเข้าร่วมกิจกรรมอันน่าตื่นเต้น ณ ศูนย์ชุมชนและเอาท์เล็ตต่างๆ ของ PA ได้ การรวมตัวกันของ NLB และ PA ก่อให้เกิดพลังอันจะนำไปสู่ความสำเร็จอย่างมหันต์

การร่วมมือกันของทั้งสองหน่วยงาน เช่น

ก) บัตร NLB - PAssion

สมาชิกบัตร PAssion EZ - link ที่เป็นชาวสิงคโปร์และคนต่างชาติที่มีถิ่นพำนักถาวรในสิงคโปร์ (PRS) สามารถเพลิดเพลินกับการเป็นสมาชิกพิเศษระดับพรีเมี่ยมของ NLB

ฟรี นาน 5 ปีทันทีที่ลงทะเบียน ซึ่งจะทำให้สมาชิกระดับพรีเมี่ยมสามารถยืมของในห้องสมุดได้ 8 รายการรวมถึงการยืมวัสดุภาพและเสียงจากห้องสมุดสาธารณะได้สูงสุด 4 ชิ้น

คนสิงคโปร์และ PRS ผู้ลงทะเบียนใหม่หรือต่ออายุสมาชิกบัตร PAssion ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2554 เป็นต้นไปจะได้รับการลงทะเบียนเข้าเป็นสมาชิกระดับพรีเมี่ยมของ NLB โดยอัตโนมัติโดยมีข้อกำหนดและเงื่อนไขเช่นเดียวกับการลงทะเบียนเป็นสมาชิกบัตร PAssion EZ - link ส่วนสมาชิกบัตร PAssion EZ - link ที่ลงทะเบียนไว้ก่อนนี้จะต้องไปลงทะเบียนกับทางห้องสมุด NLB เพื่อขอเป็นสมาชิกระดับพรีเมี่ยมของ NLB ได้ฟรีจนกว่าจะหมดอายุของบัตรสมาชิก PAssion

ข) ชมรมอ่านหนังสือ PAssion

PA และ NLB จะร่วมมือกันพัฒนาโครงการเพื่อดึงสมาชิกบัตร PAssion เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง หนึ่งในโครงการดังกล่าวได้แก่ การพัฒนาและการขยายกลุ่มคนที่สนใจเข้าร่วมชมรมอ่านหนังสือระหว่าง NLB และ PA โดยจะรณรงค์ให้มีสมาชิกเพิ่มขึ้น และในเวลาเดียวกันก็จะใช้ชมรมเป็นฐานให้สมาชิกเข้าร่วมในการให้บริการชุมชนที่มุ่งส่งเสริมการอ่าน

ค) งานเลี้ยงอาหารค่ำและทุเรียนสำหรับสมาชิกชมรมอ่านหนังสือ

"งานเลี้ยงอาหารค่ำและทุเรียน" เป็นงานสังสรรค์ที่จัดโดย PA เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคมสำหรับคนกว่า 200 คนเพื่อแนะนำชมรมอ่านหนังสือ และชักชวนให้ผู้นำชุมชนรายใหม่จัดตั้งชมรมอ่านหนังสือขึ้น ระหว่างงานสังสรรค์ดังกล่าว NLB ได้จัดการอภิปรายหนังสือที่น่าสนใจถึง 8 ช่วงด้วยกัน (แบ่งเป็นภาษาอังกฤษ 4 ช่วงและภาษาจีน 4 ช่วง) เพื่อกระตุ้นให้เกิดการจัดตั้งชมรมอ่านหนังสือขึ้นในชุมชนใหม่ๆ แผนระยะยาวสำหรับ PA คือการจัดตั้งชมรมอ่านหนังสือให้ครบทุกเขตในประเทศสิงคโปร์

- **การเข้าถึงผู้ใช้และชุมชน**

จากการพยายามดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ห้องสมุดสาธารณะได้จัดทำกิจกรรมต่างๆ มากมายตามโรงเรียนและชมรมต่างๆ ในแต่ละชุมชน มีการจัดงานถึง 59 งานเพื่อรองรับเฉพาะคนหนุ่มสาวซึ่งสามารถดึงคนมาร่วมงานได้ถึง 19,498 คน ส่วนกิจกรรม

สำหรับผู้สูงวัยมีการจัดทั้งหมด 4 งานมียอดรวมของผู้เข้าร่วม 2,033 ราย ในขณะที่กิจกรรมสำหรับบุคคลทั่วไปจัดขึ้น 17 งานมียอดรวมของผู้เข้าร่วม 17,731 ราย ตัวอย่างงานใหญ่ที่จัดขึ้น เช่น

เทศกาล Active Aging (1-3 เมษายน) : นอกเหนือจากการจัดแสดงหนังสือและบริการของห้องสมุดแล้ว บรรณารักษ์ยังจัดให้มีการเล่าเรื่องหนังสือสู่กันฟัง และการแสดงดนตรีที่บรรเลงโดย erhu บนเวทีในช่วงเทศกาลอีกด้วย มีหนังสือรวมถึงสื่อภาพและเสียงให้บริการยืมคืนประมาณ 1,770 รายการ ยอดรวมของหนังสือที่ถูกยืมภายในงานมีทั้งสิ้น 1,497 เล่ม

Canberra Day (17 เมษายน) : งานระดับรากหญ้าที่จัดโดยศูนย์ชุมชน Jelutung ร่วมกับ Canberra Consultative Citizens' Committee มีผู้เข้าร่วมงาน 3,000 คนซึ่งส่วนใหญ่มาแวะเยี่ยมชมบูธของ NLB เพื่อเลือกหาและรับแสตมป์กิจกรรมสำหรับนำไปแลกถุงขนม ในระหว่างงานมีการยืมหนังสือไป 724 เล่ม

สถาบันการศึกษาแห่งชาติ (10 พ.ค. และ 6 มิถุนายน) : กิจกรรมรณรงค์เพื่อเข้าถึงสถาบันการศึกษาต่างๆ โดยมีการประชาสัมพันธ์ให้ครูที่เพิ่งจบการศึกษาได้ทราบถึงการบริการต่างๆ ของห้องสมุด ผลที่ได้รับเป็นไปในเชิงบวกและได้รับข้อเสนอแนะในทางสร้างสรรค์มากมาย

- **ชุมชนแห่งการเรียนรู้**

ปัจจุบันมีชุมชนแห่งการเรียนรู้ (LCS) 23 แห่งเกิดขึ้นในละแวกใกล้เคียงห้องสมุดสาธารณะ ชุมชนเหล่านี้ได้รวมเอาผู้คนในกลุ่มที่มุ่งเน้นเรื่องการอ่านเป็นหลักและกลุ่มที่ "มุ่งเน้นกิจกรรม" เข้าไว้ด้วยกัน สมาชิกชุมชนประกอบไปด้วยวัยรุ่นและผู้ใหญ่/ผู้สูงวัย มีโอกาสแบ่งปันความสนใจ แบ่งปันหนังสือและความรู้พร้อมไปกับการอภิปรายหนังสือ มีการจัดกิจกรรมไปแล้ว 29 ครั้งโดยมีผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น 642 ราย

กิจกรรมล่าสุดที่ได้รับการบรรจุไว้ในชุมชนแห่งการเรียนรู้คือ ชมรมนักเขียนนวนิยายชาวสิงคโปร์ที่ CTPL กิจกรรมครั้งแรกจัดขึ้นเมื่อเดือนพฤษภาคม มีผู้เข้าร่วม 12 คน ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่กระตือรือร้นอยากรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์และ

การเขียนนวนิยาย ส่วนชมรมอ่านหนังสือ (ภาษาจีน) ของผู้สูงวัย ชมรมแท็กซี่ Sifu ชมรมคนรักหนังสือและเล่นเกม ยังคงมีกิจกรรมที่สมาชิกให้การตอบรับที่ดี

อนาคต - ห้องสมุดเพื่อชีวิต: แผนยุทธศาสตร์ของ NLB กับการก้าวเข้าสู่ปี ค.ศ. 2020

การขับเคลื่อนไปข้างหน้าโดยNLBกำหนดแผนยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นทำโครงการที่มีวัตถุประสงค์เสริมสร้างความเข้มแข็งในงานหลักของ NLB นั่นคือการส่งเสริมการอ่านและสร้างความมั่นใจว่าต้นทุนทางสังคมในเชิงบวกของห้องสมุดจะได้รับการขยายให้เพิ่มขึ้น

จะได้เห็นการเปลี่ยนแปลงจากห้องสมุดธรรมดาๆไปเป็นห้องสมุดที่รองรับกิจกรรมทางสังคมมากขึ้นและมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนมากขึ้นเพื่อประโยชน์ของชาวสิงคโปร์ทั้งมวล โครงการต่างๆ เกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่านจะเปลี่ยนจากรูปแบบ “หนึ่งเดียวเหมาะกับทุกคน” ไปเป็นการกำหนดกรอบกว้างๆ และนำมาดัดแปลงให้เข้ากับความต้องการในการร่วมมือกับแต่ละชุมชน จากงานที่เราทำอยู่ในปัจจุบันด้านการเก็บรวบรวมและอนุรักษ์หนังสือเกี่ยวกับสิงคโปร์ ขั้นต่อไปเราจะเก็บรวบรวมงานเขียนเกี่ยวกับสิงคโปร์โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ปัจจุบันห้องสมุดเรามีเนื้อหาเหล่านี้ในรูปแบบต่างๆ กันไว้บริการอยู่บ้างแล้ว และเราจะใช้สิ่งที่มีอยู่สร้างเป็นหมวดหมู่พิเศษใหม่ขึ้นมาเพื่อยกระดับการอ่านและการเรียนรู้ของคนสิงคโปร์และเข้าถึงกลุ่มคนต่างๆ ให้กว้างขึ้น ทุกวันนี้การให้บริการห้องสมุดรูปแบบดิจิทัลของเรายังเป็นเพียงตัวเสริมการบริการหลักและเครือข่ายของห้องสมุดสาธารณะอยู่ เราต้องการจะพัฒนาต่อไปด้วยการให้บริการห้องสมุดดิจิทัลเกิดขึ้นได้ในทุกที่ทุกเวลา

ในแผนงานห้องสมุดปีค.ศ.2000เราได้ใช้โครงสร้างพื้นฐานเป็นตัวขับเคลื่อนหลักเพื่อเป็นการวางรากฐานสำหรับเครือข่ายห้องสมุดสาธารณะ แต่สำหรับแผนในปี ค.ศ. 2010 เราหวังจะพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลเพื่อให้ทันกับแนวโน้มและเทคโนโลยีของยุคปัจจุบัน ขณะที่แผนสำหรับปี ค.ศ. 2020 เราได้มีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ใหม่พร้อมกับวิสัยทัศน์ใหม่ว่า “นักอ่านเพื่อชีวิต ชุมชนแห่งการเรียนรู้ และประเทศชาติที่เต็มไปด้วยองค์ความรู้”

วิสัยทัศน์ใหม่ “นักอ่านเพื่อชีวิต ชุมชนแห่งการเรียนรู้ และประเทศชาติที่เต็มไปด้วยองค์ความรู้”

ก่อนอื่นขออธิบายถึงเหตุผลว่าทำไมถึงได้เลือกวิสัยทัศน์ใหม่นี้มาเป็นส่วนหนึ่งของแผนกลยุทธ์ การอ่านเป็นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการแสวงหาความรู้ การเรียนรู้และห้องสมุดอยู่ในสถานะที่จะโอบอุ้มให้การอ่านเพื่อชีวิตได้ยกระดับขึ้นมาสู่วาระแห่งชาติได้ ชุมชนแห่งการเรียนรู้สามารถสร้างขึ้นได้ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ในระดับห้องสมุดที่ซึ่งแต่ละคนสามารถเชื่อมต่อกับชุมชนของตนเองไปพร้อมๆ กับการสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของและแบ่งปันคุณค่าในสังคมพหุวัฒนธรรมของเราต่อกัน

ในทศวรรษหน้า สิงคโปร์ปรารถนาจะเป็นประเทศที่เต็มไปด้วยองค์ความรู้ และห้องสมุดมีบทบาทสำคัญในการสร้างให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตขึ้นในหมู่ประชาชนและชุมชน ความร่วมมือกันระหว่างห้องสมุดและสถาบันอื่นๆ สามารถทำให้การเข้าถึงแหล่งความรู้ของประเทศเป็นไปได้กว้างขวางขึ้น

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์นี้เราจะมุ่งเน้นไปที่วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์หลัก 4 ประการ ดังนี้

- **การอ่าน การเรียนรู้และข้อมูลด้านการรู้หนังสือ**

วัตถุประสงค์นี้จะมุ่งเน้นไปที่การปลูกฝังนิสัยรักการอ่านที่มั่นคงและเพิ่มความสนใจในคุณภาพการอ่านของนักอ่านให้มากขึ้น เราต้องการที่จะวางรากฐานการอ่านอันแข็งแกร่งในครอบครัวของกลุ่มเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กเล็ก รักษาความสนใจของเยาวชนในการอ่านและการเรียนรู้ผ่านการมีส่วนร่วมของโรงเรียน ช่วยให้เกิดบรรยากาศที่กระฉับกระเฉงในการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชนกับผู้สูงวัย ให้ความรู้และข่าวสารใหม่ๆ ด้านข้อมูลการรู้หนังสือแก่คนสิงคโปร์อย่างต่อเนื่องเพื่อเสริมสร้างการรับรู้ของคนให้แข็งแกร่งขึ้น และเพื่อให้แน่ใจว่าพวกเขาจะพัฒนานิสัยการซักถามซึ่งสามารถนำไปใช้ได้กับทุกๆ ด้านของชีวิต

- **ห้องสมุดในยุคถัดไป**

บทบาทของห้องสมุดอันมีรากฐานมาจากความนิยมชมชอบที่จะใช้ห้องสมุดเป็นพื้นที่ของชุมชนจะถูกเน้นย้ำมากขึ้นเรื่อยๆ ในอนาคต ห้องสมุดยุคถัดไปจะยังคงเป็นแหล่ง

ความรู้ที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียมกัน และจะยังคงทำหน้าที่ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้ให้แก่กันและกันต่อไป ภายใต้บทบาทนี้ห้องสมุดสาธารณะทั้ง 24 แห่งจะปรับเปลี่ยนและเสริมสร้างบทบาทของตนให้แข็งแกร่งเพื่อรองรับการเป็นศูนย์เรียนรู้ ศูนย์วัฒนธรรม และศูนย์ชุมชนของสังคมต่อไป

- **ความเป็นเลิศทางเนื้อหาทั้งในระดับชาติ (สิงคโปร์) และระดับภูมิภาค**

เราต้องการสร้างความมั่นใจว่าได้มีการเก็บรวบรวมเนื้อหาที่เกี่ยวกับสิงคโปร์ไว้เป็นอย่างดี และเชิญชวนให้คนสิงคโปร์เข้าร่วมค้นหาและใช้ประโยชน์จากสิ่งนี้ซึ่งมีอยู่ตามห้องสมุดของ NLB โดยหวังว่าการได้เห็นและความซาบซึ้งในคุณค่าของเนื้อหาที่เกี่ยวกับสิงคโปร์ จะส่งเสริมประชาชนให้เกิดความรู้สึกหวงแหนและภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ของชาติได้

- **ห้องสมุดดิจิทัล ทุกที่ทุกเวลา**

การเข้าถึงแหล่งห้องสมุดดิจิทัลและการบริการจะได้รับการปรับปรุงเพื่อให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงและเชื่อมต่อได้อย่างสะดวกง่ายดาย ซึ่งนั่นย่อมหมายถึงว่า NLB เองจะต้องปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วเพื่อที่จะสามารถให้บริการดิจิทัลแก่ชาวสิงคโปร์ได้

บทสรุป

แผนยุทธศาสตร์ห้องสมุดปี ค.ศ. 2020 ของ NLB จะช่วยให้แน่ใจได้ว่า คนสิงคโปร์จะยังคงสามารถเข้าถึงความรู้และใช้การอ่านหนังสือและข้อมูลด้านการรู้หนังสือในการเข้าถึงความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ NLB จะจัดให้ชาวสิงคโปร์ได้มีสถานที่ที่ปลอดภัยและวางใจได้สำหรับการเรียนรู้ไม่ว่าจะในรูปแบบปกติหรือรูปแบบดิจิทัลก็ตาม

อ้างอิง

Libraries for Life: NLB’s Strategic Plan into 2020. Published 2011.

TK park

อุทยานการเรียนรู้

ห้องสมุดแบกรับหน้าที่สำคัญในการเพิ่มสมรรถนะ
ในการแข่งขันของประเทศ
ห้องสมุดควรมีบรรยากาศการอ่านที่น่ารื่นรมย์
และเปิดให้ทุกคนสามารถเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียมกัน
เพื่อเป็นที่สานความฝันและอนาคตของพวกเขา

กลยุทธ์เพื่อการพัฒนาห้องสมุดและการส่งเสริมการอ่านในเด็กและเยาวชนของประเทศเกาหลี

ซุก ยึน ลี (Sook Hyeun Lee)

บทนำ

ประเทศเกาหลีได้รับเอกราชจากการปกครองของญี่ปุ่นหลังสงครามโลกครั้งที่สอง เมื่อปี พ.ศ. 2488 แต่เนื่องจากเกิดสงครามเกาหลีในปี พ.ศ. 2493 ผลผลิตมวลรวมประชาชาติเฉลี่ยต่อหัวต่อปีของชาวเกาหลีอยู่ที่ 60 เหรียญดอลลาร์สหรัฐเท่านั้น ทำให้ประเทศเกาหลีเป็นหนึ่งในประเทศที่ยากจนที่สุดในโลก แต่ในปัจจุบันเกาหลีได้กลายเป็นประเทศที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดเป็นอันดับที่ 13 ของโลก และได้เปลี่ยนสถานะจากประเทศที่รับการช่วยเหลือจากนานาประเทศ มาเป็นประเทศที่ให้ความช่วยเหลือประเทศอื่นๆ สาเหตุที่ประเทศเกาหลีซึ่งมีจำนวนประชากร 50 ล้านคนแต่ขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติสามารถพัฒนาจนกลายเป็นประเทศอุตสาหกรรมมีระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยและประสบความสำเร็จในด้านเศรษฐกิจได้นั้น เนื่องมาจากความต้องการอันแรงกล้าที่จะได้รับการศึกษาของประชาชนชาวเกาหลีเอง

ตั้งแต่ปี2543เป็นต้นมาพ่อแม่ชาวเกาหลีเริ่มตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านในวัยเยาว์และให้ความสนใจในเรื่องการอ่านของเด็กมากขึ้นเป็นผลให้มีการสร้างห้องสมุดใหม่ๆ หลายแห่ง อาทิ โครงการ “ห้องสมุดปาฏิหาริย์” หรือ “Miracle Libraries” ในปี 2546

แปลจาก “Korean National Strategy for Library Development and Reading Promotion for Children and Young Adults” นำเสนอในงานประชุมวิชาการ Thailand Conference on Reading 2011 วันที่ 24-25 สิงหาคม 2554

ดำเนินการโดย MBC ซึ่งเป็นบริษัทวิทยุและโทรทัศน์ขนาดใหญ่แห่งหนึ่งในเกาหลี โครงการนี้มีบทบาทสำคัญในการสร้างห้องสมุดขนาดเล็กมากมายทั่วประเทศ โดยส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชน

ความเคลื่อนไหวดังกล่าวกระตุ้นให้ภาครัฐทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่นในประเทศเกาหลีเริ่มตื่นตัว ในปี 2546 กระทรวงวัฒนธรรมได้ประกาศแผนพัฒนาห้องสมุดแบบครบวงจร (Comprehensive Development Plan for the Library) นอกจากนี้องค์กรภาครัฐระดับท้องถิ่นยังได้พยายามปรับปรุงการบริการสำหรับเด็ก เช่น สร้างห้องสมุดแห่งใหม่ และการขยายพื้นที่สำหรับเด็กในห้องสมุดสาธารณะ เป็นต้น

บทบาทของห้องสมุดในการส่งเสริมการอ่านนั้นมิอาจกล่าวให้เกินจริงกฎหมายว่าด้วยห้องสมุดประเทศเกาหลีฉบับปัจจุบัน ที่มีการแก้ไขรวม 11 ครั้งตั้งแต่ปี 2506 มีเนื้อหาเน้นการก่อตั้งห้องสมุดสาธารณะ และจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายข้อมูลภายใต้การกำกับดูแลของประธานาธิบดี

กฎหมายนี้ครอบคลุมแผนการพัฒนาห้องสมุดแบบครบวงจรโดยกำหนดบทบาทของห้องสมุดในการลดช่องว่างระหว่างคนใช้คอมพิวเตอร์และคนที่ไม่ได้ใช้คอมพิวเตอร์ รวมทั้งการช่วยให้มีการบังคับใช้แผนการพัฒนาห้องสมุดแบบครบวงจรอีกด้วย

ในขณะเดียวกัน กฎหมายส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่านได้เริ่มประกาศใช้ในปี 2549 บัญญัติให้จัดตั้งแผนพื้นฐานเพื่อการส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่าน โดยให้องค์กรของรัฐในระดับท้องถิ่นให้การศึกษาด้านการอ่านแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน และกำหนดบทบาทของชุมชน โรงเรียนและบริษัทเอกชนต่างๆ ในการสนับสนุนการอ่าน

กฎหมายส่งเสริมห้องสมุดโรงเรียน (The School Library Promotion Act) ได้อธิบายกติกาและข้อบังคับเรื่องการจัดตั้ง การปฏิบัติงาน และการช่วยเหลือห้องสมุดโรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนทางกฎหมาย เช่น การช่วยเหลือด้านเงินทุนสำหรับการจัดตั้งห้องสมุดโรงเรียน การจัดทำแผนพื้นฐานเพื่อการส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่านของห้องสมุด การจัดวางตำแหน่งบุคลากรห้องสมุด และการสร้างเครือข่ายห้องสมุด เป็นต้น กล่าวได้ว่า

กฎหมายส่งเสริมห้องสมุดโรงเรียนนี้มีส่วนช่วยปรับปรุงสภาพแวดล้อมของห้องสมุดโรงเรียนให้ดีขึ้น

รัฐบาลได้ประกาศแผนพัฒนาห้องสมุดแบบครบวงจรในปี พ.ศ. 2546 ซึ่งได้รับแรงบันดาลใจจากการเคลื่อนไหวด้านการอ่านทั่วประเทศในช่วงปลายทศวรรษ 1990 (ระหว่างปี 2533-2542) โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ มุ่งให้ประชาชนเข้าถึงห้องสมุดได้มากขึ้น เพิ่มจำนวนชุดหนังสือ ให้การบริการห้องสมุดที่เน้นรายบุคคล ตลอดจนส่งเสริมการอ่านหนังสือ ต่อมาในปี 2549 มีการแก้ไขกฎหมายห้องสมุดเพื่อให้แผนมีผลบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังมีการประกาศแผนพัฒนาห้องสมุดแบบครบวงจรฉบับที่สองในปี 2552 แผนพัฒนาห้องสมุดแบบครบวงจรทั้งสองฉบับนี้นับเป็นพลังสำคัญในการปรับปรุงบรรยากาศของห้องสมุดสาธารณะให้ดีขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการได้พยายามเพิ่มความมีชีวิตชีวาให้กับห้องสมุดโรงเรียนรวมทั้งเพิ่มจำนวนห้องสมุดโรงเรียนและจำนวนชุดหนังสือ และจัดหาบุคลากรห้องสมุด ซึ่งเป็นนโยบายที่กำหนดไว้ในแผนเพิ่มความมีชีวิตชีวาให้ห้องสมุดโรงเรียนแบบครบวงจร (Comprehensive Revitalization Plan for School Libraries) ในปี 2546 ผลที่ได้รับคือ สภาพแวดล้อมของห้องสมุดโรงเรียนแต่ละแห่งได้รับการปรับปรุง โรงเรียนหลายแห่งสร้างห้องสมุดโรงเรียนใหม่เพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียนและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยการยกระดับหลักสูตรการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 7 ภายใต้กฎหมายส่งเสริมการอ่าน มีการกำหนดนโยบายส่งเสริมการอ่าน ซึ่งมีแนวคิดหลักดังต่อไปนี้

- เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการอ่านที่ดีในบ้านโรงเรียนอนุบาลโรงเรียนและชุมชน
- เพื่อกระตุ้นนิสัยรักการอ่าน เพื่อพัฒนาและเผยแพร่โครงการส่งเสริมการอ่านตลอดชีวิต
- เพื่อสร้างกิจกรรมด้านการอ่านโดยใช้ประโยชน์จากช่องทางการสื่อสารต่างๆ
- เพื่อจัดทำโครงการส่งเสริมการอ่านโดยเฉพาะในกลุ่มคนพิการคนสูงอายุคนที่อยู่ในคุกและผู้ที่อยู่ในครอบครัวที่มีหลายวัฒนธรรม

การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเกี่ยวกับห้องสมุด

การแก้ไขกฎหมายห้องสมุด แผนพัฒนาห้องสมุดแบบครบวงจรในปี 2546 และปี 2552 และเพิ่มความมีชีวิตชีวาให้ห้องสมุดโรงเรียนแบบครบวงจร นำไปสู่การปรับปรุงระบบห้องสมุดของประเทศครั้งที่สำคัญที่สุดในประวัติศาสตร์เกาหลี

จำนวนห้องสมุดสาธารณะได้เพิ่มจาก 436 แห่งในปี 2544 เป็น 748 แห่งในปี 2553 และในช่วง 8 ปีที่ผ่านมามีจำนวนชุดหนังสือในห้องสมุดสาธารณะเพิ่มขึ้นเท่าตัว ส่วนจำนวนชุดหนังสือในห้องสมุดโรงเรียนได้เพิ่มขึ้นถึงสองเท่าครึ่ง จำนวนบรรณารักษ์ในโรงเรียนยังเพิ่มขึ้นเป็นสี่เท่าตัวอีกด้วย

จำนวนห้องสมุด

ปี	ห้องสมุดสาธารณะ	ปี	ห้องสมุดโรงเรียน	ปี	ห้องสมุดขนาดเล็ก
2544	436	2545	8,101	2548	130
2553	748	2553	10,937	2551	3,324

จำนวนชุดหนังสือในห้องสมุดสาธารณะและห้องสมุดโรงเรียน

		ปี 2545	ปี 2549	ปี 2552
ห้องสมุดสาธารณะ	จำนวนชุดหนังสือ	30.97 ล้านชุด	49.34 ล้านชุด	62.56 ล้านชุด
	จำนวนชุดหนังสือต่อนักเรียนหนึ่งคน	0.64 เล่ม	1.01 เล่ม	1.26 เล่ม
ห้องสมุดโรงเรียน	จำนวนชุดหนังสือ	48.73 ล้านชุด	72.02 ล้านชุด	114.89 ล้านชุด
	จำนวนชุดหนังสือต่อนักเรียนหนึ่งคน	5.5 เล่ม	9.5 เล่ม	15.4 เล่ม

จำนวนบรรณารักษ์ในห้องสมุดสาธารณะและห้องสมุดโรงเรียน

		ปี 2545	ปี 2549	ปี 2552
ห้องสมุดสาธารณะ	จำนวนบรรณารักษ์	1,918 คน	2,560 คน	3,052 คน
	จำนวนผู้ใช้ห้องสมุดต่อบรรณารักษ์หนึ่งคน	25,051 คน	19,173 คน	16,308 คน
ห้องสมุดโรงเรียน	จำนวนบรรณารักษ์	164 คน	424 คน	682 คน
	ร้อยละของโรงเรียนที่มีบรรณารักษ์	2%	4.2%	6.2%

ความพยายามในการส่งเสริมการอ่านในห้องสมุดและผลที่ได้รับ

หอสมุดแห่งชาติประเทศเกาหลีใต้ (หอสมุดแห่งชาติสำหรับเด็กและเยาวชน)

ความพยายามของรัฐบาลส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นนำไปสู่การพัฒนาห้องสมุดที่เน้นหนักในด้านปริมาณ เช่น การสร้างห้องสมุดเพิ่มขึ้น และการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของห้องสมุดโดยรวม ต่อมาเราเริ่มตระหนักว่าห้องสมุดควรมีบรรณารักษ์มืออาชีพประจำอยู่ ควรมีนโยบายพัฒนาชุดหนังสือที่มีคุณภาพ ตลอดจนโครงการส่งเสริมการอ่านที่ดีเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ ดังนั้น หอสมุดแห่งชาติประเทศเกาหลี หรือ National Library of Korea (NLK) จึงได้พยายามพัฒนาด้านคุณภาพให้มากขึ้น

หอสมุดแห่งชาติฯ (NLK) จึงจัดตั้งหอสมุดแห่งชาติสำหรับเด็กและเยาวชน National Library for Children and Young Adults (NLCY) ขึ้นในปี 2549 ในฐานะตัวแทนห้องสมุดเด็กในเกาหลี NLCY ได้แสดงออกถึงความเป็นผู้นำให้ห้องสมุดเด็กทั่วประเทศได้เห็นเป็นตัวอย่าง ในการให้การบริการที่ดีขึ้นแก่เด็กๆ และโครงการส่งเสริมการอ่านที่ดีขึ้น หนึ่งในจุดประสงค์หลักของ NLCY คือการพัฒนาโครงการส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กและเยาวชนที่สร้างสรรค์ และเผยแพร่โครงการเหล่านั้นสู่ห้องสมุดสาธารณะและห้องสมุดตามโรงเรียนต่างๆ นอกจากนี้ NLCY ยังได้จัดทำโครงการการศึกษาต่อเนื่องสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดเด็ก

ต่อไปนี้คือโครงการการศึกษาและโครงการส่งเสริมการอ่านหลักๆ ที่จัดทำโดย NLCY

• โครงการการศึกษาต่อเนื่องสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดเด็ก

สถิติจากกระทรวงวัฒนธรรมการกีฬาและการท่องเที่ยวของเกาหลีพบว่าเกินครึ่งหนึ่งของผู้ใช้ห้องสมุดสาธารณะเป็นเด็กและเยาวชน และพบว่าทั่วประเทศมีการยืมหนังสือกว่า 92 ล้านเล่มในปี พ.ศ. 2551 และ ร้อยละ 51 ของจำนวนของหนังสือที่ถูกยืมเป็นหนังสือสำหรับเด็ก ตัวเลขนี้ชี้ให้เห็นว่าการบริการเด็กๆ เป็นหนึ่งในการบริการที่สำคัญที่สุดของห้องสมุด ในขณะที่มีหน่วยงานด้านข้อมูลข่าวสารและห้องสมุดในเกาหลีจำนวนไม่กี่แห่งที่เปิดหลักสูตรการสอนเกี่ยวกับการบริการเด็กๆ เพียงสองหรือสามหลักสูตร ผู้ที่เข้าสู่ตลาดแรงงานในฐานะบรรณารักษ์ห้องสมุดเด็กตามห้องสมุดสาธารณะทั่วไป จึงเป็นผู้จบการศึกษาที่ไม่มีความรู้เชิงลึกและไม่มีความเข้าใจในการบริการเด็ก

ด้วยเหตุนี้ โครงการการศึกษาต่อเนื่องจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างเร่งด่วนเพื่อให้บรรณารักษ์ห้องสมุดเด็กได้รับความรู้เพื่อปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ ดังนั้น NLCY ได้กำหนดสิ่งที่บรรณารักษ์ห้องสมุดเด็กต้องการเรียนรู้และจัดทำเป็นแผนกลยุทธ์สำหรับโครงการการศึกษาต่อเนื่อง ไม่เพียงเท่านี้ NLCY ยังได้ทำการวิเคราะห์เพื่อปรับหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดเด็กให้ดีขึ้น จนในที่สุดเราได้พัฒนาหลักสูตรทั้งหมด 9 หลักสูตร ซึ่งรวมถึง หลักสูตรการทำความเข้าใจหนังสือเด็ก หลักสูตรการสร้างโปรแกรมสำหรับเด็ก หลักสูตรการสื่อสารกับเด็ก หลักสูตรการทำความเข้าใจวรรณกรรมเด็ก และหลักสูตรการอ่านหนังสือภาพเชิงลึก

หลักสูตรเหล่านี้ได้ถูกออกแบบโดยใช้ความรู้ในสาขาหลักๆ เช่น หนังสือเด็ก โครงการส่งเสริมการอ่านและทักษะการสื่อสารกับเด็ก โดยในระยะแรก เราเปิดหลักสูตรฝึกอบรมเป็นกลุ่ม จากนั้นจึงได้พัฒนาเป็นหลักสูตรการเรียนการสอนผ่านโลกไซเบอร์ ทุกวันนี้ NLCY เน้นหลักสูตรการเรียนการสอนแบบออนไลน์เนื่องจากได้รับการพิสูจน์แล้วว่าเป็นวิธีที่ได้ผลมากกว่าสำหรับบรรณารักษ์ที่มีอุปสรรคทางด้านเวลาและสถานที่ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมเป็นกลุ่มได้ เรายังมีการฝึกอบรมระยะสั้นเพื่อเสริมการอบรมทางด้านปฏิบัติ ผลสำรวจความพึงพอใจในหลักสูตร พบว่าร้อยละ 87.2 ของผู้ถูกสำรวจกล่าวว่า

การฝึกอบรมช่วยพัฒนาให้พวกเขามีความเป็นมืออาชีพ และร้อยละ 75.4 ของผู้ถูกสำรวจกล่าวว่าพวกเขาจะประยุกต์สิ่งที่ได้เรียนมาในการทำงานด้านห้องสมุด ผลสำรวจนี้ชี้ชัดว่าโครงการนี้ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี

• โครงการอ่านหนังสือกับห้องสมุด (Reading Books with the Library)

โครงการนี้ได้รับการออกแบบเพื่อมุ่งส่งเสริมการอ่านในเด็กด้อยโอกาสโดยได้รับความร่วมมือจากห้องสมุดสาธารณะ 90 แห่งทั่วประเทศ บรรณารักษ์หรือผู้สอนจะออกเยี่ยมศูนย์สงเคราะห์เด็ก หรือศูนย์ดูแลเด็กเป็นประจำทุกสัปดาห์ เพื่อจัดโครงการส่งเสริมการอ่านและทำกิจกรรมหลังการอ่านร่วมกับเด็กๆ ด้อยโอกาสเหล่านี้ ในแต่ละปี NLCY ให้เงินสนับสนุนห้องสมุดที่เข้าร่วมโครงการดังกล่าวแห่งละ 3,500 ดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งงบประมาณส่วนใหญ่นำไปซื้อหนังสือและจ้างผู้สอน โครงการนี้นับเป็นโครงการช่วยเหลือให้เด็กด้อยโอกาสพัฒนานิสัยรักการอ่านและส่งเสริมจินตนาการของพวกเขาในห้องสมุด นอกจากนี้ยังเป็นการตัดวงจรอุบาทว์แห่งความยากจนด้วยการเพิ่มโอกาสการศึกษาเรียนรู้และพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ และทักษะการอ่านให้ดีขึ้น เนื่องจากเด็กๆ ที่เข้าร่วมโครงการมาจากครอบครัวยากจน พวกเขาจึงเรียนช้ากว่าเด็กคนอื่นในชั้นเรียนและมีความยากลำบากในการพัฒนาด้านภาษา นอกจากนี้พวกเขายังมีแนวโน้มในการแสดงออกถึงปัญหาบุคลิกภาพ เช่น เงียบขรึมหรือก้าวร้าว ในช่วงแรกของโครงการ เด็กๆ ไม่ได้ให้ความสนใจกับบรรณารักษ์หรือการอ่านมากนัก แต่อย่างไรก็ตามเมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่งพวกเขาเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไป เด็กๆ เริ่มมีความมั่นใจในการอ่านและเพลิดเพลินกับชีวิตในโรงเรียน เมื่อพวกเขาเริ่มมองโลกในแง่ดีขึ้น ผลที่ตามมาคือพวกเขามีทักษะการเข้าสังคมดีขึ้น

ตัวอย่างความประทับใจของเด็กๆ ที่เข้าร่วมโครงการ

“ครั้งแรกเมื่อได้ยินโครงการบำบัดด้วยการอ่าน ผมคิดว่ามันเป็นโครงการที่งี่เง่า เพราะผมไม่ได้ป่วยเป็นโรคอะไรสักหน่อย เมื่อผมถามว่า “ทำไมผมต้องเข้าโครงการบำบัดด้วยการอ่าน?” ครูบรรณารักษ์บอกผมว่า “มันจะช่วยให้เธอมีทัศนคติที่กว้างไกล มันจะจรรโลงจิตใจของเธอด้วย” เราเริ่มอ่านหนังสือและทำกิจกรรมที่สนุกสนานด้วยกัน ในช่วงแรกผมไม่ชอบกิจกรรมในห้องเรียน ครูที่สอนการอ่านก็มีความอดทนกับผมอย่างมาก ทำให้

ผมค่อยๆ เริ่มชอบการอ่าน สิ่งที่ทำให้ผมสนใจเป็นพิเศษในระหว่างโครงการคือการได้เรียนรู้ว่าคนพิการดำเนินชีวิตอย่างไร ผมเห็นใจพวกเขาและตระหนักถึงความท้าทายและความยากลำบากที่พวกเขาต้องเผชิญ ทุกวันนี้ผมสนใจการอ่านและรู้สึกว่าผมมีความภาคภูมิใจในตัวเองมากขึ้น ก่อนหน้านี้ผมกลัวที่จะอ่านออกเสียงในชั้นเรียนแต่ตอนนี้ผมชอบอ่านออกเสียงดังๆ และชอบโรงเรียนมากครับ"

"ก่อนเข้าร่วมโครงการการอ่านหนังสือ หนูไม่ชอบอ่านหนังสือเลยค่ะและไม่ชอบเข้าห้องสมุดด้วย แต่ตอนนี้หนูกลายเป็นคนละคน หนูชอบอ่านหนังสือและเป็นคนที่ชอบสังคมและมีความมั่นใจมากขึ้นค่ะ"

"ตอนแรกหนูประหม่ามากเมื่อเข้าชั้นเรียนแต่ไม่นานทักษะการอ่านของหนูเริ่มดีขึ้นมากค่ะ และหนูได้พบหนังสือที่น่าสนใจมากมาย นอกจากนี้หนูยังอ่านหนังสืออย่างต่อเนื่องทั้งที่โรงเรียนและที่บ้านค่ะ"

"เมื่อก่อนผมไม่ชอบอ่านหนังสือครับผมว่ามันน่าเบื่อแต่โครงการนี้ทำให้ผมชอบอ่านหนังสือมากขึ้น ที่ผมชอบเป็นพิเศษก็คือการเขียนบทวิจารณ์หนังสือพร้อมกับครูของผมเธอได้กรุณาอธิบายคำศัพท์ที่ผมไม่รู้จัก ตอนนี้ผมรู้คำศัพท์มากขึ้นเยอะเลยครับ"

โครงการนี้ทำให้เด็กด้อยโอกาสเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นหลายอย่างรวมทั้งยังเปิดโอกาสให้บรรณารักษ์ได้มองงานของตนเองในมุมที่ต่างออกไป แต่เดิมพวกเขาเคยคิดว่าลูกค้าของพวกเขาคือผู้ที่เข้ามาใช้ห้องสมุด แต่ปัจจุบันพวกเขาเห็นว่าผู้ที่มีความยากลำบากในการเข้าถึงห้องสมุดนั้นก็เป็นลูกค้ากลุ่มใหญ่อีกกลุ่มหนึ่งด้วย เมื่อเหล่าบรรณารักษ์เห็นว่าโครงการอ่านหนังสือนี้สามารถเปลี่ยนเด็กๆ ได้ พวกเขาก็หันมาตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านอีกครั้ง และพบว่างานของพวกเขาเป็นงานที่มีความหมายและน่าพอใจ แม้ว่าห้องสมุดเหล่านี้ยังไม่มีการสนับสนุนทางการเงินที่ถาวรจาก NLCY แต่ห้องสมุดเองก็เต็มใจที่จะเจียดงบประมาณส่วนหนึ่งเพื่อทำโครงการนี้ต่อ

• การผจญภัยในห้องสมุดโดยหนอนหนังสืออายุ 13-18 ปี (Library Adventure by Bookworms aged 13 to 18)

เด็กนักเรียนมัธยมต้นและปลายที่ชื่นชอบการอ่านตอนเป็นเด็กมักจะมีเวลาอ่านหนังสือน้อยลงเมื่อต้องเรียนหลายวิชาและมีการบ้านมากขึ้น โครงการนี้ออกแบบโดย NLCY และได้กระจายสู่ห้องสมุดโรงเรียนทั่วประเทศ หนอนหนังสือวัยรุ่นมีบทบาทในการสร้างรายการชื่อหนังสือแนะนำ โดยที่ NLCY จะผลิตโปสเตอร์รายการชื่อหนังสือแนะนำที่เรียกว่า "แผนที่ผจญภัยในห้องสมุดโดยหนอนหนังสืออายุ 13-18 ปี" ซึ่งมีการ์ตูนที่วาดโดยเยาวชนเหล่านี้เป็นสื่อ การมีส่วนร่วมของเยาวชนมีส่วนเร้าให้เพื่อนๆ ของพวกเขาสนใจการอ่านมากขึ้น เพราะว่าวัยรุ่นมักจะได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนด้วยกันเองมากกว่าจากผู้ปกครอง ครู หรือบรรณารักษ์ โครงการนี้เป็นโครงการที่สร้างสรรค์และดำเนินการโดยนักเรียนเป็นส่วนใหญ่

หนอนหนังสือเหล่านี้ประกอบด้วยนักเรียนกว่า800คนที่เป็นนักอ่านตัวยงและได้รับเลือกให้แนะนำหนังสือแก่เพื่อนๆ ภายใต้ 9 ประเด็นที่พวกเขาสนใจ เช่น "อนาคตของฉัน" "เพศและความรัก" "เพื่อน" "โลกของเรา" "ความหมายของครอบครัว" "ความลับแห่งชีวิต" และ "ทุกอย่างที่เราทำคือศิลปะ" ชุมชนออนไลน์จัดทำขึ้นเพื่อเอื้อปฏิสัมพันธ์ในหมู่ผู้ร่วมโครงการ ซึ่งพวกเขาสามารถเขียนบทวิจารณ์หนังสือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้ ในแต่ละปีมีนักเรียนระดับมัธยมต้นและปลายจำนวน 40 คน ได้รับเลือกให้เป็นผู้จัดทำโครงการนี้ และโรงเรียนแต่ละแห่งได้รับเงินสนับสนุนจาก NLCY จำนวน 2,000 ดอลลาร์ เงินงบประมาณครึ่งหนึ่งนำไปซื้อหนังสือและส่วนที่เหลือนำไปจัดกิจกรรมต่างๆ โครงการนี้มีส่วนอย่างมากในการสร้างบรรยากาศการอ่านโดยสมัครใจในชีวิตประจำวันของเยาวชน และยังมีส่วนในการส่งเสริมห้องสมุดของโรงเรียน มีบรรณารักษ์และครูจำนวนมากขึ้นที่ให้บริการคำปรึกษาด้านการอ่านแก่นักเรียนเป็นรายบุคคลโดยใช้ประโยชน์จากรายการชื่อหนังสือแนะนำนี้ ไม่เพียงเท่านี้ โครงการนี้ยังช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขึ้นให้กับห้องสมุดที่เข้าร่วมโครงการเพื่อดึงดูดให้นักเรียนใช้ห้องสมุดมากขึ้น

• โครงการพัฒนาและเผยแพร่ข้อมูลการอ่านให้กับครอบครัวหลากวัฒนธรรม (Development and Distribution of Reading Content for Multicultural Families)

เมื่อมีจำนวนแรงงานจากต่างประเทศเข้ามาทำงานในเกาหลีมากขึ้นรวมทั้งมีการแต่งงานข้ามวัฒนธรรม ทำให้เกาหลีเปลี่ยนจากสังคมวัฒนธรรมเดียวเป็นสังคมหลากวัฒนธรรม เรามักจะพบว่าเด็กที่เกิดจากคุณแม่ต่างชาติจะประสบความลำบากในด้านการพูดและพัฒนาทางภาษา เด็กๆ เหล่านี้เรียนไม่ทันเพื่อนและมีพฤติกรรมที่เงียบขรึมหรือไม่ก็มีพฤติกรรมรุนแรงกว่าเด็กทั่วไป ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นที่ห้องสมุดต้องให้การบริการเฉพาะแก่เด็กจากครอบครัวหลากวัฒนธรรม เพื่อให้พวกเขามีการพัฒนาด้านภาษาและทักษะการอ่านที่ดีขึ้น NLCY จึงได้ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยวิสคอนซิน เมืองมิลเวากี (University of Wisconsin, Milwaukee) ประเทศสหรัฐอเมริกา จัดทำหนังสือนิทานและดีวีดีแจกจ่ายให้แก่ห้องสมุดสาธารณะและศูนย์วัฒนธรรมต่างๆ ทั่วประเทศ เพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้ห้องสมุดหลากวัฒนธรรม หนังสือภาพสำหรับเล่านิทานของเกาหลีได้รับการแปลเป็นภาษาอังกฤษ และภาษาต่างๆ เช่น ภาษาเวียดนาม ไทย มองโกเลีย และจีน และในท้ายที่สุดหนังสือภาพเหล่านี้ได้รับการแปลงให้เป็นการ์ตูนแอนิเมชั่นในรูปของดีวีดี เพื่อให้เด็กได้เพลิดเพลินอีกด้วย จวบจนปัจจุบันเราได้จัดทำข้อมูลหนังสือนิทานกว่า 150 เรื่องและวางแผนที่จะทำอีกกว่า 130 เรื่องในปีนี้ คนทั่วไปสามารถหาอ่านข้อมูลเหล่านี้ได้จากเว็บไซต์ของห้องสมุดโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ

• โครงการสมุดธนาคารหนังสือ (Reading Bankbook Program)

โครงการสมุดธนาคารหนังสือมุ่งส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านโครงการนี้มีการใช้ชิป RFID ซึ่งแผ่นป้าย RFID จะถูกติดไว้กับหนังสือทุกเล่มของ NLCY เด็กๆ สามารถทราบจากสมุดธนาคารหนังสือว่าพวกเขายืมหนังสือเล่มใด เมื่อไร และยืมไปแล้วกี่เล่ม โครงการนี้ประสบความสำเร็จอย่างงดงามหลังจากที่ได้เปิดตัวไป เด็กๆ จะถือว่าสมุดธนาคารหนังสือเป็นสมบัติส่วนตัวที่สำคัญ พวกเขามีแนวโน้มที่จะอยู่ในห้องสมุดนานขึ้นและอ่านมากขึ้นเพื่อทำสถิติการอ่านให้มากขึ้น นับได้ว่าโครงการนี้ช่วยให้เด็กๆ มีความมั่นใจมากขึ้น เมื่อพวกเขาสามารถสร้างสถิติใหม่ในสมุดธนาคารหนังสือ ผู้เขียนรายงานนี้มักพบเด็กๆ เลือกหนังสือที่อ่านง่ายหรือหนังสือเล่มบางเพื่อสร้างสถิติให้เร็ว แต่ในภายหลังพวกเขาตัดสินใจอ่านหนังสือ

ที่เหมาะกับวัยของตนเองมากขึ้น และตอบสนองความสนใจในการอ่านของพวกเขาได้ในที่สุด

• โครงการสอนอ่านหนังสือของหอสมุดแห่งชาติ (National Public Library Reading Class)

NLCY ได้จัดทำคู่มือการสอนอ่านหนังสือ และแจกจ่ายคู่มือนี้ให้แก่ห้องสมุดสาธารณะทั่วประเทศ เพื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพ ห้องสมุดทำการจัดอบรมการสอนอ่านหนังสือโดยมุ่งเป้าไปที่บรรณารักษ์ห้องสมุดเด็กปีละสองครั้งโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ ซึ่งช่วยพัฒนาความเป็นมืออาชีพให้กับบรรณารักษ์ ตั้งแต่ปี 2553 เราจัดทำโปสเตอร์เชิญชวนบรรณารักษ์เข้าอบรมสอนการอ่านในช่วงฤดูร้อนและฤดูหนาว และแจกจ่ายไปยังห้องสมุดสาธารณะต่างๆ โดยมีรางวัลจากประธานผู้บริหารของหอสมุดแห่งชาติเกาหลีและ NLCY มอบให้แก่นักเรียนที่จบหลักสูตรการสอนภาคฤดูร้อนและฤดูหนาวที่มีผลการเรียนดีเด่น นอกจากนี้ ยังมีรางวัลจากกระทรวงวัฒนธรรม การกีฬาและการท่องเที่ยวมอบให้กับผู้นำดีเด่นจำนวน 30 คน เช่น บรรณารักษ์ ครู และผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องที่มีความเป็นผู้นำสูง ห้องสมุดสาธารณะที่เข้าร่วมโครงการอบรมนี้มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี

ผลที่ได้รับ

จากสถิติการอ่านแห่งชาติปี2553ชี้ให้เห็นว่าการส่งเสริมการอ่านและความพยายามในการพัฒนาห้องสมุดของภาครัฐและภาคเอกชนตั้งแต่ปี 2543 นั้นไม่ได้สูญเปล่า จากสถิติพบว่าอัตราการอ่านหนังสือของเด็กและเยาวชนอยู่ในระดับสูงสุดหลังจากที่มีการสำรวจครั้งแรกในปี 2536 จำนวนหนังสือที่เด็กเกาหลีแต่ละคนอ่านเพิ่มจาก 11.6 เล่ม [โดยเฉลี่ย] ต่อเทอมในปี 2545 เป็น 16.5 เล่มต่อเทอมในปี 2553 ในขณะที่มีผู้ใช้ห้องสมุดสาธารณะที่เป็นเด็กเพิ่มจากร้อยละ 54.3 ในปี 2545 เป็น ร้อยละ 71.5 ในปี 2553 ปัจจัยที่สำคัญของตัวเลขที่เพิ่มขึ้นนี้คือบรรยากาศที่ดีขึ้นของห้องสมุดเด็ก และการปรับปรุงพื้นที่ของเด็กในห้องสมุดสาธารณะต่างๆ ตลอดจนการสร้างห้องสมุดสำหรับเด็กและห้องสมุดขนาดเล็กแห่งใหม่ๆ

ปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งคือ โครงการอ่านหนังสือ 10 นาทีในตอนเช้า มีเด็กนักเรียนระดับมัธยมต้นและปลายกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนที่มีอยู่ทั่วประเทศเข้าร่วมโครงการนี้ พวกเขาอ่านหนังสือ 20.3 เล่มต่อเทอม ในขณะที่นักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการอ่านเพียง 11.8 เล่มต่อเทอมเท่านั้น ตัวเลขนี้ชี้ชัดว่าโครงการอ่านหนังสือในตอนเช้าได้ผลในการพัฒนานิสัยการอ่านของเด็กและกระตุ้นให้พวกเขาอ่านมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มีจำนวนเด็กนักเรียนระดับประถมและมัธยมเข้าห้องสมุดมากที่สุดตั้งแต่ปี 2545 เนื่องจากมีจำนวนห้องสมุดและจำนวนชุดหนังสือเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งบรรณารักษ์ห้องสมุดเด็กมอบการบริการที่ดีขึ้นแก่ผู้ใช้ห้องสมุดวัยเยาว์ ยิ่งไปกว่านี้ NLCY และห้องสมุดสาธารณะยังจัดหาโครงการต่างๆ เพื่อส่งเสริมความสำคัญของการอ่าน

สรุป

ในสังคมยุคข่าวสารข้อมูลไม่เพียงแต่การแข่งขันในระดับปัจเจกบุคคลแต่ยังรวมถึงการแข่งขันระดับประเทศที่ต้องใช้ข้อมูลความรู้เป็นพลังสำคัญ ห้องสมุดแบกรับหน้าที่สำคัญในการเพิ่มสมรรถนะในการแข่งขันของประเทศ ห้องสมุดควรมีบรรยากาศการอ่านที่น่ารื่นรมย์ เพื่อให้ผู้ใช้รวมทั้งผู้ที่มีอุปสรรคในการเข้าถึงห้องสมุดสามารถใช้ห้องสมุดได้อย่างเท่าเทียมกัน และเพื่อเป็นที่สานความฝันและอนาคตของพวกเขา

เมื่อหนังสือ “การเรียนรู้อย่างมหัศจรรย์ที่ห้องสมุด” (Miraculous Learning at Library) ตีพิมพ์ในปี 2548 ได้สร้างความประหลาดใจให้กับบรรดาครอบครัวในสังคมเกาหลีที่ได้ใช้จ่ายเงินจำนวนมากไปกับการศึกษาภาคเอกชน ผู้เขียนหนังสือเล่มนี้เล่าประสบการณ์ของเธอเองในการให้การศึกษาแก่ลูกๆ โดยไม่ได้พึ่งการศึกษาภาคเอกชน แต่ใช้ประโยชน์จากห้องสมุด เธอบินไปเรียนประวัติศาสตร์ศิลป์ที่กรุงปารีส โดยมีลูกสาวอายุ 6 ขวบตามไปด้วย ลูกของเธอไม่เข้าใจภาษาฝรั่งเศสแม้แต่คำเดียว แต่หลังจากเข้าร่วมโครงการเล่านิทานที่จัดทำโดยห้องสมุดสาธารณะแห่งหนึ่งในกรุงปารีสเป็นประจำทุกวัน เป็นเวลา 18 เดือน ลูกของเธอสามารถเข้าใจภาษาฝรั่งเศสเป็นอย่างดี

หลังจากที่เธอกลับประเทศเกาหลี เธอพาลูกสาวคนที่สองที่มีปัญหาการพูดภาษาเกาหลีไปเข้าห้องสมุดสาธารณะและอ่านหนังสือให้ลูกของเธอฟัง ต่อมาลูกสาวของเธอเรียน

ภาษาเกาหลีได้โดยไม่ยากลำบาก หลังจากที่ประสบความสำเร็จในการเรียนด้านภาษาจากห้องสมุด เธอให้ลูกสาวของเธออ่านหนังสือเด็กที่เกี่ยวข้องกับวิชาในโรงเรียน ตัวอย่างเช่น เธอจะส่งเสริมให้ลูกๆ ของเธออ่านหนังสือที่เกี่ยวกับวิชาคณิตศาสตร์ มากกว่าที่จะให้ลูกๆ ทำแบบฝึกหัดคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นความคิดที่ดีในการทำให้แนวคิดทางคณิตศาสตร์เป็นเรื่องที่น่าสนุก ผู้เขียนหนังสือฯ อ้างว่าการอ่านสามารถเป็นครูที่ดีที่สุดและเด็กๆ สามารถเรียนรู้และเข้าใจวิชาต่างๆ จากการอ่านหนังสือที่เกี่ยวเนื่องกับวิชาในโรงเรียนได้

นอกจากนี้เธอยังยกย่องให้ห้องสมุดเป็นหนึ่งในสถาบันการศึกษาที่ดีที่สุดที่เต็มไปด้วยแหล่งข้อมูลและเครื่องมือในการสร้างความรู้ หากเราสร้างห้องสมุดเด็กที่น่ารื่นรมย์และจัดทำโครงการส่งเสริมการอ่านให้มากขึ้น จะเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อการแข่งขันของประเทศในอนาคต เพราะว่าอนาคตของเราขึ้นอยู่กับเด็กๆ วิธีหนึ่งที่เราจะได้ประโยชน์สูงสุดจากการลงทุนคือการเสริมสร้างความสามารถพิเศษให้กับเด็กๆ ผลการเรียนในระดับที่ดีของนักเรียนเกาหลี รวมทั้งการที่เด็กเกาหลีได้รับการจัดอันดับให้เป็นที่สองในโครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติในกลุ่มประเทศสมาชิกองค์การเพื่อการพัฒนาและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (Organization for Economic Co-operation and Development หรือ OECD) ในปี 2553 นั้น ไม่ใช่ความสำเร็จในชั่วข้ามคืน แต่เป็นผลจากการลงทุนและความใส่ใจอย่างต่อเนื่องตลอดมา

park อุทยานการเรียนรู้

ไม่สำคัญว่าพวกเขาจะอ่านอะไร
ไม่ว่าจะเป็นนิทาน หรือการ์ตูนญี่ปุ่น
ตราบใดที่เด็กๆ เริ่มต้นอ่านนั่นคือจุดเริ่มต้นที่ดีแล้ว
นิสัยรักการอ่านนี้จะเติบโตอยู่ภายในตัวเด็กๆ
และท้ายที่สุดพวกเขาก็จะอ่านทุกอย่างที่ขวางหน้า

TK park
สวนสาธารณะแห่งการเรียนรู้

อุทยานการอ่านสายรุ้ง:
ความคิดริเริ่มระดับรากหญ้านำเด็กๆ ในอินโดนีเซียตะวันออกสู่โลกแห่งจินตนาการ

นิลา แทนซิล (Nila Tanzil)

1. บทนำ

อินโดนีเซียเป็นประเทศหมู่เกาะที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก ประกอบด้วยหมู่เกาะน้อยใหญ่กว่า 17,000 เกาะ และเป็นที่อยู่อาศัยของประชากรกว่า 245 ล้านคน ซึ่งประกอบด้วย 350 ชาติพันธุ์และมีภาษาพื้นเมืองกว่า 800 ภาษา และเป็นหนึ่งในประเทศที่มีช่องว่างทางสังคมและเศรษฐกิจที่กว้างที่สุดแห่งหนึ่งของโลก มีตั้งแต่ชาวนาในชนบทที่มีรายได้เพียงวันละสองเหรียญสหรัฐไปจนถึงเศรษฐีพันล้านที่อาศัยอยู่ในนครใหญ่ๆ อินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีประชากรหนาแน่นที่สุดเป็นอันดับ 5 ของโลกด้วยประชากรกว่า 240 ล้านคน และปัญหาหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นประเด็นความแตกแยกในสังคมไปจนถึงข้อพิพาททางการเมือง จากมุมมองทางเศรษฐกิจจะเห็นว่าชาวอินโดนีเซียกว่า 100 ล้านคนมีรายได้เพียงวันละสองเหรียญสหรัฐหรือต่ำกว่านั้น และผู้ยากไร้ชาวอินโดนีเซียในชนบทไม่มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคบริโภค ตัวเลขอันน่าตกใจนี้ทำให้เกิดคำถามขึ้นว่า การศึกษาเป็นประเด็นที่สำคัญที่สุดที่อินโดนีเซียกำลังเผชิญอยู่หรือไม่ รัฐบาลสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนชายขอบผู้ด้อยโอกาสและมอบความเท่าเทียมทางการศึกษาให้กับผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกลหรือไม่ หรือว่านั่นเป็นเรื่องที่สาธารณชนต้องดำเนินการเอง

ในปี พ.ศ. 2537 รัฐบาลอินโดนีเซียดำเนินการครั้งใหญ่ไปในทิศทางที่สมควร ด้วยการประกาศนโยบาย “เรียนฟรี 9 ปี” ซึ่งหมายความว่านักเรียนประถม 1 ถึงมัธยม 3 ใน

แปลจาก “Rainbow Reading Gardens: A Grassroots Initiative Encouraging Children in Eastern Indonesia to Tap Into Their Imaginations” นำเสนอในงานประชุมวิชาการ Thailand Conference on Reading 2013 วันที่ 21-22 มีนาคม 2556

โรงเรียนของรัฐจะได้เรียนหนังสือโดยเท่าเทียมกันโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย แต่ความเปลี่ยนแปลงนี้มิได้เป็นไปอย่างราบรื่นเนื่องจากในความเป็นจริงแล้วผู้ปกครองยังคงต้องซื้อเครื่องแบบและหนังสือเรียน ทั้งยังมีค่าใช้จ่ายนอกเหนือจากนั้น เช่น ค่าลงทะเบียน ค่าบำรุงรักษาอาคาร ซึ่งเมื่อรวมกันแล้วจะเป็นเงินจำนวนมากกว่าที่ผู้ปกครองในชนบทที่มีรายได้เพียงวันละสองเหรียญสหรัฐจะจ่ายไหว ด้วยเหตุนี้ตัวเลขที่กระทรวงศึกษาธิการเปิดเผยเมื่อปี พ.ศ. 2553 จึงแสดงให้เห็นว่า ในอินโดนีเซียมีผู้ออกจากโรงเรียนกลางคันที่มีอายุระหว่าง 7-15 ปี ถึง 1.3 ล้านคน มีเด็กผู้ด้อยโอกาสเพียงร้อยละ 55 ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมต้น จากการที่มีรายได้เพียงวันละสองเหรียญสหรัฐทำให้ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่สามารถส่งลูกๆ ไป "เรียนฟรี" ได้

ในบรรดา 33 จังหวัดของอินโดนีเซีย อินโดนีเซียตะวันออกเป็นที่อยู่อาศัยของกลุ่มผู้ไม่รู้หนังสือ (illiteracy) ที่มีอัตราสูงที่สุด 4 กลุ่มได้แก่ ปาปัว (ร้อยละ 36.1) นุสาเต็งการาตะวันตก (ร้อยละ 16.48) สุลาเวสีตะวันตก (ร้อยละ 10.33) และนุสาเต็งการาตะวันออก (ร้อยละ 10.13) [1] โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรมนุษย์ที่จำกัดส่งผลโดยตรงต่อตัวเลขที่น่าตกใจนี้ ผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกลความเจริญในอินโดนีเซียตะวันออกใช้ชีวิตที่เรียบง่าย โดยไม่มีแม้ไฟฟ้าและน้ำประปา จึงไม่ต้องพูดถึงว่าจะมีโรงเรียนในหมู่บ้านหรือไม่ นักเรียนชั้นประถมส่วนใหญ่ต้องเดินไปโรงเรียนทุกเช้า บางคนต้องเดินเป็นระยะทางถึงสองกิโลเมตร หากนักเรียนเหล่านี้จบการศึกษาและต้องการเรียนต่อในระดับมัธยมต้น บรรดาพ่อแม่ต้องส่งลูกของตนไปยังหมู่บ้านที่ใหญ่กว่าและให้ไปอาศัยอยู่กับญาติ ครอบครัวส่วนใหญ่ไม่อาจสูญเสียแรงงานช่วยทำงานในไร่หรือในบ้านได้และย่อมไม่สามารถจ่ายค่าที่พักค่ากินอยู่และค่าเดินทางในหมู่บ้านข้างเคียงได้

ภาษาพื้นบ้านเองก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้อัตราการไม่รู้หนังสือในอินโดนีเซียสูงอย่างน่าตกใจ มีการกำหนดให้ใช้ภาษาประจำชาติของอินโดนีเซียหรือที่เรียกว่าบาฮาซาอินโดนีเซียเป็นภาษากลางทั่วประเทศมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2471 หากนอกโรงเรียน โรงพยาบาล

---

[1] กระทรวงการศึกษาและวัฒนธรรม, 2555

และหน่วยงานราชการแล้ว แทบจะไม่มีผู้ใช้เลย เนื่องจากโครงสร้างพื้นฐานที่มีจำกัดและทรัพยากรมนุษย์ที่อาศัยกระจายตัวในพื้นที่ที่ห่างไกลมหานคร ผู้คนจึงต่างใช้ภาษาพื้นเมืองของตนเองซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละหมู่บ้าน อุปสรรคทางภาษานี้เองทำให้เด็กๆ ในพื้นที่ห่างไกลที่ใช้ภาษาพื้นเมืองของตนเองทุกหนทุกแห่งยกเว้นในห้องเรียนต้องประสบปัญหาในการเรียน ไม่สามารถเขียนและอ่านภาษาที่ปรากฏในหนังสือเรียนที่รัฐบาลกำหนดได้อย่างมั่นใจ หนังสือเรียนในโรงเรียนรัฐล้วนเขียนเป็นภาษาบาฮาซาอินโดนีเซียและไม่ใช่ภาษาพื้นเมือง

2. ที่มาของอุทยานการอ่านสายรุ้ง

ก. อุทยานการอ่านสายรุ้งคืออะไร

ทามาน บาคาน เพลังหงิ (อุทยานการอ่านสายรุ้ง) เป็นความริเริ่มของอาสาสมัครเพื่อจัดการกับปัญหาการไม่รู้หนังสือของบุคคลระดับรากหญ้า

อุทยานการอ่านสายรุ้งเป็นองค์กรที่ไม่หวังผลกำไรที่จัดตั้งห้องสมุดขึ้นในหมู่บ้านในพื้นที่ห่างไกลในอินโดนีเซียตะวันออก ภารกิจขององค์กรคือสนับสนุนให้เด็กๆ สนใจการอ่านและจัดหาหนังสือที่มีคุณภาพสำหรับเด็ก โดยจะเน้นที่เด็กอายุ 5-13 ปีที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกลในอินโดนีเซียตะวันออก

เด็กๆ ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกลเหล่านี้มีโอกาสจำกัดที่จะได้อ่านหนังสือสำหรับเด็กที่มีคุณภาพหรือไม่มีโอกาสเลย โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีห้องสมุด และถึงมีห้องสมุดก็จะมีแต่หนังสือเรียน และน่าเศร้าที่ว่าครูมักจะปิดห้องสมุดใส่กุญแจ และเปิดให้นักเรียนเข้าไปใช้ได้เฉพาะช่วงพักเท่านั้น จึงไม่เป็นการปลูกฝังให้นักเรียนรักการอ่าน

อุทยานการอ่านสายรุ้งแห่งแรกตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2552 ที่หมู่บ้านโรในมังการายตะวันตก เขตฟลอเรส จังหวัดนุสาเตงการาตะวันออก ซึ่งนับว่าเป็นที่ตั้งที่เหมาะสมมากเนื่องจากโรงเรียนประถมของรัฐที่ตั้งอยู่ในหมู่บ้านมีนักเรียนเพียง 90 คน การที่มีนักเรียนจำนวนน้อยนี้เองทำให้การริเริ่มห้องสมุดแห่งแรกของโครงการอุทยานการอ่านสายรุ้งเป็นเรื่องง่ายขึ้น

ข. แนวคิด

แนวคิดของอุทยานการอ่านสายรุ้งคือห้องสมุดที่เต็มไปด้วยหนังสือสำหรับเด็ก ไม่เก็บค่าบริการ และตั้งอยู่ใจกลางชุมชนหรือหมู่บ้าน ห้องสมุดนี้จะเป็นสถานที่ที่เด็กๆ สามารถอ่านได้อย่างสะดวกสบายและมีความสุขกับหนังสือโดยไม่มีครูคอยสั่งว่าต้องอ่านอะไรและกดดันให้อ่านหนังสือเล่มนั้นเล่มนี้ เด็กๆ สามารถเลือกอ่านหนังสือได้หลากหลายประเภทเพื่อสร้างความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับการอ่าน ห้องสมุดอุทยานนี้อาจตั้งอยู่ที่บ้านของหมอ นักบวช หัวหน้าหมู่บ้านหรือศูนย์กลางชุมชนหรือศูนย์กลางวัฒนธรรมก็ได้ ดังนั้นเด็กๆ จึงจะรู้สึกผ่อนคลายและเพลิดเพลินกับหนังสือบนสนามหญ้าหรือริมทะเลได้ เด็กๆ จะอ่านหนังสือได้ที่บริเวณห้องสมุดเท่านั้นและจะไม่ได้รับอนุญาตให้ยืมหนังสือกลับบ้านได้ ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้หนังสือเสียหายจากน้ำเค็มหรือหล่นลงในท้องนาระหว่างเดินกลับบ้าน

ห้องสมุดอุทยานการอ่านสายรุ้งบริหารจัดการโดยชุมชนพื้นบ้าน โดยห้องสมุดจะเป็นผู้จัดหาหนังสือจำนวน 500-1,500 เล่มและให้อาสาสมัครของชุมชนเป็นผู้ดูแลพื้นที่การอ่านและเรียนรู้ ความร่วมมือลักษณะนี้จะทำให้โครงการเกิดความยั่งยืน ชาวบ้านเองก็จะต้องรับผิดชอบในด้านการประสานงานและการหมุนเวียนหนังสืออย่างสม่ำเสมอระหว่างห้องสมุดต่างๆ ดังนั้นอุทยานการอ่านสายรุ้งแต่ละแห่งจะมีหนังสือใหม่ๆ หมุนเวียนทุกๆ 6 เดือน

เนื่องจากการดำเนินการห้องสมุดนี้อยู่ในลักษณะองค์กรระดับรากหญ้าและมีงบประมาณจำกัดจึงต้องพึ่งพาอาสาสมัครเป็นหลัก ผู้ที่มีส่วนร่วมทั้งหมดต่างทำงานด้วยจิตอาสาและไม่ได้รับค่าตอบแทน อาสาสมัครเป็นเสมือนเส้นเลือดหลักที่ทำให้โครงการมีชีวิตอยู่ได้ ข้อเสียประการหนึ่งของระบบอาสาสมัครคือเรื่องความมุ่งมั่นทุ่มเท เนื่องจากการดูแลห้องสมุดมิใช่แหล่งรายได้ของอาสาสมัครซึ่งแน่นอนว่ารายได้ประจำย่อมเป็นสิ่งสำคัญกว่าและการจัดการห้องสมุดสำคัญเป็นอันดับรอง แต่ข้อดีของระบบอาสาสมัครก็คือต้นทุนค่าดำเนินงานต่ำ เนื่องจากไม่ต้องจ่ายเงินให้กับเจ้าหน้าที่ประจำห้องสมุด 25 แห่งเป็นประจำทุกเดือน ระบบนี้จึงเป็นระบบที่ดีที่สุดสำหรับองค์กรขนาดเล็กเช่นอุทยานการอ่านสายรุ้ง ในขณะเดียวกัน การที่ห้องสมุดตั้งอยู่ในหมู่บ้านที่ห่างไกลและเข้าถึงหนังสือดีๆ ได้ยาก อาสาสมัครจึงรู้สึกตื่นเต้นที่จะได้มีโอกาสนำหนังสือดีมีคุณภาพเข้ามายังหมู่บ้านของตน

และมีความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมเป็นอาสาสมัคร ชาวบ้านมักเรียกห้องสมุดนี้ว่า “แสงสว่าง” ในความมืด เป็นการนำความหวังถึงอนาคตที่สดใสมาให้บุตรหลานของตนและของเพื่อนบ้าน การที่เด็กๆ ได้เข้าถึงหนังสือที่ห้องสมุดจัดหาไว้ให้เป็นการเปิดประตูสู่โลกแห่งจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กๆ แต่ละคน

ผู้คนที่มีส่วนในการบริหารจัดการห้องสมุด ไม่ว่าจะเป็นครู หมอ หรือผู้นำทางศาสนาล้วนมีความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้าที่จะสนับสนุนให้เกิดการศึกษา แต่กระนั้นก็ตาม “ผู้จัดการ” ห้องสมุดที่ดีที่สุดและเป็นแรงบันดาลใจมากที่สุดหลายๆ คนเป็นชาวนา ชาวประมง หรือวัยรุ่นที่มีความกระหายในหนังสือและเข้าใจถึงความสำคัญของการศึกษา เห็นความสำคัญของหนังสือและการศึกษาต่ออนาคตของคนในหมู่บ้านรุ่นต่อๆ ไป

เมื่อพูดถึงการอ่าน อินโดนีเซียยังก้าวไปไม่ถึงจุดที่ประชาชนจะรักการอ่าน พ่อแม่ผู้ปกครองจำนวนมากไม่ได้รู้สึกว่า ตัวเองควรรักการอ่าน และถ่ายทอดความรักความสนใจเรื่องนี้ต่อไปให้ลูกหลาน พ่อแม่เหล่านี้ไม่อ่านหนังสือให้ลูกฟังก่อนนอนหรือปรบมือชื่นชมเมื่อลูกอ่านหนังสือออกและอ่านออกเสียงให้พ่อแม่ฟังได้ ดังนั้นความเปลี่ยนแปลงนี้ต้องเกิดขึ้นที่เด็ก ต้องสนับสนุนให้เด็กๆ รักหนังสือและส่งต่อความรู้สึกนั้นไปยังลูกๆ ของตนโดยการอ่านหนังสือให้ฟังทุกคืนและให้เด็กรุ่นต่อไปได้เข้าถึงหนังสือที่ดีมีคุณภาพ เนื่องจากภารกิจของอุทยานการอ่านสายรุ้งคือการสนับสนุนให้เด็กๆ สนใจการอ่าน จึงมุ่งไปที่การจัดหาหนังสือนิทานสำหรับเด็กๆ ไม่ว่าจะเป็นนิทานอีสป เรื่องเล่าพื้นบ้าน หนังสือการ์ตูน และสารานุกรมสำหรับเด็ก ทั้งนี้เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่น่าตื่นเต้นโดยการจัดหาหนังสือที่มีภาพประกอบสีสันสวยงามอ่านง่ายและมีเนื้อหาสนุกสนานให้เด็กๆ ตั้งแต่อายุยังน้อยๆ

อุทยานการอ่านสายรุ้งยังเชิญชวนอาสาสมัครจากทั่วโลกให้มาร่วมสร้างแรงบันดาลใจให้กับเด็กๆ โดยการจัดกิจกรรมย่อยๆ ตลอดปีตามห้องสมุดต่างๆ ผู้ชายที่โครงการอุทยานการอ่านสายรุ้งร่วมงานด้วยส่วนใหญ่จะมีอาชีพเป็นชาวนาหรือชาวประมง ในขณะที่ผู้หญิงมักเป็นแม่บ้าน ส่วนอาสาสมัครที่มาจากบรรดาเมืองใหญ่ๆ หรือนักท่องเที่ยวที่มาเยือนอินโดนีเซียก็สามารถมาเยี่ยมชมอุทยานการอ่านสายรุ้งเพื่อแบ่งปันประสบการณ์จากอาชีพของตนได้เช่นกัน นักบิน นักข่าว และนักธุรกิจไม่เพียงแต่จะเป็นตัวอย่างที่ดีเท่านั้น แต่ยังเป็นผู้ที่กระตือรือร้นที่จะแบ่งปันประสบการณ์ในอาชีพของตนให้กับเด็กๆ เพื่อเป็นแรงบันดาลใจ

ให้กับพวกเขา เรื่องราวที่อาสาสมัครเหล่านี้เล่าให้เด็กๆ ฟังเป็นแรงบันดาลใจอันยิ่งใหญ่สำหรับเด็กๆ ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกลซึ่งไม่ได้พบปะผู้คนในอาชีพที่หลากหลายจากทั่วทุกมุมโลกอย่างนั้น พวกเขาไม่เคยมีโอกาสที่จะพูดคุยกับนักบินหรือนักข่าว พวกเขาเคยเห็นแต่เครื่องบินหรือเห็นผู้ใหญ่อ่านหนังสือพิมพ์เท่านั้น การที่ได้พบปะและฟังผู้คนเหล่านี้พูดถึงอาชีพของตนเป็นการเปิดประตูสู่จินตนาการและทำให้เด็กๆ เข้าใจถึงทางเลือกของตนในอนาคตได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย เด็กๆ ไม่จำเป็นต้องประกอบอาชีพเป็นชาวนาหรือชาวประมงตามพ่อแม่หากสามารถเป็นอย่างอื่นได้ และการจะไปถึงจุดนั้นต้องอาศัยความฝันที่ยิ่งใหญ่ และโครงการที่อาสาสมัครคิดริเริ่มนี้เองที่เป็นแรงบันดาลใจให้เด็กๆ กล้าที่จะฝันให้ไกล

ค. ที่ตั้งและผู้ได้รับผลประโยชน์

ตลอดระยะเวลาสามปีที่ผ่านมา โครงการอุทยานการอ่านสายรุ้งได้ก่อตั้งห้องสมุดสำหรับเด็กขึ้น 25 แห่งบนเกาะ 10 เกาะ ทั่วพื้นที่อินโดนีเซียตะวันออก ได้แก่

- นุสาเตงการาตะวันออก-เกาะฟลอเรส เกาะโคโมโด เกาะรินคา เกาะปาปาการาน เกาะคูคูซาน เกาะติมอร์
- นุสาเตงการาตะวันตก-เกาะลอมบ็อค เกาะซัมบาวา
- มาลูกู-เกาะบันดาไนยรา
- เกาะสุลาเวสี

ในจำนวนห้องสมุด 25 แห่งนี้ 20 แห่งไม่มีไฟฟ้าใช้ และเกาะ 4 แห่งใน 10 เกาะนี้มีน้ำจืดใช้อย่างจำกัด

จำนวนประชากรในแต่ละหมู่บ้านล้วนแตกต่างกัน หมู่บ้านหนึ่งอาจมีประชากรเพียง 70 ครอบครัวและมีนักเรียนระดับประถมศึกษา 40 คน ในขณะที่บางหมู่บ้านอาจมีประชากรสูงถึง 20,000 คน

โครงการอุทยานการอ่านสายรุ้งมีผลกระทบต่อเด็กๆ มากกว่า 3,000 ชีวิตในช่วงอายุ 5-13 ปีทั่วพื้นที่อินโดนีเซียตะวันออก เด็กๆ เหล่านี้จะไปเยือนอุทยานการอ่านสายรุ้งอย่างน้อยที่สุดสัปดาห์ละครั้ง แล้วแต่สภาพอากาศและระยะทางจากบ้านไปยังห้องสมุด

ห้องสมุดบางแห่งเปิดให้บริการทุกวัน ขึ้นอยู่กับความกระตือรือร้นของอาสาสมัครและตารางเวลาที่อาสาสมัครประจำห้องสมุดจะสละเวลามาได้

ง. เหตุใดอุทยานการอ่านสายรุ้งจึงเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับกลุ่มที่ใหญ่ขึ้น

ประสบการณ์ 3 ปีในการดำเนินโครงการอุทยานการอ่านสายรุ้งได้ให้บทเรียนซึ่งสามารถใช้ได้โดยตรงกับการวางแผนของชุมชนที่กำลังเติบโตในการจัดตั้งห้องสมุดสำหรับเด็กในพื้นที่ห่างไกล ดังต่อไปนี้

• เข้าใจกลุ่มเป้าหมาย

หากชุมชนพื้นบ้านไม่ใช้ภาษาอังกฤษควรจัดหาหนังสือที่เขียนเป็นภาษาที่เด็กๆ เข้าใจและใช้ได้ดีที่สุด อาจฟังดูเหมือนเป็นเรื่องที่น่าจะรู้กันอยู่แล้ว แต่หนังสือเด็กที่มีอยู่ทั่วโลกมักจะตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษเป็นส่วนใหญ่และหาซื้อได้ง่าย องค์กรต่างๆ จึงรับบริจาคหนังสือเหล่านี้ แต่หากอาสาสมัครและเด็กๆ ใช้ภาษาอังกฤษไม่คล่องหนังสือเหล่านั้นก็จะถูกทิ้งไว้ให้ฝุ่นจับเสียเปล่าๆ กรณีเช่นนี้มักพบในพื้นที่ชนบทอันห่างไกลความเจริญในอินโดนีเซีย การสร้างผลกระทบเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ดังนั้น จึงไม่ควรแต่เอาหนังสือไปกองให้ในหมู่บ้านแล้วคิดว่าเป็นอันจบกัน การมอบหนังสือเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้เด็กๆ อยากเรียนรู้ก็จริง แต่ไม่ควรจัดให้หนังสือส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ เด็กส่วนใหญ่ชอบหนังสือที่เกี่ยวกับสัตว์ในภาษาของตน การมอบหนังสือในภาษาแม่ของพวกเขาจึงเป็นเรื่องสำคัญ เนื่องจากเด็กๆ เหล่านี้พูดแต่ภาษาพื้นเมืองของตนเท่านั้นในการใช้ชีวิต

• ไม่ควรตั้งห้องสมุดในอาคารที่ดูโอ่อ่าน่าเกรงขาม

เป็นเรื่องสำคัญที่ห้องสมุดต้องตั้งอยู่ในสถานที่ๆ ให้เด็กๆ และอาสาสมัครรู้สึกว่าตนได้รับการต้อนรับในบรรยากาศที่เป็นมิตร อาคารรูปแบบทันสมัยและน่าเกรงขามอาจไม่ใช่สถานที่ที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่ห่างไกลความเจริญเนื่องจากพวกเขาจะรู้สึกเกร็งและอึดอัดใจที่จะเข้าใกล้ห้องสมุด อาคารที่ออกแบบง่ายๆ ในพื้นที่ท้องถิ่นจะเหมาะที่สุด เราต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านจิตวิทยาของที่ตั้งนั้นๆ และสร้างบรรยากาศที่ทำให้ผู้ที่เข้ามาเยือนห้องสมุดรู้สึกเหมือนอยู่บ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเมื่อชุมชนพื้นบ้านเองเป็นผู้บริจาคที่ตั้งแก่ห้องสมุด

• ที่ตั้งอันเหมาะสมของห้องสมุด

ที่ตั้งที่เหมาะสมเป็นส่วนสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จของโครงการ ที่ตั้งที่ดีที่สุดคือใจกลางหมู่บ้านหรือสถานที่ในหมู่บ้านที่เด็กๆ และพ่อแม่ผ่านไปมาเสมอๆ ที่ตั้งเองยังเป็นสื่อโฆษณาหรือสิ่งเตือนใจให้เด็กๆ มาเยี่ยมเยือนและอ่านหนังสือไปในตัวอีกด้วย

• ความยืดหยุ่น

พื้นที่บางแห่งในอินโดนีเซียตะวันออกล้าหลังมากด้านการรู้หนังสือ ตัวอย่างเช่น บนเกาะติมอร์มีอุทยานการอ่านสายรุ้งตั้งอยู่ในหมู่บ้านที่เด็กๆ ส่วนใหญ่เริ่มเรียนอ่านเขียนตอนอยู่ประถม 4 ดังนั้นห้องสมุดจึงต้องสามารถตอบสนองความต้องการของเด็กๆ เหล่านี้ได้ แม้ว่าอุทยานการอ่านสายรุ้งส่วนใหญ่จะมีกลุ่มเป้าหมายอายุ 5-13 ปี แต่เมื่อคำนึงถึงทักษะการอ่านของเด็กๆ แล้วในพื้นที่บางแห่งควรยืดหยุ่นและอนุโลมให้วัยรุ่นเข้าใช้บริการห้องสมุดอย่างสบายใจร่วมกับเด็กที่อายุน้อยกว่าได้

• ไม่มีเงินเข้ามาเกี่ยวข้อง

อุทยานการอ่านสายรุ้งมุ่งมั่นในระบบอาสาสมัครและไม่ต้องการให้ชุมชนพึ่งพาองค์กรในด้านการเงิน เป็นเรื่องดีกว่าที่จะมอบแหจับปลาให้กับชุมชนแทนที่จะยื่นปลาให้วันแล้ววันเล่าปีแล้วปีเล่า การมอบเงินให้กับชุมชนจะไม่ช่วยให้อนาคตของพวกเขาดีขึ้นหรือขับเคลื่อนการศึกษาแต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นที่จะทำให้ชุมชนเข้าใจว่าการที่จะทำให้โครงการนี้ดำเนินไปอย่างราบรื่นเพื่อประโยชน์ของเด็กๆ ต้องอาศัยการผลักดันโดยอาสาสมัครและอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้คนที่มีความเห็นอย่างเดียวกันทั้งในชุมชนและที่อยู่นอกเหนือชุมชนออกไป

• โปรแกรมสร้างเสริมความสามารถเป็นสิ่งสำคัญ

เมื่อคำนึงถึงการขาดแคลนทรัพยากรมนุษย์ในหมู่บ้านที่ห่างไกลแล้วจึงจำเป็นที่ต้องจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับอาสาสมัครที่ทำหน้าที่บริหารจัดการห้องสมุด การสร้างเสริมความสามารถนี้ไม่เพียงแต่จะช่วยสนับสนุนความพยายามต่างๆ ของอาสาสมัครเท่านั้นแต่ยังจะทำให้พวกเขามีทักษะใหม่ๆ และมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับอาสาสมัครคนอื่นๆ การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างความสามารถนี้ เป็นหนทาง

หนึ่งที่อุทยานการอ่านสายรุ้งแสดงให้สาธารณชนเห็นได้ว่า ทางโครงการขอบคุณและชื่นชมเหล่าอาสาสมัครที่ได้ทำงานและให้บริการด้วยความทุ่มเท

• **การหมุนเวียนหนังสือ**

สำหรับองค์กรระดับรากหญ้าขนาดเล็กอย่างอุทยานการอ่านสายรุ้งแล้ว ระบบการหมุนเวียนหนังสือช่วยให้ห้องสมุดแต่ละแห่งได้มีหนังสือใหม่ทุกๆ 6 เดือนโดยที่อาสาสมัครและผู้จัดการไม่ต้องซื้อหนังสือใหม่เอง อาสาสมัครสามารถแสดงความเห็นได้ว่าเมื่อใดถึงเวลาที่ควรมีการหมุนเวียนหนังสือหรือแลกเปลี่ยนหนังสือของตนกับห้องสมุดอื่นๆ ที่มีอยู่อีก 24 แห่ง

3. คำบอกเล่าจากผู้เกี่ยวข้อง

เมื่อกล่าวถึงอุปสรรคและปัญหาที่อาสาสมัครต้องเจอในการบริหารจัดการห้องสมุด แต่ละคนต่างก็มีความรู้สึกและความคิดเห็นของตน กระนั้น เราก็สามารถเห็นแนวโน้มรูปแบบของอุปสรรคและปัญหาได้

อาเวนตัส อาบู แห่งหมู่บ้านโร เกาะฟลอเรส กล่าวว่า *"เด็กๆ ในหมู่บ้านของเรามีศักยภาพที่จะประสบความสำเร็จ แต่พวกเขาไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ดีที่จะสนับสนุนพวกเขา ที่จะทำให้จินตนาการของเขาเติบโต ไม่เพียงแต่เท่านั้น ชาวบ้านที่นี่เองก็ไม่เข้าใจถึงความสำคัญของการศึกษา หรือไม่เข้าใจว่ามันสำคัญต่อเด็กๆ รุ่นต่อไปอย่างไร ระดับการศึกษาในนุสาเตงการาตะวันออกอยู่ในระดับต่ำมากเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นๆ ในอินโดนีเซีย"*

ยูเลียนา มิมาน แห่งหมู่บ้านปากา เกาะฟลอเรส กล่าวว่า *"ปัญหาความท้าทายที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของเรา คือการเผชิญกับพ่อแม่ผู้ปกครองที่ไม่เข้าใจความสำคัญของการอ่านและการศึกษา พวกเขาคิดว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียนแต่เพียงฝ่ายเดียวในการสร้างและสนับสนุนให้เด็กรักการเรียนรู้"* เธอกล่าวต่อไปว่า *"มีหนังสือที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษทั้งเล่มและเด็กๆ ก็ไม่สนใจที่จะอ่านเพราะพวกเขาไม่เข้าใจเนื้อหา จะให้มีหนังสือภาษาอังกฤษในห้องสมุดก็ได้ แต่ขอให้มีคำแปลด้วย สิ่งที่ดีที่สุดคือจัดหาหนังสือที่มีสองภาษามาไว้ให้เด็กๆ"*

อีกความเห็นหนึ่งที่คล้ายคลึงกันมาจาก **ราฟาเอล มัท แห่งหมู่บ้านดาตัค เกาะฟลอเรส** ที่กล่าวว่า *"โดยทั่วไปแล้วเราจำเป็นต้องสนับสนุนให้เด็กๆ สนใจในการอ่าน เนื่องจากพวกเขาไม่คุ้นเคยกับการอ่าน และพ่อแม่ก็ไม่ได้กระตุ้นให้อ่าน พ่อแม่ไม่ได้สนับสนุนให้ลูกๆ อ่านหนังสือเพราะว่าพวกพ่อแม่เองก็ไม่ได้รับการศึกษาในระบบ หรือถ้าได้เรียนมาก็น้อยมาก พวกเขามาจากภูมิหลังที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ดังนั้นการศึกษาจึงไม่ใช่สิ่งที่สำคัญเร่งด่วนแน่ พ่อแม่จะต้องการให้ลูกๆ ช่วยงานในนาหรือออกจับปลามากกว่า"*

พ่อแม่ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการเลี้ยงดูลูกๆ เพราะเด็กๆ จะทำในสิ่งที่ตนเห็นพ่อแม่ทำ ในกรณีนี้ หากพวกเขาไม่เคยเห็นพ่อแม่อ่านหนังสือ พวกเขาก็จะคิดว่าการอ่านไม่ใช่เรื่องสำคัญ อันจะเป็นการปิดโอกาสที่เด็กๆ จะได้สร้างนิสัยในช่วงเวลาที่สำคัญของชีวิต การให้การศึกษากับพ่อแม่ถึงความสำคัญของการอ่านให้ลูกๆ ฟังตั้งแต่ยังเยาว์วัยนับว่ามีความสำคัญมากต่อความสำเร็จของโปรแกรมการอ่านใดๆ ในขณะที่นิสัยรักการอ่านแพร่หลายในมหานครและพื้นที่ที่ประชากรมีฐานะดีในอินโดนีเซีย การอ่านก็ยังคงไม่เป็นที่นิยมหรือยอมรับในพื้นที่ห่างไกลในอินโดนีเซียตะวันออก

เอกัสตินัส เยฮอต แห่งหมู่บ้านคากา เกาะฟลอเรส กล่าวว่า *"เด็กๆ สนใจการอ่านอย่างมาก แต่ผมคิดว่าเราต้องการหนังสือมากกว่านี้ในห้องสมุด พวกเด็กๆ ชอบหนังสือที่มีภาพประกอบเยอะๆ หนังสือประเภทนี้จะดึงดูดเด็กๆ ได้อย่างมาก"*

ความเห็นนี้แสดงให้เห็นว่าอันที่จริงแล้วเด็กๆ ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกลก็สนใจการอ่านมากเช่นกัน ยุทธศาสตร์หนึ่งของโครงการอุทยานการอ่านสายรุ้งก็คือ การจัดหาหนังสือที่มีภาพประกอบเพื่อกระตุ้นความสนใจของพวกเขา อย่างไรก็ตามปัญหาอย่างหนึ่งก็คือ อาสาสมัครบางคนซึ่งส่วนมากเป็นครูเห็นว่าไม่ใช่เรื่องดีที่เด็กเลือกที่จะอ่านหนังสือที่มีภาพประกอบเยอะๆ ดังเช่นการ์ตูนหรือนิทาน ครูอยากให้เด็กอ่านหนังสือด้านวิทยาศาสตร์ที่มีเนื้อหาซับซ้อนที่แทบจะไม่มีภาพประกอบหรือไม่มีเลยมากกว่า นี่ก็เป็นความท้าทายอีกประการหนึ่ง ครูควรเข้าใจว่าสิ่งที่ควรทำเป็นสิ่งแรกคือการทำให้เด็กๆ ตกหลุมรักการอ่านเสียก่อน ไม่สำคัญว่าพวกเขาจะอ่านอะไร ไม่ว่าจะเป็นนิทานหรือการ์ตูนญี่ปุ่น ตราบใดที่เด็กๆ เริ่มต้นอ่านนั่นคือจุดเริ่มต้นที่ดีแล้ว นิสัยรักการอ่านนี้จะเติบโตอยู่ภายในตัวเด็กๆ และท้ายที่สุดพวกเขาก็จะอ่านทุกอย่างที่ขวางหน้า

ฟลอเรียนัส มาร์โทโน แห่งหมู่บ้านเพงกา เกาะฟลอเรส กล่าวว่า *"ปัญหาหนึ่งที่อาสาสมัครเผชิญอยู่คือการที่ไม่มีวิธีหรือเทคนิคมาตรฐานที่จะกระตุ้นให้เด็กอ่าน"*

นี่เป็นความท้าทายที่พบอยู่ทั่วไปแต่เราก็ไม่ควรยอมแพ้ โครงการอุทยานการอ่านสายรุ้งได้หาทางออกโดยการจัดการอบรมปฏิบัติการระยะเวลาสองวันให้กับอาสาสมัครที่ดูแลห้องสมุดของโครงการในหมู่บ้านต่างๆ ในด้านเทคนิคการเล่านิทาน วิธีพัฒนาหลักสูตรที่จะทำให้เด็กเข้าห้องสมุดมาอ่านหนังสือ และมาแลกเปลี่ยนแบ่งปันประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่ตนอ่านแล้วคิดว่าดีและไม่ดี สำหรับหลักสูตรการอบรมเชิงปฏิบัติการนี้โครงการอุทยานการอ่านสายรุ้งร่วมมือกับสมาคมเพื่อความก้าวหน้าของวรรณกรรมเด็ก (Society for the Advancement of Children's Literature) ผู้เป็นผู้บุกเบิก โดยมี ดร. มุรติ บุนันทา ผู้ก่อตั้งสมาคม ทำหน้าที่เป็นวิทยากรผู้อบรม

มิฟตาฮุล ราซัค แห่งลอมบ็อค นุสาเตงการาตะวันตก กล่าวว่า *"แทบจะไม่เคยมีใครอ่านหนังสือให้เด็กๆ ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านฟังเลย แม้แต่พ่อแม่ของพวกเขาเองในหมู่บ้านไม่มีหนังสือเลยจริงๆ ไม่มีร้านหนังสือหรือห้องสมุดสาธารณะหรือแม้แต่โครงการส่งเสริมการอ่านที่รัฐบาลให้การสนับสนุน"*

แม้จะมีปัญหาท้าทายหลากหลายที่อาสาสมัครต้องเผชิญ แต่ผู้ที่ได้ไปเยี่ยมชมห้องสมุดในโครงการอุทยานการอ่านสายรุ้งล้วนแต่มีความเห็นในเชิงบวกและต่างรู้สึกประทับใจที่ได้เห็นเด็กๆ ตื่นเต้นเมื่อได้เห็นหนังสือนิทานวางอยู่บนชั้น

แซ็ค ปีเตอร์สัน แห่งหนังสือพิมพ์เดอะจาการ์ต้า โกลบ กล่าวว่า *"ผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่าความบันเทิงที่เด็กๆ ได้รับจากการอ่านหนังสือที่อุทยานฯ จะตามพวกเขากลับบ้านไปด้วยในคืนนั้น แต่ก็ยังมีความเป็นจริงอยู่ที่ว่าไม่เคยมีใครอ่านหนังสือให้พ่อแม่ของพวกเด็กเหล่านี้ฟัง ดังนั้น พวกพ่อแม่ก็จะไม่เข้าใจถึงอำนาจและศักยภาพของการอ่าน เรื่องนี้ทำให้เด็กๆ เสียโอกาส เราต้องทำให้เด็กๆ เริ่มตั้งคำถามกับพ่อแม่ว่าทำไมถึงไม่อ่านหนังสือให้ฟังก่อนนอน กระนั้นก็เถอะ เราคงต้องเริ่มที่ไหนสักแห่ง ผมจึงหวังว่าเด็กๆ ที่มายังอุทยานฯ จะตกหลุมรักการอ่านและส่งต่อความรู้สึกนั้นให้กับลูกหลานของตนต่อไปในอนาคต"*

อีวา มุคตาร์ จากจาการ์ต้า กล่าวว่า *"หากคุณคิดว่าความประทับใจเมื่อแรกเห็นมีความหมาย ลองฟังเรื่องนี้ดู ขอให้นึกภาพว่ามีเด็กๆ อายุต่างๆ กันกว่า 60 คนจากในหมู่บ้านมานั่งรวมกันบนพื้นบ้านแห่งหนึ่ง ต่างคนต่างกำลังอ่านหนังสือในมืออย่างตั้งอกตั้งใจดื่มด่ำ พวกเขามาอ่านหนังสือทั้งๆ ที่ฝนกำลังตกหนัก พวกเขาแทบจะไม่คุยกันและไม่มีใครวิ่งไปมาเลย พวกเขาเอาแต่นั่งอ่านหนังสือ ใช่แล้วล่ะ ฉันก็คิดอย่างนั้นเหมือนกัน ฉันได้ยินเรื่องความคิดริเริ่มเรื่องอุทยานการอ่านสายรุ้งมาได้สักพักหนึ่งแล้ว แต่ฉันไม่คาดคิดเลยว่าผลกระทบที่โครงการมีต่อเด็กๆ จะมหาศาลและมหัศจรรย์ขนาดนี้จนกระทั่งฉันได้มาเห็นด้วยตาของฉันเอง"*

4. ทางออกที่เป็นไปได้และจุดแข็งของโครงการอุทยานการอ่านสายรุ้ง

เมื่อดูจากข้อมูลป้อนกลับและคำบอกเล่าจากอาสาสมัครผู้ดูแลห้องสมุด มีทางออกที่เป็นไปได้ดังนี้

1. การทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการศึกษาและการอ่านเป็นสิ่งจำเป็น กิจกรรมนี้จะเพิ่มมูลค่าให้กับความพยายามของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งนี้อาจทำได้โดยการขอให้เด็กโตมาอ่านหนังสือให้เด็กเล็กในหมู่บ้านฟังเพื่อที่พวกเขาจะได้เข้าใจความสำคัญของการถ่ายทอดนิสัยรักการอ่านโปรแกรมนี้อาจอยู่ในรูปการรณรงค์ในระดับหมู่บ้านเพื่อขยายผลไปสู่ระดับที่กว้างขวางขึ้น อีกความคิดหนึ่งคือการรณรงค์ "รักการอ่าน" โดยร่วมมือกับนักเล่านิทานเพื่อกระตุ้นให้เด็กๆ สนใจการอ่าน
2. ในระดับชาติร่วมมือกับองค์กรที่มีเป้าหมายเดียวกันและหน่วยงานภาครัฐทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับจังหวัดในการจัดการรณรงค์ระดับชาติด้านการอ่านในวันสำคัญต่างๆความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การรณรงค์ด้านการอ่านและการศึกษาประสบความสำเร็จ
3. เชิญชวนให้พ่อแม่ผู้ปกครองมาเยี่ยมเยือนห้องสมุด และแสดงให้พวกเขาเห็นประโยชน์ของการอ่านแทนที่จะบอกเล่าด้วยคำพูดเท่านั้นหรืออาจจัดหาหนังสือให้บรรดาพ่อแม่อ่านในห้องสมุดเดียวกันกับลูกๆ ก็ได้

4. จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับอาสาสมัครโดยจัดให้มีการสาธิตวิธีการและเทคนิคที่ปฏิบัติได้จริงในการกระตุ้นให้เด็กๆเกิดความสนใจในการอ่านและให้เด็กๆ ได้ปลดปล่อยจินตนาการของพวกเขาอย่างอิสระ
5. จัดกิจกรรมที่สนุกสนานและมีปฏิสัมพันธ์ เช่น การแข่งขันอ่าน เขียน ประกวดบทกวีและการจัดนิทรรศการต่างๆทั้งนี้นอกจากจะกระตุ้นให้เกิดจินตนาการแล้วกิจกรรมเหล่านี้ยังช่วยทำให้ทักษะการอ่านและเขียนของเด็กๆเฉียบคมขึ้นอีกด้วยยิ่งไปกว่านั้นยังจะเป็นการสนับสนุนให้พ่อแม่ผู้ปกครองและครูเริ่มหันมาให้ความสนใจนิสัยด้านการอ่านและการเขียนของลูกๆหรือนักเรียนของตนด้วย

นับเป็นความท้าทายอย่างหนึ่งที่จะเปลี่ยนแปลงความเชื่อของผู้ใหญ่โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ใหญ่ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกล อุทยานการอ่านสายรุ้งพยายามที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้คนและทำให้พ่อแม่และเด็กๆ เห็นความสำคัญของการอ่าน และที่สำคัญที่สุด อุทยานฯ ต้องการกล่อมเกลาให้เด็กๆ ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกลเกิดความรักหนังสือ หนังสือเป็นเสมือนสื่อกลางที่เปิดประตูสู่โลกใบใหม่ที่ไร้ข้อจำกัด ด้วยหนังสือนี้เอง เด็กๆ จะได้รับการกระตุ้นให้เติบโต เอื้อมไปจนถึงความฝันของพวกเขาและก้าวสู่อนาคตที่สดใส เด็กๆ ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านห่างไกลล้วนมีสิทธิที่จะประสบความสำเร็จเช่นเดียวกันกับเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกันที่อาศัยอยู่ในเมืองใหญ่

ในเวลาเดียวกันกับที่อุทยานการอ่านสายรุ้งดำเนินการผลักดันให้เด็กๆ รักการอ่าน ทางองค์กรเองก็ยังหันกลับไปมุ่งที่จุดแข็งซึ่งมักถูกมองข้ามไปบ่อยครั้ง นั่นคือ **การสร้างเครือข่าย** โดยที่ผ่านมาอุทยานการอ่านสายรุ้งได้จัดทำความร่วมมือกับองค์กรอื่นๆ ที่มีความห่วงใยเด็กๆ ร่วมกัน และอาศัยความเชี่ยวชาญขององค์กรเหล่านั้นในการช่วยให้โครงการอุทยานการอ่านสายรุ้งบรรลุเป้าหมาย และ/หรือสนับสนุนการดำเนินงานของอุทยานฯ อาทิ

ก. ความร่วมมือกับสายการบินต่างๆ อุทยานการอ่านสายรุ้งร่วมมือกับสายการบินทรานส์นุสา(เอวิเอสตาร์แอร์ไลน์)และแอร์เอเชียอินโดนีเซียในการจัดส่งหนังสือไปยังเกาะต่างๆ ที่ห่างไกลซึ่งเป็นต้นทุนค่าใช้จ่ายที่สูงที่สุดขององค์กรระดับรากหญ้าแห่งนี้ สายการบินทั้งสองยอมยกเว้นค่าจัดส่งให้ซึ่งเป็นเสมือนการยกภาระอันหนักหนาสาหัสออกจากองค์กรเลยก็ว่าได้

ข. ความร่วมมือกับสมาพันธ์เรือยอชท์ อุทยานการอ่านสายรุ้งร่วมมือกับอินโดยอชท์ซัพพอร์ทและยอชท์เอดส์โกลบอลซึ่งทั้งสององค์กรนี้ช่วยระดมทุนให้กับอุทยานการอ่านสายรุ้งและยังช่วยจัดส่งหนังสือไปยังเกาะที่ห่างไกลที่สมาชิกล่องเรืออันหรูหราไปเยือนอีกด้วยความร่วมมือนี้ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการจัดส่งหนังสือและเปิดโอกาสให้ผู้ที่อยู่บนเรือยอชท์ได้มีปฏิสัมพันธ์กับชาวบ้านชาวอินโดนีเซียและทำบางสิ่งเป็นการตอบแทนชุมชนที่พวกเขาไปเยือน

ค. ร่วมมือกับอาสาสมัครจากระดับรากหญ้า ในการที่จะช่วยค้ำจุนโครงการห้องสมุดให้ดำเนินอยู่ต่อไปได้อุทยานการอ่านสายรุ้งได้ร่วมมือกับชุมชนพื้นบ้านและเชิญชวนผู้นำชุมชนให้เข้ามาเป็นอาสาสมัครยิ่งไปกว่านั้นอุทยานการอ่านสายรุ้งยังได้ร่วมมือกับผู้บริหารและผู้ทำงานวิชาชีพที่อาศัยอยู่ในกรุงจาการ์ต้านครหลวงของอินโดนีเซียโดยขอให้พวกเขาเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการรณรงค์บริจาคหนังสือที่ชื่อ“DriveBooks,NotCars.”โดยการรณรงค์นี้ยังได้รับความร่วมมือจากร้านค้าปลีกต่างๆ เช่น สตาร์บัคส์ สถานทูตต่างๆ เป็นต้น ให้เป็นสถานที่ตั้งกล่องรับบริจาคหนังสือไม่ว่าจะเป็นหนังสือสำหรับเด็กที่เป็นภาษาอินโดนีเซียหรือนวนิยายภาษาอังกฤษจากนั้นอาสาสมัครจะมารับหนังสือเหล่านี้ไปหนังสือเด็กจะถูกส่งไปยังอุทยานการอ่านสายรุ้งในขณะที่นวนิยายภาษาอังกฤษจะถูกนำไปจำหน่ายตามตลาดนัดเพื่อระดมเงินทุน อาสาสมัครของโครงการอุทยานการอ่านสายรุ้งจะเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมเหล่านี้

ง. หาแหล่งสนับสนุนจากบุคคลทั่วไป สถาบัน และบริษัทต่างๆ ผ่านโซเชียลมีเดียหรือสื่อสังคมออนไลน์ โซเชียลมีเดียเป็นที่นิยมแพร่หลายมากในอินโดนีเซียหากทวิตเตอร์มีเมืองหลวงเมืองนั้นก็คงจะเป็นจาการ์ต้าปัจจุบันมีผู้ใช้เฟซบุ๊ค47ล้านคนในอินโดนีเซียซึ่งทำให้เป็นประเทศที่ใหญ่เป็นอันดับสี่ในแง่จำนวนผู้ใช้อุทยานการอ่านสายรุ้งใช้โซเชียลมีเดียเหล่านี้ในการหาความสนับสนุนจากผู้คนและองค์กรต่างๆและใช้เป็นช่องทางในการแบ่งปันภาพถ่ายและคำบอกเล่าจากอาสาสมัครอีกด้วยโซเชียลมีเดียยังมีประโยชน์มากในการกระตุ้นให้สาธารณชนรับรู้ถึงการรณรงค์ของอุทยานการอ่านสายรุ้งที่ทำร่วมกับหน่วยงานหรือบริษัทต่างๆ

จ. เปิดรับการสร้างเครือข่ายกับองค์กรด้านการอ่านและวัฒนธรรมระดับนานาชาติ

อุทยานการอ่านสายรุ้งเปิดรับการร่วมมือกับองค์กรอื่นๆที่มีเป้าหมายร่วมกัน ความร่วมมือนี้อาจพัฒนากลายเป็นกิจกรรมรูปแบบต่างๆการรณรงค์หรือแม้แต่งานด้านอาสาสมัครในพื้นที่อุทยานการอ่านสายรุ้งเชื่อว่ายิ่งมีผู้เข้าร่วมมากขึ้นเท่าไรก็จะยิ่งดำเนินงานครอบคลุมพื้นที่ได้กว้างขวางมากขึ้นเท่านั้นและนั่นหมายความว่าจะยิ่งมีเด็กๆในพื้นที่ห่างไกลสามารถเข้าถึงหนังสือดีๆได้จำนวนมากขึ้นและโครงการอุทยานการอ่านสายรุ้งก็จะสามารถเข้าถึงผู้คนจำนวนมากยิ่งขึ้นตามไปด้วย

โครงการอุทยานการอ่านสายรุ้งหวังที่จะเติบโตต่อไปและจัดตั้งห้องสมุดสำหรับเด็กเพิ่มขึ้น และมอบแรงบันดาลใจให้เด็กๆ ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกลในอินโดนีเซียตะวันออกได้มีโอกาสปลดปล่อยจินตนาการของพวกเขาให้โลดแล่นอย่างอิสระและสร้างเสริมความมั่นใจให้กับพวกเขาผ่านทางพลังของหนังสือ

หาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับโครงการอุทยานการอ่านสายรุ้งได้ที่
www.tamanbacaanpelangi.com.
Twitter: @pelangibook.
Facebook: www.facebook.com/pelangibook.
E-mail: tamanbacaanpelangi@gmail.com

TK park อุทยานการเรียนรู้

หลายคนบอกว่าคนลาวไม่ชอบอ่านหนังสือ
แต่อันที่จริงแล้วพวกเรามีวรรณกรรม
และประเพณีการเล่าเรื่องซึ่งตกทอดจากรุ่นสู่รุ่นมายาวนาน
ผลจากการสำรวจพบว่าเด็กๆ รักการอ่าน แต่ยังขาดอุปกรณ์
และผู้นำพาที่จะช่วยหล่อหลอมความสนใจของพวกเขา

TK park
สถานการเรียนรู้

การส่งเสริมการอ่านและห้องสมุด
ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สมเพ็ด พงพาจัน (Somphet Phongphachanh)

ข้อมูลประเทศ

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) เป็นประเทศที่มีขนาดเล็ก มีพื้นที่เพียง 236,000 ตารางกิโลเมตร ความยาวจากทิศเหนือจรดทิศใต้เป็นระยะทางกว่า 1,700 กิโลเมตร และความกว้างจากทิศตะวันออกไปทางทิศตะวันตกคิดเป็นระยะทางประมาณ 100-400 กิโลเมตร สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นประเทศที่ไม่มีทางออกสู่ทะเล ทิศเหนือของประเทศมีพรมแดนติดจีน ทางทิศตะวันออกติดประเทศเวียดนาม ทิศใต้ติดกัมพูชา และทิศตะวันตกติดประเทศพม่าและประเทศไทย พรมแดนด้านตะวันตกส่วนใหญ่เลาะเลียบตามลำแม่น้ำโขง พื้นที่ประมาณร้อยละ 80 ของประเทศเป็นภูเขาและเกือบครึ่งหนึ่ง (47%) เป็นป่าไม้ การที่พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาก่อให้เกิดความยากลำบากในเรื่องของการขนส่งและการสื่อสาร อย่างไรก็ตามด้วยความที่ประเทศเต็มไปด้วยความอุดมสมบูรณ์ของแม่น้ำหลายสาย พื้นที่ซึ่งเป็นภูเขาสูงจึงเอื้อประโยชน์อย่างมากต่อการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำ นอกจากนั้นผืนป่ายังอุดมไปด้วยพืชและสัตว์ป่านานาชนิดรวมทั้งไม้เนื้อแข็ง แร่ธาตุจำนวนไม่น้อย อาทิ แร่เหล็กและถ่านหินก็มีกระจัดกระจายอยู่ทั่วไปตามภูเขา

ลาวเป็นประเทศที่มีประชากรหนาแน่นน้อยสุดในบรรดาประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นั่นคือเฉลี่ยมีประชากร 24 คนต่อ 1 ตารางกิโลเมตร จำนวนประชากรทั้งสิ้นใน

แปลจาก "Reading Promotion and Library in Lao PDR Supporting by Room to Read Laos" นำเสนอในงานประชุมวิชาการ Thailand Conference on Reading 2011 วันที่ 24-25 สิงหาคม 2554

พ.ศ. 2548 มีจำนวน 5,621,982 คนและคาดว่าจะเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 2.1 ในปี 2552 หรือคิดเป็นจำนวน 6,100,000 คน ประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตชนบท (ร้อยละ 80) ตามหมู่บ้านเล็กๆ จากลักษณะภูมิประเทศและการด้อยพัฒนาได้นำไปสู่ความแตกต่างอย่างมากทั้งในแง่ของสภาพเศรษฐกิจ สุขภาพ การศึกษาและด้านอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบทและในพื้นที่ห่างไกล ประเทศถูกแบ่งเขตปกครองออกเป็น 16 แขวง [เทียบเท่าจังหวัด] กับอีกหนึ่งนครหลวง แต่ละแขวงแบ่งออกเป็นเมือง [เทียบเท่าอำเภอ] และหมู่บ้าน โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 142 เมือง และ 10,500 หมู่บ้านในจำนวนนี้ 47 อำเภอได้รับการประเมินว่าเป็นพื้นที่ที่ยากจนที่สุดและสมควรได้รับการช่วยเหลือจากรัฐบาลเป็นอันดับต้นๆ

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นประเทศเกษตรกรรม (ปศุสัตว์ การประมง และการป่าไม้) ซึ่งแรงงานส่วนใหญ่ของประเทศ ร้อยละ 85 อยู่ในภาคนี้ โดยส่วนใหญ่เป็นเศรษฐกิจแบบพึ่งพาตนเอง แรงงานสตรีมีจำนวนทั้งสิ้นร้อยละ 45 ของจำนวนแรงงานทั้งหมด ภาคอุตสาหกรรมและการบริการคิดเป็นตัวเลขประมาณร้อยละ 40 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) รายได้ประชากรต่อหัวต่อปีเท่ากับ 500 เหรียญสหรัฐในปี พ.ศ. 2548 และ 800-900 เหรียญสหรัฐในปี พ.ศ. 2552 (โดยประมาณ) ภายใต้กลไกของเศรษฐกิจยุคใหม่ที่ประเทศนำมาใช้ในปี พ.ศ. 2529 การผลิตในภาคอุตสาหกรรมและการค้าส่งค้าปลีกในภาคบริการมีการเจริญเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ข้อมูลการศึกษา

ระบบการศึกษาของลาวได้รับการพัฒนาปรับปรุงขึ้นใหม่ในปีพ.ศ.2518โดยแบ่งออกเป็นระดับประถมห้าปี มัธยมต้นสามปี และมัธยมปลายสามปี (5+3+3) ต่อมาระหว่างการประชุมแห่งชาติในปี พ.ศ. 2549 ได้มีการเสนอให้มีการปฏิรูปการศึกษาโดยรวมซึ่งทำให้โครงสร้างถูกเปลี่ยนเป็น 5+4+3 โดยได้เริ่มใช้ในปีการศึกษา พ.ศ. 2552-2553 ปัจจุบันมีจำนวนโรงเรียนประถมทั้งสิ้น 8,871 โรง (ร้อยละ 51.9 เป็นโรงเรียนประถมศึกษาอย่างสมบูรณ์) และโรงเรียนมัธยมจำนวน 1,125 โรง

การรู้หนังสือหมายถึงความสามารถในการอ่าน การเขียนและการนับตัวเลข การศึกษานอกระบบและการเข้าเรียนในระดับประถมศึกษานั้นมีความหลากหลายต่างกันไปในแต่ละแขวง อัตราการรู้หนังสือในผู้ใหญ่มีความต่างกันไปตั้งแต่ร้อยละ 43.1-91.7 สำหรับค่าเฉลี่ยของอัตราการรู้หนังสือในระดับประเทศตกอยู่ที่ร้อยละ 85 ในกลุ่มประชากรอายุระหว่าง 15-40 ปี และร้อยละ 77 ในกลุ่มอายุมากกว่า 15 ปีขึ้นไป ขณะที่อัตราส่วนสุทธิของการเข้าเรียนในระบบเท่ากับร้อยละ 73.6 ในแขวงหลวงน้ำทา และร้อยละ 94.2 ในนครหลวงเวียงจันทน์ อัตราการรู้หนังสือทั้งในกลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่อยู่ในอัตราที่ต่ำทั้งในแง่ของปริมาณและคุณภาพโดยเฉพาะในพื้นที่ที่เป็นเทือกเขาสูงและในกลุ่มชาติพันธุ์อันเนื่องมาจากคุณภาพของครู ตามปกติชั้นเรียนสำหรับผู้ไม่รู้หนังสือจะมีขึ้นหลังชั่วโมงเรียนปกติและสอนโดยครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาซึ่งส่วนใหญ่เป็นครูในพื้นที่ที่มักไม่ได้รับการฝึกอบรม (ประมาณร้อยละ 15-18 ของจำนวนครูในโรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศ)

อัตราการรู้หนังสือในกลุ่มผู้ใหญ่และเยาวชนของประเทศลาวจากผลการสำรวจในปี พ.ศ. 2544 สามารถจำแนกออกเป็นกลุ่มได้ดังนี้

- ประชากรอายุมากกว่า 15 ปีขึ้นไปมีร้อยละ 68.7 เป็นหญิงร้อยละ 60.9 และชายร้อยละ77.0
- ผู้ใหญ่อายุระหว่าง 15-39 ปี มีร้อยละ 75.4 เป็นหญิงร้อยละ 71.1 และชายร้อยละ 80.2
- ผู้ใหญ่อายุระหว่าง 15-59 ปี มีร้อยละ 72.3 เป็นหญิงร้อยละ 65.5 และชายร้อยละ 79.5

หากดูในระดับแขวงกรุงเวียงจันทน์ซึ่งเป็นเมืองหลวงมีอัตราการรู้หนังสือในกลุ่มผู้ใหญ่ (อายุมากกว่า 15 ปีขึ้นไป) สูงสุดโดยมีอัตราการรู้หนังสือร้อยละ 93.8 ในเพศชายและร้อยละ 86.7 ในเพศหญิง อันดับสองได้แก่แขวงจำปาสักโดยมีอัตราการรู้หนังสือร้อยละ 83 เท่ากันทั้งในชายและหญิง ทั้งนี้หากพิจารณาในแง่ที่ว่ากรุงเวียงจันทน์เป็นนครหลวงที่มีความโดดเด่นกว่าในแง่ของสังคมและเศรษฐกิจถือได้ว่าอัตราการรู้หนังสือสำหรับผู้ใหญ่อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้นคือเพียงร้อยละ 81.4 ในเพศชาย และ ร้อยละ 67.8 ในเพศหญิง จะเห็นได้ว่าอัตราการรู้หนังสือในเพศหญิงนั้นต่ำมาก (ต่ำกว่าร้อยละ 50) ในแขวงสาละวัน พงสาลี หลวงน้ำทา อุดมไชย หัวพัน หลวงพระบาง และบ่อแก้ว โดยแยกเป็นตัวเลขได้ดังนี้

อัตราการรู้หนังสือ (ในภาษาลาว) ในเขตพื้นที่ที่ Room to Read laos ดำเนินการอยู่

เขตปกครอง	ประชากรอายุมากกว่า 15 ขึ้นไป			ผู้ใหญ่ อายุระหว่าง 15-39		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
สปป. ลาว	**77.0%**	**60.9%**	**68.7%**	**80.2%**	**71.1%**	**75.4%**
นครหลวงเวียงจันทน์	93.8%	86.7%	90.2%	94.6%	94.5%	94.5%
แขวงพงสาลี	56.2%	37.2%	46.5%	60.1%	48.0%	53.8%
แขวงอุดมไชย	69.1%	41.8%	55.3%	73.3%	49.9%	61.2%
แขวงบ่อแก้ว	72.1%	48.6%	59.6%	77.3%	63.3%	69.7%
แขวงไซยะบุรี	78.9%	69.8%	74.3%	82.9%	81.3%	82.0%
แขวงเวียงจัน	81.4%	67.8%	74.5%	85.9%	79.3%	82.4%
แขวงบอลิคำไซ	83.7%	69.2%	76.3%	87.1%	79.1%	82.8%
แขวงสะหวันนะเขต	72.2%	56.8%	64.1%	76.7%	70.4%	73.4%
แขวงสาละวัน	57.9%	36.8%	47.1%	57.4%	41.9%	49.5%

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมโดยกรมการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับปีการศึกษาพ.ศ.2551-2552 จากรายงานของแต่ละเขตปกครองต่างๆ แม้จะยังไม่เสร็จสมบูรณ์ เพราะเป็นข้อมูลที่รวบรวมมาจาก 8,925 หมู่บ้านเท่านั้นจากจำนวน 10,500 หมู่บ้านทั่วประเทศ แต่ก็พอจะทำให้เห็นภาพกว้างๆ ของอัตราการรู้หนังสือของประเทศได้ ตารางด้านล่างเป็นรายงานแสดงตัวเลขของคนไม่รู้หนังสือ ซึ่งได้รับการคำนวณโดยที่ปรึกษา

อัตราการไม่รู้หนังสือในเขตปกครองที่ได้รับการสนับสนุนโดย Room to Read

เขตปกครอง	อัตราผู้ไม่รู้หนังสือ อายุระหว่าง 6-14 ปี		อัตราผู้ไม่รู้หนังสือ อายุระหว่าง 15-24 ปี		อัตราผู้ไม่รู้หนังสือ อายุระหว่าง 25-40 ปี		อัตราผู้ไม่รู้หนังสือ อายุ 40+ ปี ขึ้นไป	
	รวม	หญิง	รวม	หญิง	รวม	หญิง	รวม	หญิง
สปป. ลาว	5.01%	5.45%	4.52%	5,76%	5.81%	7.26%	18.34%	20.49%
นครหลวงเวียงจันทน์	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2.34%	3.14%
แขวงพงสาลี	28.0%	30.3%	28.0%	46.0%	29.76%	33.64%	60.79%	73.79%

เขตปกครอง	อัตราผู้ไม่รู้หนังสือ อายุระหว่าง 6-14 ปี		อัตราผู้ไม่รู้หนังสือ อายุระหว่าง 15-24 ปี		อัตราผู้ไม่รู้หนังสือ อายุระหว่าง 25-40 ปี		อัตราผู้ไม่รู้หนังสือ อายุ 40+ ปี ขึ้นไป	
	รวม	หญิง	รวม	หญิง	รวม	หญิง	รวม	หญิง
แขวงอุดมไชย	1.98%	2.54%	3.08%	3.78%	5.56%	6.69%	29.53%	34.64%
แขวงบ่อแก้ว	8.99%	11.30%	12.1%	13.76%	17.17%	22.11%	25.52%	28.47%
แขวงไซยะบุรี	0.38%	0.39%	0.97%	1.3%	1.60%	1.82%	2.50%	3.26%
แขวงเวียงจัน	0.8%	0.8%	1.60%	1.82%	2.50%	3.26%	11.87%	12.17%
แขวงบอลิคำไซ	1.88%	2.27%	2.96%	4.28%	5.80%	8.14%	1576%	19.62%
แขวงสะหวัน-นะเขต	8.99%	10.16%	6.41%	8.19%	7.54%	8.83%	20.07%	24.34%
แขวงสาละวัน	15%	15%	6.98%	8.39%	7.40%	8.19%	22.86%	23.12%
แขวงจำปาสัก	0.41%	0.41%	0.18%	0.21%	0.33%	0.37%	4.19%	5.16%

ที่มา : กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2551-2552

การส่งเสริมการอ่านในลาว

ผลสำรวจพฤติกรรมการอ่านในหมู่เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่ได้รับการจัดทำโดยห้องสมุดแห่งชาติของประเทศลาวและกรมสามัญศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2518 - 2531 พบว่าเด็กที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงสามปีแรกไม่สามารถอ่านหนังสือได้ (ได้แต่ท่องตามจนขึ้นใจ) แม้แต่ผู้ที่เรียนจบระดับประถมศึกษาก็ยังไม่สามารถอ่านได้ดี การสำรวจซึ่งได้ดำเนินการในทุกเขตปกครองของประเทศลาวพบว่าการที่เด็กไม่สนุกกับการอ่านก็เพราะว่าไม่มีหนังสือที่เหมาะสมสำหรับพวกเขานั่นเอง หรือจะพูดให้ถูกก็คือมีแต่ตำราเรียนเพียงอย่างเดียว แต่ไม่มีหนังสือภาพที่เหมาะสมกับวัยของพวกเขา หลายคนบอกว่าคนลาวไม่ชอบอ่านหนังสือ แต่อันที่จริงแล้วพวกเรามีวรรณกรรมและประเพณีการเล่าเรื่องซึ่งตกทอดจากรุ่นสู่รุ่นมายาวนาน ผลจากการสำรวจพบว่าเด็กๆ รักการอ่านแต่ยังขาดอุปกรณ์และผู้นำพาหล่อหลอมความสนใจของพวกเขา จากผลดังกล่าวทำให้กระทรวงสารสนเทศและวัฒนธรรม และกระทรวงศึกษาธิการจัดทำโครงการส่งเสริมการอ่านแห่งชาติขึ้นซึ่งได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 จนถึงปัจจุบันและมีแผนดำเนินการต่อจนถึงปี พ.ศ. 2563 เพื่อสร้างให้เกิดสังคมแห่งการอ่านขึ้น

กิจกรรมของโครงการประกอบไปด้วยการจัดพิมพ์หนังสือเด็กห้องสมุดเคลื่อนที่ ห้องสมุดแบบพกพาห้องอ่านหนังสือ ห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดชุมชน สำหรับเด็กที่ยังไม่ได้ไปโรงเรียนจะจัดให้มีทีมงานระดับหมู่บ้านสำหรับเล่านิทานโดยใช้การแสดงหุ่นประกอบ นอกจากนั้นจะทำการเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการศึกษาของเด็กและการอ่านให้ผู้ปกครองได้รับทราบอีกด้วย

นอกเหนือจากการสำรวจและจัดกิจกรรมต่างๆ เพิ่มให้เกิดการตระหนักรับรู้เกี่ยวกับความสำคัญของการรู้หนังสือและบริการห้องสมุดแล้ว ห้องสมุดแห่งชาติยังได้ขอสนับสนุนเงินทุนจากภายนอกเพื่อนำมาใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างและได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากนานาประเทศ อย่างไรก็ตามหากเปรียบการสนับสนุนดังกล่าวกับฝนซึ่งอาจตกไม่ทั่วฟ้า บางครั้งก็มีปริมาณมากในที่หนึ่ง ขณะที่ที่อื่นๆ ยังคงแห้งแล้ง ทำให้ตลอดระยะ 20 ปีที่ผ่านมาโครงการดังกล่าวสามารถดำเนินการครอบคลุมได้ประมาณร้อยละ 40 ของประเทศเท่านั้น จึงยังมีเด็กอีกเป็นจำนวนมากที่ยังต้องการความช่วยเหลือ จากสถิติที่เก็บรวบรวมโดยกระทรวงศึกษาธิการพบว่าจากโรงเรียนประถมศึกษาทั้งหมด 8,400 แห่ง ห้องสมุดเคลื่อนที่ของ Room to Read Laos เข้าถึงได้เพียง 6,800 โรงเรียนเท่านั้น ห้องสมุดเคลื่อนที่แต่ละหน่วยจะมีกล่องที่บรรจุหนังสือ 250 เล่ม หากโรงเรียนใดมีห้องว่างเราก็จะเข้าไปจัดตั้งห้องอ่านหนังสือขึ้น แต่หากโรงเรียนใดมีพื้นที่จำกัดก็จะจัดให้มีแค่เพียง “มุมอ่านหนังสือ” เมื่อภาครัฐมีงบประมาณพอก็จะดำเนินการสร้างอาคารห้องสมุดแยกเป็นสัดส่วนมีขนาดประมาณ 5 x 7 เมตร สามารถบรรจุหนังสือได้ 1,500 - 3,000 เล่ม นอกจากนี้ยังมีแผนจัดสร้างห้องสมุดประชาชนขึ้นในแต่ละแขวง ปัจจุบันแล้วเสร็จไปเพียง 9 แห่งจากทั้งสิ้น 17 แขวง ห้องสมุดประชาชนเหล่านี้จะมีบทบาทเป็นศูนย์ให้บริการแก่ห้องสมุดดาวเทียมอีกด้วย

โดยสรุปเงินทุนจากภายนอกช่วยให้ Room to Read Laos สามารถจัดทำห้องสมุดเคลื่อนที่กว่า 6,000 หน่วย ห้องอ่านหนังสือในโรงเรียนเกือบ 1,000 แห่ง และสนับสนุนให้มีห้องสมุดโรงเรียน และชุมชนและศูนย์การเรียนรู้อีก 35 แห่ง และห้องสมุดประจำแขวงอีก 9 แห่ง ผู้ให้การสนับสนุนหลักได้แก่ Room to Read Laos, Shanti Volunteer Association (SVA), Action for Lao Children (ACL), The American Library Project, Empowerment for All (EFA), Collectif et de Bibliothécaires

Intervenants en Action Culturelle (COBIAC) และอื่นๆ นอกจากนี้ยังมีโครงการก่อสร้างห้องสมุด ‘10 วัน’ ดำเนินการโดยผู้นำโครงการส่งเสริมการอ่านและทีมงานโดยมีอาสาสมัครจากต่างประเทศมาทำงานกับทีมห้องสมุดแห่งชาติเป็นเวลา 10 วัน ซึ่งในระหว่างนั้นบรรดาอาสาสมัครเหล่านี้จะได้รับประสบการณ์การใช้ชีวิตในชนบทของลาวกับการเข้าพักอาศัยกับครอบครัวในชุมชน ผู้เข้าร่วมโครงการนี้ต่างก็มีความอิ่มเอิบใจขณะที่ผู้คนในชุมชนก็พากันประหลาดใจที่เห็นห้องสมุดอันสวยงามถูกสร้างขึ้นในเวลาเพียงไม่กี่วันและพากันขนานนามผู้นำโครงการว่าเป็น ‘หญิงมหัศจรรย์ของการก่อสร้างห้องสมุด’

โครงการส่งเสริมการอ่านที่นำเสนอมาข้างต้น เป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ห่างไกลและลดช่องว่างในการเข้าถึงหนังสือของลาวมานานกว่า 20 ปี ความก้าวหน้าของโครงการได้ช่วยลดความเหลื่อมล้ำของคุณภาพการศึกษาระหว่างเขตเมืองและชนบทและทำให้เด็กในพื้นที่ชนบทหลายแห่งได้มีโอกาสมากขึ้นที่จะเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้เช่นการบริการห้องสมุด ขณะเดียวกันครูผู้สอนก็ยังได้รับการปรับปรุงวิธีการสอน จากการศึกษาพบว่าอัตราการไม่รู้หนังสือของประชาชนทำให้รัฐบาลลาวสนับสนุนการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในประเทศลาวโดยอนุญาตให้องค์กรเอกชนจากต่างประเทศหลายหน่วยงานเข้ามาให้การสนับสนุนกิจกรรมการอ่านต่างๆ ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและหาวิธีการลดช่องว่างในการเข้าถึงหนังสือและการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา (Quality of Education)

แม้ว่ารัฐบาลจะต้องการให้ทุกส่วนของประเทศได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพแต่ในการปฏิบัติยังคงมีความเหลื่อมล้ำอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับการอ่านออกเขียนได้ในโรงเรียนประถมศึกษาทั้งในเมืองและชนบทอยู่ในระดับที่ต่ำมาก เด็กจากกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ถูกกำหนดให้ต้องเรียนรู้ภาษาลาวในปีแรกของการศึกษาระดับประถมศึกษาก่อนที่จะเริ่มหลักสูตรปกติในปีที่สอง รัฐบาลเองก็ได้สร้างความคืบหน้าอย่างเห็นได้ชัดในการก่อสร้างโรงเรียนในชนบทตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับมัธยมศึกษาซึ่งพบเห็นได้ทั่วประเทศ โดยมีความแตกต่างกันน้อยมากระหว่างเขตเมืองและชนบท รัฐบาลยังมีการผลิตและแจกจ่ายหนังสือเรียนไปยังโรงเรียนทุกแห่งและครูผู้สอนได้รับการฝึกอบรมในแต่ละปี อย่างไรก็ตามยังคงมีความเหลื่อมล้ำอย่างมีนัยสำคัญในคุณภาพของการศึกษาระหว่างพื้นที่ในชนบทและเมืองซึ่งสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เช่นห้องสมุดและร้านหนังสือ

คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตได้มากกว่า พื้นที่ชนบทซึ่งเป็นที่อาศัยของเด็กส่วนใหญ่ขาดแคลนทรัพยากรการเรียนรู้เหล่านี้อย่างมาก การจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำนี้ก็คือ "การพัฒนาทักษะการอ่าน" อันเป็นทักษะที่สำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กมีการศึกษาที่มีคุณภาพได้ ดังนั้น Room to Read Laos ได้จัดทำโครงการเพื่อพัฒนาการรู้หนังสือในพื้นที่ชนบทขึ้นอันได้แก่ การอ่าน การเขียนและการพูด โดยการสร้างอาคารห้องสมุด การจัดพิมพ์หนังสือในภาษาท้องถิ่นสำหรับเด็กจำนวนมาก และการแจกจ่ายหนังสือไปตามโรงเรียนที่มีห้องสมุดอยู่แล้ว ฯลฯ จุดมุ่งหมายโดยรวมของโครงการเหล่านี้คือการปรับปรุงการบริการที่เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษาและความรู้สำหรับเด็กในประเทศลาวนั่นเอง

ในช่วงเริ่มต้นของโครงการ เราได้เผชิญกับความท้าทายมากมาย ตัวอย่างเช่น การขาดแคลนสื่อการอ่านนอกเวลาเพื่อสนับสนุนการศึกษาของเด็กๆ เนื่องจากหนังสือที่มีอยู่ส่วนใหญ่เหมาะสำหรับผู้ใหญ่มากกว่า ซึ่งทำให้อ่านยากเกินไปสำหรับเด็กเล็ก Room to Read พบว่าทางแก้ปัญหานี้ก็คือการจัดพิมพ์หนังสือของเด็กให้มากขึ้นแต่ก็ยังไม่เป็นที่น่าพอใจสำหรับครูและนักเรียนเนื่องจากความแตกต่างกันทางวัฒนธรรม ในเวลานั้นนักเขียนลาวยังไม่ได้มีการผลิตหนังสือออกมา ดังนั้นทางเราจึงจัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการเขียนสำหรับนักเขียนเยาวชนขึ้นเพื่อให้นักเขียนเหล่านี้สามารถผลิตหนังสือเด็กที่ดีและน่าอ่าน และจากแนวคิดนี้เองทำให้ Room to Read Laos จัดพิมพ์หนังสือจำนวนมากกว่า 80 เรื่องในช่วงห้าปีที่ผ่านมาและยังได้รับรางวัล "การผลิตหนังสือที่ดีที่สุดสำหรับเด็ก" จากกระทรวงสารสนเทศและวัฒนธรรมต่อเนื่องกันถึงสองปีซ้อนอีกด้วย

Room to Read Laos ช่วงปี พ.ศ. 2548-2553

RoomtoReadทำงานร่วมกับรัฐบาลลาวและองค์การเอกชนที่สำคัญในอันที่จะช่วยเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในประเทศลาว และเพื่อให้สอดคล้องกับความเชื่อของ Room to Read ที่ว่าการใช้ทีมงานที่เป็นคนในพื้นที่จะดีที่สุดสำหรับการทำงานในพื้นที่ Room to Read Laos จึงได้จัดตั้งทีมงานซึ่งนอกจากจะพูดภาษาท้องถิ่นได้แล้วยังมีความคุ้นเคยกับขนบธรรมเนียมประเพณีและกฎหมาย และที่สำคัญกว่านั้นก็คือเข้าใจถึงประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ

Room to Read ได้จัดวางโครงการสามด้านด้วยกันในประเทศลาวด้วยการสนับสนุนของกระทรวงศึกษาธิการและกรมสามัญศึกษา ได้แก่ โครงการห้องเรียน โครงการห้องอ่านหนังสือ และโครงการจัดพิมพ์หนังสือในภาษาท้องถิ่น ต่อมาได้มีการเพิ่มโครงการการศึกษาของเด็กผู้หญิงเข้ามาในเนื้องานอีกด้วย

เมื่อห้าปีก่อน Room to Read Laos ได้ทำโครงการ"ส่งเสริมการศึกษาสำหรับเด็กลาว" ขึ้น ทั้งนี้เพราะ "เราเชื่อว่าโลกจะเปลี่ยนแปลงได้ต้องเริ่มจากเด็กมีการศึกษา" งานในพื้นที่ที่เราทำจึงประกอบไปด้วยการจัดทำห้องอ่านหนังสือ การสร้างห้องเรียน การจัดพิมพ์หนังสือภาษาท้องถิ่น และการให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนหญิง

รายงานนี้ได้รวบรวมสรุปผลการทำงานของเราไว้ตัวเลขเหล่านี้เป็นประจักษ์พยานแสดงให้เห็นความทุ่มเทและมุ่งมั่นของเราเพื่อตอบสนองเป้าหมายและเพื่อให้บรรลุภารกิจที่ตั้งไว้

เราทำงานอย่างหนักเพื่อให้ครอบคลุมจำนวนโรงเรียนใหม่ๆ มากขึ้น และขณะเดียวกันก็มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับคุณภาพและเนื้อหาในงานแต่ละด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำหนังสือที่มีคุณภาพเข้ามาไว้ในห้องสมุดของเรา มีการตรวจสอบอย่างเข้มงวดพร้อมระบบการประเมินผลที่ดี นอกเหนือจากการสนับสนุนของชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ทำงานหนักเพื่อให้แน่ใจว่าการดำเนินโครงการควบคู่ไปกับคุณภาพ นอกจากนี้เรายังเคารพการตัดสินใจของชุมชนและสนับสนุนให้พวกเขาเป็นเจ้าของร่วมในโครงการตั้งแต่เริ่มแรก เรายังได้รับความร่วมมือที่ดีจากกระทรวงศึกษาธิการทั้งในระดับแขวงและระดับเมืองโดยคอยให้แรงบันดาลใจ ผลักดันและช่วยเหลือในทุกขั้นตอน แต่ที่มีคุณค่าเหนืออื่นใดเห็นจะเป็นการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐในการตรวจสอบและฝึกอบรมทีมงานของเรา นอกเหนือไปจากการเข้ามารับช่วงต่อของงานหลังโครงการที่เราดำเนินการมาสามปีสิ้นสุดลง การสนับสนุนจากรัฐบาลเท่ากับเป็นการค้ำประกันความยั่งยืนในระยะยาวให้กับงานที่เราได้ทำไป

โครงการห้องอ่านหนังสือ

โครงการห้องอ่านหนังสือได้ริเริ่มขึ้นเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่านในเด็กเพื่อให้พวกเขาได้รับประโยชน์จากนิสัยรักการอ่าน Room to Read Laos ได้ร่วมมือกับรัฐบาลผ่านกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนและชุมชนในการตั้งห้องสมุดตามโรงเรียนซึ่งต่อไปจะขอเรียกว่าห้องอ่านหนังสือ (Reading Room : RR)

รูปแบบห้องอ่านหนังสือในลาวมีด้วยกันสองแบบคือแบบที่เป็นห้องแยกต่างหาก (Separate Room : SR) หรือห้องสมุดที่เต็มไปด้วยหนังสือและอุปกรณ์การอ่าน ส่วนแบบที่สองจะเป็นห้องสมุดในชั้นเรียน (Class Room Library : CR) ซึ่งประกอบไปด้วยตู้และชั้นวางหนังสือตั้งไว้ตรงมุมใดมุมหนึ่งของห้องที่ง่ายต่อการเข้าถึง และแบบที่เป็นห้องอ่านหนังสือที่ถูกสร้างขึ้นมา (Construction Reading Room : CRR) ให้กับโรงเรียนที่มีเด็กจำนวนมาก

ห้องสมุดแต่ละแห่งจะได้รับการสนับสนุนเป็นเวลาสามปีในด้านของอุปกรณ์การอ่านและการฝึกอบรมครู/ผู้ดูแลห้องสมุด การฝึกอบรมมุ่งเน้นเรื่องการบริหารจัดการห้องสมุด การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและวิธีการให้เด็กสามารถเข้าถึงหนังสือได้อย่างอย่างเท่าเทียมกันทั้งในโรงเรียนและชุมชน

ความพยายามของเราคือการปลูกฝังความเชื่อมั่นและทักษะให้กับชุมชนและโรงเรียนเพื่อช่วยให้พวกเขาเข้ามาเป็นเจ้าของโครงการเองได้ภายหลังที่เราถอนตัวไปเมื่อครบสามปี

ในช่วงระยะเวลาของรายงานชิ้นนี้ เราได้จัดกิจกรรมมากมายในหกแขวงที่เราทำงานอยู่ (18 เมือง และห้องสมุด 424 แห่ง) เพื่อกระตุ้นให้เด็กอ่าน กิจกรรมทั้งหมดนี้ได้รับการตอบรับอย่างดีและจุดประกายให้เด็กสนใจใคร่จะได้ฟังหรืออ่านเรื่องราวเพิ่มเติม สรุปก็คือมีนักเรียน 8,229 คน ครู 589 คน และคนในชุมชนอีก 2,055 คนที่ได้เข้าร่วมในกิจกรรมเหล่านี้

ผลงาน

ตัวเลขข้างล่างนี้แสดงให้เห็นจำนวนห้องอ่านหนังสือที่ได้รับการจัดตั้งในแต่ละปี

ปี พ.ศ. 2548 : 50 ห้อง

ปี พ.ศ. 2549 : 102 ห้อง

ปี พ.ศ. 2550 : 210 ห้อง

ปี พ.ศ. 2551 : 170 ห้อง

ปี พ.ศ. 2552 : 160 ห้อง

ปี พ.ศ. 2553 : 160 ห้อง

รวมทั้งหมด : จำนวน 852 ห้อง

โครงการจัดพิมพ์หนังสือภาษาท้องถิ่น

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าลาวขาดแคลนหนังสือที่น่าสนใจและสร้างสรรค์สำหรับเด็ก และนักแต่งหนังสือและนักวาดภาพประกอบหนังสือในประเทศก็ด้อยประสบการณ์ในการผลิตหนังสือเด็ก ทาง RtR ลาวจึงมิได้มุ่งเน้นไปที่การจัดตั้งห้องอ่านหนังสือเท่านั้นแต่ยังมุ่งเน้นในการผลิตหนังสือที่มีความสร้างสรรค์และดึงดูดเด็ก โดยร่วมมือกับนักเขียนในท้องถิ่น นักวาดภาพประกอบ และสำนักพิมพ์ในประเทศลาวเพื่อจัดพิมพ์หนังสือสำหรับเด็กให้มากขึ้น

Room to Read เริ่มจัดพิมพ์หนังสือสำหรับเด็กเป็นภาษาท้องถิ่นเพื่อเติมเต็มช่องว่างในเรื่องดังกล่าว จากประสบการณ์การทำงานของเราในพื้นที่ทำให้เราทราบดีว่าการที่จะทำให้เด็กตื่นเต้นและสนใจในการอ่านได้เด็กต้องเข้าใจภาษาและบริบทเป็นอย่างดีก่อน หนังสือส่วนใหญ่ที่มีอยู่เป็นภาษาอังกฤษมีแต่จะทำให้เด็กถอยห่างจากการอ่านเพราะพวกเขาไม่คุ้นเคยกับคำบางคำและบางครั้งก็ไม่ได้เข้าใจในบริบทเพราะหนังสือเหล่านั้นไม่ได้รับการออกแบบมาให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมท้องถิ่น

นับตั้งแต่มีการก่อตั้งห้องอ่านหนังสือขึ้นเป็นห้องแรกในปีพ.ศ.2548ห้องสมุดของเราได้จัดให้มีอุปกรณ์การอ่านที่มีความเป็นมิตรกับเด็กและเหมาะสมกับวัยอย่างหลากหลาย โครงการที่มุ่งเน้นกิจกรรมทั้งมวลของเราล้วนแล้วแต่กระตุ้นให้นักเรียนได้อ่านและเรียนเก่งขึ้นไปพร้อมๆ กัน เรายังได้สังเกตพบอีกว่าโครงการของเราได้ช่วยเสริมสร้างให้เด็กเกิดความมั่นใจขึ้นจนทำให้พวกเขาพูดและเข้าสังคมเก่งขึ้นในโรงเรียน

โครงการจัดพิมพ์หนังสือภาษาท้องถิ่น(LocalLanguagePublishingProgram: LLP) ในลาวได้ทำการคัดเลือกนักเขียนและนักวาดภาพประกอบท้องถิ่นที่มีความสามารถเพื่อนำมาเข้ารับการอบรมการเขียนหนังสือให้เด็กๆ เพื่อเด็กๆ ในโรงเรียนชนบทจะได้มีหนังสือที่เหมาะสมกับระดับการศึกษาและอายุและเป็นหนังสือที่เกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรมและท้องถิ่นอย่างแท้จริง

นอกเหนือจากการจัดพิมพ์หนังสือของเราเองแล้วทีมงานของเรายังได้ร่วมมือกับนักเขียนและนักวาดภาพประกอบในท้องถิ่นหลายท่านในการตีพิมพ์หนังสือของพวกเขา อุปกรณ์การอ่านเหล่านี้ถูกแจกจ่ายไปยังห้องอ่านหนังสือของเราในแขวงต่างๆ และมอบให้กับหน่วยงานอื่นๆ ที่ร้องขอให้กับชุมชนของพวกเขา และทำการแจกจ่ายหนังสือเหล่านี้ไปยังเขตที่ยากจน และห้องสมุดอื่นๆ เพื่อลดช่องว่างของการเข้าถึงหนังสือในประเทศลาว

นอกเหนือจากการทำงานตามปกติคือโครงการจัดพิมพ์หนังสือภาษาท้องถิ่นและโครงการห้องอ่านหนังสือ เรายังได้จัดกิจกรรมหนังสือร่วมกับครูและเด็กในเขตปกครองที่ถูกทอดทิ้ง (ตัวอย่างเช่นพื้นที่ในเขตลุ่มแม่น้ำโขงที่ไม่ใช่พื้นที่เป้าหมายของเรา) โดยมีการนำหนังสือไปให้ แลกเปลี่ยนความคิดเกี่ยวกับวิธีการที่จะส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในเด็กที่ไม่มีโอกาสในการเข้าถึงหนังสือ

ผลงาน

จัดพิมพ์หนังสือ 561,000 เล่ม และพิมพ์หนังสือที่แต่งใหม่ โปสเตอร์และบัตรนิทานภาพ ทั้งหมดจำนวน 98 เรื่อง

รางวัลที่ได้รับ

หนังสือที่เราได้จัดพิมพ์ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากและได้รับรางวัลมากมายอาทิ

พ.ศ. 2551 : รางวัลหนังสือยอดเยี่ยมแห่งปี เรื่อง “แสงเทียน”

พ.ศ.2552 : รางวัลหนังสือยอดเยี่ยมแห่งปี สำหรับหนังสือ 2 เล่มเรื่อง “ความฝันของนางออย” และ “กระเป๋าหลายใบ”

หนังสือที่ตีพิมพ์เป็นภาษาท้องถิ่นของ Room to Read สองเล่มยังได้รับรางวัลหนังสือลาวยอดเยี่ยมอันเป็นรางวัลที่ให้เป็นประจำทุกปีโดยกระทรวงสารสนเทศและวัฒนธรรม (จากทั้งหมดสี่รางวัล) ในปี พ.ศ. 2552 อีกด้วย

เรื่องราวดีๆ

เด็กในประเทศลาวต้องการหนังสือในเดือนกุมภาพันธ์พ.ศ.2552เจ้าหน้าที่ของ Room to Read พร้อมเพื่อนๆ จาก Warehouse Associates ได้เดินทางไปยังแขวงเซกองในภาคใต้ของประเทศลาวเพื่อแจกจ่ายหนังสือให้กับโรงเรียนในพื้นที่อันห่างไกลและได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่นจากเจ้าพนักงานการศึกษาจังหวัดซึ่งต่างก็พากันยินดีที่ได้ทราบว่า Room to Read Laos ได้เดินทางมาแจกหนังสือในเขตนี้ทั้งๆ ที่อยู่นอกพื้นที่การทำงาน

เมื่อเดินทางมาถึงโรงเรียนมัธยมศึกษาเซกอง มีครูจำนวนมากมารวมตัวกันเพื่อรอรับหนังสือ พวกเขาต่างตื่นเต้นที่เห็นหนังสือจำนวนมากมายและครูบางคนก็เริ่มอ่านหนังสือเหล่านั้นเกือบจะในทันที หลายคนให้ความสนใจเป็นพิเศษกับหนังสือที่จัดพิมพ์โดย Room to Read

นาย Lisaka Priayen ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาท้องเล (Thonglay Primary School) ในเมืองละมำ แขวงเซกอง กล่าวว่า

"ผมมาที่นี่ในวันนี้เพราะผมได้ยินมาว่า Room to Read จะมาแจกหนังสือให้ฟรี และผมก็หวังว่าจะได้รับหนังสือไปบ้างเพื่อนักเรียนของผมที่กำลังรอผมอยู่ที่โรงเรียน ผมดีใจที่ได้เห็นหนังสือนิทานทั้งที่เป็นภาษาอังกฤษและภาษาลาว ผมต้องขอขอบคุณเป็นพิเศษเพราะโรงเรียนของผมมีความต้องการหนังสือนิทานดีๆ พวกนี้สำหรับนักเรียน

ผมใคร่ขอขอบคุณ Room to Read ที่ได้เดินทางมายังจังหวัดที่ห่างไกลของเราซึ่งนับว่าเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่ขาดแคลนหนังสือเป็นที่สุดในประเทศลาว และผมยังใคร่ขอเรียนเชิญให้ Room to Read Laos ขยายโครงการมาที่แขวงเซกอง และจัดพิมพ์หนังสือให้มากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับวรรณกรรมลาว บทกวีในท้องถิ่น นิทานพื้นบ้านลาวสำหรับเด็กๆ ของเรา"

โครงการห้องเรียน

โครงการห้องเรียนของRoom to Readเกิดจากความต้องการเพื่อสร้างความมั่นใจว่าโรงเรียนมีสถานที่ที่จะรองรับห้องอ่านหนังสือ ซึ่งนับเป็นปัจจัยหนึ่งในการลดช่องว่างของการเข้าถึงหนังสือเพราะโรงเรียนจำเป็นต้องมีพื้นที่สำหรับการทำกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและต้องเป็นรูปแบบที่เป็นมิตรกับเด็กด้วย เนื่องจากเราทำงานกับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในชนบทเราพบว่ามีหลายโรงเรียนที่มีสภาพทรุดโทรมอันไม่ใช่สภาพแวดล้อมที่ดีที่สุดที่จะทำให้เด็กอยากมาโรงเรียน นับแต่นั้นเราจึงเริ่มให้การสนับสนุนโรงเรียนเพื่อให้มีโครงสร้างพื้นฐานที่ดีขึ้นด้วยความร่วมมือของคนในชุมชนเพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและทำให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

เงินทุนเพื่อความท้าทายที่เราจัดสรรขึ้นก่อให้เกิดโอกาสอันมีความหมายยิ่งต่อชุมชนต่างๆ ในการที่จะมีส่วนร่วมในโครงการทั้งในด้านของการเงินและการตัดสินใจ เงินทุนสำหรับโครงการห้องเรียนนี้สร้างความมั่นใจว่าชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแข็งขันการร่วมแรงร่วมใจของชุมชน และการร่วมดูแลรักษาสิ่งที่สร้างขึ้น

วัตถุประสงค์ที่สำคัญของเงินกองทุนเพื่อความท้าทาย

- เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของชุมชนในกระบวนการการก่อสร้าง
- เพื่อพัฒนาความรู้สึกของความเป็นเจ้าของในโรงเรียน ในหมู่ชุมชน
- เพื่อส่งเสริมความยั่งยืนของโครงการโดยถือเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของชุมชนที่จะบำรุงรักษาทรัพย์สินและความต่อเนื่องของการปฏิบัติที่ดีซึ่งได้แสดงให้เห็นเป็นแบบอย่างระหว่างการดำเนินโครงการ
- เพื่อสร้างความสามารถของชุมชนในการบริหารจัดการโรงเรียน
- เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน Room to Read และชุมชนให้แข็งแกร่งขึ้น
- เพื่อให้โอกาสสตรีได้มีส่วนในการตัดสินใจของชุมชน
- เพื่อลดต้นทุนการดำเนินการในโครงการห้องเรียนทั้งในส่วนของ Room to Read เองและในส่วนของผู้บริจาค

นอกเหนือจากเงินกองทุนเพื่อความท้าทายแล้วเรายังเพิ่มความมั่นใจในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสร้างโรงเรียนโดยมอบหมายให้ชุมชนเป็นแกนนำ มีการเลือกสมาชิกในหมู่บ้านเพื่อจัดตั้งเป็น "คณะกรรมการการก่อสร้างโรงเรียน" (School Construction Committee: SCC) และคณะกรรมการชุดนี้จะทำหน้าที่ดำเนินโครงการภายใต้การแนะนำดูแลของ Room to Read ทีมงานซึ่งมีตัวแทนจำนวนหนึ่งเป็นสตรีประกอบไปด้วยครู ผู้นำชุมชน และสมาชิกของสมาคมผู้ปกครองโรงเรียน สมาชิกจากเยาวชนในท้องถิ่นและสหภาพแม่หญิงและบุคคลผู้เป็นที่ยอมรับนับถือในหมู่บ้าน คณะกรรมการชุดนี้จะรับผิดชอบในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ กำกับดูแลการก่อสร้าง และควบคุมค่าใช้จ่าย และมีการแต่งตั้งสมาชิกหนึ่งคนให้ทำหน้าที่รายงานให้ชุมชนทราบเป็นระยะๆ ถึงความคืบหน้าของโครงการ

ในพื้นที่ที่กรรมการหมู่บ้านมีความเข้มแข็ง กรรมการดังกล่าวจะได้รับการมอบหมายหน้าที่ในการควบคุมตรวจสอบโครงการห้องเรียน อย่างไรก็ตามหากกรรมการหมู่บ้านไม่เข้มแข็งหรือไม่อาจรับผิดชอบหน้าที่นี้ได้ SCC ก็จะทำหน้าที่นี้แทน เพื่อให้มั่นใจว่าโครงการห้องเรียนดำเนินการไปตามแผนที่ได้วางไว้

บทบาทและความรับผิดชอบของ SCC

- SCCเป็นคณะทำงานที่ทำหน้าที่ลงนามในบันทึกความเข้าใจกับRoomtoRead
- SCCมีหน้าที่ในการขับเคลื่อนชุมชนดึงชาวบ้านให้เข้ามามีส่วนร่วมและรายงานความคืบหน้าเรื่องงานก่อสร้างให้ชาวบ้านทราบอีกทั้งคอยสร้างความมั่นใจว่าทั้งหมู่บ้านได้ให้ความร่วมมือและสนับสนุนโครงการนี้
- SCC มีส่วนร่วมในกิจกรรมการก่อสร้างทั้งมวลที่ Room to Read ทำให้กับชุมชน
- SCCยังมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดตั้งอนุกรรมการและมอบหมายงานสำหรับกิจกรรมต่างๆ อาทิเช่นกรรมการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์กรรมการเหรัญญิก
- SCC จัดหาวัสดุอุปกรณ์ตามปริมาณที่ต้องการให้ตรงตามข้อกำหนดและขั้นตอน

- SCC จัดหาและกำกับดูแลแรงงานที่มีฝีมือและไร้ฝีมือสำหรับโครงการ
- SCC เป็นผู้เรียกเก็บ “กองทุนเพื่อความท้าทาย” จากชุมชน/ภาครัฐ และส่วนอื่นๆ

ความสำเร็จที่ผ่านมา

ปี พ.ศ. 2548 : 8 ห้องเรียน
ปี พ.ศ. 2549 : 16 ห้องเรียน
ปี พ.ศ. 2550 : 48 ห้องเรียน
ปี พ.ศ. 2551 : 38 ห้องเรียน
ปี พ.ศ. 2552 : 32 ห้องเรียน
ปี พ.ศ. 2553 : 30 ห้องเรียน
ทั้งหมด : 172 ห้องเรียน

โครงการการศึกษาสำหรับเด็กหญิง

โครงการการศึกษาสำหรับเด็กหญิงของ Room to Read นับเป็นงานที่สำคัญอีกด้านหนึ่งของเราเพราะเป็นการช่วยให้เด็กหญิงที่ด้อยโอกาสได้รับการศึกษา ทีมงานของเราจะทำการคัดเลือกเด็กหญิงจากชุมชนชายขอบที่มีความอ่อนแอทางเศรษฐกิจ และให้ทุนการศึกษาแก่พวกเธอให้ได้เรียนจนจบการศึกษา นอกเหนือไปจากการมอบหนังสือ ชุดนักเรียน การกวดวิชาเพิ่มเติม การฝึกอบรมทักษะการดำรงชีวิต หรือแม้แต่รถจักรยาน หากจำเป็นเพื่อให้เด็กหญิงเหล่านั้นมีโอกาสสำเร็จการศึกษา เราได้ให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษกับเด็กผู้หญิงในระดับมัธยมเนื่องจากเราพบว่าระดับนี้เป็นช่องว่างที่ใหญ่ที่สุดในความเสมอภาคระหว่างหญิงชายในเรื่องของการศึกษา

ในประเทศลาวการคัดเลือกผู้รับทุนการศึกษาจะเริ่มต้นคัดเลือกจากนักเรียนในชั้นประถม 3 เพื่อรับทุนเรียนต่อชั้นประถม 4 และคัดเลือกนักเรียนในชั้นประถม 5 เพื่อรับทุนเรียนต่อระดับมัธยม Room to Read ร่วมกับสำนักงานบริการการศึกษาระดับแขวง (Provincial Education Service - PES) และสำนักการศึกษาเขต (District Education Bureau - DEB) จัดตั้งคณะกรรมการคัดเลือกเด็กนักเรียนหญิงขึ้นประกอบด้วย หัวหน้า

หมู่บ้าน ตัวแทนจากสมาพันธ์นักเรียนหญิง นักเศรษฐศาสตร์ประจำหมู่บ้าน ครูและผู้ปกครองจากแต่ละโรงเรียนในพื้นที่เพื่อช่วยกันคัดเลือกเด็กนักเรียนหญิงที่เหมาะจะได้รับทุนการศึกษา

Room to Read ยังได้ตัดสินใจมอบความไว้วางใจให้กับชุมชนเป็นผู้ชี้แนะเราในการคัดเลือกเด็กโดยใช้วิธีการเจาะกลุ่ม (Group Base Approach) เป็นผลให้เราเจาะไปยังพื้นที่ที่พบว่ามีการเลือกปฏิบัติระหว่างเด็กหญิงและเด็กชายและเราได้ทำการคัดเลือกเด็กหญิงจากกลุ่มชาติพันธุ์ที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากรัฐบาลมาอีกด้วย ในปี พ.ศ. 2551 เราได้คัดเลือกเด็กหญิงจากกลุ่มชาติพันธุ์มาทั้งหมด 52 คนและนำไปไว้ในโรงเรียนประจำเนื่องจากเด็กหญิงเหล่านี้ไม่สามารถเข้าเรียนในโรงเรียนอื่นๆ ตามโควตาของรัฐได้

โครงการการศึกษาสำหรับเด็กหญิงได้ให้การสนับสนุนทางการเงินแก่ผู้รับทุนซึ่งครอบคลุมค่าเล่าเรียนอุปกรณ์การศึกษาเช่น ตำรา สมุด เครื่องเขียน เครื่องแบบนักเรียน รองเท้า กระเป๋า และจักรยานสำหรับเด็กที่อาศัยอยู่ห่างจากโรงเรียนเกินกว่า 2.5 กม.ขึ้นไป

นอกจากนี้โครงการยังจัดให้มีการเรียนพิเศษสำหรับวิชาหลักตลอดปีการศึกษา จัดให้มีการกวดวิชาเป็นเวลาหนึ่งเดือนก่อนสอบสำหรับนักเรียนบางคนอีกด้วย นอกจากนี้ยังจัดให้มีการฝึกอบรม “ทักษะการดำรงชีวิต” เพื่อให้เด็กหญิงเหล่านี้ได้เรียนรู้และเกิดความมั่นใจ เพิ่มพูนความนับถือตนเอง ฝึกทักษะการตัดสินใจเพื่อให้พวกเขาสามารถต่อรองและตัดสินใจด้วยตัวเองได้

โครงการนี้นอกจากจะช่วยให้เด็กหญิงมีความก้าวหน้าในเรื่องการเรียนแล้วยังช่วยเสริมสร้างให้พวกเขามีสุขภาพที่ดีด้วยการจัดให้มีการตรวจสุขภาพเป็นระยะๆ

เจ้าหน้าที่ของเราจะใช้เวลากับพ่อแม่ของเด็กที่ได้รับทุนการศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจให้พวกเขาตระหนักถึงความสำคัญและผลักดันส่งเสริมให้ลูกสาวเรียนหนังสือแทนที่จะส่งลูกๆ ไปทำงานในเมืองไทย

ความสำเร็จของโครงการ

ปี พ.ศ. 2550 : 200 คน

ปี พ.ศ. 2551 : 325 คน

ปี พ.ศ. 2552 : 300 คน

ปี พ.ศ. 2553 : 250 คน

รวมทั้งหมด : 1,075 คน

การติดตามและประเมินผล (M&E)

Room to Read ภาคภูมิใจในความเป็นองค์กรที่รับผิดชอบและโปร่งใส มีทีมประเมินผลและตรวจสอบที่มีคุณภาพคอยระแวดระวังอยู่ตลอดเวลาและหาวิธีเพื่อสนับสนุนให้ทีมงานทั้งหมดได้บรรลุแผนงานเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้ อีกทั้งยังคอยช่วยดูแลให้ผู้บริจาคและผู้ถือหุ้นมีความเชื่อมั่น ในการทำงานขององค์กรอีกด้วย

หน่วยงานนี้ยังคอยแจ้งเตือนเจ้าหน้าที่ให้ใช้มาตรการแก้ไขที่ทันท่วงทีหากเกิดความผิดพลาดเพื่อให้โครงการต่างๆ ดำเนินต่อไปได้อย่างยั่งยืน ทั้งหลายทั้งปวงนี้ก็เพื่อประโยชน์สำหรับเด็กลาวเพื่อที่พวกเขาจะได้รับโอกาสทางการศึกษาที่ดีขึ้นนั่นเอง

ทีมตรวจสอบและประเมินผลของเราได้ให้ความสนใจอย่างมากกับจำนวนหนังสือที่นักเรียนยืมกลับบ้าน จำนวนนักเรียนที่มาใช้ห้องสมุด หนังสือเล่มไหนที่เด็กๆ ชอบมากที่สุด นอกจากนั้นยังใส่ใจติดตามดูแลกิจกรรมของห้องอ่านหนังสือและเนื้อหาของการประชุมที่จัดให้มีขึ้นทุกๆ สองเดือนเพื่อหาวิธีดึงดูดนักเรียนมาเข้าห้องสมุด ทีมยังมีการตรวจเช็คคะแนนการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และการประเมินผลเป็นระยะทุกหกเดือนก็ช่วยทำให้เราเห็นภาพที่ชัดเจนขึ้นถึงพัฒนาการของนักเรียนเหล่านี้

Room to Read Laos พยายามอย่างมากในการออกแบบระบบ/กลไกการตรวจสอบและประเมินผลโดยได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่สำนักงานภูมิภาคและทั่วโลก เราได้ติดตั้ง Global Solutions Database (GSD) ซึ่งเป็นฐานข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ทั่วโลกสามารถเข้าถึงได้ ถือเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับเก็บข้อมูลในพื้นที่ แค่คลิกปุ่มเพียงครั้งเดียวเราก็สามารถเข้าสู่ข้อมูลที่ถูกต้องมากมาย ไม่ว่าจะเป็นจำนวนโรงเรียนใหม่ที่สร้างขึ้นในปีที่

ผ่านมาหรือจำนวนห้องสมุดที่เราจะต้องถอนตัวออกในปีนี้ อีกทั้งจำนวนของนักเรียนในแต่ละโครงการ

ในช่วงห้าปีที่ผ่านมา โครงการที่สำคัญๆ 4 โครงการของ Room to Read ได้ให้การสนับสนุนการศึกษาในประเทศลาวโดยการจัดให้มีห้องอ่านหนังสือ ห้องเรียน มอบทุนการศึกษาแก่เด็กหญิง และจัดพิมพ์หนังสือที่เป็นภาษาท้องถิ่น โครงการเหล่านี้ได้ให้โอกาสเด็กหลายร้อยคนโดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในชนบทห่างไกลและด้อยโอกาสได้เข้าถึงโรงเรียนและหนังสือ

แผนการดำเนินงานของ Room to Read Laos : พ.ศ. 2554-2559

วิสัยทัศน์

Room to Read เชื่อว่าโลกจะเปลี่ยนแปลงได้ต้องเริ่มจากการที่เด็กมีการศึกษา เราอยากเห็นโลกที่เด็กทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อช่วยให้พวกเขามีศักยภาพที่เต็มเปี่ยมและสามารถทำสิ่งดีๆ ให้กับชุมชนและโลกได้

พันธกิจ

Room to Read จะแสวงหาหนทางเพื่อเปลี่ยนแปลงชีวิตของเด็กๆนับล้านๆในประเทศกำลังพัฒนาโดยเน้นในเรื่องของการรู้หนังสือและความเสมอภาคระหว่างหญิงและชายในด้านการศึกษา เราจะอาศัยการทำงานร่วมกับชุมชน องค์กรพันธมิตร และภาครัฐเพื่อนำไปสู่การพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และนิสัยรักการอ่านในหมู่นักเรียนระดับประถมศึกษาและสนับสนุนให้เด็กผู้หญิงได้เรียนจบระดับมัธยมศึกษา โดยมีทักษะการดำรงชีวิตที่จำเป็นติดตัวไปด้วย เพื่อที่พวกเขาจะได้ประสบความสำเร็จในการเรียนและการใช้ชีวิตต่อไป

ขณะที่เราทำงานอย่างหนักตลอดเวลาสิบปีที่ผ่านมาในหลายพื้นที่ทั่วโลก Room to Read ก็พร้อมที่จะยกระดับการทำงานไปสู่ขั้นต่อไป โดยกำหนดให้เรื่องการรู้หนังสือและการศึกษาของเด็กผู้หญิงเป็นวาระที่สำคัญสองวาระในการขับเคลื่อน การเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้ทำให้เราต้องเปลี่ยนจาก ‘การสร้างนิสัยรักการอ่าน’ มาทำให้เด็กๆ

กลายเป็น ‘นักอ่านอิสระ’ และเปลี่ยนกลุ่มเป้าหมายของเราจากก่อนวัยเรียนและนักเรียนระดับมัธยมศึกษามาสู่เด็กในระดับประถมศึกษาโดยมุ่งเน้นในชั้นประถม 1 และ 2 เป็นหลัก ด้วยเหตุนี้โครงการต่างๆ ทั้งหมดของเราจะสิ้นสุดการเป็นโครงการเดี่ยวๆ อีกต่อไปแต่จะถูกนำเข้ามาเป็นส่วนประกอบหนึ่งของโครงการการรู้หนังสือและโครงการการศึกษาของเด็กหญิงแทน

แผนในการดำเนินโครงการต่างๆ ของเรามีดังต่อไปนี้:

โครงการห้องอ่านหนังสือ

1. สร้างโอกาสสำหรับเด็กๆ ให้สามารถเข้าถึงอุปกรณ์การอ่านที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม สมกับวัยและสะท้อนให้เห็นถึงความเท่าเทียมกันทางเพศมากขึ้น

2. เสริมสร้างศักยภาพให้แก่ครูและบรรณารักษ์เพื่อส่งเสริมการรู้หนังสือและการพัฒนานิสัยรักการอ่านในเด็กนักเรียนระดับประถมศึกษา

3. การปรับปรุงสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเพื่อให้เป็นมิตรกับเด็ก

4. สร้างความเข้าใจ ตระหนักรู้ในหมู่ผู้ปกครอง เพื่อนบ้านและชุมชนในการสนับสนุนและผลักดันเรื่องการอ่าน

5. ร่วมมือกับภาครัฐเพื่อแสวงหาการสนับสนุนในอันที่จะนำนโยบายและแผนกลยุทธ์มาสู่การปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา

โครงการการจัดพิมพ์หนังสือภาษาท้องถิ่น

1. ร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับโครงการห้องอ่านหนังสือและการรู้หนังสือในการผลิตสิ่งพิมพ์เพื่อสนับสนุนนิสัยรักการอ่านและเสริมทักษะการอ่าน การจัดพิมพ์หนังสือภาษาท้องถิ่นจะช่วยให้รู้ถึงระดับการอ่านและทำให้สามารถผลิตหนังสือให้เหมาะสมกับการอ่านหนังสือในแต่ละระดับได้

2. พัฒนาทักษะการเขียนและการวาดภาพประกอบสำหรับนักเขียนและนักวาดภาพท้องถิ่นเพื่อช่วยในการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ที่สนับสนุนการรู้หนังสือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้อ่านที่ยังเป็นเด็ก เช่น นักเรียนชั้นประถม 2

3. สนับสนุนทั้งในส่วนของโครงการห้องอ่านหนังสือและโปรแกรมการรู้หนังสือ

โครงการห้องเรียน

1.เอื้อให้มีการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษาซึ่งมีความเป็นมิตรกับเด็กโดยเน้นเรื่องความสะอาด สดใส และมีพื้นที่การเรียนรู้ที่ได้รับการก่อสร้างอย่างดี

2.รวบรวมข้อมูลโรงเรียนลงในแบบฟอร์มพร้อมทั้งระบุให้ชัดเจนว่าเป็นโรงเรียนในโครงการการรู้หนังสือ และ/หรือ โครงการการศึกษาของเด็กผู้หญิง (GEP)

3.เริ่มทำโครงการการรู้หนังสือหรือโปรแกรมการศึกษาของเด็กหญิงที่โรงเรียน

4.วิเคราะห์ความต้องการโครงสร้างพื้นฐานและจัดทำงบประมาณการก่อสร้างโรงเรียน

5.ให้การสนับสนุนการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเพิ่มเติมแก่โรงเรียนตามความจำเป็น

6.จัดให้มีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอและให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิคสำหรับการบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่อง

โครงการการศึกษาของเด็กผู้หญิง (GEP)

1.คัดเลือกเด็กผู้หญิงเพื่อรับทุนการศึกษาให้มากขึ้นโดยใช้วิธีเจาะกลุ่ม(community based approach)

2. ระบุให้ได้ว่าชุมชนใดมีสัดส่วนความต่างระหว่างชายและหญิงในระดับสูง

3. จัดให้มีการเรียนพิเศษและให้คำปรึกษาหากจำเป็น

4. ให้การฝึกอบรมทักษะการดำรงชีวิตแก่นักเรียนที่ได้รับทุนทุกคน

5. สร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ลงในโครงการเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

บทสรุป

ในช่วง5ปีที่ผ่านมาความก้าวหน้าอย่างมีนัยสำคัญเกิดขึ้นได้ก็ด้วยความพยายามของเราที่จะลดช่องว่างในการเข้าถึงหนังสือและลดความเหลื่อมล้ำในคุณภาพของการศึกษาในเขตเมืองและชนบทของลาวเป็นสำคัญ เด็กในพื้นที่ชนบทหลายแห่งสามารถเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้มากขึ้น เช่น การบริการห้องสมุด และครูเองก็ยังได้ปรับปรุงวิธีการสอน สิ่งที่เกิดขึ้นมาจากผลของโครงการภายใต้การดำเนินงานของ Room to Read ที่ส่งต่อให้กับรัฐบาลลาวโดยมีเป้าหมายรวมคือการจัดการด้านการศึกษานั่นเอง

วัฒนธรรมการอ่านหนังสือ
เป็นเครื่องมือสำหรับคนยากจนที่จะทำให้ตนเอง
มีความสมบูรณ์ในชีวิตมากขึ้น ตามปรัชญาพุทธศาสนาว่า
“การทำสิ่งที่ถูกต้องอย่างเต็มใจจะนำมา
ซึ่งผลลัพธ์อันงดงามในชีวิต”

TK park
สถานที่แห่งการเรียนรู้

การหมุนเวียนหนังสือระหว่างห้องสมุด:
แนวทางส่งเสริมการใช้ประโยชน์ จากหนังสือและสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

วู ด็อง ถัว หงา (Vu Duong Thuy Nga)

บทคัดย่อ

บทความนี้ว่าด้วยความพยายามของห้องสมุดที่จะลดช่องว่างระหว่างชุมชนเมืองกับชุมชนชนบทและระหว่างบริเวณภูเขาและที่ราบ ด้วยการส่งเสริมการอ่านและการใช้สารสนเทศของชาวเวียดนาม

ประเทศเวียดนามเป็นประเทศที่มีประชาชนเชื้อสายต่างๆ ถึง 54 กลุ่มชาติพันธุ์ และมีประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทมากถึง 70% นอกจากนี้ ยังมีประชากรผู้พิการทางสายตามากถึง 1 ล้านคน ในเวลาหลายปีที่ผ่านมา ห้องสมุดสาธารณะได้พยายามที่จะสร้างความเท่าเทียมและสภาพที่เอื้อให้คนในชนบทและผู้พิการทางสายตามีโอกาสเข้าถึงหนังสือและสารสนเทศต่างๆ ได้ง่ายและสะดวก หนังสือและสื่อห้องสมุดอื่นๆ ได้รับการเผยแพร่จากห้องสมุดระดับจังหวัดไปยังชุมชนระดับรากหญ้า มีการจัดจุดอ่านหนังสือสำหรับผู้พิการทางสายตาโดยเฉพาะ และห้องสมุดระดับจังหวัดมีบทบาทสำคัญในการยกระดับภูมิปัญญาและเผยแพร่ข้อมูลและความรู้ไปยังชุมชน

รูปแบบของการกระจายสื่อห้องสมุดไปยังชุมชนรวมถึงบริการหมุนเวียนหนังสือของห้องสมุดสาธารณะ (เช่น ห้องสมุดเคลื่อนที่ หนังสือเคลื่อนที่ การส่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุด

แปลจาก "Transferring of books among libraries: The solution of effective promotion of the use of the books and other information in order to reduce people cultural standard between rural and city communities" นำเสนอในงานประชุมวิชาการ Thailand Conference on Reading 2013 วันที่ 21-22 มีนาคม 2556

ไปยังเขตที่พักอาศัยและโรงเรียน และอื่นๆ) และการให้บริการสำหรับผู้พิการทางสายตา (เช่น การให้บริการถึงที่ การหมุนเวียนหนังสือไปยังสาขาของสมาคมคนตาบอดในจังหวัดและในเขตเมือง) การสนับสนุนของรัฐบาลและองค์กรท้องถิ่นและองค์กรต่างชาติรวมถึงโครงการของรัฐที่ให้ทุนสนับสนุนห้องสมุด โครงการพัฒนาวัฒนธรรม โครงการจัดหาหนังสือสำหรับชุมชนระดับรากหญ้า และยังมีการสนับสนุนขององค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหาผลกำไรและบุคคลทั่วไป

การวิเคราะห์ปัญหาความยากลำบากของห้องสมุดที่จะให้บริการในท้องถิ่นห่างไกลและคนตาบอด แสดงถึงปัญหาการขาดแคลนสื่อต่างๆ โดยเฉพาะสื่อในภาษาถิ่น การขาดแคลนการจัดส่งหนังสือ การจัดห้องสมุดเคลื่อนที่ เบี้ยเลี้ยงค่าจ้างที่ไม่เหมาะสมสำหรับบรรณารักษ์ในระดับรากหญ้า และปัญหาจากการที่คนจำนวนมากต้องทำงานหนักเพื่อเลี้ยงชีพและไม่มีเวลาอ่านหนังสือมากนัก

นอกจากนี้ บทความนี้ยังมีโครงร่างข้อเสนอเกี่ยวกับความเท่าเทียมกันสำหรับทุกคนที่จะเข้าถึงหนังสือ ข้อมูลและความรู้ในประเทศเวียดนามด้วย

บทนำ

เวียดนามเป็นประเทศที่มีประชาชนเชื้อสายต่างๆ มากถึง 54 กลุ่มชาติพันธุ์อาศัยอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ประชากรเกือบ 70% ของประเทศอาศัยอยู่ในเขตชนบท พวกเขาต้องทำงานหนักเพื่อยังชีพโดยขาดโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นและขาดการส่งเสริมด้านชีวิตทางวัฒนธรรมจากรัฐบาล นอกจากนี้ ยังมีประชากรเวียดนามมากถึงประมาณ 1 ล้านคนที่เป็นผู้พิการทางสายตาซึ่งส่วนมากอาศัยอยู่ในเขตชนบทของประเทศ ด้วยสภาพดังกล่าว อัตราความยากจนจึงยังอยู่ในระดับสูง และช่องว่างระหว่างมาตรฐานการครองชีพของคนในชนบทและคนในเมืองยิ่งกว้างขึ้น อย่างไรก็ตาม ความหลากหลายทางด้านชาติพันธุ์ทำให้มีวัฒนธรรมดั้งเดิมที่เอื้อต่อการเป็นประเทศที่มีพหุวัฒนธรรม ซึ่งหมายถึงความหลากหลายในเรื่องประเพณี กิจกรรมการรับประทานอาหาร และกิจกรรมที่แสดงออกถึงความเชื่อทางด้านจิตวิญญาณ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมเช่นนี้เป็นคุณประโยชน์ต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม

การท่องเที่ยวของประเทศ อย่างไรก็ตาม มีคำถามจากบรรณารักษ์และผู้ที่รักหนังสือว่า เราจะช่วยผู้คนที่ด้อยโอกาสในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้พิการทางสายตา ให้เข้าถึงหนังสือและนิตยสารต่างๆ ได้ง่ายได้อย่างไรเพื่อช่วยเพิ่มรายได้และยกระดับมาตรฐานความเป็นอยู่ของพวกเขา กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ จะพัฒนาศักยภาพในการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นที่มีอยู่เพื่อยกระดับมาตรฐานความเป็นอยู่ผ่านกิจกรรมการอ่านหนังสือได้อย่างไร ซึ่งเป็นแนวคิดเรื่องอุทยานการเรียนรู้ที่เราต้องการจะเสนอกับประเทศทั้งหลายในทวีปเอเชีย

1. นโยบายพลวัตของรัฐบาลเวียดนามสำหรับชุมชนยากจนผ่านการรณรงค์เรื่องวัฒนธรรมการอ่านหนังสือ

เห็นได้ชัดเจนว่า ความคาดหวังของการสร้างวัฒนธรรมการอ่านหนังสือสำหรับผู้ด้อยโอกาสเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลเวียดนามที่ต้องการพัฒนาวัฒนธรรมการอ่านหนังสือเพื่อสร้างโอกาสในชีวิตให้ประชากรผู้ด้อยโอกาส เพื่อให้พวกเขาอ่านหนังสือให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อที่พวกเขาจะได้มีช่องทางสำหรับการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อเพิ่มความรู้และทักษะในการดำรงชีวิตในยุคโลกาภิวัตน์ นอกจากนี้ วัฒนธรรมการอ่านหนังสือยังเป็นเครื่องมือสำหรับคนยากจนที่จะทำให้ตนเองมีความสมบูรณ์ในชีวิตมากขึ้นตามปรัชญาพุทธศาสนาว่า “การทำสิ่งที่ถูกต้องอย่างเต็มใจจะนำมาซึ่งผลลัพธ์อันงดงามในชีวิต” กล่าวสั้นๆ คือ การสร้างวัฒนธรรมการอ่านหนังสือเป็นกลยุทธ์ที่จะช่วยยกระดับมาตรฐานความเป็นอยู่ ในอีกแง่หนึ่ง วัฒนธรรมนี้จะช่วยลดความยากจนในชุมชนยากจนของประเทศ นโยบายดังกล่าวได้รับการสนับสนุนอย่างมากจากทั้งรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่นในทุกจังหวัดและเขตของประเทศ ในบางกรณีบริษัทและสำนักพิมพ์ หรือแม้แต่บุคคลทั่วไปต่างก็สนับสนุนหนังสือและอื่นๆ เพื่อสร้างวัฒนธรรมการอ่านให้กับประชาชนที่ด้อยการศึกษาในชุมชนยากจน ผลของนโยบายดังกล่าวทำให้มีการสร้างห้องอ่านหนังสือในหมู่บ้านสำหรับประชากรในชุมชนในเขตชนบทในส่วนต่างๆ ของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ห้องหนังสือสำหรับผู้พิการทางสายตาที่จัดทำโดยห้องสมุดสาธารณะในเมืองโฮจิมินห์

2. บทบาทของห้องสมุดสาธารณะในการส่งเสริมการอ่านในชุมชน

ในประเทศเวียดนามนั้น เราไม่สามารถจัดตั้งระบบห้องสมุดต้นแบบที่มีห้องสมุดกลางและห้องสมุดสาขาได้ จึงเป็นเรื่องยากที่จะแลกเปลี่ยนและให้ยืมหนังสือระหว่างห้องสมุดเครือข่ายในระบบ อย่างไรก็ตาม เราได้พยายามอย่างดีที่สุดที่จะเพิ่มแหล่งหนังสือสำหรับห้องสมุดแต่ละแห่งด้วยวิธีการที่เหมาะสม โดยมีเป้าหมายเพื่อคนยากจน

อันที่จริง ในระยะหลายปีที่ผ่านมา ห้องสมุดสาธารณะในเขตและจังหวัดต่างๆ ได้จัดหาหนังสือมากเพียงพอสำหรับคนยากจนในหมู่บ้านโดยใช้วิธียืดหยุ่น เช่น การเวียนหนังสือระหว่างห้องสมุด โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างแหล่งทรัพยากรที่ทำให้แต่ละห้องสมุดมีความใหม่อยู่เสมอ และการสร้างห้องอ่านหนังสือสำหรับคนตาบอดในบางพื้นที่

วัฒนธรรมการอ่านหนังสือสร้างโอกาสให้เกษตรกรในหลายๆ ส่วนในประเทศเพื่อให้พวกเขาเรียนรู้ว่าเขาสามารถลดความยากจนได้ด้วยทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น รายงานจากวารสารและหนังสือพิมพ์ต่างๆ แสดงให้เห็นว่า ผลของการรณรงค์เรื่องวัฒนธรรมการอ่านหนังสือประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี เกษตรกรในเขตห่างไกล รวมถึงเกษตรกรที่เป็นชนกลุ่มน้อย ได้นำเทคนิคและเทคโนโลยีในการทำไร่ทำนาไปประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิผล สามารถกล่าวได้ว่าสำหรับคนที่ได้รับโอกาสทางการศึกษาน้อยนั้น การเรียนรู้จากหนังสือที่มีรูปภาพประกอบมีความสำคัญที่ช่วยให้พวกเขาสามารถเลี้ยงตัวเองและพึ่งพาตัวเองได้ ในบางกรณี ห้องสมุดสาธารณะได้รณรงค์เรื่องการอ่านหนังสือเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนไปอ่านหนังสือที่ห้องสมุด ถ้านักเรียนเรียนดีแต่ยากจน นักเรียนก็จะได้รับบัตรห้องสมุด นอกจากนี้ห้องสมุดบางแห่งยังอนุญาตให้กลุ่มทหาร กลุ่มคนในชุมชนเดียวกัน หรือกลุ่มอ่านหนังสืออื่นๆ ยืมหนังสือได้เพิ่มขึ้นเพื่อนำไปอ่านที่บ้าน

2.1 การให้ยืมหนังสือหมุนเวียนจากห้องสมุดสาธารณะในเขตหรือในจังหวัดไปยังห้องสมุดขนาดเล็กในหมู่บ้านห่างไกล

โครงการให้ยืมหนังสือข้ามห้องสมุดดำเนินการมาเป็นเวลาสิบปีแล้วในห้องสมุดระดับจังหวัด 63 แห่งในประเทศเวียดนาม โครงการนี้ประสบความสำเร็จในการสนับสนุน

การให้ยืมหนังสือในเขตชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่ชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่บนที่สูงและผู้ที่อาศัยอยู่ตามแนวเกาะ ที่มีโอกาสในการเข้าถึงหนังสือน้อยในเขตที่ตนอยู่อาศัย

ในการเวียนหนังสือทุก 3 หรือ 6 เดือน ห้องสมุดขนาดเล็กในท้องที่ห่างไกลแต่ละแห่งสามารถขอยืมหนังสือได้ครั้งละ 200-400 เล่ม โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ สำหรับการใช้ในช่วงเวลานั้น กลยุทธ์เช่นนี้ประสบผลสำเร็จในสังคมยากจนสองประการ กล่าวคือ เป็นวิธีการที่ช่วยกระตุ้นนิสัยรักการอ่านและเป็นการทำให้ผู้คนยากจนมีโอกาสรับรู้นโยบายใหม่ๆ ของรัฐบาลตลอดจนข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการในปัจจุบันของพวกเขา การเข้าถึงหนังสือทำให้เกิดการถ่ายโอนความรู้ทางเทคนิคหรือผลิตภัณฑ์ที่ส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่และการผลิตที่สนองความต้องการในปัจจุบันของเกษตรกร ครอบครัวยากจนหลายครอบครัวมีโอกาสเรียนรู้และนำเทคนิคและเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่อยู่ในหนังสือไปประยุกต์ใช้ในการทำเกษตรกรรมของตนเอง และกลายเป็นเกษตรกรที่รำรวยทั้งๆ ที่ทำเกษตรกรรมในพื้นที่ทุรกันดาร กลุ่มสตรีในแต่ละหมู่บ้านนับได้ว่าเป็นผู้บุกเบิกในการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาการผลิตและชีวิตของตน เห็นได้ชัดว่ายิ่งพวกเขานำวิธีการใหม่ๆ ในการทำเกษตรกรรมไปประยุกต์ใช้ พวกเขาก็ยิ่งได้เงินกู้จากธนาคารเพื่อการผลิตทางเกษตรกรรมของตนเองง่ายมากขึ้นเท่านั้น

- การใช้รถจักรยานยนต์นำหนังสือไปยังท้องที่ห่างไกล

ในการขนย้ายหนังสือไปยังท้องที่ห่างไกลนั้น มีโครงการรณรงค์เพื่อสร้างชีวิตที่ดีกว่าสำหรับผู้ด้อยโอกาสที่จะเข้าถึงหนังสือในสังคมของเรา เนื่องจากสภาพท้องถนนที่ยำแย่ในท้องถิ่นห่างไกล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตที่สูง บรรณารักษ์ห้องสมุดสาธารณะจึงจำเป็นต้องนำหนังสือไปให้ชาวบ้านโดยใช้รถจักรยานยนต์ บรรณารักษ์จะใช้รถจักรยานยนต์ส่วนตัวนำหนังสือจำนวน 100-300 เล่มไปยังห้องอ่านหนังสือในชุมชนยากจนเป็นประจำตามกำหนดทุก 2-3 เดือนแล้วแต่แผนการของห้องสมุดสาธารณะแต่ละแห่ง ตัวอย่างที่ดีตัวอย่างหนึ่งคือ Mai Thi Lam บรรณารักษ์ของห้องสมุดโรงเรียนในหมู่บ้าน Tan Khanh Hoa ในเขต Giang Thanh จังหวัด Kien Giang ใกล้พรมแดนเขมร-เวียดนาม จะนำหนังสือจากห้องสมุดของตนเองไปที่ห้องอ่านหนังสือในโรงเรียนสาขา 6 โรงเรียน ให้นักเรียนชาวเขมรอ่านเป็นประจำทุกวัน โดยที่ห้องอ่านหนังสือบางแห่งตั้งอยู่ห่างไกลจากห้องสมุดของเธอถึง

20 กิโลเมตร ตัวอย่างที่ดีอีกตัวอย่างหนึ่งคือ Pham Thi Hoa ผู้อำนวยการของห้องสมุดสาธารณะของเขต Bat Cat ในจังหวัด Lao Cai ที่ทุกครั้งที่มีการหมุนเวียนหนังสือ ก็จะใช้รถจักรยานยนต์นำหนังสือ 200-300 เล่มไปยังจุดหมายปลายทางที่ห่างไกล การสนับสนุนเช่นนี้ทำให้เด็กนักเรียนในหมู่บ้านมีโอกาสได้เรียนรู้จากการอ่าน สำหรับห้องสมุดโรงเรียนประจำสำหรับชนกลุ่มน้อย เธอจะใช้เวลาสัปดาห์ละหนึ่งวันช่วยบรรณารักษ์ในห้องสมุดเล็กๆ ที่นั่นทำงานและให้บริการแก่นักเรียนทั้งหลายเต็มที่

- การใช้รถพิเศษไปบริการหนังสือให้พื้นที่ห่างไกล

ในประเทศเวียดนาม มีห้องสมุดจำนวนสามแห่งที่จัดตั้งขึ้นเพื่อการหมุนเวียนหนังสือไปยังผู้อ่านที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ห้องสมุดทั้งสามคือ ห้องสมุดวิทยาศาสตร์ทั่วไปในเมืองโฮจิมินห์ ห้องสมุดสาธารณะในเมืองฮานอย และห้องสมุดสาธารณะในเมืองเย็นไบ ซึ่งห้องสมุดทั้งสามแห่งจัดเป็นรูปแบบใหม่ของการหมุนเวียนหนังสือในประเทศเวียดนาม เพื่อให้ผู้อ่านในเขตชนบทมีโอกาสได้อ่านหนังสือใหม่ๆ และสนองความต้องการในปัจจุบันของตนเอง ประกอบด้วยความรู้ ข้อมูลข่าวสาร สาระบันเทิง และอื่นๆ วิธีการดังกล่าวเป็นประโยชน์สำหรับชนกลุ่มน้อยและทหารที่อยู่ในบริเวณชายแดนห่างไกลจากชุมชนเมือง

ภาพที่ 1: ห้องสมุดเคลื่อนที่ของห้องสมุดวิทยาศาสตร์ทั่วไปในเมืองโฮจิมินห์

ภาพที่ 2: ห้องสมุดเคลื่อนที่ - ความรู้ติดล้อของห้องสมุดฮานอยออกให้บริการในบริเวณชานเมืองฮานอย

ห้องสมุดสาธารณะแห่งฮานอยมียานพาหนะเป็นห้องสมุดเคลื่อนที่หนึ่งคัน มีหนังสือจำนวน 1,500 เล่มและมีเครื่องคอมพิวเตอร์ต่ออินเทอร์เน็ตจำนวน 6 เครื่องเพื่อให้บริการแก่หมู่บ้านยากจน 10 แห่งในเมือง ห้องสมุดมีแผนการสำหรับสามปีข้างหน้าที่จะนำรถยนต์คันนี้ออกวิ่งให้บริการทุกๆ วันหยุดสุดสัปดาห์เพื่อสนับสนุนนักเรียนในหมู่บ้านให้เรียนรู้จากการอ่านและการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างมีประสิทธิภาพ

- รูปแบบใหม่ของการจัดหาหนังสือให้นักอ่านในโรงเรียน

นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 2007 เป็นต้นมา โรงเรียน Le Van Tam ในเมือง Long Mai จังหวัด Hau Giang ได้นำกลยุทธ์ใหม่มาใช้ในการดึงดูดความสนใจของนักเรียนในการอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตในหลายๆ ด้านในระหว่างเวลาพักที่โรงเรียน ในช่วงพักตัวแทนของห้องเรียนจะสุ่มหยิบหนังสือหรือนิตยสารจากกล่องหนังสือที่ตกแต่งอย่างสวยงามในช่วงพักมาอ่านให้เพื่อนนักเรียนด้วยกันฟังเรื่องหรือข้อมูลจากหนังสือใต้ร่มเงาต้นไม้ใหญ่ หนังสือและนิตยสารในกล่องหนังสือจะเปลี่ยนไปเรื่อยๆ เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสรู้จักแนวคิดและข้อมูลใหม่ๆ และสอนให้นักอ่านรุ่นเยาว์มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ตามความคิดของตน

- ห้องอักษรสัมผัสสำหรับผู้พิการทางสายตา

เป็นเรื่องน่ายินดียิ่งที่นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1999 เป็นต้นมา รัฐมนตรีกระทรวงวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยวของเวียดนามได้ให้การสนับสนุนห้องสมุดสาธารณะหลายแห่งใน

เมืองใหญ่ เช่น ห้องสมุดสาธารณะแห่งฮานอยและห้องสมุดวิทยาศาสตร์ทั่วไปของเมืองโฮจิมินห์ เพื่อจัดให้มีบริการห้องอักษรสัมผัสสำหรับผู้พิการทางสายตา จนถึงปัจจุบันนี้มีห้องอักษรสัมผัสจำนวน 34 แห่งที่เปิดให้บริการกับผู้พิการทางสายตาในจังหวัดต่างๆ อย่างไรก็ตาม มีคนจำนวนไม่มากนักที่มาที่ห้องสมุดเพื่ออ่านหนังสืออักษรเบรลล์ ทั้งนี้เนื่องจากการอ่านอักษรเบรลล์เป็นเรื่องต้องใช้เวลาในการฝึกฝน ในขณะเดียวกัน ความยากลำบากในการเดินทางก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้พิการทางสายตาไม่อยากไปอ่านหนังสือที่ห้องสมุด ดังนั้น เพื่อให้คนกลุ่มนี้มีโอกาสได้อ่านหนังสือ การนำหนังสืออักษรเบรลล์ไปให้สมาคมผู้พิการทางสายตาจะเป็นประโยชน์มากกว่า ในความเป็นจริงแล้ว ห้องสมุดสาธารณะจำนวนหลายแห่งในประเทศได้ร่วมมือกับกลุ่มผู้พิการทางสายตากลุ่มต่างๆ เพื่อเพิ่มกิจกรรมการฝึกอ่านหนังสืออักษรเบรลล์ให้กับคนยากจน มีการจัดประกวดหนังสืออักษรเบรลล์ในเมืองต่างๆ หลายเมืองเพื่อให้คน ตาบอดมีโอกาสเรียนรู้และพัฒนาความรู้เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตของตน

ภาพที่ 3: เด็กพิการทางสายตาในห้องสมุดวิทยาศาสตร์ทั่วไปในเมืองโฮจิมินห์

- การส่งเสริมกิจกรรมการอ่านของห้องสมุดเอกชน

มีการจัดตั้งห้องสมุดเอกชนกว่า 50 แห่งและชั้นหนังสือสำหรับครอบครัวอีก 80 แห่ง เพื่อให้บริการชุมชนในท้องที่ต่างๆ โดยได้รับการสนับสนุนจากผู้บริจาคต่างๆ ในประเทศ ซึ่งมีฐานะดีและมีความตั้งใจดี ตัวอย่างเช่น Sir Nguyen Quang Thach ที่อาศัยอยู่ในเขต Quynh Phu จังหวัด Thai Binh ที่รวบรวมเงินทุนเพื่อสร้างชั้นหนังสือสำหรับครอบครัวเพื่อจัดหาหนังสือสำหรับชุมชนในชนบทของเขา Sir Nguyen Quang Thach ตระหนักดีว่า ในชนบทมีหนังสือจำนวนน้อยมากแต่มีคนที่ต้องการอ่านหนังสือเป็นจำนวนมาก ซึ่งก็เป็นดังนั้น และมีคนมาอ่านหนังสือที่ชั้นหนังสือที่เขาจัดหาให้จำนวนมาก โดยรวมแล้วเป็นเด็กนักเรียนถึง 80% ทุกวันนี้มีแนวโน้มที่จะนำรูปแบบนี้ไปใช้ในท้องที่ต่างๆ ในจังหวัด Thai Binh คาดหวังกันว่ายิ่งมีชั้นหนังสือสำหรับครอบครัวมากขึ้นเท่าไหร่ ก็จะยิ่งมี “พื้นที่อ่านหนังสือ” มากขึ้น พวกเขายังกล่าวด้วยว่าผู้อ่านเดินทางไปที่ชั้นหนังสือสำหรับครอบครัวไม่ใช่เพื่ออ่านหนังสือเท่านั้น แต่ยังไปเพื่อแบ่งปันความสนใจ นิสัย และด้านอื่นๆ ของชีวิตกับคนอื่น นอกจากนี้ ยังเป็นโอกาสที่ทำให้พวกเขาได้พบปะแลกเปลี่ยนปัญหาด้านการผลิตงานเกษตรตลอดจนปัญหาความยากลำบากในชีวิตและหาทางช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

3. กิจกรรมของรัฐบาลและองค์กรเอกชนไม่แสวงหาผลกำไรในการดูแลกิจกรรมการอ่านของประชาชนเพื่อการพัฒนาความสามารถส่วนตน

เมื่อยังมีชีวิตอยู่ ประธานาธิบดีโฮจิมินห์เป็นผู้ที่มีความสนใจเรื่องการสร้างโอกาสการอ่านของประชาชนเป็นอย่างมาก ท่านกล่าวไว้ในหนังสือชื่อ “Revolutionary Way” (Duong Cach Mehn, 1927) ว่า ในการเตรียมการก่อตั้งพรรคนั้น จำเป็นต้องเปิดห้องอ่านหนังสือไปพร้อมๆ กับการสร้างโรงเรียนและโรงพยาบาล ท่านประธานาธิบดียังกล่าวไว้ด้วยว่าควรมีวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การเรียนในโรงเรียน การเรียนจากหนังสือ และการเรียนจากชีวิตจริง

ดังนั้น ในนโยบายการพัฒนาประเทศของพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม จึงมีการวางแนวทางให้รัฐบาลดำเนินงาน หน้าที่หลักของรัฐบาลคือการสร้างสภาพที่ดีที่ช่วยให้ประชาชนของประเทศได้อ่านหนังสืออย่างมีประสิทธิผล ในปี ค.ศ. 2004 คำสั่งสำคัญของคณะกรรมการกลางพรรค หมายเลข 42/CT-TW มีดังนี้

(1) เราจำเป็นต้องดูแลเรื่องการพัฒนาวัฒนธรรมในการอ่านสำหรับประชาชนทุกระดับชั้นและทุกองค์กรในประเทศ

(2) เราต้องพยายามอย่างดีที่สุดที่จะพัฒนาเครือข่ายการจัดหาหนังสือ นิตยสาร และสิ่งพิมพ์อื่นๆโดยมีเนื้อหาที่ตรงกับความต้องการในปัจจุบันของประชาชนที่อ่านหนังสืออยู่ในท้องถิ่นต่างๆของประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่อาศัยอยู่ในบริเวณชนบทห่างไกลและโดดเดี่ยว [1]

เราตระหนักดีว่าการพัฒนาข้อมูล ความรู้ และวัฒนธรรมในวิถีทางที่ถูกต้องเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาประเทศ เมื่อพิจารณาถึงประเด็นสำคัญเรื่องวัฒนธรรมสำหรับการพัฒนาประเทศในอนาคตนั้น ประเทศเวียดนามมีกลยุทธ์ทางด้านวัฒนธรรมของรัฐบาลที่เรียกว่า “กลยุทธ์การพัฒนาวัฒนธรรม” โดยมีเป้าหมายในปี ค.ศ. 2020 กลยุทธ์นี้ได้ระบุวัตถุประสงค์และงานในการพัฒนาวัฒนธรรมโดยรวมและการพัฒนาห้องสมุดโดยเฉพาะดังนี้ (ก) การพัฒนานวัตกรรมในการบริหารจัดการห้องสมุดเพื่อบริการประชาชนให้ได้อ่านหนังสืออย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการให้บริการข้อมูลสารสนเทศและการใช้เทคโนโลยีที่ให้บริการอัตโนมัติและทันสมัยในการบริหารจัดการห้องสมุด (ข) การจัดตั้งเครือข่ายระหว่างห้องสมุดต่างๆ เพื่อใช้ประโยชน์จากคุณลักษณะที่เป็นประโยชน์ของเครือข่ายเพื่อบรรยากาศในการค้นคว้า และเพื่อให้ห้องสมุดแต่ละแห่งในเครือข่ายมีความสมบูรณ์อย่างมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และ (ค) การพัฒนาการอ่านสำหรับประชาชนในรูปโครงการระยะยาวของประเทศที่มุ่งเน้นความยั่งยืนของการพัฒนาเป็นประเทศอุตสาหกรรมและทันสมัย [2]

---

[1] Communist Party of Vietnam (2004). Directive number 42/CT-TW of the Party Central Committee Secretariat

[2] Ministry of Culture, Sports and Tourism (2009) Cultural Development Strategy to 2020, Hanoi.

การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสื่อนั้นเป็นเรื่องจำเป็น โดยมีเป้าหมายอยู่ที่กระบวนการที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อนในการเลือกหนังสือสำหรับคนอ่าน นอกจากนี้ การจัดหาสื่อห้องสมุดและเวลาในการอ่านที่เหมาะสมและพอเพียงเป็นเรื่องที่จำเป็นเช่นกัน ท้ายที่สุด จำเป็นต้องมีการรณรงค์เรื่องการอ่านทั่วประเทศ เพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาการอ่านอย่างมีประสิทธิผลทั้งในปัจจุบันและเพื่อประชากรชาวเวียดนามรุ่นต่อไป

3.1 โครงการของรัฐบาลกลางในการให้เงินทุนสนับสนุนห้องสมุดและหนังสือสำหรับประชาชน

รัฐบาลใช้เงินจำนวนมากจากภาครัฐในการจัดทำโครงการนี้ โดยมีกิจกรรมโครงการหลักสามกิจกรรม ได้แก่ โครงการของกระทรวงวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว มีกิจกรรมจัดหาหนังสือให้กับห้องสมุดเขตในท้องถิ่นห่างไกลและสนับสนุนหนังสือสำหรับหมุนเวียนให้กับห้องสมุดในจังหวัด ใช้งบประมาณ 25 พันล้านด่องต่อปี โครงการของกระทรวงสารสนเทศและการสื่อสาร ได้จัดตั้งและลงทุนในหน่วยติดตามงานสร้างวัฒนธรรมในหมู่บ้าน ขณะที่โครงการของกระทรวงยุติธรรมได้จัดหาหนังสือกฎหมายสำหรับชุมชน โครงการทั้งหมดที่กล่าวมานี้เป็นความพยายามที่จะช่วยให้ผู้คนมีโอกาสเข้าถึงและใช้หนังสือได้โดยสะดวกสบายมากขึ้น

3.2 การสนับสนุนขององค์กรเอกชนไม่แสวงหาผลกำไรในเรื่องการอ่านหนังสือของประชาชน

อันที่จริง มีองค์กรระดับนานาชาติและประเทศต่างๆ ที่ให้การสนับสนุนกิจกรรมดังกล่าว ผู้บริจาครายหลัก ได้แก่ องค์การยูเนสโก มูลนิธิเอเชีย บริติชเคาน์ซิล และธนาคารโลก โดยมีกิจกรรมต่างๆ เช่น การให้ความสนับสนุนเรื่องหนังสือแก่ห้องสมุด การจัดสรรงบประมาณ การเชิญนักเขียน และการสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอื่นๆ ห้องสมุดมากกว่า 163 แห่งได้รับหนังสือจากการสนับสนุนของมูลนิธิเอเชียตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 จนถึงปัจจุบัน มีมูลค่ารวมกว่า 15 ล้านเหรียญสหรัฐ

แหล่งทุนสนับสนุนที่สำคัญอีกแหล่งหนึ่งคือมูลนิธิบิลและเมลินดา เกตส์ ซึ่งให้การสนับสนุนผ่าน "โครงการพัฒนาความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตสาธารณะในเวียดนาม" รวมเป็นเงิน 50 ล้านเหรียญสหรัฐ (33 ล้านเหรียญจากมูลนิธิผู้บริจาคและอีก 17 ล้านเหรียญจากผู้บริจาคของเวียดนาม) จังหวัดและเมืองต่างๆ 40 แห่งของเวียดนามได้รับการสนับสนุนจากโครงการนี้

แหล่งสนับสนุนที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งที่ให้การสนับสนุนด้านหนังสือและสื่อสำหรับผู้พิการทางสายตาคือ FORCE (Foundation for Resource Centers and Libraries for Print Handicapped in Developing Countries)

ก่อนปี ค.ศ. 2000 มีห้องสมุดจำนวนสองแห่งเท่านั้นที่ให้บริการแก่คนตาบอด แต่ด้วยการสนับสนุนของกองทุน FORCE การให้บริการได้ขยายตัวไปทั่วประเทศ ซึ่งเป็นกระบวนการกระตุ้นความก้าวหน้า มีการใช้เงินทุนสนับสนุนสตูดิโอสี่แห่งเพื่อผลิตหนังสือแบบดิจิทัลสำหรับคนตาบอด โดยมีห้องสมุดวิทยาศาสตร์ทั่วไปแห่งเมืองโฮจิมินห์เป็นห้องสมุดต้นแบบที่ให้บริการด้านข้อมูลสำหรับผู้ที่มองไม่เห็น ห้องสมุดแห่งนี้ได้กลายเป็นทั้งผู้ผลิตหนังสืออักษรเบรลล์และจัดหาสื่อที่มีประโยชน์สำหรับห้องสมุดมากกว่า 100 แห่งทั่วประเทศ ในระหว่างปี ค.ศ. 2000-2001 กองทุน FORCE ได้สนับสนุนการศึกษา โดยการจัดสร้างห้องสมุดขนาดเล็กที่ศูนย์สำหรับคนตาบอดและสถานรับเลี้ยงเด็ก [3]

โครงการอีกโครงการหนึ่งมีชื่อว่า "ห้องอ่านหนังสือ" (Room to Read) ซึ่งเริ่มเปิดโครงการโดยรองประธานบริษัทไมโครซอฟท์ในประเทศเวียดนาม เพื่อจัดหาหนังสือโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายให้กับเด็กด้อยโอกาสและสร้างโอกาสให้คนยากจนได้มีโอกาสอ่านหนังสือ "ห้องอ่านหนังสือ" เป็นองค์กรเอกชนระดับนานาชาติที่สนับสนุนการศึกษาในเขตทุรกันดาร โดยมีคำขวัญขององค์กรว่า "โลกเปลี่ยนเพราะเด็กๆ ได้ไปโรงเรียน"

---

[3] Increase access to information for blind people: 10 years of cooperation between Vietnam and FORCE Fund (2010), Hanoi

4. ปัญหาของห้องสมุดในการให้บริการผู้คนที่อยู่ในท้องถิ่นห่างไกลและผู้พิการทางสายตา

ถึงแม้ประเทศเวียดนามจะสามารถช่วยเหลือผู้คนในท้องถิ่นห่างไกล โดยเฉพาะคนตาบอด ได้มากขึ้นกว่าเดิม แต่ก็ยังมีอะไรหลายๆ อย่างที่ควรจะทำเพื่อเพิ่มโอกาสที่แท้จริงให้พวกเขา ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าเรามีหนังสือและนิตยสารในจำนวนจำกัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือและสื่อที่เป็นภาษาถิ่นและสื่อสำหรับผู้พิการทางสายตา เนื่องจากการจัดพิมพ์หนังสือในภาษาถิ่นและหนังสือสำหรับผู้พิการทางสายตาให้กำไรน้อย ดังนั้น สำนักพิมพ์จึงไม่สนใจที่จะพิมพ์หนังสือเหล่านี้ เพื่อแก้ปัญหาเรื่องการจัดหาหนังสือพวกนี้ให้ห้องสมุดสาธารณะ คำสั่งรัฐบาลเลขที่ 72/2002/ND-CP ได้กำหนดว่า ห้องสมุดสาธารณะประจำจังหวัดจะต้องจัดตั้งหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบผลิตเอกสารให้กับชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ในจังหวัดของตน นอกจากนี้ห้องสมุดสาธารณะยังต้องรับผิดชอบประสานงานกับสมาคมคนตาบอดเพื่อผลิตหนังสือและหนังสือพิมพ์อักษรเบรลล์ให้ผู้พิการทางสายตา [4] ในความเป็นจริง งบลงทุนสำหรับกิจกรรมของห้องสมุดจะมีอยู่จำกัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งห้องสมุดประจำเขต และผลงานของห้องสมุดประจำเขตบางแห่งก็ไม่ดีนัก เนื่องจากเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประจำเขตมีทักษะทางวิชาชีพในระดับต่ำ เงินทุนที่จัดสรรสำหรับกิจกรรมของห้องสมุดที่ศูนย์วัฒนธรรม สารสนเทศและกีฬา ก็ไม่เพียงพอสำหรับกิจกรรมทุกกิจกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดซื้อหนังสือใหม่ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในกิจกรรมห้องสมุดประจำเขตจึงยังมีไม่มากนัก ห้องสมุดสาธารณะก็ตกอยู่ในสถานการณ์เช่นเดียวกัน ดังนั้น จึงยังไม่มีหนังสือหรือสื่อต่างๆ มากนักเนื่องจากงบประมาณจำกัด ในขณะที่ราคาหนังสือ หนังสือพิมพ์และเอกสารต่างๆ มีแนวโน้มจะเพิ่มสูงขึ้น ผลก็คือ จำนวนหนังสือในห้องสมุดสาธารณะเฉลี่ยต่อประชากรจึงต่ำมาก คือ มีหนังสือเพียง 0.36 เล่มต่อประชากรหนึ่งคน ชนกลุ่มน้อยที่ไปใช้บริการห้องสมุดสาธารณะก็มีจำนวนไม่มากเพราะมีหนังสือในภาษาถิ่นของตนน้อย การให้บริการยืมหนังสือข้ามห้องสมุดก็มีจำกัด ในบางกรณี ประชาชนที่อาศัยในท้องถิ่นห่างไกลต้องการอ่านหนังสือ แต่ห้องสมุดก็อยู่ไกลจากบ้านของพวกเขาเกินไป

---

[4] Decree 72/2002/ND-CP of the Government detailing the implementation of the Ordinance Library.

ในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยนั้น เฉพาะวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่เท่านั้นจึงจะมีเงินทุนและโครงการพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ให้กับนักศึกษา และถึงแม้ส่วนใหญ่จะสร้างห้องสมุดได้ แต่ห้องสมุดก็ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอสำหรับการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา

ห้องสมุดของโรงเรียนโดยทั่วไปก็อยู่ในสภาพอ่อนแอเนื่องจากงบประมาณจำกัด ทรัพยากรมนุษย์และโครงสร้างพื้นฐานไม่แข็งแกร่งพอ จำนวนหนังสือในห้องสมุดน้อย และบรรณารักษ์ส่วนมากขาดทักษะทางวิชาชีพ ในส่วนของคนอ่านนั้น พวกเขาก็ยุ่งกับการหาเลี้ยงชีพและไม่มีเวลาอ่านหนังสือมากนัก ประชากรเวียดนามมากกว่า 70% เป็นเกษตรกรและลูกจ้างที่มีรายได้น้อย ดังนั้นจึงยังไม่มีนิสัยรักการอ่าน

5. ข้อเสนอแนะสำหรับการสร้างความเท่าเทียมกันในการใช้หนังสือ สารสนเทศและความรู้

เราสรุปได้ว่าการปรับปรุงสภาวะการอ่านให้ดีขึ้นเป็นหน้าที่ที่สำคัญที่สุดและจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนเพิ่มขึ้นจากรัฐบาล องค์กรเอกชนไม่แสวงหาผลกำไร และจากทุกภาคส่วนในสังคม

5.1 ข้อเรียกร้องสำหรับรัฐบาล

รัฐบาลต้องมีนโยบายที่เหมาะสมในการพัฒนาการอ่านเพื่อทำให้ประชากรมีสิทธิที่จะอ่านและได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านหนังสือ นโยบายของรัฐบาลจำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และวัฒนธรรม และต้องให้การสนับสนุนห้องสมุดและกิจกรรมการพิมพ์อย่างมาก

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาห้องสมุดนั้น จะต้องมีโครงการพัฒนาทั้งในระยะสั้นและระยะยาวเพื่อสนับสนุนกิจกรรมการอ่านในระดับประเทศ ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการในการพัฒนาในปัจจุบัน ดังนั้นการเพิ่มงบประมาณสนับสนุนให้กับห้องสมุดมากขึ้นผ่านทางกระทรวงวัฒนธรรม กีฬาและการท่องเที่ยว จึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อผลสำเร็จอย่าง

ต่อเนื่องในระยะยาว นอกจากนี้ ยังต้องให้การสนับสนุนทางการเงินแก่สำนักพิมพ์ในการจัดพิมพ์หนังสือภาษาถิ่นของชนกลุ่มน้อยและหนังสือสำหรับคนตาบอดด้วย

5.2 ข้อเสนอแนะสำหรับกระทรวงวัฒนธรรม กีฬาและการท่องเที่ยว

กระทรวงมีความรับผิดชอบต่อรัฐบาลในการบริหารจัดการกิจกรรมห้องสมุดในระดับรัฐ ดังนั้นจึงต้องมีข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลในการวางนโยบายสำหรับห้องสมุดและการสร้างความเท่าเทียมกันสำหรับประชาชนที่มีสภาพต่างกันในการใช้หนังสือ สารสนเทศ และความรู้ บรรณารักษ์เป็นผู้มีบทบาทสำคัญเพราะมีหน้าที่จัดกิจกรรมให้ประชาชนได้อ่านหนังสือ และสนองความต้องการในการอ่านและใช้สารสนเทศอย่างเหมาะสม ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการฝึกอบรมและเพิ่มพูนทักษะใหม่ๆ ให้กับบรรณารักษ์อย่างสม่ำเสมอ

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับกระทรวงสารสนเทศและการสื่อสาร

ควรจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นการอ่านในทุกจังหวัดและทุกเมืองของประเทศ เพื่อทำให้ประชากรตระหนักถึงการอ่านและความหมายของการอ่าน เช่น การจัดเทศกาลการอ่านของเวียดนาม การจัดสัปดาห์การอ่านหนังสือแห่งชาติ นิทรรศการหนังสือ การลดราคาหนังสือ และการจัดงานหนังสือเป็นระยะๆ ในส่วนต่างๆ ของประเทศ นอกจากนี้ จำเป็นต้องมีการจัดการเสวนา การแนะนำหนังสือทางรายการโทรทัศน์ วิทยุและอินเทอร์เน็ต เพราะรายการโทรทัศน์และวิทยุสามารถจัดในเวลาที่เหมาะสมเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชมและผู้ฟังในวงกว้าง และควรมีกิจกรรมเพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ที่อุทิศตนในการพัฒนาวัฒนธรรมการอ่านของประเทศในด้านต่างๆ ดังนี้คือ การสร้างงานที่มีคุณค่า การจัดหาและเผยแพร่สื่อที่มีคุณค่าสำหรับการอ่านเพื่อการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ ศิลปะและมนุษยศาสตร์

5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงาน องค์กรและสมาคมวิชาชีพ

การดึงดูดความสนใจของสังคมสู่วัฒนธรรมการอ่านเป็นเรื่องจำเป็น การส่งเสริมงานที่มีลักษณะสร้างสรรค์ของสมาพันธ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้านการสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม ศิลปะ สารสนเทศและสื่อ ตลอดจนการส่งเสริมบทบาทของสมาคมวิชาชีพต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน เช่น สมาคมวิชาชีพนักเขียน สำนักพิมพ์ และสมาคมห้องสมุด

นอกจากนี้ ยังจำเป็นต้องปลูกฝังให้เกิดความเพลิดเพลินทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มผู้ใช้แรงงานและเกษตรกร ส่งเสริมการประสานงานระหว่างสถาบันทางวัฒนธรรม เช่น ศูนย์ติดตามงานสร้างวัฒนธรรม ห้องสมุดชุมชน และห้องอ่านหนังสือสาธารณะ

5.5 ข้อเสนอแนะสำหรับห้องสมุด

เราจำเป็นต้องให้ความสนใจกับห้องสมุดสาธารณะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ ดังเช่นการให้บริการของร้านหนังสือขนาดใหญ่ที่มีผลงานหนังสือต่างๆ ของโลกและของเวียดนามในศาสตร์ต่างๆ เช่น วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วัฒนธรรมและศิลปะ เทคโนโลยี การแพทย์ เศรษฐศาสตร์ เป็นต้น การใช้กลยุทธ์ดึงดูดความสนใจให้ประชาชนหันมาใช้บริการห้องสมุดสาธารณะ การปรับปรุงคุณภาพของการให้บริการ เพื่อให้ผู้อ่านมีโอกาสไปห้องสมุดเพื่ออ่านหนังสือได้ง่ายขึ้น ท้ายที่สุด จำเป็นต้องมีการระดมทุนจากองค์กร บุคคลทั่วไป และองค์กรเอกชนไม่แสวงหาผลกำไร เพื่อสร้างห้องสมุดในชุมชนสำหรับท้องถิ่นที่ห่างไกล

สรุป

- การสนับสนุนการอ่านสำหรับพลเมืองทั้งประเทศเป็นสะพานเชื่อมโยงและลดช่องว่างระหว่างเขตเมืองและเขตชนบทเพื่อให้พลเมืองทุกคนมีโอกาสเข้าถึงสารสนเทศและความรู้ผ่านหนังสือและหนังสือพิมพ์
- การส่งเสริมการอ่านสำหรับพลเมืองเป็นการสร้างโอกาสในการพัฒนาอย่างยั่งยืนสำหรับประเทศ และช่วยให้ผู้ยากไร้โดยเฉพาะผู้พิการที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นห่างไกลมีเครื่องมือที่จะเอาชนะความยากลำบากในชีวิตได้
- การเพิ่มกิจกรรมการอ่านเป็นวิธีการที่ดีสำหรับการเรียนรู้ด้วยตนเองของพลเมืองเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ
- กิจกรรมดังกล่าวมีความเกี่ยวพันอย่างใกล้ชิดกับวัตถุประสงค์ด้านกลยุทธ์ในการพัฒนาประเทศในช่วงปีค.ศ.2011-2020ที่พรรคและรัฐบาลเวียดนามได้กำหนดไว้

TK park
อุทยานการเรียนรู้

เมื่อรัฐบาลมีนโยบายเปิดประเทศและให้เสรีภาพมากขึ้น
ความเร็วของอินเทอร์เน็ตก็เพิ่มขึ้นสองถึงสามเท่า
ผลก็คือประชาชนมีโอกาสได้สัมผัสกับโลกภายนอก
และเข้าถึงข้อมูลเร็วขึ้น วิธีการที่นิยมที่สุดในการรับข่าวสาร
คือการใช้เฟซบุ๊คบนมือถือ

คิดใหม่เรื่องบทบาทของห้องสมุดขนาดเล็ก
และโครงการส่งเสริมการอ่านในเมียนมาร์

ยี เท็ต อู (Ye Htet Oo)

ประเทศเมียนมาร์เป็นประเทศที่มีการพัฒนาน้อยที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รัฐบาลทหารปกครองประเทศตั้งแต่ พ.ศ. 2505 ประเทศประสบปัญหามากมาย เช่น ความยากจน การบริหารประเทศที่ผิดพลาด การทุจริตคอร์รัปชั่น การกดขี่ประชาชน สถานการณ์ของประเทศลดระดับจากประเทศที่เคยเป็นหนึ่งในประเทศดีเลิศของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มาเป็นหนึ่งในประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุด

ประเทศเมียนมาร์มีรัฐธรรมนูญเมื่อปี พ.ศ. 2553 และจัดให้มีการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2555 นับแต่นั้นมาโลกเริ่มยอมรับรัฐบาลเมียนมาร์มากขึ้น ประเทศเมียนมาร์เองก็ได้เริ่มยุคใหม่

จากการที่ประเทศได้เริ่มยุคใหม่นี้เอง องค์กรพัฒนาเอกชนเริ่มมีความหวังมากขึ้น ในอดีตประเทศเมียนมาร์ไม่ได้ยินดีรับองค์กรนักศึกษาหรือองค์กรเยาวชน หากในปัจจุบันรัฐบาลเมียนมาร์เต็มใจที่จะพูดคุยกับองค์กรเหล่านี้รวมทั้งร่วมมือกับองค์กรพัฒนาเอกชนในการที่จะพัฒนาประเทศ เมียนมาร์ต้องเผชิญกับปัญหาท้าทายมากมายเมื่อเปิดประเทศ ความต้องการของประเทศเป็นปัญหาท้าทายที่สำคัญที่สุด รัฐบาล องค์กรพัฒนาเอกชน กลุ่มไม่หวังผลกำไรในท้องถิ่นต่างกำลังทำงานตามมุมมองของตนเองในการช่วยพัฒนาประเทศ ทั้งหมดกำลังมีบทบาทสำคัญที่จะทำให้ประเทศเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

แปลจาก "Rethinking Role of Small Libraries and Reading promotion programs in Myanmar" นำเสนอในงานประชุมวิชาการ Thailand Conference on Reading 2013 วันที่ 21-22 มีนาคม 2556

ในฐานะที่เป็นผู้ก่อตั้งห้องสมุดที่ไม่หวังผลกำไร และทำโครงการหลายโครงการ ข้าพเจ้าจะขอกล่าวถึงว่าห้องสมุดจะมีส่วนร่วมอย่างไรในยุคใหม่ของประเทศ และปัญหาท้าทายจะมีอะไรบ้าง

หัวข้อย่อยมีดังนี้

1. ห้องสมุดในประเทศเมียนมาร์
2. ห้องสมุดขนาดเล็ก: ห้องสมุดขนาดเล็กคืออะไร และบทบาทของห้องสมุดขนาดเล็ก
3. ปัญหาท้าทายในการก่อตั้งห้องสมุดขนาดเล็ก
4. การส่งเสริมการอ่านในห้องสมุดธาราพาร์ (Tharapar)
5. ห้องสมุดเคลื่อนที่และอนาคตของห้องสมุดเคลื่อนที่

ห้องสมุดในประเทศเมียนมาร์

ประเทศเมียนมาร์ตั้งอยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในอดีตรู้จักกันว่า พม่า ประเทศเมียนมาร์มีประวัติเกี่ยวกับห้องสมุดและนิสัยการอ่านมายาวนานนับตั้งแต่ราชวงศ์พุกามโบราณ (ศตวรรษที่ 11-13) ในสมัยนั้นวัดจะเป็นศูนย์กลางการศึกษาและจัดการศึกษาทุกชนิด ห้องสมุดและโรงเรียนส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับเจดีย์หรือวัด ห้องสมุดจะเป็นที่เก็บรวบรวมใบลานหรือสมุดข่อย

การอ่านเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ชาวเมียนมาร์ชื่นชอบ แม้กระทั่งในยุคอาณานิคม ก็ยังมีการจัดตั้งห้องสมุด เช่น หอสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดวิชาการ ห้องสมุดสาธารณะ และห้องสมุดพิเศษ ห้องสมุดในยุคนั้นจะเป็นที่ที่คนมาสนทนาเกี่ยวกับข่าวปัจจุบัน เศรษฐกิจ และเรื่องอื่นๆ เกือบจะทุกเรื่อง ห้องสมุดเป็นที่ที่คนมาพบปะสังสรรค์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

อย่างไรก็ตามในช่วงสองสามทศวรรษที่ผ่านมา รัฐบาลทหารพยายามไม่ให้มีที่สาธารณะที่คนสามารถมาพูดคุยกัน ทั้งนี้เพื่อป้องกันการจลาจลทางการเมืองที่ไม่จำเป็น ห้องสมุดก็ไม่ได้รับการยกเว้น รัฐบาลต่อๆ มาก็ไม่ได้ให้การยอมรับห้องสมุดเท่าที่ควร ยกตัวอย่างเช่น หอสมุดแห่งชาติไม่มีตึกที่เหมาะสมและถูกย้ายไปตามที่ต่างๆ จนกระทั่งเมื่อ

เดือนเมษายน 2555 นี้เอง รัฐบาลตัดสินใจย้ายหอสมุดแห่งชาติไปที่กรุงเนปิดอว์ เนื่องจากมีการย้ายหอสมุดแห่งชาติไปเรื่อยๆ ผู้ใช้ห้องสมุดจึงมักไม่รู้ว่าห้องสมุดอยู่ที่ไหนและห้องสมุดมีบริการอะไร พวกเขาไม่คุ้นเคยกับหนังสือหายากและแหล่งข้อมูลที่ดี ยิ่งไปกว่านั้น ผู้ใช้ไม่ได้รับอนุญาตให้ยืมหนังสือออกเพราะเป็นห้องสมุดระบบชั้นปิด ผลก็คือว่าไม่มีผู้ไปใช้บริการห้องสมุดมากนัก

ปัจจุบันนี้ กระทรวงข้อมูลและข่าวสารเปิดห้องสมุดสาธารณะมากกว่า 50,000 แห่ง ห้องสมุดส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเมือง ตำบล และหมู่บ้าน แต่มีจำนวนห้องสมุดไม่กี่แห่งที่ปฏิบัติการอยู่จริงๆ ห้องสมุดส่วนใหญ่ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น หนังสือ ไฟแสงสว่าง แม้กระทั่งบรรณารักษ์ก็ไม่มีเพียงพอ ยิ่งไปกว่านั้น นอกจากหน้าที่บรรณารักษ์แล้ว บรรณารักษ์ในกระทรวงข้อมูลและข่าวสารยังต้องรับผิดชอบบริหารสำนักงานอีกด้วย บรรณารักษ์ยังต้องเขียนรายงานเกี่ยวกับสำนักงานและห้องสมุดส่งไปยังสำนักงานใหญ่ที่กรุงเนปิดอว์ทุกวัน และเมื่อเร็วๆ นี้เองกระทรวงข้อมูลและข่าวสารได้นำระบบชั้นปิดมาใช้ ผู้ใช้บริการจึงไม่สามารถยืมหนังสือออกได้ นอกจากนั้นห้องสมุดส่วนใหญ่มักเป็นห้องที่ติดกับสำนักงานของกระทรวงข้อมูลและข่าวสารห้องสมุดจึงไม่มีพื้นที่แยกเป็นของตนเอง ทำให้ห้องสมุดของกระทรวงข้อมูลและข่าวสารจึงไม่เป็นที่นิยมในหมู่ของคนท้องถิ่น

นอกจากห้องสมุดสาธารณะของรัฐบาลแล้ว ยังมีห้องสมุดเอกชนมากมายที่ดำเนินการโดยสถานทูต เช่น ห้องสมุดบริติชเคาน์ซิลและห้องสมุดศูนย์อเมริกัน ทั้งสองแห่งมีพื้นที่ที่กว้างขวางและมีแหล่งข้อมูลที่ดีสำหรับผู้ใช้ห้องสมุด และยังเปิดสอนวิชาต่างๆ ให้กับคนวัยหนุ่มสาวและเด็กๆ อีกด้วย เด็กๆ และคนวัยหนุ่มสาวชื่นชอบโครงการกิจกรรมเหล่านี้อย่างมาก แต่ห้องสมุดเหล่านี้ไม่ได้เปิดบริการให้กับสาธารณชนทั่วๆ ไป ผู้ใช้บริการจะต้องลงทะเบียนเป็นสมาชิกเพื่อจะใช้บริการห้องสมุด ค่าสมาชิกค่อนข้างแพงเมื่อเปรียบเทียบกับสภาพเศรษฐกิจของเมียนมาร์ บริติชเคาน์ซิลเรียกเก็บ 25,000 จ๊าดหรือ 35 เหรียญสหรัฐฯ ต่อปี ส่วนสมาชิกห้องสมุดศูนย์อเมริกันต้องจบมัธยมปลายเป็นอย่างน้อยจึงจะใช้บริการได้ ด้วยข้อกำหนดและขีดจำกัดเหล่านี้เอง ประชากรโดยทั่วไปจึงไม่ใช้บริการห้องสมุด นอกจากนั้น เนื่องจากหนังสือส่วนใหญ่ในห้องสมุดเป็นภาษาอังกฤษ ผู้ใช้บริการจึงต้องรู้ภาษาอังกฤษด้วย

ห้องสมุดขนาดเล็กในประเทศเมียนมาร์

กรมข่าวสารและประชาสัมพันธ์ได้กำหนดกฎเกณฑ์ที่ห้องสมุดขนาดเล็กต้องปฏิบัติตามไว้ โดยรวมแล้วห้องสมุดต้องมีที่ดิน ตึก โครงสร้างองค์กร เฟอร์นิเจอร์ และผู้ใช้บริการ หลังจากผ่านข้อกำหนดต่างๆ แล้ว จะต้องยื่นแบบฟอร์มไปยังกระทรวงข้อมูลและข่าวสารระดับเมือง ต่อมาหน่วยงานนี้จะตรวจสอบเอกสารที่ยื่นมา ถ้าถูกต้องหน่วยงานจะส่งต่อไปยังสำนักงานใหญ่ ณ กรุงเนปิดอว์ สำนักงานใหญ่จะออกเอกสารยืนยันและตอบรับหลังจากผ่านกระบวนการตรวจสอบอย่างละเอียด หลังจากนั้นแล้ว ห้องสมุดขนาดเล็กจึงจะสามารถบริหารห้องสมุดของตนเองได้

ห้องสมุดขนาดเล็กส่วนใหญ่ในประเทศเมียนมาร์เป็นห้องสมุดที่ไม่หวังผลกำไร และบางครั้งก็จะเป็นห้องสมุดสนับสนุนเงินทุนด้วยตนเอง ห้องสมุดเหล่านี้เติมเต็มความต้องการทางการศึกษาและความรู้ของประเทศ เนื่องจากห้องสมุดขนาดเล็กก่อตั้งโดยหลากหลายองค์กร ดังนั้นภารกิจ วิสัยทัศน์ และสถานที่ตั้ง จึงแตกต่างกันไป ที่ตั้งอาจจะอยู่ในที่ห่างไกลหรือบริเวณผู้มีรายได้น้อยอาศัยอยู่ ผู้ทำงานในห้องสมุดขนาดเล็กส่วนใหญ่มักเป็นอาสาสมัครเนื่องจากห้องสมุดมีเงินทุนจำกัด ปกติแล้วจะมีพนักงานทำงานเต็มเวลาเพียงคนเดียวและอีก 2-3 คนเป็นอาสาสมัคร บรรณารักษ์ในห้องสมุดขนาดเล็กมักจะไม่ได้รับการฝึกอบรมมาอย่างดี แต่มาทำงานในห้องสมุดเพราะหลงใหลงานห้องสมุด ห้องสมุดส่วนใหญ่ไม่ได้ลงทะเบียนเพราะข้อจำกัดของการลงทะเบียนดังที่กล่าวแล้วข้างต้น ปัจจุบันนี้รัฐบาลสนับสนุนให้ห้องสมุดขนาดเล็กลงทะเบียนและยังช่วยสนับสนุนเงินทุนและหนังสือด้วย ห้องสมุดบางแห่งเปิดเต็มเวลาตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันเสาร์ แต่บางแห่งก็เปิดบางเวลาเท่านั้น

ปัญหาท้าทายของห้องสมุดขนาดเล็ก

ในอดีตประชาชนได้รับข่าวข้อมูลจากการอ่านหนังสือพิมพ์และดูโทรทัศน์เท่านั้น นิตยสารมีจำกัด และส่วนใหญ่ต้องผ่านสำนักงานจดทะเบียนก่อนจะได้รับอนุมัติให้ตีพิมพ์ได้ ดังนั้นวิธีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจึงมีขีดจำกัดมาก อัตราความเร็วของอินเทอร์เน็ตในเมียนมาร์เมื่อ 2-3 ปีที่ผ่านมาช้ามาก การท่องเว็บแทบจะเป็นไปไม่ได้เพราะความช้าของอินเทอร์เน็ต

นอกจากนั้น รัฐบาลยังห้ามท่องเว็บต่างประเทศอีกด้วย ประชาชนต้องอาศัยสถานีวิทยุที่ออกอากาศจากต่างประเทศ เช่น บีบีซี วีโอเอ อาร์เอฟเอ และดีวีจี เพื่อติดตามข่าวสาร แต่เมื่อเร็วๆ นี้ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก เมื่อรัฐบาลอนุญาตให้ทั้งประเทศใช้การสื่อสารที่เร็วขึ้น ความเร็วของอินเทอร์เน็ตก็เพิ่มขึ้นสองถึงสามเท่า กรมข่าวสารและประชาสัมพันธ์ได้ยกเลิกระบบการลงทะเบียนหนังสือก่อนตีพิมพ์ ผลก็คือว่าประชาชนของเมียนมาร์มีโอกาสได้สัมผัสกับโลกภายนอก วิธีการที่นิยมที่สุดในการรับข่าวสารคือการใช้เฟซบุ๊คบนมือถือ ส่วนนิสัยการอ่านหนังสือพิมพ์หรือการใช้ห้องสมุดก็เป็นที่นิยมน้อยลงในเมือง

ห้องสมุด

ประชาชนในท้องถิ่นไม่ได้รับบริการที่ดีนักจากห้องสมุดในประเทศเมียนมาร์ ห้องสมุดท้องถิ่นและห้องสมุดโรงเรียนไม่ได้มีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกพรั่งพร้อม สื่อการอ่านของห้องสมุดจะถูกเก็บอยู่ในกล่องหรือลัง และผู้ใช้บริการจะไม่สามารถหยิบใช้ได้ เหตุผลหลักก็คือ ผู้ดำเนินการขาดความเข้าใจหรือความชำนาญในการจัดการแหล่งข้อมูลของประชาชนในท้องถิ่น การจัดหาแหล่งข้อมูลให้กับนักเรียนและครูก็มีปัญหาเพราะครูและบรรณารักษ์ไม่ได้รับการฝึกอบรมเรื่องการดูแลห้องสมุด นอกจากนั้น เนื่องจากกังวลว่าหนังสืออาจจะหายหรือเสียหาย พวกเขาจึงไม่อนุญาตให้นักเรียนใช้ห้องสมุด เด็กๆ ระดับรากหญ้าจึงสูญเสียโอกาสที่จะเรียนรู้นอกห้องเรียน

ประชาชน

ประชาชนในท้องถิ่นโดยเฉพาะเยาวชนเสียเปรียบอย่างมากจากการไม่ได้ใช้ห้องสมุดสาธารณะ เยาวชนเมียนมาร์ส่วนใหญ่มีโอกาสน้อยที่จะเข้าถึงห้องสมุดสาธารณะ เพราะห้องสมุดเมียนมาร์มักไม่อนุญาตให้ใช้บริการ ส่วนร้านเช่าหนังสือก็มีราคาแพงและมีแต่หนังสือการ์ตูน นิยาย นิตยสารรายสัปดาห์ไว้บริการ หนังสือดีๆ เป็นของหายากมากและจะมีแต่ในห้องสมุดเท่านั้น ดังนั้นประชาชนจึงเริ่มใช้เวลาไปโดยเปล่าประโยชน์ที่ร้านน้ำชา ร้านเบียร์และอื่นๆ

ค่าใช้จ่ายเรื่องหนังสือ

ชาวเมียนมาร์ชอบอ่านหนังสือ ประเทศเมียนมาร์มีห้องสมุดส่วนตัวและห้องสมุดสาธารณะมากมายนับตั้งแต่ยุคการปกครองแบบราชาธิปไตย อย่างไรก็ตามค่าใช้จ่ายในการซื้อหนังสือที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เป็นสิ่งที่หยุดยั้งความเจริญรุ่งเรืองของห้องสมุด โดยทั่วไป หนังสือภาษาพม่าจะมีราคาเล่มละประมาณ 5 เหรียญสหรัฐฯ ในขณะที่หนังสือภาษาอังกฤษจะมีราคาเล่มละประมาณ 6 เหรียญ ห้องสมุดส่วนใหญ่จึงเริ่มลดการซื้อหนังสือเพราะขาดเงินทุนและไม่อนุญาตให้ยืมหนังสือออก เพราะกลัวหนังสือเสียหายหรือสูญหาย

ปัญหาเหล่านี้มีผลกระทบอย่างมากต่อสังคม ประชาชนเริ่มหยุดไปห้องสมุดเพราะข้อจำกัดมากมายของห้องสมุด ค่าหนังสือที่แพงจึงทำให้พวกเขาหยุดซื้อหนังสือไปด้วย เมื่อไม่อ่านหนังสือ การพัฒนาสังคมก็มีปัญหาตามมาและทรัพยากรมนุษย์ก็จะสูญเปล่าไปเช่นกัน การขาดความรู้ที่กำลังเกิดขึ้นจะนำประชาชนไปสู่ความตกต่ำด้านศีลธรรมจรรยาและการคอร์รัปชั่น

ประวัติย่อของห้องสมุดธาราพาร์

ห้องสมุดธาราพาร์ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2552 เมื่อเริ่มต้น ห้องสมุดมีหนังสือทั้งภาษาพม่าและภาษาอังกฤษรวมกันเพียง 500 เล่ม และมีชั้นหนังสือเพียง 2 ชั้น ผู้ก่อตั้งแรกเริ่มคืออาสาสมัครเยาวชน 4 คนที่เตรียมจะไปศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ และ Ko Ye Htet Oo ผู้เคยเป็นอดีตอาสาสมัครห้องสมุดและอาจารย์สอน SAT และ TOEFL วิสัยทัศน์ของห้องสมุดมีดังนี้

(1) จัดหาหนังสือและแหล่งความรู้ทางการศึกษาให้กับประชาชนชาวเมียนมาร์

(2) ส่งเสริมนิสัยการอ่านในประชาชนชาวเมียนมาร์

(3) เสริมคุณภาพชุมชนด้วยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการการสนทนาเรื่องหนังสือและการสัมมนา

(4) เปิดโอกาสให้เยาวชนเมียนมาร์เข้าร่วมงานชุมชน

ที่ตั้งและบริการ

ห้องสมุดธาราพาร์ตั้งอยู่เลขที่ 196A ชั้น 4 ถนน 28 ย่างกุ้ง ขนาดห้องสมุดดั้งเดิมมีขนาดใหญ่พอในช่วง 6 เดือนแรกเท่านั้น ในช่วงเวลาต่อมา ธาราพาร์ได้รับหนังสือบริจาคจากผู้บริจาคเอกชน ได้แก่ มูลนิธิอนุรักษ์หนังสือเมียนมาร์ และศูนย์อเมริกัน ห้องสมุดมีหนังสือภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นเป็น 700 เล่มและหนังสือพม่า 100 เล่ม สมาชิกห้องสมุดเพิ่มขึ้นเป็น 50 ภายใน 6 เดือน ในปี 2553 ห้องสมุดธาราพาร์ย้ายไปเลขที่ 188A/B ชั้น 1 ถนน 28 ย่างกุ้ง การย้ายสถานที่เป็นไปเพื่อเตรียมรับสมาชิก รวมทั้งการบริการและหนังสือที่จะเพิ่มขึ้น ปัจจุบันนี้ห้องสมุดตั้งอยู่ในห้องปรับอากาศขนาด 3 ห้องใหญ่ ในปี 2553 ห้องสมุดมีหนังสือภาษาอังกฤษ 400 เล่ม ภาษาพม่า 1,900 เล่ม และสมาชิก 200 คน ห้องสมุดธาราพาร์เป็นห้องสมุดแรกที่ใช้ระบบบาร์โค้ดกับผู้ใช้บริการ ซึ่งสามารถค้นหาข้อมูลโดยอิสระจากแหล่งข้อมูลของห้องสมุดผ่านระบบของห้องสมุด ห้องสมุดให้บริการอินเทอร์เน็ตและเพิ่มชั่วโมงที่ให้บริการ

บริการ

- เปิดทุกวัน 10:00 น. - 19:00 น.
- บริการ wi-fi และการเข้าอินเทอร์เน็ตฟรี
- มุมการฟัง
- มุมเด็ก
- ดีวีดี
- ทดลองสอบ TOEFL และ SAT ทุกสัปดาห์
- ชมรมหนังสือ
- ขยายบริการออกไปหาชุมชน

ห้องสมุดธาราพาร์ในปัจจุบัน

ปัจจุบันนี้ธาราพาร์มีหนังสือภาษาอังกฤษ 15,000 เล่มและหนังสือพม่า 5,000 เล่ม มีสมาชิก 1,011 คน อาสาสมัคร 15 คนและเจ้าหน้าที่ 7 คน ห้องสมุดเปิดเวลา 10.00-19.00 นาฬิกา และปิดตามวันหยุดแห่งชาติ

ค่าธรรมเนียม

ห้องสมุดธาราพาร์เก็บค่าสมาชิกคนละ 2,000 จ๊าดต่อปีหรือประมาณ 3 เหรียญสหรัฐฯ ต่อปี ซึ่งเป็นราคาที่ไม่แพงเพื่อให้ทุกคนสามารถเป็นสมาชิกและใช้บริการห้องสมุดได้

ผู้ใช้บริการ

ห้องสมุดธาราพาร์มีสมาชิก 1,011 คนในเดือนกุมภาพันธ์ 2556 สมาชิกมีอายุระหว่าง 9-55 ปี อัตราการเพิ่มของจำนวนสมาชิกอยู่ระหว่าง 30-40 คนต่อเดือน

ในปี 2552 ห้องสมุดเปิดที่ถนนสาย 28 ชั้น 4 สำหรับในประเทศเมียนมาร์ ชั้นที่สูงๆ ขึ้นไปในตึกจะมีราคาที่ถูกลง ห้องสมุดเริ่มเปิดที่ชั้น 4 เพราะเงินทุนที่จำกัด

- ธันวาคม 2552 ธาราพาร์จัดบรรยายเรื่อง “วิธีคิดอย่างวิเคราะห์วิจารณ์” โดยศาสตราจารย์ Win WinKyi
- ปี 2553 ห้องสมุดย้ายไปอยู่ที่ชั้น 1
- มกราคม 2553 ห้องสมุดธาราพาร์ฉลองครบรอบ 1 ปี
- กุมภาพันธ์ 2553 ห้องสมุดธาราพาร์บริจาคหนังสือพม่าจำนวน 500 เล่มให้แก่ห้องสมุดแนโลนนิ (Nae Lone Ni) ซึ่งเป็นห้องสมุดไม่หวังผลกำไร
- กุมภาพันธ์ 2553 ห้องสมุดธาราพาร์บริจาคงูเหลือมให้กับสวนสัตว์ย่างกุ้ง
- มิถุนายน 2553 ห้องสมุดธาราพาร์จัดสัมมนาในหัวข้อ “เส้นทางสู่การศึกษาต่างประเทศ” โดยกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการตอบรับเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา
- สิงหาคม 2553 ห้องสมุดธาราพาร์ซื้อซอฟต์แวร์บาร์โค้ดและนำมาใช้กับผู้ใช้บริการ
- มกราคม 2554 ห้องสมุดธาราพาร์ฉลองครบรอบ 2 ปี
- กุมภาพันธ์ 2554 ห้องสมุดธาราพาร์จัดอบรมการใช้ซอฟต์แวร์ห้องสมุดให้กับนักเรียนมัธยมตอนปลายจากโรงเรียนรัฐบาล คือ State High School (1) Pabaedan และ State High School (2) Pabaedan
- กรกฎาคม 2554 เจ้าหน้าที่รับนักศึกษาเข้าเรียนจากสหรัฐฯ ชุดแรกเข้าเยี่ยม-เยียนและจัดสัมมนาเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยในสหรัฐฯ

- มกราคม 2555 ห้องสมุดธาราพาร์ขยายเป็น 2 ห้องและขยายการบริการ
- มกราคม 2555 ห้องสมุดธาราพาร์เปิดบริการห้องสมุดเคลื่อนที่ไปสู่บริเวณห่างไกล
- พฤษภาคม 2555 ห้องสมุดเคลื่อนที่ออกปฏิบัติการครั้งแรกไปยัง Than Hling และ Kyauk Tan ห่างจากย่างกุ้งประมาณครึ่งชั่วโมง
- มิถุนายน 2555 การบรรยายเรื่องการรู้หนังสือ ครั้งแรกในโรงเรียนแม่ชีโดยนักประพันธ์ที่มีชื่อเสียงของเมียนมาร์ MaungTharChoe
- สิงหาคม 2555 การบรรยายเรื่องการรู้หนังสือ ครั้งที่สอง โดยอองทิน นักประพันธ์ที่มีชื่อเสียงของเมียนมาร์
- ตุลาคม2555การสัมมนาเชิงปฏิบัติการทางห้องสมุดครั้งแรกเรื่อง "วิธีจัดระบบห้องสมุดขนาดเล็ก" โดย Daw Myat Sann Nyein ห้องสมุดบอลด์วินศูนย์อเมริกัน มีบรรณารักษ์เข้าร่วม 50 คน
- ธันวาคม 2555 การบรรยายเรื่องการรู้หนังสือ ครั้งที่สาม โดยอองทอง นักวิจัยมีชื่อด้านคณิตศาสตร์
- ธันวาคม 2555 ผู้อำนวยการมูลนิธิหนังสือแห่งเอเชีย (Asia Book Foundation) ร่วมเยี่ยมชมห้องสมุดในบริเวณย่างกุ้ง

กิจกรรมทั้งหมดนี้จัดโดยอาสาสมัครห้องสมุด กิจกรรมเหล่านี้ส่งเสริมนิสัยการอ่านและเสริมให้ประชาชนอ่านมากขึ้น และยังช่วยลดความไม่เสมอภาคทางการอ่านระหว่างประชาชนในเขตเมืองและเขตห่างไกล

การส่งเสริมการอ่านโดยห้องสมุดธาราพาร์

สื่อมวลชนและการกระจายข่าว

ทางห้องสมุดดำเนินการหลายขั้นตอนเพื่อส่งเสริมโครงการการอ่านและหนังสือ สื่อมวลชนเมียนมาร์แทบจะไมสนใจโครงการห้องสมุดเลย การโฆษณาในหน้านิตยสารหรือทางโทรทัศน์หรือสื่ออื่นๆ จะแพงมาก คือ ประมาณ 60 เหรียญสหรัฐฯ ต่อการโฆษณาหนึ่งครั้ง

ดังนั้นเราจึงต้องหาวิธีอื่นในการส่งเสริมห้องสมุดและโครงการต่างๆ วิธีการที่มีประสิทธิภาพที่สุดในการกระจายข่าวก็คือ การพูดกันปากต่อปาก ดังนั้นถ้าห้องสมุดให้บริการดีที่สุด ผู้ใช้บริการจะไปบอกต่อ ด้วยวิธีการนี้เองเราเริ่มมีชื่อเสียงที่ดีในหมู่เยาวชน

อาสาสมัคร

อาสาสมัครเป็นกำลังหลักของการส่งเสริมโครงการห้องสมุด เมื่อเราประกาศรับอาสาสมัครห้องสมุด มีผู้มาสมัครมากกว่า 40 คน เราคัดเลือกมา 12 คนโดยพิจารณาจากความสนใจ เวลาว่างและบุคลิกลักษณะ โครงการห้องสมุดเป็นที่นิยมขึ้นมาเพราะอาสาสมัครกระตือรือร้นที่จะทำโครงการ นอกจากนั้นห้องสมุดมีโอกาสที่จะรับฟังความเห็นของอาสาสมัครและนำมุมมองของอาสาสมัครมาดำเนินการ ห้องสมุดมีผู้มาใช้บริการมากขึ้นภายในไม่กี่เดือน และเริ่มมีชื่อเสียงเพราะโครงการต่างๆ ของห้องสมุด ห้องสมุดเองก็เข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะหลายอย่างที่สนับสนุนโครงการส่งเสริมการอ่าน ยกตัวอย่างเช่น ห้องสมุดเปิดบูธในงานกุศล เข้าร่วมบริการชุมชน ห้องสมุดรับฟังความคิดเห็นจากผู้ใช้บริการเสมอ ด้วยเหตุนี้เอง เราจึงสามารถปรับปรุงข้อมูลข่าวสารให้ทันสมัยและปฏิบัติตามคำขอร้องถ้าทำได้ เราพยายามส่งเสริมห้องสมุดและโครงการการอ่านสำหรับเยาวชน ทำให้มีผู้ลงทะเบียนใช้บริการกว่า 100 คน ห้องสมุดธาราพาร์ต้องขยายออกไปอีกหนึ่งห้องเพราะความต้องการด้านพื้นที่

ที่ตั้ง

ที่ตั้งห้องสมุดนั้นสำคัญมากในประเทศเมียนมาร์ ทั้งนี้เนื่องจากการขนส่งมวลชนยังไม่มีประสิทธิภาพดีพอ ถ้าห้องสมุดตั้งอยู่ในที่การเดินทางไม่สะดวกก็จะไม่มีผู้มาใช้บริการมาก เมื่อเราจะเปิดห้องสมุด ประเด็นหลักที่เราพิจารณาคือจะเปิดที่ไหนดี เราพิจารณาว่าผู้ใช้เป้าหมายของเราเป็นแบบไหนและเราจะดึงดูดให้คนมาใช้บริการได้อย่างไร ผู้ใช้เป้าหมายอันดับแรกของเราคือ เยาวชน เราจึงเลือกที่ตั้งที่เยาวชนส่วนใหญ่ชอบไป ห้องสมุดธาราพาร์ตั้งอยู่ที่ ถนนเลขที่ 28 ซึ่งเป็นที่ที่เยาวชนจากทุกแห่งมาเรียนภาษาอังกฤษ นอกจากนั้นยังเป็นศูนย์กลางของเมืองอีกด้วย เราจึงตัดสินใจเปิด ณ ที่ตรงนี้ ทั้งๆ ที่มีราคาแพง ค่าเช่าห้องของเราคือ 250 เหรียญสหรัฐฯ ต่อเดือน ห้องสมุดธาราพาร์มีห้องที่ใช้รองรับทรัพยากรห้องสมุดและให้บริการรวมสามห้องด้วยกัน

ผู้ร่วมมือกับเรา

ด้วยชื่อเสียงของเรา ห้องสมุดธาราพาร์ได้รับบริจาคหนังสือมากมายจากศูนย์อเมริกัน มูลนิธิเอเชีย และมูลนิธิอนุรักษ์หนังสือเมียนมาร์ เรายังได้รับบริจาคหนังสือพม่าจากมูลนิธิห้องสมุดเมียนมาร์ และองค์กรพัฒนาเอกชนในท้องถิ่น ห้องสมุดมีหนังสือถึง 4,000 เล่ม ณ เดือนพฤษภาคม 2553

ในเดือนมกราคม 2555 ห้องสมุดเริ่มโครงการห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับเด็กในบริเวณห่างไกลและบริเวณด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจ ห้องสมุดมีข้อตกลงกับกรมข้อมูลและประชาสัมพันธ์ที่อนุญาตให้ห้องสมุดธาราพาร์ยืมหนังสือจากห้องสมุดตำบลและเมืองได้ โครงการนี้เป็นโครงการที่มีเอกลักษณ์พิเศษที่ได้รับข้อตกลงจากรัฐบาล โดยปกติแล้วรัฐบาลจะไม่ร่วมมือกับห้องสมุดท้องถิ่นเล็กๆ ข้อตกลงของรัฐบาลยอมให้ห้องสมุดธาราพาร์ยืมหนังสือ 200 เล่มจากห้องสมุดตำบลหรือเมือง ข้อตกลงนี้ทำให้เราสามารถเริ่มโครงการที่ห้องสมุดเป็นฝ่ายออกไปภายนอกเพื่อจะได้เข้าถึงผู้คนมากขึ้น นั่นคือ ห้องสมุดเคลื่อนที่ในเมียนมาร์

ห้องสมุดเคลื่อนที่ Pyin Nyar Shwe Oh

ปี 2555 ห้องสมุดธาราพาร์เริ่มโครงการห้องสมุดเคลื่อนที่มีชื่อว่า Pyin Nyar Shwe Oh เป้าหมายของห้องสมุดเคลื่อนที่ คือ

- ช่วยผู้ด้อยโอกาสให้ได้เข้าถึงสิทธิอันชอบธรรม
- กระตุ้นการอ่านโดยเฉพาะในหมู่นักเรียนโรงเรียนวัด
- ส่งเสริมการอ่านและความสำคัญในการพัฒนาประเทศโดยให้เด็กเล็กๆ มีโอกาสพบเจอสื่อการอ่านที่หลากหลาย
- ส่งเสริมการอ่านให้เป็นนิสัยตลอดชีวิตในหมู่ประชาชน
- ช่วยสร้างห้องสมุดเคลื่อนที่ที่ทันสมัยโดยเฉพาะบริเวณที่ไม่ได้รับการบริการในชนบท
- ให้การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์การจัดทำแค็ตตาล็อกและดูแลหนังสือให้กับบรรณารักษ์ ครู และเยาวชน

ขั้นตอนแรกที่จำเป็นต้องพิจารณาเกี่ยวกับห้องสมุดเคลื่อนที่ก็คือเราจะทำให้หนังสือเคลื่อนที่ไปได้อย่างไร เราต้องมียานพาหนะและหนังสืออย่างน้อยเป็นพันๆ เล่มที่จะไปตามเมืองและบริเวณที่ห่างไกล ปัญหาของห้องสมุดเคลื่อนที่คือค่าใช้จ่าย ในประเทศเมียนมาร์ รถยนต์มือสองมีราคาประมาณ 20,000,000 จ๊าด (20,000 เหรียญสหรัฐ) จึงเป็นจำนวนเงินที่ห้องสมุดเล็กๆ ไม่มีเงินพอที่จะซื้อได้ นอกจากนั้นยังมีค่าใช้จ่ายเรื่องค่าน้ำมัน คนขับ และรายจ่ายที่นึกไม่ถึงอีกประมาณ 600 เหรียญต่อเดือน

ปัญหาท้าทายอีกอย่างหนึ่งก็คือระบบทะเบียนราษฎร์ ในบริเวณห่างไกลของเมียนมาร์ ประชาชนบางคนมักจะไม่มีบัตรประชาชนหรือที่เรียกกันว่า NRC ณ ปัจจุบันนี้ระบบ NRC ยังเป็นระบบที่ยังทำงานไม่ได้เต็มที่นัก จึงเป็นการยากที่จะรู้ว่าใครเป็นผู้ยืมหนังสือ และจะนำหนังสือมาคืนหรือไม่ วัตถุประสงค์ของห้องสมุดเคลื่อนที่ก็คือไปจากหมู่บ้านหนึ่งไปอีกหมู่บ้านหนึ่ง ดังนั้นการที่จะเริ่มโครงการจึงเป็นความคิดที่ไม่ดีนัก เพราะประเทศยังไม่มีระบบติดตาม

เนื่องจากเงินทุนมีจำกัด เราจึงจะพิจารณาแต่เฉพาะเรื่องการส่งเสริมไม่ได้ หากต้องพิจารณาด้วยว่า จะทำอย่างไรหนังสือจึงจะไม่หาย ห้องสมุดธาราพาร์เริ่มมองหาผู้ดูแลโครงการทั้งด้านบริการและข้อมูล ประเทศเมียนมาร์มีเอกลักษณ์เกี่ยวกับศาสนา ประชากรส่วนใหญ่ยึดมั่นในพุทธศาสนา ทุกๆ หมู่บ้าน ทุกๆ เมือง และทุกๆ อำเภอจะมีเจดีย์ วัด และโรงเรียนแม่ชี นอกจากนั้นยังมีโบสถ์และสุเหร่าอีกด้วย คนในท้องถิ่นมีความสัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้นกับผู้นำทางศาสนาซึ่งมักจะรู้จักคนในท้องถิ่น จึงเป็นเรื่องปกติที่คนจะไม่ขโมยทรัพย์สินจากที่ที่เกี่ยวข้องกับศาสนา สถานที่ทางศาสนาจึงถือว่าเป็นที่ป้องกันการขโมยหนังสือที่ดี เราจึงได้เริ่มทำข้อตกลงกับผู้นำทางศาสนาในท้องถิ่นและได้รับการอนุญาตแล้วจากผู้นำทางศาสนาสองราย

เราจะจัดหาหนังสือให้กับห้องสมุดเคลื่อนที่ได้อย่างไร

เมียนมาร์เป็นหนึ่งในประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รายได้เฉลี่ยต่อบุคคลในเมืองย่างกุ้งอยู่ที่ประมาณ 50 เหรียญสหรัฐฯ บริเวณอื่นๆ ของย่างกุ้งรายได้จะต่ำกว่า จึงเป็นการยากที่คนทั่วๆ ไปจะซื้อหนังสือใหม่ได้ทุกเล่ม คนจึงไปเช่าหนังสือจากร้านเช่า

หนังสือแทนหรือซื้อหนังสือใช้แล้ว ความต้องการหนังสือในชนบทมีมากกว่าในเมือง เพราะคนในเมืองมีสิ่งดึงดูดความสนใจอย่างอื่น เช่น โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต ดังนั้นอัตราการอ่านในเมียนมาร์จะสูงกว่าในบริเวณห่างไกลและมีความต้องการมากกว่า อัตราเช่าหนังสือหนึ่งเล่มต่อวันคือ 200 จ๊าด โดยปกติคนในท้องถิ่นจะไม่ยืมหนังสือที่ต้องใช้เวลาอ่านหลายวัน ร้านเช่าหนังสือก็มักจะไม่มีหนังสือดีๆ เช่น หนังสือที่ไม่ใช่นวนิยาย หรือนวนิยายยาวๆ เพราะคนมักจะไม่ยืมหนังสือดังกล่าว ดังนั้นคนในบริเวณห่างไกลจึงเช่าหนังสือที่กล่าวถึงภาพยนตร์ผู้มีชื่อเสียง ภาพยนตร์เกาหลีและวัฒนธรรมสมัยนิยมอื่นๆ คนเหล่านี้ไม่มีโอกาสสำรวจแหล่งข้อมูลอื่นๆ และก็ยังไม่นิยมไปห้องสมุด ในอดีตเมื่อ 2-3 ปีมาแล้ว ห้องสมุดของกรมข้อมูลและประชาสัมพันธ์ไม่อนุญาตให้ยืมหนังสือ ห้องสมุดสมัยนั้นจะใช้ระบบชั้นปิด ผู้ใช้บริการต้องอ่านหนังสืออยู่ในห้องสมุดเท่านั้น เหตุผลที่ไม่ให้ยืมหนังสือก็คือ บรรณารักษ์จากกรมข้อมูลและประชาสัมพันธ์ต้องเขียนรายงานมากมายเมื่อมีสมาชิกใหม่หรือเมื่อหนังสือหาย และถ้ามีหนังสือหายจำนวนมาก บรรณารักษ์อาจจะมีปัญหาได้ ผลก็คือว่า บรรณารักษ์แทบจะไม่ให้บุคคลทั่วไปยืมหนังสือเลย

ความคิดเกี่ยวกับห้องสมุดเคลื่อนที่คือการนำหนังสือไปสู่ประชาชนในท้องถิ่น แต่เนื่องจากหนังสือมีราคาแพง จึงเป็นไปไม่ได้ที่ห้องสมุดจะซื้อหนังสือมาหมุนเวียนในห้องสมุดเคลื่อนที่ แต่โดยที่กรมข้อมูลและประชาสัมพันธ์อนุญาตให้ยืมหนังสือจากห้องสมุดอื่นๆ ได้ เรื่องหนังสือจึงไม่ใช่ปัญหา ขั้นต่อมาคือห้องสมุดต้องทำให้คนในท้องถิ่นอ่านหนังสือ ตอนแรกเราเริ่มสำรวจจากสถานที่ตั้ง เราสัมภาษณ์คนในท้องถิ่นและพยายามสอบถามถึงประเภทของหนังสือที่พวกเขาต้องการอ่าน ใครคือนักเขียนที่เขาชื่นชอบ ต่อมาเราจะพยายามหาหนังสือตามความชอบของคนในท้องถิ่น เราได้ผู้ใช้บริการจำนวนมากภายใน 1 เดือน เหตุผลที่พวกเขามาห้องสมุดก็คือ เรามีหนังสือที่พวกเขาต้องการอ่าน อย่างไรก็ตาม เรายังไม่ได้หยุดรับฟังผู้ใช้บริการ เรามีกล่องรับความเห็นซึ่งผู้ใช้บริการสามารถแนะนำหรือร้องเรียน บรรณารักษ์ต้องอ่านความเห็นทั้งหมด ทั้งเรื่องที่ดีและไม่ดี และต้องตอบทุกความคิดเห็นเพื่อเป็นข้อพิสูจน์ว่าเราฟังพวกเขา เราอาจจะไม่ทำตามที่พวกเขาปรารถนาทันที แต่เราสัญญาว่าสักวันหนึ่ง เราจะทำให้ ผู้ใช้บริการจะรู้สึกว่าพวกเขามีความสำคัญเพราะเราฟังพวกเขาและตอบเขา การทำเช่นนี้จะทำให้ผู้ใช้รู้สึกสบายใจขึ้นที่จะใช้ห้องสมุด สำหรับเราเองก็เหมือนเราเปิดประตูไปสู่การบริการที่ดีขึ้น

โครงการห้องสมุดเคลื่อนที่

ห้องสมุดธาราพาร์มีวิสัยทัศน์ที่จะบรรลุถึงความต้องการทางด้านการศึกษา ข้อมูล สันทนาการและวัฒนธรรม เพื่อคนทุกวัยโดยผ่านทุกสื่อการอ่านและบริการในหลากหลายรูปแบบ เราจึงตัดสินใจที่จะเริ่มโครงการห้องสมุดเคลื่อนที่ ห้องสมุดเคลื่อนที่จะจัดหาหนังสือ จัดการอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การบรรยายของนักเขียน เกม การเล่าเรื่อง และจัดตั้งชมรมหนังสือ

ห้องสมุดเคลื่อนที่ไม่ได้จัดหาหนังสือให้เพียงเท่านั้น แต่ยังจะให้การศึกษาแก่บรรณารักษ์ด้วยการจัดอบรม เช่น เรื่องวิธีการจัดการห้องสมุด การอบรมเรื่องระบบจะสนับสนุนให้บรรณารักษ์อนุญาตให้ผู้ใช้ยืมหนังสือจากห้องสมุดและคืนหนังสือตรงเวลา

ห้องสมุดยังเสริมแรงกระตุ้นให้นักเรียนและคนในท้องถิ่นให้อ่านโดยการให้พวกเขาเข้าร่วมในชมรมหนังสือ และการแข่งขันเล่าเรื่อง

เราสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้ประชากรมีความรู้ทั่วไป โดยการเชิญนักเขียนที่มีชื่อเสียงและอาจารย์จากมหาวิทยาลัยมาบรรยายให้ประชาชนในท้องถิ่นฟัง การบรรยายนี้จะทำให้พวกเขามีความรู้และดำเนินชีวิตที่ดีขึ้น ประชาชนในท้องถิ่นจะได้รับประโยชน์อย่างมากจากการบรรยายดังกล่าว

เรามี “วันแห่งการอ่าน” สัปดาห์ละหนึ่งครั้งเพื่อส่งเสริมการอ่าน วัตถุประสงค์ของการอ่านก็คือ ให้อาสาสมัครอ่านหนังสือบางเล่ม กิจกรรมนี้สำคัญมาก เพราะเราไม่เพียงแต่อ่าน แต่เรายังทำท่าทางประกอบอีกด้วย ซึ่งจะช่วยดึงดูดคนรอบๆ บริเวณนั้นให้มาร่วมกิจกรรม

โครงการ “การสนทนาเรื่องหนังสือ” เป็นวิธีส่งเสริมการอ่านอีกวิธีหนึ่ง เราจะเชิญนักเขียนที่มีชื่อเสียงมาสนทนาเกี่ยวกับหนังสือของเขา วิธีการนี้เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพ เพราะคนจำนวนมากต้องการสนทนากับนักเขียนที่เขาชื่นชอบ ครั้งแรกของการจัดโครงการนี้มีผู้เข้าร่วมโครงการถึง 100 คน การสนทนาเป็นไปอย่างกระตือรือร้นและผู้ฟังก็พูดถึงหนังสือที่เขาอ่านมา

มุมหนังสือในที่สาธารณะ

กรมข้อมูลและประชาสัมพันธ์นำโครงการมุมหนังสือในที่สาธารณะมาใช้ เพื่อส่งเสริมทั้งการอ่านหนังสือและการอ่านนิตยสาร ชั้นวางหนังสือ 1 ชั้นจะมีหนังสือประมาณ 100 เล่ม หนังสือจะมีหลากหลายชนิด ผู้ใช้บริการเป้าหมายคือคนที่กำลังคอยการบริการขนส่งมวลชน ประเทศเมียนมาร์มีระบบขนส่งมวลชนที่คุณภาพด้อยมาก ผู้ที่ใช้บริการขนส่งมวลชนจะเป็นผู้ที่มีรายได้น้อย เนื่องจากระบบยังไม่มีประสิทธิภาพ ผู้โดยสารจำนวนมากต้องคอยรถไฟหรือเรือข้ามฟากเป็นเวลานาน สถานีรถไฟมีผู้คนนับร้อยๆ คอยทุกๆ 2 ชั่วโมง กรมข้อมูลและประชาสัมพันธ์จึงนำชั้นวางหนังสือมาไว้สี่ชั้น ส่วนเรือข้ามฟากจะมีผู้โดยสารกว่า 100 คน คอยทุกๆ 20 นาทีกรมข้อมูลและประชาสัมพันธ์จึงนำชั้นวางหนังสือมาไว้หนึ่งชั้นแต่ละชั้นจะมีงบประมาณให้จัดหาหนังสือได้ 70,000 จ๊าด (85 เหรียญสหรัฐฯ) ต่อเดือน ดังนั้นโดยปกติแล้ว แต่ละชั้นจะมีนิตยสารใหม่ทุกวัน และหนังสือใหม่เดือนละ 3 เล่ม หนังสือส่วนใหญ่ได้รับการบริจาคมาจากมูลนิธิห้องสมุดเมียนมาร์ อาสาสมัครของห้องสมุดธาราพาร์ได้เข้าร่วมโครงการ เราเชื่อว่าโครงการนี้เป็นขบวนการที่จะช่วยส่งเสริมนิสัยการอ่านและช่วยกำจัดความไม่เท่าเทียมกันด้านการอ่านในหมู่ประชากรได้โดยสิ้นเชิง

กลุ่มเป้าหมาย

เราตั้งกลุ่มเป้าหมายไว้ 3 กลุ่ม เพื่อส่งเสริมโครงการการอ่านและปรับปรุงการบริการ

- แม่ชี ครู และบรรณารักษ์
- นักเรียน
- เยาวชนและประชาชนในท้องถิ่น

แม่ชี ครู และบรรณารักษ์

แม่ชี ครู และบรรณารักษ์ไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการห้องสมุด ดังนั้นพวกเขาจึงไม่ให้ยืมหนังสือเพื่อป้องกันหนังสือหาย ห้องสมุดเคลื่อนที่จะจัดสัมมนาและอบรมครูและบรรณารักษ์ เราจะเชิญบรรณารักษ์จากสถานทูต หอสมุดแห่งชาติมาดำเนินการสัมมนาและอบรม

นักเรียน

โครงการห้องสมุดของเราจะชวนเชิญนักเรียนให้มาร่วมโครงการและสนุกกับกิจกรรมการอ่าน ตัวแทนจากห้องสมุด Pyin Nyar Shwe Oh จะทำงานกับครูและผู้ปกครองเพื่อปรับปรุงความสามารถในการอ่านของเด็กๆ โดยชักชวนให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมแข่งขันฝึกหัดความเข้าใจในการอ่านผ่านโรงเรียนและห้องสมุด

เยาวชนและประชาชนในท้องถิ่น

การที่มีหนังสือในห้องสมุดเคลื่อนที่โดยไม่ต้องมีค่าใช้จ่ายมากนักจะสนับสนุนให้ผู้คนมาอ่านในห้องสมุด นอกจากนั้น เรายังจัดกิจกรรมสัมมนาและการสนทนากับนักเขียนเพื่อเป็นแรงดลใจให้เยาวชนและประชาชนในท้องถิ่นมาฟังการสนทนาที่เพิ่มความรู้จากนักเขียนที่พวกเขาชื่นชอบ นับเป็นโอกาสอันดีเพราะทั้งเยาวชนและประชาชนสามารถเข้าถึงความรู้ได้ 2 ทางคือ ด้วยการอ่านและการเข้าร่วมสนทนา

เป้าหมายในอนาคต

ประเทศเมียนมาร์กำลังเริ่มยุคใหม่และกำลังพัฒนาทุกๆ วิถีทาง ห้องสมุดธาราพาร์ต้องนำเอาวิธีการหลายๆ วิธีมาใช้เพื่อพัฒนาโครงการห้องสมุด ในระยะเวลาสี่ปีที่ผ่านมาเรานำเอาวิธีการมากมายมาส่งเสริมโครงการการอ่าน เราจะพยายามขยายบริการห้องสมุดเคลื่อนที่ของเราไปยังที่อื่นๆ ถ้างบประมาณมีพอ เราจะขยายงานห้องสมุดออกไปทั่วประเทศ

บทสรุป

ประเทศเมียนมาร์ยังต้องการความสามารถและทรัพยากรมนุษย์อีกมาก และยังมีความต้องการทางด้านการศึกษาอยู่มาก ห้องสมุดธาราพาร์ได้พัฒนาบทบาทห้องสมุด และเราก็รู้สึกเป็นเกียรติกับบทบาทของเรา เราหวังอย่างยิ่งว่าผู้ร่วมมือและบรรณารักษ์จะหลั่งไหลเข้ามาในประเทศของเราเพิ่มขึ้น และเราอยากจะมีส่วนร่วมกับองค์กรห้องสมุดอื่นๆ หรือร่วมกับองค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อส่งเสริมระบบห้องสมุดและโครงการการอ่านของเรา

TK park

อุทยานการเรียนรู้

การอ่านและเขียนได้ดีเป็นรากฐานสำคัญ
ที่จะเป็นหลักประกันคุณภาพการศึกษาที่เท่าเทียมกัน
เพราะการอ่านการเขียนเป็นทักษะพื้นฐาน
ที่เปิดหน้าต่างไปสู่การเรียนรู้ในอนาคต

คุณภาพการศึกษาที่เท่าเทียม:
บทบาทสำคัญของการพัฒนาทักษะ และนิสัยการอ่านที่ดีในระดับประถมศึกษา

ธีร์ จินกราน (Dhir Jhingran)

คำนำ: ความเสมอภาคในระดับประถมศึกษา

ความสนใจเรื่องความเสมอภาคทางการศึกษาเป็นพื้นฐานของการพัฒนาโดยรวม เพราะระบบการศึกษาที่เท่าเทียมกันย่อมนำไปสู่สังคมที่เสมอภาคยิ่งขึ้น และสภาพที่ดีขึ้นโดยรวมในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

ประเด็นเรื่องความเสมอภาคในการเรียนรู้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชั้นเรียนระดับประถมศึกษาเป็นประเด็นสำคัญในการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางด้านการศึกษามาเป็นเวลากว่าทศวรรษแล้ว เด็กๆ เกือบจะทั่วโลกรวมทั้งเด็กที่ด้อยโอกาสที่สุดก็ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา สิ่งนี้เองทำให้เกิดความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในสัมฤทธิผลทางการเรียนทั้งระหว่างโรงเรียนต่างๆ และระหว่างห้องเรียนในโรงเรียนเดียวกัน ความแตกต่างในสัมฤทธิผลทางการเรียนนี้ส่วนใหญ่กล่าวได้ว่าเป็นเพราะภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมของพวกนักเรียน อย่างไรก็ตาม ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนก็มีส่วนอย่างมากต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและสัมฤทธิผลทางการเรียนที่แตกต่างกัน

การศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All (EFA)) ควรหมายถึง “การเรียนรู้เพื่อทุกคน” ซึ่งหมายความว่านักเรียนทุกคนในโรงเรียนประถมศึกษาควรบรรลุผลการเรียนรู้ที่

แปลจาก “Education of equitable quality: The crucial role of development of good reading skills and habit during primary education” นำเสนอในงานประชุมวิชาการ Thailand Conference on Reading 2013 วันที่ 21-22 มีนาคม 2556

เหมือนกัน การศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมกันควรจะเป็นสิ่งสำคัญที่ขาดไม่ได้ในการพยายามปรับปรุงคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา

บทบาทของทักษะการอ่านในการส่งเสริมความเสมอภาคในการเรียนรู้

การอ่านคืออะไร

การอ่านไม่ใช่แค่ความสามารถในการถอดความหมายของตัวอักษรและอ่านเนื้อหาได้อย่างคล่องแคล่วในระดับหนึ่งเท่านั้น หากการอ่านนั้นประกอบด้วยขบวนการสองขั้นตอนที่เกี่ยวพันกัน คือ การจำคำได้และความเข้าใจ การจำคำได้หมายถึงกระบวนการรับรู้ว่าภาษาเขียนตรงกันกับภาษาพูดอย่างไร ส่วนความเข้าใจคือกระบวนการที่ทำให้คำ ประโยคและข้อความที่ต่อเนื่องกันนั้นมีความหมายขึ้นมา เป้าหมายเดียวของการอ่านคือความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน ความเข้าใจในสิ่งที่อ่านนั้นอาจมีหลายระดับเช่นกัน เช่น ความเข้าใจตามตัวอักษรก็จะเป็นความเข้าใจในสิ่งที่อ่านระดับผิวเผิน ส่วนผู้อ่านที่เชี่ยวชาญจะมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในสิ่งที่อ่านและสามารถเชื่อมโยงเนื้อหากับประสบการณ์ของตัวเอง มีความคิดเห็น และประสมประสานความคิดต่างๆ ที่มีเขียนไว้เข้าด้วยกันได้ การสอนการอ่านจึงต้องปลูกฝังทักษะในการเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ไม่ใช่แค่ความเข้าใจผิวเผินหรือเข้าใจตามตัวอักษรเท่านั้น

ทำไมการอ่านจึงสำคัญ

การอ่านคือทักษะพื้นฐานที่จะเป็นฐานให้กิจกรรมการเรียนรู้ส่วนใหญ่อื่นๆ ในชั้นเรียน นักเรียนจำเป็นต้องอ่านด้วยความเข้าใจเพื่อจะเข้าถึงหลักสูตรทั้งหมดโดยตลอด การอ่านเป็นเรื่องความเข้าใจ และความเข้าใจก็เป็นส่วนสำคัญยิ่งของการเรียนรู้ การทำให้นักเรียนเรียนรู้การอ่านได้ดีตั้งแต่แรกๆ เป็นวิธีการที่สำคัญที่สุดที่จะเป็นหลักประกันว่าเด็กทุกคนได้โอกาสเท่าเทียมกันในการเรียนระดับประถมศึกษา เด็กที่อ่านไม่ได้ดีตั้งแต่แรกๆ จะเรียนรู้เรื่องอื่นๆ และทักษะอื่นๆ ได้ยาก และเมื่อเด็กเริ่มล้าหลัง และกลายเป็นคนที่อ่านหนังสือได้ลำบาก เด็กก็จะตามคนอื่นให้ทันในระยะหลายๆ ปีต่อมาได้ยาก เว้นเสียแต่ว่าจะมี

การสนับสนุนซ่อมเสริมแบบเข้มข้นและเฉพาะบุคคล ซึ่งมักจะเป็นไปได้ยาก เมื่ออ่านไม่เก่งก็จะเขียนไม่เก่งไปด้วย ช่องว่างระหว่างคนที่อ่านเก่งกับคนที่อ่านไม่เก่งก็จะกว้างขึ้นไปเรื่อยๆ เมื่อเด็กเหล่านี้เรียนชั้นสูงขึ้นไป หรือที่เรียกกันว่า “Matthew Effect” ซึ่งมาจากพระคัมภีร์ไบเบิลที่กล่าวไว้ว่า “คนจนก็ยิ่งจนไปเรื่อยๆ คนรวยก็รวยขึ้นไปเรื่อยๆ” ช่องว่างหรือความพร่องที่เกิดขึ้นในช่วงชั้นต้นๆ ยากที่จะประสานในระดับชั้นเรียนต่อๆ มา เมื่อตำราเรียนก็หนาขึ้น และภาษาก็เป็นวิชาการและนามธรรมมากขึ้น ความไม่เสมอภาคนี้เองที่ทำให้เกิดความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในผลการเรียนรู้ในการอ่านและภาษา รวมทั้งด้านอื่นๆ ในหลักสูตรภายในห้องเรียนเดียวกัน ดังนั้น จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะต้องสร้างความมั่นใจให้ได้ว่านักเรียนได้ทักษะที่ดีในการอ่านเพื่อการเรียนรู้ในระยะสองสามปีแรกของระดับประถมศึกษาแล้ว

ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านนั้นสามารถวัดได้โดยง่าย และสามารถนำมาใช้เป็นตัววัดผลการดำเนินงานของโรงเรียนได้ ถ้าโรงเรียนไม่สามารถสอนให้นักเรียนอ่านได้ ก็ต้องถือว่าเกิดเหตุวิกฤติในโรงเรียนหรือชั้นเรียนนั้น หลักสำคัญที่จะประกันคุณภาพการศึกษาก็คือการสร้างโอกาสการเรียนรู้ให้กับนักเรียนทุกคนในโรงเรียน ดังนั้น คุณภาพที่เท่าเทียมกันควรจะเป็นพื้นฐานสำคัญของกลยุทธ์ในการปรับปรุงคุณภาพในการศึกษาระดับประถมศึกษา นอกจากนั้น การเรียนรู้ที่จะอ่านและเขียนได้ดีอาจเป็นรากฐานสำคัญที่สุดในการที่จะเป็นหลักประกันคุณภาพที่เท่าเทียมกัน เพราะการอ่านการเขียนได้ดีเป็นทักษะพื้นฐานที่จะเปิดหน้าต่างไปสู่การเรียนรู้ในอนาคต

ถึงแม้จะมีผู้เห็นด้วยมากมายเรื่องปัญหาผลการเรียนรู้การอ่านที่ไม่ดี แต่เรื่องนี้ก็ยังไม่ได้รับความสำคัญเร่งด่วนพอที่จะมีการเข้าแทรกแซงแก้ไขปัญหาโดยทันที เป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไปว่าเด็กจะพูดภาษาที่ใช้เป็นสื่อกลางในการสอนได้อย่างแคล่วคล่อง เช่น พูดภาษาไทยได้คล่องในประเทศไทยซึ่งใช้ภาษาไทยในการเรียนการสอน ดังนั้น จึงไม่ต้องให้เวลาหรือความใจใส่การสอนภาษามากนัก เป็นที่เข้าใจกันว่าเด็กสามารถเรียนอ่านเรียนเขียนภาษาที่รู้อยู่แล้วได้อย่างรวดเร็ว หากความเข้าใจเช่นนี้เป็นความเข้าใจที่ผิด ทั้งนี้ เนื่องจากว่าภาษากลาง

ที่ใช้อยู่ในโรงเรียนนั้น มักจะแตกต่างห่างไกลจากภาษาแม่ที่เด็กบางคนใช้อยู่บ่อยครั้ง และกระบวนการสอนอ่านและเขียนให้กับเด็กเล็กๆ เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและที่เรียกร้องต้องใช้ความสามารถมากพอๆ กับวิชาภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์ที่เรียกกันว่าเป็นวิชาที่ "ยาก" เลยทีเดียว

วิกฤติการณ์การอ่าน: โรงเรียนกำลังล้มเหลวในการพัฒนาทักษะและนิสัยการอ่านที่ดี

นักเรียนในประเทศที่กำลังพัฒนามากมายยังไม่มีทักษะพื้นฐานในการอ่านในชั้นประถมศึกษาสองสามชั้นแรก การประเมินระดับชาติ ระดับประถม 2 และ 3 ในประเทศเอเชียและแอฟริกาบ่งชี้ให้เห็นชัดว่ามีนักเรียนที่ไม่สามารถอ่านออกเมื่อจบชั้นประถม 2 และ 3 ในอัตราส่วนที่สูงมาก

ทักษะการอ่านและนิสัยรักการอ่านเสริมซึ่งกันและกัน เด็กที่อ่านได้ดีก็จะอ่านมากขึ้น เด็กที่อ่านมากขึ้นก็จะพัฒนาทักษะการอ่านที่ดีขึ้น การอ่านเพื่อความสนุกสนานในเวลาว่างบ่งชี้ให้เห็นผลสัมฤทธิ์ในการอ่านทางบวกที่โรงเรียน หากนิสัยรักการอ่านก็ค่อยๆ ลดลงในหมู่นักเรียนระดับประถม ทั้งนี้เป็นเพราะว่าเด็กนักเรียนระดับประถมในประเทศที่กำลังพัฒนาจำนวนมากไม่มีสื่อการอ่านที่เพียงพอและที่เหมาะสม เช่น หนังสือนิทาน หนังสือพิมพ์ และนิตยสารในชั้นเรียนและในห้องสมุดโรงเรียน นอกจากนี้เด็กๆ ยังสนใจดูโทรทัศน์ เล่นโทรศัพท์มือถือ หรือคอมพิวเตอร์มากกว่า ผู้ปกครองก็ไม่ได้ตระหนักถึงบทบาทสำคัญของการอ่านที่ดีและนิสัยรักการอ่านในการพัฒนาเด็ก ในขณะที่สภาพแวดล้อมที่บ้านช่วยพัฒนาทักษะการอ่านที่มีประสิทธิภาพได้อย่างมาก โรงเรียนระดับประถมก็มีส่วนสำคัญยิ่งในการพัฒนาการอ่านและนิสัยรักการอ่าน การวิจัยเรื่องการอ่านและประสบการณ์จากโครงการการอ่านที่มีประสิทธิภาพบ่งชี้ชัดเจนว่า ระยะแรกของการศึกษาในระบบโรงเรียนช่วยชดเชยสภาพแวดล้อมที่บ้านที่ไม่อำนวยต่อการพัฒนาทักษะการอ่านได้อย่างมีนัยสำคัญ นักเรียนเกือบทุกคน (ยกเว้นผู้ที่บกพร่องอย่างมาก) เรียนรู้ที่จะอ่านและเขียนได้ในระดับที่ดีเมื่อจบชั้นประถม 2

อะไรจะช่วยปรับปรุงทักษะการอ่านและนิสัยรักการอ่านได้: แผนการเพื่อการเปลี่ยนแปลง

แผนงานและการจัดกิจกรรมในการศึกษาระดับประถมศึกษาดังต่อไปนี้จะมีส่วนช่วยปรับปรุงทักษะการอ่านและนิสัยรักการอ่านในเด็กเล็กได้

1) เสริมเวลาการสอนภาษาและการอ่าน

การสอนภาษาที่ใช้เป็นสื่อกลางของการสอนจำเป็นต้องได้รับความสำคัญเป็นอันดับแรกๆ ในหลักสูตรการศึกษาระดับประถมศึกษา นักเรียนต้องได้พัฒนาพื้นฐานทางภาษาที่แข็งแกร่งตั้งแต่ระดับประถมต้นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาษาวิชาการที่ใช้อยู่ในวิชาต่างๆ และจะต้องจัดเวลาให้การสอนภาษาอย่างเพียงพอ กล่าวคือ ให้มีเวลาในชั่วโมงเรียน (เวลาที่ตั้งใจใช้สอนภาษา) สำหรับการฝึกอ่านเพื่อพัฒนาการอ่านให้คล่องแคล่ว และการอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน

2) ระบบที่มีประสิทธิภาพของการเรียนรู้ภายในชั้นเรียนภาษา

รากฐาน 4 ประการที่มีส่วนช่วยเสริมอย่างมากต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการอ่านในนักเรียนระดับประถมในโรงเรียน มีดังต่อไปนี้

- เพิ่มเวลาให้นักเรียนในการทำกิจกรรมและเพิ่มโอกาสสำหรับการเรียนในเชิงรุกมากขึ้น
- การประเมินทักษะย่อยต่างๆ ด้านภาษาอย่างเหมาะสมเป็นประจำ
- กลยุทธ์ที่เอาใจใส่นักเรียนที่ล้าหลังให้มากขึ้นรวมทั้งการสอนที่มีการแยกแยะความสามารถของนักเรียน
- ปรับการสอนในเข้ากับระดับความสามารถในการอ่านของนักเรียน

3) ความเข้าใจของผู้สอนและการใช้กลยุทธ์การอ่านที่มีประสิทธิภาพ

ผู้สอนจำเป็นต้องเข้าใจถึงแนวคิดเรื่องกลยุทธ์ในการสอนการอ่าน รวมทั้ง (ก) การพัฒนาภาษาพูด (ข) การสอนถอดความอย่างมีระบบ (ค) การเน้นความเข้าใจ (ง) การอ่านอย่างคล่องแคล่วด้วยการฝึกอ่านอย่างสม่ำเสมอโดยใช้สื่อการอ่านและกลยุทธ์ที่

เหมาะสม เช่น การแบ่งกันอ่าน การอ่านออกเสียง การอ่านเป็นกลุ่มโดยมีการแนะแนวทาง การอ่านเป็นคู่ หรือ “การอ่านกับเพื่อนคู่หู” (จ) การขยายขอบข่ายการเขียนให้รวมไปถึงการแต่งเรียงความ

4) หลักสูตรและตำรา

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องนี้มีดังต่อไปนี้

- ตำราควรมีกิจกรรมและแบบฝึกหัดที่สนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างจริงจังรวมอยู่ด้วย
- ตำราควรมีขอบข่ายที่กว้างขวางเพียงพอเพื่อการทบทวนและการเสริมสร้างความรู้และทักษะให้หนักแน่น
- เนื้อหาในบทเรียนควรค่อยๆจัดระดับและสนับสนุนการฝึกหัดให้คล่องแคล่ว

5) ความเข้าใจความสำคัญของการอ่าน

จำเป็นต้องมีความพยายามทั่วทั้งระบบการศึกษาที่จะพัฒนาความเข้าใจอย่างชัดเจนถึงแนวคิดเรื่องความสำคัญของการอ่านและการเรียนรู้ภาษาในระดับประถมต้นๆ นอกจากนี้การสร้างบรรยากาศแวดล้อมก็เป็นเรื่องสำคัญเช่นเดียวกัน เพื่อให้มั่นใจว่านักเรียนทุกคนจะบรรลุถึงผลลัพธ์ด้านการอ่านพื้นฐาน กิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การสร้างห้องสมุดโรงเรียนและชั้นเรียน การจัดงานการอ่านที่โรงเรียน และการร่วมมือกับผู้ปกครองเนื่องจากการสนับสนุนที่บ้านจะช่วยเสริมทักษะการอ่านและนิสัยรักการอ่าน และแน่นอนที่ว่า ครูจำเป็นต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ที่จะอ่านของนักเรียนทุกคนในช่วงประถมต้นๆ

6) การเรียนรู้อย่างมืออาชีพของครู

เป็นเรื่องยากที่จะทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นในกระบวนการในชั้นเรียน ด้วยเหตุต่างๆ อย่างเช่น ชั้นเรียนที่มีครูเป็นใหญ่ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม การเรียนรู้ด้วยวิธีการท่องจำและการพูดตามซ้ำๆ ที่เชื่อว่ามีส่วนสำคัญในการเรียนที่จะอ่าน การคัดลอกและฝึกคัดลายมือมากๆ ความเชื่อที่ว่านักเรียนบางคนเป็น “เด็กหัวช้า” เรียนรู้ได้ช้ามาแต่กำเนิดและไม่สามารถจะเรียนให้อ่านออกเขียนได้ดีได้ สิ่งเหล่านี้เป็นตัวอย่างความเชื่อและการ

ปฏิบัติที่ไม่สามารถจะเปลี่ยนแปลงได้ง่าย การเปลี่ยนแปลงจึงต้องใช้กระบวนการที่ครอบคลุมกว้างขวางเรื่องการเรียนรู้แบบมืออาชีพ การเรียนรู้แบบมืออาชีพเป็นกระบวนการต่อเนื่อง ผู้สอนควรผ่านกิจกรรมการพัฒนาแบบมืออาชีพที่หลากหลายและส่งเสริมกันและกันเพื่อนำมาใช้เปลี่ยนแปลงชั้นเรียน กลยุทธ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบมืออาชีพของผู้สอน (นอกเหนือจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ) ได้แก่ (ก) การสนับสนุนทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ ณ ที่ปฏิบัติงาน (ข) การอภิปรายทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอในการประชุมผู้สอน (ค) การเข้าสังเกตการณ์การสอนที่ดี (ง) การศึกษาทางไกล (จ) เครือข่ายครู การสร้างความร่วมมือหรือการพัฒนาร่วมกันกับเพื่อนร่วมงาน

7) การศึกษาก่อนประถมศึกษาที่มีคุณภาพ

การศึกษาก่อนประถมศึกษาช่วยพัฒนาทักษะพื้นฐานสำหรับ “การเรียนรู้ที่จะอ่าน” นอกเหนือจากประโยชน์ด้านอื่นๆ อย่างไรก็ตาม หลักสูตรต้องได้รับการออกแบบที่ดีในอันที่จะพัฒนาทักษะการพูดที่ดีและความสามารถในการเตรียมอ่านและเขียน

8) ห้องสมุดในชั้นเรียนและโรงเรียน และการทุ่มเทเวลาให้กับการอ่าน

การเข้าถึงหนังสือนิทานที่อ่านง่ายและน่าสนใจรวมถึงสื่อการอ่านอื่นๆ ภายในชั้นเรียนและเวลาที่ทุ่มเทให้กับการอ่านภายในเวลาเรียนภาษาและการใช้เวลาในห้องสมุดล้วนมีส่วนช่วยอย่างมากในการพัฒนาทักษะการอ่านและนิสัยรักการอ่าน ครูผู้สอนควรอ่านนิทานในชั้นเรียนพร้อมกับทำกิจกรรมต่อเนื่อง เช่น การพูดคุยเกี่ยวกับนิทานที่อ่าน การเล่าเรื่อง การอ่านให้ครูและนักเรียนคนอื่นๆ ฟัง การเขียนเกี่ยวกับหนังสือ

ในชั้นเรียนควรมีสื่อการอ่านในระดับต่างๆ กัน เพราะนักเรียนมีระดับความสามารถในการอ่านต่างกัน ครูผู้สอนควรจะต้องตระหนักถึงระดับความสามารถที่ต่างกันนี้ เพื่อที่ครูผู้สอนจะได้จัดเตรียมสื่อการอ่านเพื่อการฝึกหัดที่ต่างกันไป เวลาที่กำหนดให้กับการอ่านควรเน้นเรื่องการให้นักเรียนอ่านโดยอิสระตามลำพัง หรือเน้นกิจกรรมการอ่านเป็นกลุ่มหรือเป็นคู่ นอกจากเวลาอ่านในชั้นเรียนแล้ว ควรกำหนดเวลาแน่นอนในการใช้ห้องสมุดประมาณสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าถึงหนังสือที่หลากหลาย และยืมหนังสือกลับไปอ่านที่บ้าน

9) การส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่าน: วิสัยทัศน์ของโรงเรียน “อ่าน”

วิธีการแบบร่วมมือกันทำทั้งโรงเรียนเป็นสิ่งจำเป็นที่จะสื่อสารอย่างจริงจังถึงความสำคัญของการอ่าน ผู้สอนทุกคนควรส่งเสริมการอ่านภายในชั้นเรียน ผู้สอนควรทำตัวเป็นแบบอย่างและควรจะทำให้นักเรียนเห็นว่าครูก็อ่านเช่นกันในช่วงเวลาที่กำหนดไว้ให้กับการอ่าน โรงเรียนควรจัดให้มีงานการส่งเสริมการอ่าน การแข่งขัน ชมรมหนังสือ และการจัดแสดงให้บรรดาพ่อแม่ได้เห็นความสามารถของการอ่านของเด็กๆ โรงเรียนควรดำเนินการให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการอ่าน ขอร้องให้ซื้อหนังสือให้ลูกอ่าน และสนับสนุนให้ลูกๆ อ่านเพื่อความเพลิดเพลินที่บ้าน

10) กลยุทธ์พิเศษสำหรับกรณีที่เด็กพูดภาษาอื่นเป็นภาษาแรก

โรงเรียนประถมที่มีนักเรียนที่ใช้ภาษาเผ่าพันธุ์อื่นๆ (เช่น ม้ง กระเหรี่ยง ลีซู เขมร หรืออีสานในประเทศไทย) จำเป็นต้องใช้กลยุทธ์ที่แตกต่างเพื่อช่วยให้เด็กๆ เรียนภาษากลาง (เช่น ภาษาไทยกลาง) ได้ดี โดยการเริ่มต้นด้วยภาษาท้องถิ่นก่อน วิธีการนี้ต้องใช้โครงการสร้างความสามารถที่เข้มแข็งจริงจังสำหรับผู้สอนที่ควรใช้ได้ทั้งสองภาษา (คือทั้งภาษากลางและภาษาท้องถิ่น) และหลักสูตรที่ช่วยนักเรียนเชื่อมโยงภาษากลางกับภาษาท้องถิ่นของพวกเขาได้

สรุป

การส่งเสริมทักษะการอ่านและนิสัยรักการอ่านในช่วงการศึกษาระดับประถมศึกษาต้องใช้ความพยายามที่สอดคล้องกัน เรื่องนี้รวมถึงกลยุทธ์การเรียนการสอนภาษาที่ดีขึ้น การกำหนดให้มีเวลาอ่านโดยเฉพาะในชั้นเรียนภาษา โดยมีสื่อการอ่านที่หลากหลายที่มีพร้อมไว้ในชั้นเรียนและห้องสมุดโรงเรียน การตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านว่าเป็นทักษะพื้นฐานในระบบการศึกษา กิจกรรมโรงเรียนเพื่อการส่งเสริมการอ่าน การทำให้ชุมชนตระหนักเรื่องการอ่าน การกำหนดพันธกิจการอ่านระดับชาติ (National Reading Mission) ที่ประสานกับความคิดริเริ่มดังกล่าวแล้วข้างต้น รวมถึงการจัดตั้งห้องสมุดชุมชนและการส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่านจะช่วยปรับปรุงสถานการณ์ในปัจจุบันได้

TK park

อุทยานการเรียนรู้

การที่คนซึ่งมีการศึกษาในมาเลเซียไม่อยากอ่านหนังสือ
เป็นผลมาจากการไม่ได้ปลูกฝังนิสัยการอ่าน
และการขาดฉันทะต่อการอ่านหนังสือระหว่างอยู่ในโรงเรียน
เนื่องจากระบบการศึกษาในมาเลเซียให้ความสำคัญ
กับการสอบแข่งขันซึ่งเป็นมาตรวัดสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ
โดยอาจไม่ได้ใส่ใจกับมาตรวัดและคุณค่าอื่นๆ

การอ่านหนังสือในมาเลเซีย:
โครงการส่งเสริมระดับบุคคล ครัวเรือนและโรงเรียน

แอมบิกาปาธี ปานเดน (Ambigapathy Pandian)

"คนที่ไม่อ่านหนังสือไม่มีความได้เปรียบ
เหนือคนที่อ่านหนังสือไม่ออก"

- มาร์ค ทเวน (Mark Twain) -

เกริ่นนำ

เราอยู่ในโลกใหม่ซึ่งมีประสบการณ์ที่มหัศจรรย์และมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (M. Kalantzis & Ambigapathy Pandian, 2001) จากกระดาษสู่หนังสือ เรากำลังเผชิญหน้ากับรูปแบบการจารอักษรที่เป็นอิเลคทรอนิกส์ ไม่ว่าจะเป็นรูปถ่ายและภาพที่ผ่านกระบวนการปรับแต่ง ภาษาอินเทอร์เน็ต (hypertexts) รูปแบบของเกม (game interfaces) รูปแบบการบันทึกและส่งข้อมูลใหม่ๆ อย่างเช่น แผ่นซีดี ธัมบ์ไดรฟ์ และเครือข่าย www ยุคสื่อดิจิทัลใหม่ที่กำลังเกิดขึ้นเน้นถึงความสำคัญของการส่งเสริมนิสัยและพฤติกรรมการอ่านในสภาพแวดล้อมที่ซับซ้อน เพราะการอ่านช่วยในการพัฒนามนุษย์ ทั้งการส่งเสริมความเคารพต่อตนเองและการสร้างความเข้มแข็งให้บุคคล การมีส่วนร่วมของประชาชน การเติบโตทางเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม (M. Kalantzis & Cope, 2005) นิสัยการอ่านที่ฝังลึกช่วยให้เกิดทักษะที่จำเป็นในการสอน การเรียน และการทำงาน (Ambigapathy Pandian, 1997a; 1997b) ในเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันเพิ่มขึ้นมาก จำเป็นต้องมีผู้ปฏิบัติงานที่มีทักษะการอ่านสูงเพื่อสามารถทำงานด้านเศรษฐกิจ สังคม และ

แปลจาก "How Malaysia Reads: Individual, Home and School Initiatives" นำเสนอในงานประชุมวิชาการ Thailand Conference on Reading 2011 วันที่ 24-25 สิงหาคม 2554

กิจกรรมสาธารณะ และส่งเสริมให้เกิดความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ ชีวิตของชุมชนและการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม (Ambigapathy Pandian & Shanthi Balraj, 2005)

ทัศนะใหม่ต่อการอ่านปรากฏตามข้อสรุปขององค์การเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ (Organisation for Economic Development) (OECD, 2003):

"ทักษะการอ่านตามนิยามของ PISA หมายถึงความสามารถในการทำความเข้าใจ การใช้ และการใคร่ครวญต่อข้อความตามลายลักษณ์อักษร ทั้งนี้เพื่อบรรลุเป้าหมายของผู้อ่าน เพิ่มพูนความรู้และทักษะ และสามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมอย่างเป็นผล"

จากทัศนะดังกล่าวการอ่านจึงมีความหมายข้ามพ้นไปจากความเข้าใจทั่วไปและมีบทบาทกว้างขวางในฐานะเป็นเครื่องมืออันทรงพลังที่มีประโยชน์อย่างเป็นองค์รวมมากขึ้นต่อผู้เรียน กล่าวอีกอย่างหนึ่ง ผู้อ่านไม่ได้ใช้ประโยชน์จากข้อความเพียงเพื่อการบริโภคและประโยชน์ส่วนบุคคลเท่านั้น แต่ยังเป็นไปเพื่อการแบ่งปันและประโยชน์ต่อสาธารณะด้วย

Ruddell & Unrau กล่าวไว้ว่า "พฤติกรรมการอ่านเป็นเหตุการณ์หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้อ่านบางคนและรูปแบบของวิทยาศาสตร์ ข้อความบางอย่างซึ่งเกิดขึ้นในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งและในบริบทที่เฉพาะของมัน" (หน้า 1369) เป็นการมองผู้อ่านแยกออกจากข้อความที่อ่านในสองมิติแต่ก็มีพลวัตร่วมกัน การพยายามทำความเข้าใจของผู้อ่านไม่ได้เกิดขึ้นจากตัวบทหรือตัวผู้อ่าน แต่เป็นกระบวนการทางจิตที่เข้มแข็งในช่วงการเปลี่ยนผ่านระหว่างตัวบทไปสู่ผู้อ่าน โครงสร้างการอ่านของผู้อ่านจึงได้รับอิทธิพลอย่างมากจากพื้นเพความเป็นมาด้านวัฒนธรรม ส่วนบุคคลและสังคมของผู้อ่านเอง นอกจากนั้น การอ่านยังได้รับอิทธิพลจากความสนใจ แรงจูงใจและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันของผู้อ่าน (Ruddell & Unrau, 2004)

การอ่านในมาเลเซีย

พฤติกรรมการอ่านในหลายประเทศทั่วโลกรวมทั้งมาเลเซียอยู่ในภาวะถดถอยในช่วงไม่กี่ทศวรรษที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบรรดาคนรุ่นใหม่ (Ambigapathy Pandian, 1997b) ในบริบทของมาเลเซีย การอ่านกำลังสูญเสียความนิยมไปอย่างรวดเร็ว

เมื่อเทียบกับสื่อในรูปแบบและประเภทอื่นๆ ที่ได้รับความนิยมมากขึ้น (Ambigapathy Pandian, 2004b) ความถดถอยดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการถือกำเนิดขึ้นของสื่อใหม่ๆ ที่มีศักยภาพทั้งการให้ข้อมูลและความบันเทิงและมีปฏิสัมพันธ์สองทางโดยผ่านรูปแบบที่ทันสมัยมากมาย ทำให้เกิดรูปแบบการติดต่อทั้งในเชิงของภาพ เสียง และความรู้สึกที่เข้าถึงได้ง่าย (Ambigapathy Pandian & Shanthi Balraj, 2010a) รูปแบบการสื่อสารใหม่ๆ เช่นนี้ไม่เพียงเข้ามาทดแทนรูปแบบการอ่านแบบเก่า แต่ยังทำให้เกิดความคิดที่ว่าการอ่านเป็นกิจกรรมที่น่าเบื่อและซ้ำซากจำเจ ส่งผลให้เกิดความถดถอยของการอ่านของประชาชนในมาเลเซีย ดังจะเห็นได้จากผลการสำรวจการอ่านระดับชาติหลายครั้ง (Small & Associates, 1997) โดยมีข้อสังเกตจากการสำรวจเหล่านี้ว่า โดยเฉลี่ยแล้วอัตราการอ่านต่อหัวประชากรของมาเลเซียอยู่ที่ 7 หน้าต่อวัน และประชาชนเกือบ 80% อ่านหนังสือเพียง 2 เล่มในแต่ละปี ผลสำรวจนี้ชี้ให้เห็นว่าการอ่านสำหรับชาวมาเลเซียกำลังเข้าสู่จุดตีบตัน ทำให้เกิดข้อกังวลว่าคนจำนวนมากไม่ว่าจะมีอายุ ชาติพันธุ์ เพศ และการศึกษาแบบใดก็ไม่ยอมอ่านหนังสือ ในขณะที่สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการอ่านก็ค่อนข้างอ่อนแอ การอ่านหนังสือกลายเป็นเพียงกิจกรรมที่สำคัญเพื่อให้สอบผ่าน และเมื่อคนหนุ่มสาวเรียนจบแล้วพฤติกรรมการอ่านของพวกเขาก็ลดลงอย่างรวดเร็ว (Ambigapathy Pandian, 1997a)

วัฒนธรรมการอ่านที่อ่อนแอยังเป็นผลมาจากการที่ผู้เรียนมาจากครอบครัวและโรงเรียนที่ไม่มีวัฒนธรรมการอ่าน (Ambigapathy Pandian & Shanthi Balraj, 2002b) จากการสำรวจพฤติกรรมการอ่านภาษาอังกฤษของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยและนักเรียนมัธยมปลาย พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ที่บอกว่าอ่านหนังสือ เป็นกลุ่มนักเรียนนักศึกษาที่มาจากในเมืองและมาจากครอบครัวแวดล้อมที่พูดภาษาอังกฤษอยู่แล้ว มีโอกาสเข้าถึงสื่อการอ่านมากมายที่บ้านของตัวเอง มีบรรยากาศที่สนับสนุนที่โรงเรียนและมหาวิทยาลัยและมีสถานะทางสังคมเศรษฐกิจที่ดีกว่ากลุ่มอื่นๆ อย่างชัดเจน (Ismail & Zainab, 2005) ในการสำรวจผู้เรียนระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยในท้องถิ่นแห่งหนึ่งพบว่า นักศึกษาอ่านหนังสือเพียงเพราะวัตถุประสงค์ด้านการศึกษา (Ambikapathi Shanmugam, 1999) ซึ่งเป็นตัวเลขที่คล้ายคลึงกับครูฝึกสอนทั่วไป ผลสำรวจเหล่านี้สอดคล้องกับการศึกษาที่คล้ายคลึงกันในที่อื่นๆ อย่างเช่น (Wei Xia, 2003) พบว่ามีรูปแบบการอ่านที่คล้ายคลึงกันสำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรีในประเทศนิวซีแลนด์ ในงานศึกษาของ (McKnight &

Dearnley, 2003) และ (Guthrie, 2002) ยังเน้นถึงแนวโน้มที่นักศึกษามหาวิทยาลัยใช้ประโยชน์จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพียงเพราะต้องการทำการบ้านและงานที่มอบหมายให้เสร็จเท่านั้น งานศึกษาเหล่านี้เผยให้เห็นปัญหาเกี่ยวกับการอ่านซึ่งพบได้ทั่วไปในหลายบริบททางวัฒนธรรม

มีความจำเป็นที่จะต้องสำรวจพฤติกรรมการอ่านในบริบทที่แตกต่างกัน เพื่อทำแผนที่แสดงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นและปัญหาท้าทายสำหรับการเรียนรู้ในมาเลเซีย การให้ความสำคัญกับบริบทส่วนบุคคล ครอบครัว และสถานศึกษามีส่วนสำคัญต่อแนวคิด การวิเคราะห์ประสบการณ์การอ่าน

ระดับบุคคล

ปัญหาใหม่ที่กำลังเกิดขึ้นกับผู้เรียนในมาเลเซียได้แก่ความไม่อยากอ่าน(reading reluctancy) (Ambigapathy Pandian, 1997b) ผู้อ่านที่ไม่อยากอ่านหมายถึงผู้อ่านที่ทำคะแนนได้ดีในด้านภาษา แต่ไม่ประสงค์จะอ่านหนังสือ แม้จะมีหนังสือมากมายในห้องสมุด แต่ผู้เรียนส่วนใหญ่ก็ไม่อ่านหนังสือเหล่านี้ ไม่ว่าจะเพื่อการใฝ่หาความรู้หรือความเพลิดเพลินก็ตาม (Ambigapathy Pandian, 1997b) มีเหตุผลหลายประการซึ่งทำให้ผู้เรียนไม่ต้องการอ่าน อาจเป็นเพราะผู้เรียนประสบกับปัญหาในการอ่าน แต่ส่วนใหญ่แล้วความรู้สึกไม่อยากอ่านเป็นผลมาจากการขาดฉันทะต่อเนื้อหาที่ต้องอ่านหรือการขาดฉันทะต่อพฤติกรรมการอ่านเอง โดยไม่เกี่ยวข้องกับทักษะในการอ่านเลย (Worthy, Patterson, Salas, Prater, & Turner, 2002)

ผู้อ่านที่ไม่อยากอ่านยังหมายถึงคนที่สามารถอ่านแต่เลือกจะไม่อ่าน(Ambigapathy Pandian, 1997a; Smith, 1994) การที่คนซึ่งมีการศึกษาในมาเลเซียไม่อยากอ่านหนังสือเป็นผลมาจากการไม่ได้ปลูกฝังนิสัยการอ่านและการขาดฉันทะต่อการอ่านหนังสือระหว่างอยู่ในโรงเรียน เนื่องจากระบบการศึกษาในมาเลเซียให้ความสำคัญกับการสอบแข่งขันซึ่งเป็นมาตรวัดสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ โดยอาจไม่ได้ใส่ใจกับมาตรวัดและคุณค่าอื่นๆ (Ambigapathy Pandian, 1997a) ซึ่งเป็นเหตุให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่าการอ่านหนังสือมีประโยชน์เพียงเพื่อการสอบแข่งขัน แทนที่จะเป็นไปเพื่อการแสวงหาความรู้และความเพลิดเพลิน

เหตุผลอีกอย่างหนึ่งที่คนหนุ่มสาวมักอ้างถึง คือการไม่มีเวลาอ่านหนังสือ ชีวิตประจำวันของพวกเขาหมดไปกับการทำการบ้าน กิจกรรมนอกหลักสูตร การกวดวิชา การเล่นกีฬา การช็อปปิ้ง และการใช้สื่อสังคมทางอินเทอร์เน็ต (Ambigapathy Pandian & Shanthi Balraj, 2010b) พวกเขาให้เหตุผลหลายประการด้วยกัน แต่โดยรวมแล้วการขาดแรงจูงใจต่อการอ่านหนังสือเป็นเพราะการขาดฉันทะหรือการไม่ได้ให้คุณค่ากับการอ่าน พวกเขายังอาจเห็นว่าการอ่านเป็นสิ่งที่น่าเบื่อและขาดแรงจูงใจ ประสบการณ์ในอดีตเกี่ยวกับการอ่านหนังสือ ความคิดและทัศนะในแง่ลบ ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการอ่านและการขาดความมั่นใจเป็นปัญหาท้าทายต่อพฤติกรรมการอ่าน การขาดสมาธิและทิศทาง การขาดความสนับสนุนจากเพื่อนและครอบครัวทำลายแรงจูงใจที่จะส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่าน ความสนใจและพฤติกรรมของผู้อ่านได้รับอิทธิพลจากปัจจัยหลายประการ อย่างเช่น คุณค่าทางสังคมของสังคมตนเอง สถานศึกษา ครอบครัวและสิ่งแวดล้อม แต่ละปัจจัยก็มีหน้าที่และมีส่วนส่งเสริมบุคลิกภาพเพื่อการอ่านแตกต่างกันไป (Ambigapathy Pandian, 1997b)

ระดับครัวเรือน

การฝึกที่จะอ่านเหมือนกับการพยายามพูดภาษาแม่ของตนเอง เด็กๆ ที่เห็นคนในครอบครัวอ่านหนังสือพิมพ์หรือพลิกหน้าหนังสือ ก็ทำให้พวกเขาต้องการจะเลียนแบบเหมือนกัน มีประโยชน์ที่คนรุ่นเยาว์จะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยหนังสือ มีโอกาสจะได้อ่านหนังสือที่เหมาะสม และมีตัวแบบของผู้ใหญ่ซึ่งเป็นผู้ที่อ่านหนังสือทั้งการอ่านให้ตัวเอง และการอ่านให้เด็กๆ ฟัง (Woolfolk, 2004) เราไม่ควรหยุดอ่านหนังสือให้เด็กแม้ว่าเด็กจะโตขึ้นแล้ว เป็นเรื่องสำคัญที่สมาชิกในครอบครัวควรมีโอกาสทำกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน นอกจากนั้นแล้ว สิ่งสำคัญคือการที่คนรุ่นเยาว์สามารถพัฒนาไปจากการอ่านและปลูกฝังให้เกิดวัฒนธรรมการอ่านตลอดชีวิต (Ambigapathy Pandian, 2002a)

ความถี่ของการอ่านในบ้านมักเกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจวัตรและกิจกรรมส่วนบุคคลของผู้อ่านที่มีต่อกิจกรรมการอ่าน (Ambigapathy Pandian, 1997a) พ่อแม่ที่สร้างสิ่งแวดล้อมที่เป็นมิตรต่อการอ่าน ช่วยปลูกฝังนิสัยการอ่านโดยการจัดให้มีพื้นที่ สื่อสำหรับ

อ่าน ให้กำลังใจและทำตัวเป็นตัวอย่างเพื่อส่งเสริมความรักต่อการอ่าน (Greaney, 1986) การมีตัวแบบอยู่ที่บ้านมีส่วนสัมพันธ์กับปัจจัยด้านพฤติกรรมการอ่านสองประการ ได้แก่ ความหลากหลายของสื่อและเวลาที่ใช้ในการอ่าน มีความเป็นไปได้ที่ผู้ปกครองและลูกซึ่งอ่านหนังสือที่บ้าน อาจจะอ่านหนังสือที่หลากหลาย ทั้งหนังสือพิมพ์และหนังสือเล่มที่เป็นภาษาอังกฤษและมาเลย์ ทำให้มีเวลาอ่านหนังสือมากขึ้น

มีการสำรวจพบว่าผู้เรียนในมาเลเซีย (Ambigapathy Pandian, 1997a) มีแนวโน้มที่จะอ่านเป็นภาษาอังกฤษมากขึ้น ถ้าหากเขาหรือเธอ

- อยู่ในเมืองแทนที่จะอยู่ในชนบท
- มาจากครอบครัวที่มีสถานะทางเศรษฐกิจสังคมสูงกว่าคนอื่น
- มาจากครอบครัวที่มีสื่อเป็นภาษาอังกฤษที่หลากหลายได้รับอิทธิพลจากทางบ้าน และมีตัวอย่างของผู้อ่านหนังสือที่บ้าน
- ได้เข้าเรียนในสถานศึกษาซึ่งมีสื่อในภาษาอังกฤษมากมายและหลากหลาย ครูส่งเสริมให้เด็กอ่านหนังสือ และเพื่อนๆ ที่โรงเรียนก็อ่านภาษาอังกฤษ
- มีส่วนเกี่ยวข้องกับภาษาอังกฤษมากกว่าคนอื่นๆ
- มีทัศนะในเชิงบวกต่อการอ่านในภาษาอังกฤษมากกว่าคนอื่นๆ

โรงเรียน

การลดลงของนิสัยการอ่านในบรรดานักเรียนไม่ใช่ปัญหาใหม่ในมาเลเซีย เมื่อปี พ.ศ. 2469 Lehman ให้ความเห็นว่าในโรงเรียนมัธยมไม่ได้จัดให้มีการสอนการอ่านเพื่อความเพลิดเพลินอย่างเหมาะสม (Rankin, 1972) เช่นเดียวกับข้อกังวลของ Hirsch (1987) และที่อ้างใน Ambigapathy Pandian (1997a) เมื่อเขากล่าวว่า โรงเรียนเป็นที่อยู่ของคนหนุ่มสาวประมาณ 7 ชั่วโมงต่อวัน จึงน่าจะสร้างอิทธิพลต่อความสามารถในการอ่านของเด็กได้ และดังที่ Carpenter (1985) ซึ่งมีการอ้างถึงใน Ambigapathy Pandian (1997a) และการอ้างถึง Purves (1981) ดังที่มีการอ้างถึงใน Ambigapathy Pandian (1997a) ซึ่งเดิมเคยแย้งว่าพื้นเพครอบครัวมีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลในการอ่าน แต่ในปัจจุบันก็เห็นด้วยว่าโรงเรียนมีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลของนักเรียน

Bowers, Howard และ Charles (1987) ซึ่งอ้างถึงใน Ambigapathy Pandian (1997a) รายงานข้อค้นพบจากการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2529-2530 ที่โรงเรียนในชนบทของมลรัฐเทนเนสซี่ว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียนมีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนทั้งในเชิงบวกหรือลบ นักวิจัยคนอื่นๆ ก็มีแนวโน้มจะเห็นด้วยว่าสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีอิทธิพลในแง่เป็นแรงจูงใจตามธรรมชาติ (Eccles & Midgley, 1989) ซึ่งรวมทั้งการจัดโครงสร้างในห้องเรียน ปัจจัยการสอน และบรรยากาศแวดล้อม รวมทั้งคุณภาพความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและนักเรียนด้วยกันเอง

สภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมนิสัยการอ่านในเชิงบวก และการมีห้องสมุดที่ดีมีส่วนสำคัญที่ช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็ก อย่างกรณีเด็กซึ่งอยู่ในห้องเรียนเดียวกัน แต่กลับมีทักษะการอ่านแตกต่างกัน

ในปัจจุบันโรงเรียนในมาเลเซียมีการเตรียมพร้อมและมีห้องสมุดที่มีหนังสือจำนวนมาก ทำให้ครูสามารถใช้เวลากับนักเรียนที่อ่านช้า ส่วนนักเรียนที่อ่านเร็วก็สามารถใช้เวลาอย่างเป็นอิสระ (Ambigapathy Pandian, Shaik Abdul Malik Mohamed Ismail, & Toh Chwee Hiang, 2010) ห้องสมุดที่มีการจัดเตรียมเป็นอย่างดีและมีพื้นที่สำหรับอ่านหนังสือเป็นการเฉพาะและสะดวกสบาย ย่อมเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนเข้ามาอ่านหนังสือ

การมีสื่อการอ่านที่หลากหลายและการมีหนังสือจำนวนมากพอสำหรับหยิบยืมเป็นแรงกระตุ้นให้นักเรียนอ่านเพื่อการเรียนรู้ที่เพลิดเพลินตลอดชีวิต การจัดพื้นที่การอ่านให้เพียงพอในห้องสมุดเป็นปัจจัยสำคัญต่อการอ่านของนักเรียน ประเภทของโรงเรียน (โรงเรียนประจำหรือไม่ประจำ) มีอิทธิพลต่อนักเรียนแต่ละคนทั้งในโรงเรียนระดับประถมและมัธยม มีบทบาทต่อนิสัยการอ่านของนักเรียน (Ambigapathy Pandian, 1997b) ปกติแล้วโรงเรียนประจำในมาเลเซียไม่เพียงจะมีสิ่งอำนวยความสะดวกดีกว่า (รวมทั้งมีห้องสมุดที่มีหนังสือมากมาย) แต่ยังมีครูที่ผ่านการฝึกอบรมและมีคุณภาพ ส่วนโรงเรียนไม่ประจำนั้นมักจะมีหนังสือค่อนข้างเก่าและครูก็ขาดการฝึกฝนอบรม

ปัจจัยด้านโรงเรียนมีอิทธิพลโดยตรงต่อนิสัยการอ่าน (Ambigapathy Pandian, 1997b) นักเรียนที่มาจากโรงเรียนที่มีห้องสมุดที่มีหนังสือมากมายและได้รับอิทธิพลอย่างมากจากเพื่อน มักจะเลือกอ่านหนังสือที่หลากหลายและมีส่วนร่วมในการแสวงหาและใช้

เวลามากขึ้นเพื่อการอ่าน (Ambigapathy Pandian, 1997b) นักเรียนที่มาจากโรงเรียนซึ่งมีพื้นที่การอ่านในห้องสมุดมาก ได้รับอิทธิพลจากครูและเพื่อน มักมีนิสัยชอบอ่านมากกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจในการอ่านน้อยกว่า การมีพื้นที่อ่านหนังสือในห้องสมุดและมีเวลาให้นักเรียนอ่านหนังสือ ทำให้นักเรียนคุ้นเคยกับการอ่าน ซึ่งความคุ้นเคยเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญสุดต่อนิสัยการอ่าน (Ambigapathy Pandian, 1997b)

การให้เหตุผลจนถึงขณะนี้เน้นปัจจัยในระดับบุคคล ครัวเรือนและโรงเรียนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและวัฒนธรรมการอ่านในมาเลเซีย แผนภูมิด้านล่างแสดงถึงปัจจัยหลักที่พบว่ามีอิทธิพลต่อการวิเคราะห์พฤติกรรมและนิสัยการอ่าน

ตัวแปรที่กำหนดนิสัยการอ่าน

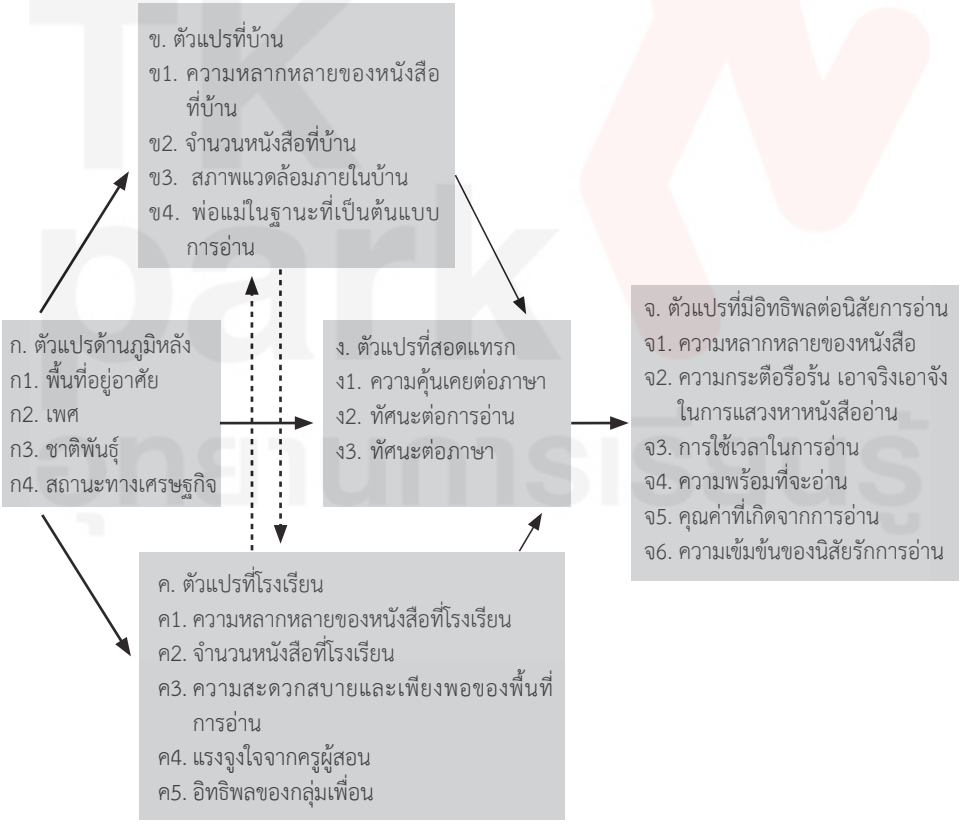

ภาพประกอบ 1: องค์ประกอบของตัวแปรที่กำหนดนิสัยการอ่าน

ประเทศมาเลเซียพยายามจะเป็นผู้เล่นที่มีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจการเมืองและกิจกรรมด้านสังคม-วัฒนธรรมของโลก และเห็นว่าการอ่านและการรู้หนังสือเป็นเครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนความพยายามและวัฒนธรรมของมนุษย์ อำนาจจากความรู้เป็นแกนกลางของยุทธศาสตร์การพัฒนา ในขณะที่มาเลเซียพยายามแสวงหาโอกาสที่จะใช้อำนาจของข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีการสื่อสารเพื่อให้ก้าวกระโดดในยุคข้อมูลสารสนเทศ ด้วยความตระหนักว่าในยุคใหม่และในสถานที่ทำงานใหม่ ผู้ทำงานจะต้องมีความรู้ความชำนาญด้านธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์ (e-business) ตลอดจนความเข้าในเรื่องของ e-technology e-culture e-commerce e-learning และ e-governance มาเลเซียจึงมุ่งส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่านเพื่อช่วยให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งในชุมชน รัฐบาลและสังคมของตน ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับโลก (Ambigapathy Pandian & Kell, 2007)

การส่งเสริมพฤติกรรมการอ่าน

ในบทนี้จะกล่าวถึงกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการอ่านในมาเลเซีย โดยมีหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะเพื่อส่งเสริมการอ่าน และมีโครงการส่งเสริมการรู้หนังสือซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาชนบท กระทรวงทรัพยากรมนุษย์ กระทรวงเยาวชนและการกีฬา และกระทรวงข้อมูลสารสนเทศ การสื่อสารและวัฒนธรรม กองส่งเสริมชุมชน (Community Development Division - KEMAS) ภายใต้กระทรวงพัฒนาชนบท ได้รับมอบหมายให้ขจัดการไม่รู้หนังสือในบรรดาผู้ใหญ่ในมาเลเซียให้หมดไป แม้ว่าอัตราการไม่รู้หนังสือจะมีอยู่น้อยมาก แต่ก็ยังเล็งเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องจัดทำและดำเนินการตามโครงการการศึกษาตลอดชีวิต

กิจกรรมของหน่วยงานส่งเสริมการรู้หนังสือ ตัวอย่างเช่น โครงการการศึกษาครอบครัวที่เป็นเอกภาพ (Harmonious Family Education Programme) โครงการให้ความรู้ด้านศาสนา (Religious Education Programme) โครงการฝึกอาชีพ (Skill Training Programme) ศูนย์ทรัพยากรชุมชนและโครงการส่งเสริมการอ่าน (Community Resource Center and Reading Programme) โครงการส่งเสริมการรู้หนังสือ (Functional Literacy Program) และโครงการสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน (Preschool Programme) จากการเข้าร่วมโครงการเหล่านี้ ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะ

ที่ช่วยให้เป็นพลเมืองที่มีความสามารถและรู้หนังสือ โครงการส่งเสริมการรู้หนังสือและการศึกษานอกระบบของหน่วยงานของรัฐเน้นที่การสอนและการเรียนรู้ของกลุ่มและห้องเรียน ซึ่งจัดอยู่ในสถานที่และเวลาที่มีความเหมาะสมต่อผู้เข้าเรียน ผู้เข้าเรียนในห้องเรียนหรือกลุ่มอาจมีจำนวนไม่ถึง 15 คน หลักสูตรครอบคลุมถึงการอ่าน การเขียนและคณิตศาสตร์ และแง่มุมต่างๆ ของชีวิตครอบครัว สุขภาพ เศรษฐกิจ หน้าที่พลเมืองและศาสนา กิจกรรมการสอน การเรียน และการอบรมทั้งหมดต่างดำเนินไปในลักษณะที่เหมาะสมกับพื้นที่แต่ละแห่ง เพื่อประกันว่าผู้รู้หนังสือจะไม่กลายเป็นคนไม่รู้หนังสืออีก ทางกระทรวงพัฒนาชนบทจึงจัดให้มีการยืมสื่อสำหรับอ่านและเรียนรู้ อย่างเช่น หนังสือ เทปเสียง โปสเตอร์ และเกมเพื่อการศึกษาในชุมชนชนบท

ในขณะที่กระทรวงศึกษาธิการได้ริเริ่มโครงการด้านการอ่านทั้งในโรงเรียนประถมและมัธยมที่มาเลเซียในนามโครงการ NILAM (Nadi Ilmu Amalan Membaca – ชีพจรความรู้ที่ได้จากการอ่าน The Pulse of Knowledge is through Reading) ซึ่งกำหนดให้นักเรียนมีกิจกรรมการอ่านในโรงเรียน โครงการนี้มีเป้าหมายส่งเสริมและบ่มเพาะความรักในการอ่านสำหรับนักเรียน และกระตุ้นให้โรงเรียนเสนอความคิดที่สร้างสรรค์และแปลกใหม่เพื่อปลูกฝังนิสัยการอ่าน ทางโครงการยังมุ่งส่งเสริมทักษะและความสนใจในการอ่าน เพื่อให้นักเรียนฝึกฝนนิสัยการอ่าน

โครงการนี้ประกอบด้วยกิจกรรมหลักสามประการ ได้แก่

(ก)การบันทึกสถิติการอ่าน:นักเรียนแต่ละคนจะบันทึกสถิติว่าอ่านหนังสือเล่มใดไปบ้างในแต่ละเดือน

(ข) การยืนยันการอ่าน: ครูจะเป็นผู้ยืนยันสถิติการอ่านหนังสือของนักเรียน

(ค) การรับรองผลการอ่าน: ในรูปแบบของการให้ประกาศนียบัตรตามจำนวนหนังสือที่นักเรียนแต่ละคนอ่าน

โครงการนี้ประสบความสำเร็จและช่วยกระตุ้นให้นักเรียนยืมหนังสือจากศูนย์ทรัพยากรโรงเรียน ห้องสมุด หรือแหล่งหนังสืออื่นๆ มากขึ้น นอกจากนั้น ยังพบว่านักเรียนได้แบ่งปันหนังสือสำหรับอ่านกับเพื่อนและครอบครัว

ห้องสมุดมีบทบาทสำคัญในแต่ละชุมชน ทางหอสมุดแห่งชาติมาเลเซียซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้กระทรวงข้อมูลสารสนเทศ การสื่อสารและวัฒนธรรมจัดให้มีกิจกรรมการอ่านที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมในกิจกรรมการอ่าน ทางชมรมอ่านหนังสือก็จัดให้มีการแข่งขันการอ่าน/การสะกดคำ มีเวทีและมีการอภิปรายเกี่ยวกับการเล่านิทานเพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับคนมาเลเซียให้อ่านหนังสือ โครงการ Read 1 Malaysia ได้เกิดขึ้นเพื่อปลูกฝังวัฒนธรรมการอ่านตลอดชีวิต ทั้งนี้โดยจัดให้มีนิทรรศการด้านหนังสือ การอภิปรายและสัมมนาเกี่ยวกับหนังสือ นอกจากนั้น ทางหอสมุดแห่งชาติยังได้สร้างเครือข่ายภาคีความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนสำนักพิมพ์และศิลปินอิสระ จัดทำโครงการเพื่อส่งเสริมผู้เขียนหนังสือในท้องถิ่น

ทางสถาบันภาษาการรู้หนังสือและการแปล(School of Languages, Literacies and Translation - *SoLLaT)* ซึ่งตั้งอยู่ในมหาวิทยาลัย Univeristi Sains Malaysia (USM) ส่งเสริมให้นักศึกษา เจ้าหน้าที่และสาธารณชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการอ่าน และมีการเริ่มโครงการส่งเสริมการอ่านอย่างมีคุณภาพและเป็นองค์รวม (Integrated Quality Reading Approach - IQRA) เมื่อปี 2552 เพื่อเชื่อมโยงสถาบันอุดมศึกษากับชุมชนในการส่งเสริมกิจกรรมการอ่านหนังสือ มีการเปิดชมรมหนังสือ การจัดเทศกาลฉายภาพยนตร์ และโครงการอ่านหนังสือที่โรงเรียนตามโรงเรียน สถานที่ทำงานและศูนย์ชุมชนอื่นๆ (Ambigapathy Pandian, et al., 2009)

ทฤษฎีที่อยู่เบื้องหลังการส่งเสริมการอ่านอย่างมีคุณภาพและเป็นองค์รวม(IQRA) ได้แก่ ทฤษฎีด้านสังคม-วัฒนธรรมของการอ่านตามแนวคิดที่เสนอโดย Vygotsky โดยมีแนวคิดว่ามนุษย์นั้นโดยพื้นฐานเป็นสัตว์สังคมซึ่งจำลองแผนที่ความเข้าใจต่อโลกผ่านกระบวนการที่ซับซ้อนของการอ่าน ปฏิสัมพันธ์ การเจรจา และการแลกเปลี่ยนความเห็นและความคิด ที่มีโอกาสได้รับ มีโอกาสใคร่ครวญ ทำความเข้าใจ และสุดท้ายคือการน้อมนำความคิดไปใช้

หลักในการทำงานของ IQRA ยังสอดคล้องกับวิธีการด้านสังคมวัฒนธรรมตามที่อธิบายไว้อย่างละเอียดโดย (McVee, Gavelek, & Dunsmore, 2007) ประการแรกกระบวนทัศน์การเรียนรู้ของชุมชนตามแนวคิดด้านสังคมวัฒนธรรมสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า

กิจกรรมการอ่านเกิดขึ้นในกลุ่มเล็กๆ ประการที่สอง กรอบ IQRA ยังอยู่บนพื้นฐานการแลกเปลี่ยนความคิด การโต้เถียงอย่างเปิดเผย และการแลกเปลี่ยนความเห็นอย่างจริงจัง จากทัศนะดังกล่าว ผู้อ่านตามกรอบคิดแบบ IQRA จะต้องผ่านกระบวนการแบบที่ Vygotskian (L.S. Vygotsky, 1978; 1987) กล่าวไว้ว่าเป็นพื้นที่ถกเถียงในสาธารณะ พื้นที่ส่วนบุคคลและสังคม รวมทั้งพื้นที่ทางวิชาการ ประการที่สาม กรอบคิดแบบ IQRA ยังเชื่อมโยงกับความสามารถในการส่งเสริมการอ่านและการแสวงหาความรู้ภายใต้สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ของชุมชน

IQRAมีส่วนช่วยส่งเสริมการอ่านในฐานะเป็นกระบวนการด้านสังคมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านเพื่อการปฏิบัติงาน การอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน การอ่านเพื่อความรู้ และการอ่านเพื่อสร้างความเข้มแข็ง ดังจะเห็นได้จากภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2: การอ่านในฐานะกระบวนการด้านสังคม

โดยหลักแล้วจุดแข็งของIQRAอยู่ที่ความยืดหยุ่นทำให้สามารถปรับแต่งวิธีการให้สอดคล้องกับชุมชนเป้าหมายและความต้องการในการอ่านได้ ประการที่สอง IQRA ยังมีลักษณะช่วยสร้างความเข้มแข็ง เนื่องจากผู้อ่านมีความยืดหยุ่นและเป็นตัวของตัวเองในแง่

ความต้องการของการอ่าน อีกแง่มุมหนึ่งของ IQRA คือรูปแบบการทำหน้าที่และการวางแผนอย่างไม่เป็นทางการ ประการที่สาม ในแง่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมของ IQRA ยังมีส่วนเชื่อมโยงกับกรอบอย่างไม่เป็นทางการที่ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างชนชั้น เชื้อชาติ และวัฒนธรรม

นอกจากนั้นIQRAยังเป็นเครื่องมือสร้างความเข้มแข็งให้สังคมในแง่ความเป็นอิสระทางเศรษฐกิจ เพราะช่วยให้ชุมชนที่ขาดแคลนความรู้สามารถแสวงหาข้อมูลใหม่ๆ และนำไปเพิ่มพูนความรู้เดิมที่มีอยู่ได้ สุดท้าย IQRA ยังมีแนวโน้มส่งเสริมการอ่านเชิงคุณภาพ อย่างเช่น การพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การใช้หลัก cognitive และ affective ในการวิเคราะห์ตัวบทและพัฒนาพุทธิปัญญาอย่างจริงจัง (Ambigapathy Pandian, et al., 2009)

ภาพประกอบ 3: กรอบปฏิบัติการส่งเสริมการอ่านอย่างมีคุณภาพและเป็นองค์รวม
(IQRA Implementation Framework)

ขั้นตอนแรกเกี่ยวข้องกับการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารหรือที่เรียกว่าคณะกรรมการที่ปรึกษาผู้อ่าน (Reader Advisory Board- RAB) ซึ่งรับผิดชอบในการกำหนดเป้าหมาย

และวัตถุประสงค์ของชมรม รวมทั้งกำหนดคุณค่าทางวัฒนธรรมในการจัดกิจกรรมการอ่านในชุมชน นอกจากนั้นแล้ว คณะกรรมการที่ปรึกษาผู้อ่านยังมีหน้าที่จัดทำขั้นตอนการอ่านและการจัดประชุมของชมรมหนังสือ สมาชิกของคณะกรรมการที่ปรึกษาผู้อ่านประกอบด้วยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญของโครงการ จึงต้องมีการให้ความสำคัญต่อความเห็นและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจาก IQRA เป็นเครื่องมือเพื่อบรรลุเป้าหมายเชิงองค์กร จึงต้องมีช่องทางสื่อสารสองทางเพื่อให้มีการเจรจาความต้องการของกลุ่มเป้าหมายกับความต้องการของหน่วยงานได้

ขั้นตอนที่สองเป็นการคัดเลือกตัวบทสำหรับอ่านโดยกลุ่มกิจกรรมการอ่านและการอภิปราย (Reading Activity and Discussion (READ) Group) ทั้งนี้ตามชุดของคุณค่าที่กำหนดโดยคณะกรรมการที่ปรึกษาผู้อ่าน (RAB) ขั้นตอนเพื่อสร้างความเข้มแข็งในส่วนนี้มุ่งที่จะส่งเสริมความรู้สึกมีส่วนร่วมและความเป็นเจ้าของในบรรดาชุมชนเป้าหมายของการอ่าน (Target Reading Community - TRC) ซึ่งจะต้องรู้สึกว่าเป็นผู้รับบริการในโครงการนี้ นอกจากนั้น จากการมีส่วนร่วมโดยตรงในกระบวนการคัดเลือก ทำให้ชุมชนเป้าหมายของการอ่านไม่ต้องติดยึดกับข้อจำกัดด้านความคิดการทำงานแบบบนสู่ล่าง นอกจากนั้น ทางกลุ่มกิจกรรมการอ่านและการอภิปราย (READ) ยังได้รับการส่งเสริมให้จัดทำแผนกิจกรรมภายหลังการอ่านให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่มีการอ่าน การใช้ประโยชน์จากกลุ่มกิจกรรมการอ่านและการอภิปราย (READ) มุ่งเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งต่อตัวบท และใช้ประโยชน์เพื่อกำหนดกิจกรรมการอ่านในภายหลัง

ขั้นตอนที่สามเกี่ยวข้องกับการประชุมของชุมชนเป้าหมายของการอ่านในบรรยากาศที่ไม่เป็นทางการและผ่อนคลาย โดยผู้เข้าร่วมสามารถทำกิจกรรมการอ่านและกิจกรรมหลังการอ่านตามกระบวนทัศน์การเรียนรู้ของชุมชนได้ ในขั้นตอนนี้ จะมีการนำขั้นตอนปฏิบัติที่กำหนดโดยคณะกรรมการที่ปรึกษาผู้อ่าน (RAB) มาใช้ และจะเน้นการอภิปรายแง่มุมต่างๆ ของตัวบท นอกจากนี้ยังมีแนวคิดที่กระตุ้นให้เกิดกิจกรรมต่างๆ อย่างเช่น การตอบสนองหลังการอ่าน (Post- Reading Activated Response: PAR) การแลกเปลี่ยนโต้ตอบระหว่างกัน (Interactive Collaborative Exchange: ICE) และ กิจกรรมที่เกี่ยวเนื่องต่างๆ ซึ่งไม่ได้มีการเตรียมการมาก่อนอันเป็นผลมาจากการอ่านที่สร้างสรรค์ (Suggested

Creative Read-related Improvised Tasks: SCRIpT) ที่ได้รับการออกแบบเพื่อกระตุ้นผู้อ่านและประเมินความเข้าใจ/ความไม่เข้าใจภายในของผู้อ่าน และยังเป็นเวทีเพื่อทดสอบความคิดที่แสดงออกในพื้นที่สาธารณะตามขั้นตอนที่สี่ของกระบวนทัศน์ของ Vygotskian paradigm (McVee, et al., 2007; Forman & Cazden, 2004)

มีการจัดทำชมรมหนังสือเพื่อส่งเสริมคุณภาพของชีวิตส่วนบุคคลชีวิตการงานและชีวิตทางสังคม โครงการชมรมหนังสือตั้งอยู่บนความเชื่อว่าทักษะการอ่านที่มีประสิทธิภาพและการคิดแบบมีวิจารณญาณส่งเสริมให้เกิดสภาพที่เหมาะแก่การพัฒนาของโลก แนวคิดที่อยู่เบื้องหลังชมรมหนังสือ BOOk *Club @ SoLLaT*, USM เกิดจากความต้องการที่จะบ่มเพาะนิสัยการอ่าน และการปลูกฝังความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างสมาชิกในชุมชนมหาวิทยาลัย USM ทั้งนี้เพื่อสร้างสังคมที่เท่าทันข้อมูลข่าวสาร นอกจากนั้น เครือข่ายแลกเปลี่ยนหนังสือผ่านชมรม BOOK *Club @ SoLLaT*, USM ยังเป็นเวทีให้ฝ่ายต่างๆ ที่สนใจสามารถแลกเปลี่ยนหนังสือใช้แล้วกับหนังสืออื่นๆ หรือซื้อหนังสือในราคาที่เหมาะสมได้ ชมรม BOOK Club @ SoLLaT, USM ยังทำหน้าที่เป็นธนาคารหนังสือเพื่อรับบริจาคหนังสือจากบุคคล ห้องสมุด ร้านหนังสือและหน่วยงานอื่นๆ

วัตถุประสงค์ของชมรม *BOOK Club @ SoLLaT*, USM ไม่เพียงเพื่อช่วยให้นักศึกษาพัฒนานิสัยการอ่านที่ดีเท่านั้น แต่ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านด้วย ทั้งนี้เป็นวิสัยทัศน์ของชมรม *BOOK Club @ SoLLaT* ที่จะพัฒนากิจกรรมเพื่อส่งเสริมและบ่มเพาะนิสัยการอ่านในบรรดานักศึกษาของมหาวิทยาลัย USM กิจกรรมชมรมหนังสือยังช่วยส่งเสริมความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย ห้องสมุด และหน่วยงานต่างๆ ในชุมชน ความพยายามทั้งสองด้านช่วยให้มีการใช้ประโยชน์จากการอ่านในระดับประเทศ ซึ่งย่อมนำไปสู่สังคมที่ขับเคลื่อนด้วยองค์ความรู้มากขึ้น

ทางมหาวิทยาลัยยังร่วมมือกับสภาการอ่านแห่งปีนัง(PenangReadingCouncil) เพื่อส่งเสริมการรู้หนังสือในชุมชนต่างๆ ของปีนัง มีทั้งโครงการวิจัย การจัดทำนโยบาย และการวางแผนยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์บางส่วนประกอบด้วยการส่งเสริมความเป็นมืออาชีพของครู การสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำหลักสูตร การวิจัยในห้องเรียน การเขียนหลักสูตรและทักษะการอ่านสำหรับครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้นำชุมชน มีการตีพิมพ์

แบบฝึกหัดและหนังสือคู่มือสำหรับครู การจัดประชุมด้านการรู้หนังสือและการเผยแพร่ข้อมูลการรู้หนังสือและแผนปฏิบัติการต่างๆ

ในขณะที่ภาษาอังกฤษได้กลายเป็นภาษาหลักของโลกความรู้และความชำนาญในภาษาอังกฤษจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อการมีส่วนร่วมในเศรษฐกิจโลกได้อย่างเข้มแข็ง เป็นที่ชัดเจนว่าต้องมีการส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการติดต่อสื่อสารสัมพันธ์ระหว่างผู้คนข้ามประเทศ รวมถึงการผลิตองค์ความรู้ในชุมชนท้องถิ่นได้

แต่ก็มีความจำเป็นที่จะต้องรักษาภาษารองและภาษาถิ่นอื่นๆโดยถือเป็นส่วนหนึ่งของงานวรรณกรรมในท้องถิ่น และส่งเสริมให้มีการอ่านงานที่เขียนในภาษาถิ่นเหล่านี้ การเปลี่ยนแปลงสภาพการเรียนอย่างรวดเร็วส่งผลให้ครูต้องค้นหาและต่อยอดทักษะของตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสื่อใหม่ๆ ด้วยเหตุดังกล่าว ทางสภาการอ่านแห่งปีนังจึงทำหน้าที่ชี้นำแนวทางแก้ปัญหาด้านวิชาชีพของครูในแง่การรู้หนังสือทำให้ครูรู้สึกมั่นใจต่อการปฏิบัติหน้าที่และทำให้นักเรียนได้รับประโยชน์จากการอ่านมากขึ้น

ผลลัพธ์ในเชิงบวกและข้อจำกัด

ผู้เข้าร่วมจากโครงการต่างๆ ภายใต้กรอบ IQRA ให้ความเห็นว่า พวกเขาได้รับประโยชน์หลายประการจากการเข้าร่วมในกิจกรรมข้างต้น โดยอาจสรุปได้ดังนี้

- สภาพแวดล้อมที่ผ่อนคลายและไม่เป็นทางการ ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนระหว่างผู้ร่วมงาน/สมาชิกกลุ่มในลักษณะที่เป็นกันเองมากขึ้น
- ความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกันเพิ่มขึ้นสูงสุดเมื่อผู้เข้าร่วมสัมผัสได้ถึงความรู้สึกเป็นมิตรและความเป็นสหายราวกับเป็นสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน
- เกิดแรงจูงใจที่จะหาทางเชื่อมโยงปัญหาสังคมกับสิ่งที่อ่าน รวมทั้งการเรียนการสอนยกตัวอย่างเช่นผู้เข้าร่วมมีความเห็นเชิงวิพากษ์มากขึ้นต่อการถ่ายทอดและการดัดแปลงข้อมูล
- ได้เรียนรู้ถึงความจำเป็นที่จะต้องสื่อสารอย่างเปิดเผยเพื่อหลีกเลี่ยงความเข้าใจผิด
- เกิดกำลังใจมากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมเพราะรู้สึกว่าคนอื่นให้การยอมรับต่อความเห็นของตนเอง และต่างคนต่างให้ความเคารพซึ่งกันและกัน

- เกิดแรงจูงใจที่จะแสดงความเห็นและความรู้สึกในบางประเด็น ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตัวเองมากขึ้น
- ทำให้ผู้เข้าร่วมมีโอกาสทบทวนและวิเคราะห์ความคิดและการกระทำของตนเองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตัวบทที่ได้อ่าน
- สามารถพัฒนาทักษะการอ่าน การพูด และการเขียน ผู้เข้าร่วมได้จดบันทึกพัฒนาการของการอ่านไว้เป็นขั้นตอน
- เป็นเวทีการพบปะและแลกเปลี่ยนความคิดกระตุ้นให้เสนอแนวคิดและสำรวจความเข้าใจความคิดของตนเองอย่างลึกซึ้งด้วยวิธีการเรียนรู้แบบรวมหมู่
- ทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้นต่อวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของผู้เข้าร่วมคนอื่นๆ
- เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งขึ้นต่อการสร้างและการรื้อสร้างเนื้อหา
- กิจกรรมการอ่านช่วยให้ผู้เข้าร่วมเชื่อมโยงเหตุการณ์และเนื้อหาที่เข้ากับอุดมการณ์ ปัจจัยทางสังคม-วัฒนธรรม ฯลฯ

แม้ว่าวิธีการแบบ IQRA จะค่อนข้างประสบความสำเร็จ แต่ในขั้นตอนปฏิบัติเราก็พบข้อจำกัดหลายประการ อย่างเช่น

ความแตกต่างของความเชี่ยวชาญ (Proficiency Levels)

ข้อจำกัดที่ชัดเจนอย่างหนึ่งได้แก่ความแตกต่างของระดับความเชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการอภิปรายและการแลกเปลี่ยนความคิดอย่างเป็นอิสระ ปัญหานี้เกิดขึ้นโดยเฉพาะกรณีที่ผู้เข้าร่วมมีความรู้ภาษาอังกฤษน้อย เราแก้ปัญหานี้โดยการนำภาษามาเลย์มาใช้

ข้อจำกัดด้านกำหนดเวลา

ในเบื้องต้น กำหนดเวลาของกิจกรรม IQRA ไม่สอดคล้องกับครูและสมาชิกในครอบครัวจำนวนมาก เพราะพวกเขาต่างเหนื่อยล้าจากการทำงานมาทั้งวันและยังต้องทำงานบ้านอีกหลายอย่าง กลายเป็นอุปสรรคในเชิงขั้นตอนที่ขัดขวางความก้าวหน้าของโครงการ แต่จากการพูดคุย ทำให้มีมติร่วมกันกับผู้เข้าร่วมว่า จะทำกิจกรรมการอ่านในช่วงพักกลางวัน นอกจากนั้น เพื่อให้เกิดบรรยากาศที่เป็นมิตรในการพูดคุย ผู้เข้าร่วมยังได้นำอาหารมากินในที่ประชุม และพูดคุยกันในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย มีการกินอาหารว่างร่วมกัน

ความยอมรับต่อวิธีการแบบ IQRA

อุปสรรคสำคัญอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นคือการกระตุ้นให้สมาชิกนำวิธีการแบบ IQRA ไปใช้เพื่อพัฒนาทักษะการรู้หนังสืออย่างจริงจังของตนเอง (Ambigapathy Pandian, et al., 2009) แรงต่อต้านในช่วงแรกมักเกิดขึ้นเนื่องจากเป็นเรื่องใหม่ และความตื่นเต้นกังวลเนื่องจากไม่เข้าใจเนื้อหาของกิจกรรม เพื่อเน้นให้เห็นประสิทธิภาพของ IQRA ในแง่ที่เป็นเวทีการเรียนรู้ทางเลือก เราส่งเสริมให้ผู้อ่านจัดทำบันทึกการอ่าน ซึ่งครอบคลุมรายละเอียดความก้าวหน้าของการฝึกฝนด้านภาษา การทำงานในชั้นเรียน/สถานที่ทำงาน และการพัฒนาการรู้หนังสืออย่างจริงจัง

ความสนใจของผู้เข้าร่วม

ปัญหาท้าทายสำคัญอย่างหนึ่งคือการกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมมีความสนใจต่อโครงการในระยะยาว เราแก้ปัญหานี้โดยการจัดกิจกรรมที่หลากหลายภายหลังการอ่าน ผ่านทั้งการตีความเนื้อหาของแต่ละบุคคล การมีส่วนร่วมกับสังคมและกลุ่มคนหลากหลายที่อยู่ภายนอกชุมชน กิจกรรมการเขียนที่สร้างสรรค์ และกิจกรรมที่สนุกสนาน ทำให้การพูดคุยไม่น่าเบื่อ

การสมัครเข้าร่วมโครงการ IQRA

ปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้น คือการกระตุ้นให้สมัครเข้าร่วมโครงการ IQRA เนื่องจากทางชมรมหนังสือต้องพยายามหาทางแข่งขันกับกิจกรรมอื่นๆ ที่น่าสนใจที่เกิดจากสื่อใหม่ๆ เราแก้ปัญหาโดยการทำให้เกิดเอกลักษณ์ที่แตกต่าง มีการออกแบบอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องเป็นพิเศษ อย่างเช่น การจัดทำเสื้อยืด ถ้วยกาแฟ หมวก และบัตรลดราคาหนังสือ ทำให้ผู้เข้าร่วมในโครงการ IQRA รู้สึกถึงเอกสิทธิ์ที่ได้รับ เรายังสร้างแรงจูงใจโดยการทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ผ่อนคลายและไม่เป็นทางการ และยังมีการนำวัฒนธรรมท้องถิ่นของมาเลเซียในลักษณะของการ “นั่ง-กิน-พูด” โดยทางหน่วยงานได้จัดเตรียมอาหารและเครื่องดื่ม รวมทั้งของว่างไว้ให้ ฯลฯ เรายังอยู่ระหว่างการพัฒนาเวทีชมรมหนังสือทางอินเทอร์เน็ต เพื่อช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย

ปัญหาการเข้าถึงและราคาที่เหมาะสม

ข้อจำกัดอย่างหนึ่งที่เราไม่ต้องเผชิญแต่อาจกลายเป็นอุปสรรคสำหรับหน่วยงานที่สนใจในกิจกรรมนี้ ได้แก่ การไม่สามารถเข้าถึงสื่อเพื่อการอ่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สภาพ-

แวดล้อมการอ่านในประเทศโลกที่สาม ในแง่หนึ่งการเข้าถึงก็เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องอย่างแยกไม่ออกกับต้นทุนของกิจกรรม เนื่องจากสื่อเพื่อการอ่านที่มีคุณภาพมักมีราคาสูงกว่าที่ผู้บริโภคทั่วไปจะจ่ายได้ อาจจะเป็นเพราะความแตกต่างด้านอัตราแลกเปลี่ยน การเก็บภาษี และความสามารถในการหารายได้ อุปสรรคเหล่านี้จึงขัดขวางการพัฒนาของชุมชนการอ่าน อย่างเช่น กลุ่ม IQRA ในบริบทต่างๆ แม้ว่าปัญหาเหล่านี้จะเป็นเรื่องที่ยุ่งยากในบางสถานการณ์ แต่ก็สามารถแก้ไขได้โดยการใช้สื่อทางเลือกเพื่อการอ่าน ไม่ว่าจะเป็นแหล่งที่มาจากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร ภาพยนตร์แนะนำสถานที่ท่องเที่ยว ฯลฯ

อุปสรรคในโรงเรียน

ในระดับโรงเรียน มีปัญหาท้าทายมากมายต่อการส่งเสริมการอ่าน การขาดแรงจูงใจและทักษะในการรวบรวมสื่อเพื่อการอ่าน การขาดปัจจัยพื้นฐานที่ดีในหลายครอบครัวและโรงเรียน ต่างเป็นอุปสรรคสำคัญสำหรับผู้ปกครอง ครู และนักวิจัย ครูยังต้องเผชิญปัญหาเนื่องจากมีทรัพยากรที่จำกัด ไม่ค่อยได้รับการยอมรับและยังมีข้อจำกัดด้านเวลาทำให้ต้องเร่งรีบสอนจนจบหลักสูตรตามเวลาที่มีอยู่น้อย และมักไม่มีแรงจูงใจที่จะพัฒนาการเรียนการสอนที่สร้างสรรค์ ที่สำคัญ ครูจะต้องมีอิทธิพลต่อทัศนคติและวิธีคิดของนักศึกษาซึ่งในปัจจุบันให้ความสนใจต่อสื่อใหม่ๆ มากกว่า รวมทั้งให้ความสนใจต่อการเล่นเกม ภาพยนตร์ เพลง และวัฒนธรรมร่วมสมัย

สรุป

งานนิพนธ์ชิ้นนี้พยายามที่จะให้ภาพรวมของการอ่าน โดยเริ่มจากการพิจารณาภูมิทัศน์การอ่านที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการเติบโตขึ้นของเทคโนโลยีใหม่ๆ มีการบรรยายถึงปรากฏการณ์การอ่านที่เกิดขึ้นในมาเลเซีย และปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้มีการส่งเสริมการอ่านทั้งในระดับบุคคล ครัวเรือน และโรงเรียน พฤติกรรมและนิสัยการอ่านที่ลดลงในช่วงไม่กี่ทศวรรษที่ผ่านมาเป็นข้อกังวลที่กำลังเกิดขึ้น นอกจากนั้นยังเกิดภาวะไม่อยากอ่านหนังสือ ซึ่งทำให้ต้องมีการหาทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจและการพัฒนาประเทศ ความนิยมในภาษาอังกฤษที่เกิดขึ้นในระดับโลก ยังชี้ให้เห็นความจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมการอ่านในภาษาอังกฤษ เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์และความรู้ที่สร้างสรรค์ เชื่อมโยงชุมชนทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับโลก

ช่วงเวลาในปัจจุบันสะท้อนถึงสภาพการสื่อสารระดับโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลง มีความหลากหลายมากขึ้นในด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชุมชนการเรียนรู้ เป็นเหตุให้เกิดความสนใจมากขึ้นที่จะส่งเสริมการอ่าน และกลายเป็นแผนการสำคัญที่ได้รับความสนใจ การให้ความสำคัญต่อการอ่านเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนชาวมาเลเซียในการตัดสินใจ การผลิตองค์ความรู้ ความสัมพันธ์เชิงธุรกิจและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ทั้งในระดับบุคคล โรงเรียน หรือสถานที่ทำงาน และตามพื้นที่สาธารณะต่างๆ ประเทศมาเลเซียตระหนักว่ารูปแบบวิธีการอ่านและการรู้หนังสือเป็นองค์ประกอบหลักที่ช่วยให้ผู้เรียนในมาเลเซียจัดการกับความแตกต่าง การเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมใหม่ๆ ทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับโลกได้

การเปลี่ยนรูปของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทวีสำคัญมากขึ้นและการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมแห่งความรู้จะเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อเราสามารถค้นพบปัญหาทั้งในเชิงความคิดและการปฏิบัติในแง่ของการอ่าน และหาทางตอบสนองความต้องการที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิตและความต้องการใหม่ๆ ในการเรียนรู้อย่างสอดคล้องกับความต้องการเฉพาะได้ เป็นที่ชัดเจนว่าการเปลี่ยนแปลงของกระบวนการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีมาตรการเชิงนโยบายที่เหมาะสมของรัฐบาล รวมทั้งการมีส่วนร่วมของกลุ่มต่างๆ ในพื้นที่ การส่งเสริมการเข้าถึงสื่อเพื่อการอ่านทั้งในระดับครัวเรือนและโรงเรียนนับเป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญ ทั้งยังจะต้องหาทางเปลี่ยนวิธีการบริหารจัดการสถาบันการสอน และที่สำคัญต้องมีการเปลี่ยนบทบาทของผู้ปกครอง ครู นักการศึกษา และต้องปรับกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของสังคม เพื่อให้การอ่านตอบสนองต่อความต้องการของสังคมในยุคสังคมข้อมูลข่าวสารได้อย่างเป็นรูปธรรม

ความสำคัญที่เพิ่มมากขึ้นของระบบข้อมูลและการสื่อสารผ่านสื่อที่หลากหลายทำให้ต้องมีการหาทางตอบสนองพฤติกรรมใหม่ๆ ทางสังคมของการอ่าน โครงการและนโยบายด้านการรู้หนังสือของหน่วยงานรัฐบาลหลายแห่ง มักมุ่งที่การบ่มเพาะวัฒนธรรมการอ่านตลอดชีวิต และการเปิดช่องทางใหม่เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในพื้นที่สาธารณะในอัตลักษณ์ วิถีชีวิตและบุคลิกใหม่ๆ ระบบการศึกษาในมาเลเซียได้นำไปสู่แผนการและกิจกรรมมากมายที่เกิดขึ้นในระดับโรงเรียนประถมและมัธยม ทั้งนี้เพื่อบ่มเพาะวัฒนธรรม

การอ่านสำหรับคนรุ่นใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาองค์ความรู้ที่จำเป็น มีทักษะที่สร้างสรรค์และสามารถคิดได้ ทำให้สามารถเผชิญหน้ากับปัญหาท้าทายที่หลากหลายมากขึ้นในโลกที่พวกเขาอาศัยอยู่ได้

วิธีการแบบ IQRA ที่เน้นการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคคล ทั้งในระดับครัวเรือนและโรงเรียน และควรพิจารณาว่ากิจกรรมของชมรมหนังสือ BOOK Club @ SoLLAT เป็นปัญหาท้าทายสำหรับผู้วิจัย ครู ผู้ปฏิบัติและผู้กำหนดนโยบาย โดยจะต้องแสวงหาแนวทางใหม่ๆ เพื่อเชื่อมโยงกิจกรรมการอ่านกับการบรรยายประสบการณ์ของมนุษย์ สิ่งนี้จะเกิดขึ้นได้เมื่อมีการเชื่อมโยงและความเป็นเครือข่ายมากขึ้นกับหน่วยงานต่างๆ ในมาเลเซีย ทั้งในแง่การแลกเปลี่ยนแนวคิด สื่อการอ่าน ข้อมูล การอบรม และทรัพยากรมนุษย์

การอภิปรายข้างต้นแสดงให้เห็นพลังและศักยภาพรวมทั้งปัญหาท้าทายจากการมีส่วนร่วมของกลุ่มที่สนใจการอ่าน ที่มุ่งสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งยังแสดงให้เห็นว่า การลงทุนในหนังสือและการอ่านเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาและสังคม การส่งเสริมการรู้หนังสือ และการรักษาทักษะการรู้หนังสือไว้ตลอดชีวิต และนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

มาเลเซียมีแผนการและโครงการมากมายที่จะช่วยให้ผู้เรียนในสหัสวรรษใหม่มีพฤติกรรมการอ่านและมีทักษะการรู้หนังสือหลายด้าน ซึ่งเป็นปัจจัยที่จำเป็นในการเผชิญหน้ากับโลกที่มีความหลากหลายมากขึ้น แม้จะมีการอภิปรายและการวางแผนการเปลี่ยนนิสัยการอ่านอยู่มากมายเพื่อเปลี่ยนแปลงนิสัยการอ่าน แต่ก็ยังมีข้อจำกัดและระบบโรงเรียนก็ยังคงบกพร่อง รวมทั้งที่บ้านก็ขาดตัวแบบในการอ่าน ซึ่งนับเป็นอุปสรรคสำคัญต่อความพยายามพัฒนาให้เกิดนิสัยการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ผู้อ่านมีวิธีการใหม่ๆ เพื่อพัฒนาทักษะในการอ่าน การมีส่วนร่วมในสังคม และการเติบโตเข้มแข็งขึ้น เป็นที่ชัดเจนว่าจะต้องมีการเชื่อมโยงและความเป็นเครือข่ายมากขึ้นกับหน่วยงานต่างๆ ในมาเลเซีย ทั้งในแง่การแลกเปลี่ยนแนวคิด สื่อการอ่าน ข้อมูล การอบรม และทรัพยากรมนุษย์ การทำงานเช่นนี้เท่านั้นจะเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนในชุมชนไม่เพียงเป็นผู้เฝ้ามอง และเป็นผู้บริโภคความรู้ แต่ยังเป็นพลเมืองของโลกที่มีส่วนในการผลิตองค์ความรู้อย่างเข้มแข็ง

บรรณานุกรม

Ambigapathy Pandian. (1997a). Post-Colonial Literacy in Malaysia. *International Journal of Adolescent and Adult Literacy.*

Ambigapathy Pandian. (1997b). *Reading in Malaysia.* Kuala Lumpur: Bangi: UKM.

Ambigapathy Pandian. (2002a). *Readership behavior among multi-ethnic, multi-lingual Malaysian students.* In M. Singh (Ed.), *Global learning* (pp. 39-54): Australia: Common Ground Publishing.

Ambigapathy Pandian. (2004b). Literacy, Information Technology and Language Learning. *Journal of Communication Practices, 1*.

Ambigapathy Pandian, & Kell, M. (2007). *Literacy diverse perspectives and pointers for practice:* Universiti Putra Malaysia Press.

Ambigapathy Pandian, Shaik Abdul Malik Mohamed Ismail, Syed Yusof Syed Kechik, Ahmad Sofwan Nathan Abdullah, Fauzilah Mohamed Hussain, Tan, A. L. D., et al. (2009). IQRA: Unlocking The Hidden Reading Potentials. *Malaysian Education Deans Council Journal*, 3, 9-22.

Ambigapathy Pandian, Shaik Abdul Malik Mohamed Ismail, & Toh Chwee Hiang (Eds.). (2010). *Teaching and learning in diverse contexts: Issues and approaches.* Pinang: Pusat pengajian bahasa, literasi dan terjemahan, USM.

Ambigapathy Pandian, & Shanthi Balraj. (2002b). *Learning to Communicate Common Ground* Publishing Pvt. Ltd. .

Ambigapathy Pandian, & Shanthi Balraj. (2005). Approaching Learning By Design as an Agenda In Malaysian Schools. In M. Kalantzis & B. Cope (Eds.), *Learning By Design:* Australia: Common Ground.

Ambigapathy Pandian, & Shanthi Balraj. (2010a). *Young people and new media: social uses and social consequences.* Unpublished Research Project. Malaysian Commission of Multimedia and Communications, Ministry of Information, Communications and Culture.

Ambigapathy Pandian, & Shanthi Balraj. (2010b). Driving the agenda of learning by design in science literacy in malaysia. *E-learning and digital media, 7*(3), 301-316.

Ambikapathi Shanmugam. (1999). Information seeking behavior of trainee teachers in selected teacher training colleges in Malaysia. *Malaysian Journal of Library & Information Science,* 4(1), 1-26.

Eccles, J. S., & Midgley, C. (1989). Stage-environment fit: Developmentally appropriate classrooms for young adolescents. In C. Ames & R. Ames (Eds.), *Research on motivation in education: Goals and cognitions* (Vol. 3, pp. 139-186). New York: Academic Press.

Forman, E. A., & Cazden, C. B. (2004). Exploring Vygotskyian perspectives in education: The cognitive value of peer interaction. In R. B. Ruddell & N. J. Unrau (Eds.), *Theoretical models and processes of reading* (5th ed., pp. 163-186): Newark, DE: International Reading Association.

Greaney, V. (1986). Parental influences on reading. *The reading teacher,* 39(8), 813-818.

Guthrie, R. (2002). The e-book: Ahead of its time or a burst bubble? LOGOS. *The Journal of a World Book Community, 13*(1), 9-17.

Ismail, R., & Zainab, A. N. (2005). The pattern of e-book use amongst undergraduates in Malaysia: A case of to know is to use. *Malaysian Journal of Library and Information Science, 10*(2), 1-23.

Kalantzis, M., & Ambigapathy Pandian (Eds.). (2001). *Literacy Matters: Issues for New Times:* Common Ground Publication, Australia.

Kalantzis, M., & Cope, B. (2005). *The Learning by Design Project Group Common Ground,* Australia.

McKnight, C., & Dearnley, J. (2003). Electronic book use in a public library. *Journal of Librarianship and Information Science, 35*(4), 235-242.

McVee, M. B., Gavelek, J. R., & Dunsmore, K. L. (2007). Considerations of the social, individual, and embodied: A response to comments on "Schema Theory Revisited. *Review of Educational Research, 77*, 245-248.

OECD. (2003). *Literacy Skills for the World of Tomorrow - Further Results From PISA 2000.*

Rankin, M. (1972). *Children's interests in library books of fiction.* New York: College Press.

Ruddell, R. B., & Unrau, N. J. (2004). *Theoretical models and processes of reading* (5th ed.): USA: International Reading Association Incorporated.

Small, F., & Associates. (1997). *Study of Reading Habits in Malaysia, Final Report prepared for the National Library of Malaysia Kuala Lumpur.*

Smith, F. (1994). *Understanding Reading: A Psycholinguistic Analysis of Reading and Learning to Read* (5th ed.): Hillsdale, N.J. : Lawrence Erlbaum Associates.

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes:* Cambridge, MA: Harvard University Press.

Vygotsky, L. S. (1987). Thinking and Speech. In R. W. Rieber & A. S. Carton (Eds.), *The collected works of L. S. Vygotsky, Vol. 1, Problems of general psychology (N. Minick, Trans.)* (pp. 39-285). New York: Plenum Press.

Wei Xia. (2003). Digital Library Services: Perceptions and Expectations of Users Communities and Librarians in a New Zealand Academic Library. *AARL. Australian Academic and Research Libraries,* 34(1), 56-70.

Woolfolk, A. (2004). *Educational Psychology* (9th ed.): Pearson Allyn and Bacon.

Worthy, J., Patterson, E., Salas, R., Prater, S., & Turner, M. (2002). More than just reading":The Human Factor in reaching resistant readers. *Reading Research and Instruction,* 41(2), 177-201.

กลยุทธ์ในการต่อสู้กับการไม่รู้หนังสือ
คือการสร้างสภาพแวดล้อมที่มีหนังสือ
ด้วยการจัดให้มีการเข้าถึงห้องสมุดชุมชนที่เต็มไปด้วยหนังสือ
ที่น่าสนใจและมีบรรณารักษ์ที่ผ่านการฝึกอบรมมาเป็นอย่างดี
และวิธีที่ดีที่สุดในการพัฒนาการรู้หนังสือ
คือการกระตุ้นอย่างต่อเนื่องให้เด็กหาความเพลิดเพลิน
จากการอ่านด้วยตนเอง

TK park
สวนสาธารณะเรียนรู้

มายาคติของวัฒนธรรมการไม่รู้หนังสือ:
กรณีของเด็กอินโดนีเซีย

เซติโอโน ซูกิฮาร์โต (Setiono Sugiharto)

สื่อของอินโดนีเซียเคยรายงานครั้งหนึ่งว่าอินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีอัตราการไม่รู้หนังสืออยู่ในระดับสูงติดหนึ่งในเก้า รายงานยังระบุเพิ่มเติมอีกว่าระหว่างปี พ.ศ. 2538-2548 อัตราการไม่รู้หนังสือของผู้ใหญ่ในประเทศอินโดนีเซียสูงมากกว่าร้อยละ 90 ตัวเลขดังกล่าวสอดคล้องกับรายงานล่าสุดจากองค์กรเอกชนแห่งหนึ่งซึ่งให้บริการการศึกษาฟรีสำหรับเด็กในชุมชนแออัดของประเทศที่ระบุว่า อัตราการไม่รู้หนังสือในกลุ่มเด็กเพิ่มขึ้นทุกปี (Sugiharto, 2010b) นอกจากนี้ยังมีการรายงานอีกด้วยว่าเด็กชาวอินโดนีเซียไม่มีนิสัยชอบอ่านหนังสือ

ในอดีตที่ผ่านมารัฐบาลอินโดนีเซียได้ดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อมุ่งขจัดการไม่รู้หนังสือให้หมดไป (ดู Sugiharto, 2008) ภายใต้ยุคของซูฮาร์โต้ ประธานาธิบดีคนที่สองของอินโดนีเซีย โครงการขจัดการไม่รู้หนังสือได้ถูกดำเนินการในภาคการศึกษาทั้งในและนอกระบบ สำหรับในส่วนการศึกษานอกระบบโครงการดังกล่าวรู้จักกันในนาม *kejar* (ย่อมาจาก *kelompok belajar*) หรือการเรียนรู้เป็นกลุ่ม โครงการนี้ประสบความสำเร็จเป็นอันมากในการลดอัตราการไม่รู้หนังสือในประเทศ สำหรับการศึกษาในระบบอดีตประธานาธิบดีซูฮาร์โต้ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่ามีปรัชญาที่จะสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษาให้เกิดขึ้นภายในประเทศได้ทำการสร้างโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐในพื้นที่ห่างไกลของประเทศนับพันแห่ง ตัวอย่างเช่นรัฐบาลของซูฮาร์โต้ได้สร้างโรงเรียนจำนวน 22,600 แห่งในช่วง พ.ศ. 2525-2526 และสร้างเพิ่มอีก 15,000 แห่งในช่วง พ.ศ. 2536-2537

แปลจาก "The Myth of Non-literate Culture: The Case of Indonesian Children" นำเสนอในงานประชุมวิชาการ Thailand Conference on Reading 2011 วันที่ 24-25 สิงหาคม 2554

การไม่รู้หนังสือได้กลายเป็นประเด็นรองๆ ลงมาในวาระแห่งชาติสำหรับรัฐบาลต่างๆ ยุคหลังซูฮาร์โต้ ยกตัวอย่างเช่นในสมัยประธานาธิบดีซูซิโล บัมบัง ยุทโธโยโน (Susilo Bambang Yudoyono) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการอินโดนีเซียได้ตั้งเป้าที่จะลดอัตราการไม่รู้หนังสือจากร้อยละ 10.12 ในปี 2546 ให้เหลือร้อยละ 5 ในปี 2552 (Sugiharto, 2008a) ในการต่อสู้เพื่อขจัดการไม่รู้หนังสือ (โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็ก) รัฐบาลชุดปัจจุบันมีการรณรงค์ส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่องและยังได้จัดตั้งห้องสมุดชุมชนและห้องสมุดเคลื่อนที่ซึ่งรู้จักกันในภาษาท้องถิ่นว่า *taman bacaan masyarakat* และ *perpustakaan keliling* ตามลำดับ การนำเอาการสอนภาษาอังกฤษเข้ามารวมไว้ในหลักสูตรระดับชาติเพื่อเน้นถึงความสำคัญของการอ่านภาษาต่างประเทศนับเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามของรัฐบาลในการรณรงค์ส่งเสริมการรู้หนังสือให้กว้างขวางทั่วประเทศ ความพยายามทั้งหลายทั้งปวงเหล่านี้ได้ถูกนำเข้ามารวมอยู่ในนโยบายหลักสี่ด้านของกระทรวงการศึกษา กล่าวคือ ป้องกันการไม่รู้หนังสือในหมู่เยาวชน สร้างความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงการศึกษาระดับประถมศึกษาสำหรับผู้ใหญ่ เพิ่มช่องทางและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาและการรู้หนังสือ และการรักษาความสามารถในการรู้หนังสือ

อย่างไรก็ตามแม้จะมีความพยายามดำเนินการต่างๆแต่ยังคงเป็นที่ถกเถียงกันอยู่ว่า อัตราการไม่รู้หนังสือในประเทศอินโดนีเซียตกต่ำลงหรือไม่ การกล่าวอ้างของรัฐบาลที่ว่าจำนวนคนไม่รู้หนังสือ (ทั้งผู้ใหญ่และเด็ก) ลดลงมักจะไม่สอดคล้องกับการติดตามตรวจสอบกิจกรรมการศึกษาขององค์กรพัฒนาเอกชน หรือกล่าวให้ตรงจุดก็คือองค์กรเหล่านี้ไม่ยอมรับการกล่าวอ้างในเรื่องนี้ของรัฐบาลนั่นเอง

ผู้เขียนขอโต้แย้งไว้ ณ ที่นี้ว่าปัญหาการไม่รู้หนังสือที่มีมาเนิ่นนาน (ซึ่งทำให้ประชาชนโดยเฉพาะเด็กไม่สามารถอ่านออกและเขียนได้) รวมทั้งปัญหาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการรู้หนังสือของเด็กโดยทั่วไปมิได้เกิดมาจากปัญหาด้านวัฒนธรรมแต่อย่างใด [1] ผู้เขียนอยากจะบอกด้วยซ้ำว่าปัญหาเหล่านี้เกิดจากการไม่สามารถเข้าถึงหนังสือมากกว่าพื้นที่หลายแห่งในจังหวัดต่างๆ ของประเทศนั้นมีเด็กจำนวนมากที่มีชีวิตอยู่อย่างยากจนข้นแค้นและทำให้มีโอกาสน้อยมากที่จะได้ไปโรงเรียนและเพลิดเพลินกับการอ่านหนังสือ

[1] เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าวัฒนธรรมอินโดนีเซียเป็นวัฒนธรรมที่ชอบพูดมากกว่าอ่านและเขียน

ยิ่งไปกว่านั้นหลักสูตรการศึกษาเองก็ไม่สนับสนุนหรือเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาการรู้หนังสือในเด็ก ดังนั้น ผู้เขียนขอเสนอว่าการเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงห้องสมุดต่างหากเป็นขั้นตอนแรกที่จำเป็นต้องกระทำเพื่อต่อสู้กับการไม่รู้หนังสือ และวิธีที่ดีที่สุดในการพัฒนาการรู้หนังสือของเด็กไม่เพียงแต่เปิดโอกาสให้พวกเขาสามารถเข้าถึงหนังสือได้เท่านั้น แต่ควรต้องกระตุ้นอย่างต่อเนื่องให้เด็กหาความเพลิดเพลินจากการอ่านด้วยตนเอง หรือที่ Krashen (2004) เรียกว่า "การอ่านโดยสมัครใจ" ผู้เขียนจะสรุปโดยการอภิปรายถึงความสัมพันธ์ระหว่างการไม่รู้หนังสือและการเข้าถึงห้องสมุด

มายาคติของวัฒนธรรมการไม่รู้หนังสือ

เป็นความจริงที่เด็กจำนวนมากโดยเฉพาะที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกลเป็นผู้ไม่รู้หนังสือ (ไม่สามารถอ่านและเขียน) และเด็กจำนวนมากไม่คุ้นเคยกับการอ่านหนังสือซึ่งเราจะกล่าวถึงสาเหตุในส่วนถัดไป ยังเป็นเรื่องจริงอีกเช่นกันที่เด็กอีกไม่น้อยแม้จะมาจากครอบครัวที่มีรายได้ปานกลางถึงสูงก็ยังไม่ชอบอ่านหนังสือ [2] แต่แม้จะเป็นเช่นนั้นเราก็ยังไม่ควรด่วนสรุปว่าพวกเขาอยู่ในวัฒนธรรมที่ไม่รู้หนังสือหรือไม่มีนิสัยรักการอ่าน

Sugiharto(2010a)ได้นำเสนอหลักฐานสนับสนุนความคิดที่ว่าแท้จริงแล้วเด็กและวัยรุ่นอินโดนีเซียเป็นนักอ่านตัวยง มิใช่ว่าพวกเขาไม่มีนิสัยรักการอ่าน เด็กเหล่านี้ไปร้านขายหนังสือเป็นประจำในวันหยุดสุดสัปดาห์และเลือกหยิบหนังสือที่พวกเขาต้องการจะอ่านจากชั้นหนังสืออย่างกระตือรือร้น หนังสือที่พวกเขาชอบอ่านก็มีหลากหลายประเภท เช่น เทพนิยาย การ์ตูน นวนิยายวัยรุ่น และหนังสือวิทยาศาสตร์เป็นชุดๆ ซึ่งได้รับความนิยม นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กและวัยรุ่นมักแห่ไปยังห้องสมุดเคลื่อนที่และสนามเด็กเล่นของห้องสมุดชุมชนเพื่อขอยืมและอ่านหนังสือ การที่พวกเขามายังห้องสมุดเหล่านี้ก็เพราะพวกเขาชอบอ่านหนังสือด้วยกันเป็นกลุ่มนั้นเอง จะได้แบ่งปันสิ่งที่ตนเองอ่านพบมาให้เพื่อนฟัง

---

[2] การสำรวจของ Rosita (2007) เรื่องนิสัยรักการอ่านของนักเรียนอินโดนีเซียได้พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ตอบสนองในทางลบเมื่อถูกถามเกี่ยวกับเรื่องความสนใจในการอ่านหนังสือทั้งภาษาอินโดนีเซียและภาษาอังกฤษ

นอกจากนี้ยังน่าสนใจที่สังเกตพบอีกว่าขณะที่นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้กระตือรือร้นในการอ่านตำราเรียนที่โรงเรียนมอบหมายมา แต่พวกเขากลับใช้เวลาหยุดพักในการแสวงหาความเพลิดเพลินจากการอ่านหนังสือ (อ่านการ์ตูน นวนิยายสำหรับวัยรุ่น และนิตยสาร) นักศึกษายังชอบอ่านสิ่งที่เด็กทั่วๆ ไปอ่าน และหากมีคนถามว่าอ่านอะไรก็ไม่อายที่จะยอมรับว่าพวกตนชอบอ่านหนังสือเบาสมองแทนการอ่านตำรับตำรา

มีหลักฐานที่เป็นพยานบุคคลมากมาย อาทิ นักศึกษาคนหนึ่งของ Sugiharto (2010c) ได้พบว่าเธอรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษมากขึ้นเพราะอ่านหนังสืออ่านเล่นที่เป็นภาษาอังกฤษมากขึ้นกว่าแต่ก่อน เช่นได้อ่านเรื่อง *The Adventure of Huckleberry Finn, The Adventure of Moby Dick* และ *Travelers on Gulliver's Island* เธอบอกว่านิสัยรักการอ่านของเธอพัฒนาขึ้นเพราะการอ่านหนังสืออ่านเล่นเหล่านี้

Stoltz(2006)ได้กล่าวว่านักเรียนคนหนึ่งจากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศอินโดนีเซียเป็นพยานหลักฐานที่น่าสนใจเกี่ยวกับเรื่อง "พลัง" ของการอ่าน โดยบอกว่าตัวเธอเองเป็นพวก 'ชอบอ่านแฮรี่ พอตเตอร์' และบอกว่าตัวเองเป็นนักอ่านนิยายตัวยง นักเรียนผู้นี้บอกว่าการที่เธอมีทักษะการเขียนภาษาอังกฤษดีขึ้นและประสบความสำเร็จได้รับการตีพิมพ์ (เป็นครั้งแรก) ในหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษที่มีชื่อเสียงของอินโดนีเซียก็เป็นผลมาจากนิสัยการอ่านนิยายของเธอนั้นเอง เธอได้เขียนว่า

"ฉันรักที่จะเขียนก็เพราะฉันเป็นคนชอบอ่านนิยายและเพราะการเป็นคนชอบอ่านนิยาย ทำให้ฉันกระหายอยากเขียนเรียงความและรายงาน จากแต่ก่อนที่ไม่ชอบเลย" (Stoltz, 2006)

"ในที่สุดจากนักเรียนที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่และมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษอย่างจำกัด ฉันต้องสารภาพว่าพัฒนาการของการอ่านออกเขียนได้ทั้งในภาษาอินโดนีเซียและภาษาอังกฤษของฉันเกิดจากการหมกมุ่นในการอ่านเรื่อง 'เบาสมอง' อย่างเช่นนิทานพื้นบ้าน การ์ตูน นิยายฉบับปรับปรุงให้อ่านง่าย (ประเภทสยองขวัญและโรแมนติก) และนิตยสารวัยรุ่น

"นิทานพื้นบ้านของอินโดนีเซียที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษทั้งสำหรับระดับผู้เริ่มอ่าน ระดับกลางไปจนถึงระดับสูง เป็นหนังสือที่ฉันสนใจอ่านเป็นพิเศษและอ่านเอาๆ เกือบทุกวันหลังเลิกเรียน เรื่องเหล่านี้ล้วนแล้วแต่สนุกน่าอ่านชวนติดตามเสียจนฉันรู้สึกเหมือน "ถูกดูดหายเข้าไปในหนังสือ" และแทบไม่รู้ตัวด้วยซ้ำว่ากำลังอ่านภาษาอื่นอยู่

"ความหลงใหลในการอ่านเรื่องเบาสมองยังคงติดตัวไปแม้เข้าเรียนมหาวิทยาลัยแล้ว ปัจจุบันความเข้าใจในภาษาอังกฤษมีมากขึ้นและฉันก็ยังรักในการอ่านอยู่เช่นเดิม เพียงแต่ขยับจากวรรณกรรมที่อ่านง่ายๆ สำหรับเด็กมาเป็นเรื่องที่หนักขึ้นและเอาจริงเอาจังมากขึ้น" (Sugiharto, 2010c: 422)

หลักฐานทั้งหมดนี้ชี้ให้เห็นว่าทุกคน(ไม่ว่าเด็กเยาวชนและผู้ใหญ่)โดยพื้นฐานแล้วเป็นนักอ่าน และมุมมองที่ว่าคนอินโดนีเซียโดยเฉพาะเด็กไม่มีนิสัยรักการอ่านก็เป็นเพียงมายาคติ แต่ก็ดูจะเป็นเรื่องปกติที่มักได้ยินว่าเด็กเล็กๆ ไม่ชอบอ่านหนังสือและมักเมินหนังสือที่ครูหรือผู้ปกครองหามาให้อ่าน หรือจะพูดกันตรงๆ ก็คือ เด็กๆ จะไม่สนใจหนังสือที่ผู้ใหญ่และครูคิดว่าเป็นวรรณกรรม "คุณภาพ" นั่นเอง (Krashen and Ujiie, 2005) และนี่เป็นสาเหตุที่มักจะนำไปสู่การตีความและความเข้าใจโดยรวมว่านักเรียนขาดนิสัยรักการอ่าน ทั้งที่ปัญหาแท้จริงนั้นไม่ใช่ว่าพวกเขาไม่มีนิสัยรักการอ่านหากแต่เป็นเพราะพวกเขาไม่ชอบหนังสือที่มีคนบอกให้อ่านต่างหาก

Sugiharto (2010a) and Rosita (2011) ได้โต้แย้งไว้ว่าการสอนและการรู้หนังสือที่ทำกันอยู่ในบริบทของอินโดนีเซียล้มเหลวในการมีบทบาทเอื้อต่อการช่วยเหลือเด็กๆ ให้ประคับประคองศักยภาพการเป็นนักอ่านของพวกเขา ล้มเหลวเพราะไม่รู้ว่าแท้ที่จริงแล้วเด็กๆ ทุกคนมีความเป็นนักอ่านอยู่ในตัว นอกจากนี้โรงเรียนยังสร้างความเข้าใจผิดๆ ว่าการอ่านเป็นเรื่องของการ "เอาจริงเอาจัง" ทางวิชาการและการอ่านวรรณกรรมที่กำหนดตั้งแต่ปีแรกๆ จะยิ่งทำเด็กๆ ได้เปรียบในเรื่องของการรับรู้ ครูเองก็รู้สึกว่าจำเป็นต้องบังคับให้นักเรียนอ่านตำราเรียนตามที่กำหนดในหลักสูตรให้จบ ผู้ปกครองเองก็มักเข้าใจแบบเดียวกันและเกิดความวิตกเมื่อเห็นเด็กๆ อ่านหนังสือที่ไม่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับหลักสูตร กลัวว่าเด็กจะมีผลการเรียนไม่ดี สอบตกและไม่ได้ขึ้นชั้นใหม่หากไม่อ่านหนังสือเรียน

มุมมองดังกล่าวพอเป็นที่เข้าใจได้เพราะการอ่านหนังสืออ่านเล่นเช่นการ์ตูนนิยาย รักหวานแหวว และนวนิยายไม่ส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จด้านการศึกษาและมักเชื่อกันว่าการอ่านหนังสืออ่านเล่นไม่ก่อให้เกิดคุณค่าทางการศึกษาและมีผลต่อการเจริญเติบโตทางสติปัญญาน้อยมาก แถมยังถูกกล่าวหาว่าเป็นปัจจัยยับยั้งเส้นทางของนักเรียนไปสู่การอ่านหนังสือที่เป็นเรื่องเป็นราวกว่านี้ กล่าวโดยสรุปก็คืออาจถึงขั้นทำลายความอยากอ่านวรรณกรรมวิชาการของเด็กเลยด้วยซ้ำ

อย่างไรก็ตามสิ่งที่พบจากงานวิจัยเกี่ยวกับการรู้หนังสือได้ลบล้างคำกล่าวอ้างผิดๆ ที่ยึดถือกันมาอย่างกว้างขวางนี้โดยชี้ให้เห็นว่า การอ่านหนังสืออ่านเล่นก็มีคุณค่าและทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียนได้เช่นกัน (ดูตัวอย่าง Cho, 2005; Lee, 2005; Mason, 2006) ผลจากการศึกษางานวิจัยหลายๆ ชิ้นเกี่ยวกับผลของการอ่านหนังสืออ่านเล่นที่มีต่อการพัฒนาการรู้หนังสือ Krashen and Ujiie (2005) ทำให้เกิดข้อสรุปดังต่อไปนี้ (1) การอ่านหนังสืออ่านเล่นช่วยส่งเสริมการรู้หนังสือโดยรวม และ (2) การอ่านหนังสืออ่านเล่นนำไปสู่การอ่านหนังสือที่เป็นเรื่องเป็นราวมากขึ้น (เช่น ทำหน้าที่เป็นตัวกลางส่งผ่านไปสู่การอ่านที่มีเนื้อหาสาระมากขึ้น)

สำหรับในประเด็นของมุมมองที่ว่าการอ่านหนังสืออ่านเล่นมีคุณค่าเพียงน้อยนิดต่อการพัฒนาการรู้หนังสือและความสำเร็จด้านการศึกษานั้น Krashen (2004) ได้นำเสนอพยานหลักฐานจำนวนมากที่แสดงให้เห็นถึงประโยชน์ในแง่ของการสอนของหนังสืออ่านเล่น ยกตัวอย่างหนังสือการ์ตูนที่พบว่ามีความเหมาะสมในแง่ของภาพประกอบทำให้เข้าใจเรื่องราวได้ง่าย ไม่มีผลเสียต่อพัฒนาการและผลสัมฤทธิ์ในการเรียน แต่ทำหน้าที่เป็นท่อส่งต่อไปสู่การอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาสาระมากขึ้น ยิ่งกว่านั้นตัวอย่างอื่นๆ ของการอ่านหนังสืออ่านเล่น เช่นหนังสือรักหวานแหววของวัยรุ่นและนิตยสาร ได้แสดงให้เห็นถึงประโยชน์ในการสร้างแรงจูงใจให้อยากอ่านมากขึ้น อย่างไรก็ตาม Krashen ไม่ได้บอกว่าการอ่านหนังสืออ่านเล่นเพียงอย่างเดียวเพียงพอแล้วที่จะทำให้บรรลุพัฒนาการระดับสูงต่อไปได้ เพียงแต่มันเป็น “ตัวแปร” ที่ช่วยยกระดับพัฒนาการในการรู้หนังสือ กระนั้นก็ตามประโยชน์ที่ได้จากงานวิจัยเรื่องการเรียนรู้ภาษาที่สองได้ตอกย้ำถึงประสิทธิภาพและประโยชน์เชิงลึกของการอ่านหนังสืออ่านเล่นไว้ว่า “ก่อให้เกิดทั้งแรงจูงใจที่ทำให้อยากอ่าน

หนังสือมากขึ้นและเพิ่มขีดความสามารถทางภาษาซึ่งช่วยให้การอ่านหนังสือยากๆ เป็นไปได้” (Krashen, 2004, หน้า 116) ดังนั้น การมองว่าการอ่านหนังสืออ่านเล่นเป็นทางเลือกหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่านของเด็กจึงมีเหตุผล

ความรู้สึกอยากอ่านหนังสือด้วยความสมัครใจ เป็นก้าวแรกในการสร้างวัฒนธรรมการอ่านของเด็ก

หากเราอยากจะช่วยให้ลูกหลานของเรามีทักษะในการรู้หนังสือมากขึ้นก่อนอื่นเราต้องลดความคาดหวังของเราในตัวพวกเขาเสียก่อน อย่างที่ได้กล่าวไปก่อนหน้านี้ว่าโรงเรียนมีความพยายามอย่างมากที่จะให้นักเรียนรู้หนังสืออันเป็นผลให้นักเรียนต้องแบกรับภาระความต้องการเหล่านี้มากเกินไป ความกระตือรือร้นในส่วนนี้ของโรงเรียนไม่เพียงแต่ก่อให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เต็มไปด้วยความวิตกกังวลเท่านั้น แต่ยังเป็นอุปสรรคที่คอยถ่วงความพยายามของเด็กๆ ที่อยากใฝ่หาความรู้ด้านภาษาด้วยตนเองซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของการเรียนรู้ภาษาอีกด้วย

นอกจากนี้ ด้วยความที่เกรงว่าบุตรหลานของตนจะสอบตกหรือได้เกรดต่ำผู้ปกครองจึงคอยจ้ำจี้จ้ำไชให้บุตรหลานของตนอ่านหนังสือเรียน (ซึ่งมักเป็นหนังสือที่ถูกกำหนดมา) ในหลายๆ กรณีผู้ปกครองที่อยากสนองตอบความต้องการของตัวเองก็จะคอยหลอกล่อให้เด็กมุ่งอ่านแต่ตำราเรียนโดยเสนอรางวัลให้ วิธีนี้หากใช้กับเด็กที่ชอบอ่านหนังสือเรียนอยู่แล้วก็ไม่มีปัญหาอะไร แต่ Krashen (2004, 2007) ได้เตือนว่าการใช้วิธีดังกล่าวอาจก่อผลที่ไม่คาดคิดหากหนังสือที่ถูกบังคับให้อ่านไม่น่าสนใจหรือไม่มีความหมายต่อเด็กในระยะยาวการหลอกล่อด้วยการให้รางวัลอาจก่อให้เกิดผลเสียหายและเป็นอันตรายได้ นั่นคือการติดสินบนเด็กด้วยรางวัลเป็นการเบนความสนใจของเด็กจากความเป็นจริงที่ว่าการอ่านเป็นกิจกรรมน่าเพลิดเพลินด้วยตัวของมันเองอยู่แล้ว

แนวคิดที่ว่าการอ่านเป็นความเพลิดเพลินมิได้เป็นการพูดเกินจริงเพราะจริงๆแล้วการอ่านเป็นกิจกรรมที่เด็กและผู้ใหญ่ใช้เป็นที่อาศัยหลบหนีจากกิจวัตรประจำวันอันจำเจ เพื่อพิสูจน์คำกล่าวนี้ Nell (1988) ได้แสดงประจักษ์พยานโดยยกเอาคำพูดของ W. Somerset Maugham นักเขียนชื่อดังมาประกอบดังนี้

การพูดคุยสนทนาสักพักก็ทำให้ผมเบื่อการเล่นเกมส์สักพักก็ทำให้ผมเริ่มล้าและความคิดอ่านของผมซึ่งพวกเรามักถูกบอกว่าเป็นทรัพยากรที่ไม่มีวันหมดของผู้มีปัญญาก็มีแนวโน้มว่าจะเหือดแห้ง ผมจึงโลดถลาเข้าหาหนังสือของผมราวกับพวกสูบฝิ่นถลาเข้าหากล้องยาสูบก็มิปาน ... (หน้า 232)

ดังนั้นถ้าเรามีความกระตือรือร้นในการสร้างวัฒนธรรมการอ่านของเด็ก ขั้นตอนแรกที่พึงกระทำก็คือหาให้พบว่าหนังสืออะไรที่เด็กชอบอ่านมากที่สุดแล้วจึงจัดหาหนังสือที่เหมาะสมกับความสนใจและความต้องการมาให้ ถ้าจำเป็นเราอาจต้องทำเป็นตัวอย่างโดยการอ่านหนังสือในเวลาที่เราว่าง แบบนี้จึงจะสร้างความรู้สึกที่ว่าการอ่านเป็นกิจกรรมที่น่ารื่นรมย์ คุณค่าในระยะยาวของการอ่านหนังสืออ่านเล่นจะเป็นตัวกระตุ้นอย่างดี ดังแสดงให้เห็นจากคำกล่าวอ้างดังต่อไปนี้

เมื่อเด็กอ่านหนังสือเพื่อความเพลิดเพลินพวกเขาได้พัฒนาความสามารถจากระดับเริ่มต้นของการ "พูดคุยกันตามธรรมดา" ไปสู่ระดับที่พวกเขาสามารถใช้ภาษาที่สองทำกิจกรรมบางอย่างที่ต้องใช้ความสามารถมากขึ้น เช่น การศึกษาวรรณกรรมและธุรกิจและอื่นๆ (Krashen, 2004: 146-147)

ขั้นตอนข้างต้นเป็นสิ่งจำเป็นเพราะการที่เราหาหนังสือที่พวกเด็กๆอยากอ่านมาให้ได้นั่นเท่ากับว่าเราได้ป้อนความเข้าใจและความหมายให้พวกเขา การวิจัยยืนยันว่าหากสิ่งที่เราป้อนให้เด็กเป็นเรื่องที่เข้าใจได้ มีความหมายและมีคุณค่าในเชิงการสื่อสาร การเรียนรู้ภาษาย่อมมีโอกาสที่จะเกิดขึ้น[3]

Wang and Lee (2007) ชี้ให้เห็นว่าการเข้าถึงหนังสือที่น่าสนใจได้ง่ายเป็นหนึ่งในเงื่อนไขที่ชัดเจนที่สุดที่จะทำได้หากต้องการพัฒนานิสัยการอ่านของเด็ก ขณะที่เงื่อนไขอื่นๆ ได้แก่การพัฒนาความกระตือรือร้นในการอ่านและการพัฒนาความสามารถให้มีพอที่จะเริ่มต้นการอ่านได้

---

[3] ดู Krashen (2003) and (2004) สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้โดยละเอียด

เมื่อใดก็ตามที่การเข้าถึงหนังสือที่น่าสนใจและมีเนื้อหาเข้าใจง่ายเป็นไปได้เด็กจะเริ่มพัฒนาความรู้สึกคุ้นเคยและความกระตือรือร้นกับหนังสือ พวกเขาจะเริ่มติดหนังสือ เริ่มรู้จักเลือกสิ่งที่จะอ่านและในที่สุดจะกลายเป็น "นักเล่าเรื่องที่ดี" การวิจัยพบว่าเด็กๆ ที่อ่านหนังสือหลากหลายจะลงเอยด้วยการเลือกสิ่งที่ผู้เชี่ยวชาญได้เลือกแล้วว่าเป็น "หนังสือดี" และพวกเขาจะค่อยๆ ขยายความสนใจในการอ่านออกไปเรื่อยๆ เมื่อได้อ่านมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบอีกว่าบ่อยครั้งที่เด็กๆ เลือกอ่านหนังสือที่ยากเกินกว่าผู้ใหญ่คิด (ดู Krashen, 2004)

และแม้ไม่มีผู้ปกครองมาคอยจ้ำจี้จ้ำไช เด็กๆ ก็ยังหยิบหนังสือขึ้นมาอ่านเองและค้นพบกลยุทธ์ในการอ่านของตัวเอง ตรงนี้แหละเป็นจุดที่ผู้ปกครองจำเป็นต้องให้พวกเขามีอิสระที่จะตัดสินใจเลือกหนังสือประเภทต่างๆ เอง และที่สำคัญไปกว่านั้นต้องคอยส่งเสริมให้พวกเขาเป็นผู้เลือกหนังสือด้วยตัวเอง ยิ่งนักเรียนมีอิสระในการเลือกหนังสืออ่านเล่นมากขึ้นเท่าไหร่ พวกเขาก็มีโอกาสปรับปรุงความสามารถในการรู้หนังสือมากขึ้นเท่านั้น (Rosita, 2011)

อีกจุดหนึ่งที่พึงระลึกไว้ก็คือ นอกเหนือจากความสะดวกในการเข้าถึงหนังสือแล้ว สภาพแวดล้อมก็เป็นเรื่องสำคัญที่ควรมี ความรื่นรมย์ที่เอื้อต่อการอ่าน การเข้าถึงหนังสือประกอบกับสถานที่ค่อนข้างสะดวกสบายในการอ่าน ย่อมเอื้อให้เกิดการเรียนรู้ได้ เช่นที่ Krashen (2004) ระบุว่า

ในงานวิจัยของผมเรื่องการเรียนรู้ภาษาผมได้ข้อสรุปว่าเราจะเรียนรู้เรื่องภาษาได้ก็ด้วยวิธีเดียวเท่านั้นคือ โดยการทำความเข้าใจข้อความหรือการได้รับ "การป้อนข้อมูลที่เข้าใจได้" ในสถานการณ์ที่ความวิตกกังวลต่ำ (หน้า 37)

ข้อโต้แย้งเหล่านี้ทั้งหมดสะท้อนถึงข้อสรุปหลักของ Krashen (2003, 2004) ที่เกี่ยวพันกับทฤษฎีเรื่องการรู้หนังสือของเขา นั่นก็คือ การอ่านด้วยความสมัครใจ (free voluntary reading: FVR) FVR เกิดขึ้นด้วยความสมัครใจโดยมาจากตัวของนักเรียนเอง ไม่จำเป็นต้องมีการทำรายงานหรือข้อผูกมัดว่าต้องอ่านให้จบ และนักเรียนก็จะไม่ถูกบีบคั้นให้ต้องเข้าใจเนื้อหาทั้งหมดในหนังสือเพื่อนำมาตอบคำถามในการทดสอบ สาระสำคัญก็คือ FVR มีขึ้นเพื่อความเพลิดเพลิน พักผ่อนหย่อนใจ และเพื่อวัตถุประสงค์ของคนๆ นั้นเป็น

สำคัญ ดังเช่นที่ Rosita (2011) ได้แย้งว่าการอ่านหนังสืออ่านเล่นช่วยปลุกเร้าความสนใจของเด็กซึ่งจะยังดำเนินต่อไปจนกระทั่งพวกเขามีความชำนาญในการใช้ภาษามากพอที่จะอ่านตำราวิชาการที่มีความท้าทายหรือยากขึ้น Rosita ยังได้แย้งต่อไปอีกว่าเมื่อนิสัยการอ่านในภาษาแรกได้รับการพัฒนานักเรียนจะกลายมาเป็นนักอ่านตัวยง ความสามารถในการอ่านภาษาแรกจะอำนวยให้เกิดความเข้าใจในการอ่านภาษาที่สอง

ดังนั้นเราจึงอาจสรุปความสำคัญของFVRเพื่อการสอนให้รู้หนังสือได้ด้วยประโยคเดียว นั่นก็คือ การอ่านหนังสืออ่านเล่นอาจจะไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตในเรื่องการรู้หนังสือ แต่นิสัยรักการอ่านจะติดตัวไปจนผู้อ่านสามารถใช้ภาษาและมีความเข้าใจมากพอที่จะอ่านหนังสือหนักๆ ได้ การอ่านหนังสือเบาๆ จึงเป็นการปูทางไปสู่การอ่านหนังสือยากๆ มีงานวิจัยจำนวนมากที่ทำขึ้นในบริบทต่างๆ โดยมีหัวข้อและวิธีการที่แตกต่างกันไปเกิดขึ้นเพื่อประสิทธิภาพของ FVR[4] และการศึกษาเหล่านี้ได้แสดงให้เห็นผลที่สอดคล้องกันอย่างมากที่ว่า FVR เป็นตัวช่วยอันทรงประสิทธิภาพของความสำเร็จในการทำให้ผู้อ่านกลายเป็นผู้เชี่ยวชาญในการใช้ภาษาได้ด้วยตัวเอง

การไม่รู้หนังสือและการเข้าถึงห้องสมุด

เด็กที่สามารถเข้าถึงหนังสือได้อย่างง่ายดายมีแนวโน้มสูงในการพัฒนาขีดความสามารถในการรู้หนังสือเร็วกว่าผู้ที่เข้าถึงหนังสือได้ยาก ข้อความข้างต้นบ่งบอกเป็นนัยว่าสภาพแวดล้อมที่อุดมไปด้วยสิ่งตีพิมพ์นับเป็นเงื่อนไขแรกต่อการสร้างวัฒนธรรมการอ่าน งานวิจัยได้ยืนยันสมมติฐานนี้เช่นกัน การเข้าถึงหนังสือได้ดีกว่าทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนส่งผลให้เกิดการอ่านมากขึ้น (Krashen, 2004) และยิ่งได้อ่านมากเท่าไหร่ พัฒนาการรู้หนังสือก็จะยิ่งดีมากขึ้นตามไปด้วย นอกจากนี้การเข้าถึงห้องสมุดสาธารณะได้ง่ายไม่เพียงเพิ่มความกระตือรือร้นในการอ่านหนังสือเท่านั้น แต่ยังมีผลต่อความมากน้อยในการอ่านของเด็กด้วย

---

[4] ดู Krashen (2003) and (2004) สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้โดยละเอียด

อย่างไรก็ตามไม่ใช่ว่าเด็กทุกคนจะโชคดีพอกับการเข้าถึงหนังสือในเมืองใหญ่ๆใน ประเทศอินโดนีเซียซึ่งการเข้าถึงหนังสือ (ร้านหนังสือ, ห้องสมุดสาธารณะ) เป็นเรื่องง่าย จำนวนเด็กที่ไม่รู้หนังสือมีอัตราแนวโน้มลดลงเมื่อเทียบกับพื้นที่ที่ยากจน เช่นเดียวกันเด็กที่เกิดและเติบโตมาจากครอบครัวที่มีรายได้สูงจะถูกประเคนด้วยหนังสือจำนวนมากที่บ้าน ตั้งแต่เริ่มเข้าเรียนทำให้เด็กกลุ่มนี้เรียนรู้ภาษาแรกของพวกเขาได้เร็วขึ้น ยิ่งไปกว่านั้น เด็กที่มาจากครอบครัวมั่งคั่งเท่านั้นจึงสามารถออกไปหาซื้อหนังสือจากร้านหนังสือได้ ทำให้ พวกเขาอ่านมากขึ้นไปอีก เด็กพวกนี้ยังมีโอกาสเข้าเรียนในโรงเรียนที่มีคุณภาพดี มีห้องเรียน และห้องสมุดเพียบพร้อมไปด้วยอุปกรณ์การเรียนการสอน และเพราะสิทธิพิเศษเช่นนี้เด็ก จากครอบครัวรำรวยจึงพัฒนาทักษะการรู้หนังสือได้ก่อนและเร็วกว่าเด็กๆ ซึ่งมาจาก ครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ

นอกเหนือจากเรื่องการเข้าถึงหนังสือได้ง่ายแล้วเมืองใหญ่ๆในประเทศอินโดนีเซีย มักจะได้รับการจัดลำดับความสำคัญให้ได้รับงบประมาณการศึกษาจากรัฐบาลกลางก่อน ตัวอย่างเช่นการจัดตั้งห้องสมุดชุมชนและห้องสมุดเคลื่อนที่อันเป็นส่วนหนึ่งของโครงการ ภาครัฐที่มุ่งรณรงค์ส่งเสริมการอ่านก็ยังคงเกิดขึ้นแต่ในเมืองใหญ่ๆ และยังไม่ค่อยได้เข้าถึง พื้นที่ที่ขาดแคลนในประเทศเท่าไรนัก อย่างเช่นที่ผู้เขียนได้เคยเสนอไว้ก่อนนี้ (Sugiharto, 2008b) ว่า ความจำเป็นเร่งด่วนที่รัฐบาลควรจะดำเนินการเพื่อป้องกันปัญหาเด็กและ เยาวชนไม่รู้หนังสือก็คือ การสร้างห้องสมุดชุมชนขึ้นในพื้นที่ห่างไกลที่มีอัตราการไม่รู้หนังสือสูง

ในขณะที่โครงการซึ่งได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลเพื่อกระตุ้นให้เด็กอ่านหนังสือ น่าจะได้รับการยกย่องสรรเสริญแต่ก็ยังมิได้ลงไปถึงเด็กๆ ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ยากจน ข้อมูล ล่าสุดจากรายงานของกระทรวงศึกษาธิการอินโดนีเซียที่จัดทำและบรรจุไว้ในรายงานปี 2549 ของ Education for All หัวข้อ Literacy for Life ได้แสดงให้เห็นว่ามีเพียงร้อยละ 5 ของ หมู่บ้านทั้งหมดจำนวน 70,000 หมู่บ้านในอินโดนีเซียที่มีห้องสมุดชุมชนโดยไม่มีการรายงาน จำนวนของหนังสือที่มีอยู่

แต่เนื่องจากเป็นข้อมูลที่ได้มาจากปี2549จึงอาจไม่เป็นธรรมที่จะนำมาใช้อ้างอิงในปัจจุบันนี้ จำนวนของห้องสมุดที่สร้างขึ้นในพื้นที่ห่างไกลอาจมีจำนวนมากขึ้นแล้วก็เป็นได้ กระนั้นก็ยังคงมีความคิดเห็นแตกต่างกันอยู่ (ระหว่างภาครัฐและองค์กรเอกชนที่คอยตรวจสอบเรื่องการศึกษาของชาติ) ว่าอัตราการไม่รู้หนังสือในประเทศอินโดนีเซียตกต่ำลงหรือไม่ ดูเหมือนจะปลอดภัยหากแย้งว่าจำนวนอาจเพิ่มขึ้น แต่อาจจะไม่มีนัยสำคัญนัก

ในมุมมองของผู้เขียน กลยุทธ์ที่น่าจะสอดคล้องกับความเป็นจริงที่สุดที่รัฐบาลอินโดนีเซียควรทำเพื่อต่อสู้กับการไม่รู้หนังสือ คือการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่มีหนังสือ (print environment) นั่นคือการจัดให้มีการเข้าถึงห้องสมุดชุมชนที่เต็มไปด้วยหนังสือที่น่าสนใจและมีบรรณารักษ์ที่ผ่านการฝึกอบรมมาเป็นอย่างดี ด้วยความมุ่งมั่นของรัฐบาลอินโดนีเซียที่จะปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของชาติ[5] แผนการดังกล่าวย่อมเป็นไปได้อย่างแน่นอน

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่าแม้จะมีการสร้างห้องสมุดสาธารณะเพิ่มขึ้นแต่ก็ยังลงไปไม่ถึงจังหวัดที่ยากจนและห่างไกล ซึ่งนั่นหมายความว่ายังมีเด็กอีกมากมายที่อยู่ในสถานะยากจนไม่ได้รับโอกาสที่จะเข้าถึงหนังสือ ความไม่เท่าเทียมของการเข้าถึงหนังสือก่อให้เกิดช่องว่างมากขึ้นระหว่างเด็กที่รู้หนังสือและไม่รู้หนังสือในประเทศอินโดนีเซีย เด็กที่สามารถเข้าถึงหนังสือได้ทั้งที่บ้านและโรงเรียนมีแนวโน้มที่จะอ่านมากขึ้นและพัฒนาการรู้หนังสือได้เร็วขึ้น ในขณะที่เด็กซึ่งไม่สามารถเข้าถึงหนังสือก็ยังคงไม่รู้หนังสืออยู่ต่อไป

Krashen(2004)ได้ทบทวนการศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของการเข้าถึงห้องสมุดโดยย้ำถึงประเด็นที่สำคัญดังต่อไปนี้

- เมื่อสภาพแวดล้อมที่มีหนังสือได้รับการเพิ่มพูนจะทำให้เกิดการอ่านมากขึ้น ยิ่งเด็กมีหนังสือที่บ้านมากขึ้นเท่าไหร่พวกเขาก็จะอ่านมากขึ้นเท่านั้น
- โรงเรียนและห้องเรียนที่มีห้องสมุดที่ดีขึ้นย่อมกระตุ้นให้เกิดการอ่านที่มากขึ้น และสร้างวัฒนธรรมการอ่านของเด็ก

---

[5] รัฐบาลอินโดนีเซียได้จัดสรรงบประมาณของประเทศร้อยละ 20 เพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของประเทศ

- การเข้าถึงห้องสมุดสาธารณะไม่เพียงแต่ส่งผลในมีการอ่านมากขึ้นเท่านั้นแต่ยังจะเพิ่มความกระตือรือร้นในการอ่านอย่างมหาศาลอีกด้วย
- ท้ายสุดยิ่งสภาพแวดล้อมอุดมไปด้วยสิ่งตีพิมพ์มากเท่าไหร่พัฒนาการรู้หนังสือก็ยิ่งดีมากขึ้นเท่านั้น

ความเข้าใจเชิงลึกเหล่านี้ทำให้เห็นชัดเจนว่าความพยายามอย่างต่อเนื่องเพื่อต่อสู้กับการไม่รู้หนังสือและเพื่อรณรงค์ส่งเสริมการอ่าน (เช่น การสร้างวัฒนธรรมการอ่านของเด็ก) จะไม่สูญเปล่า หากเด็กๆ มีบ้าน โรงเรียน และสังคมโดยรวมที่อุดมไปด้วยสิ่งตีพิมพ์ โดยวิธีการนี้ก็น่าจะพอรับประกันได้ว่าวัฒนธรรมการอ่านของเด็กย่อมถูกสร้างขึ้นได้อย่างแน่นอน

TK park
อุทยานการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

Cho, K.S. (2005). Light reading for intermediate ESL students: Adult ESL students react enthusiastically to "teen romances". *The International Journal of Foreign Language Teaching.* 3, 2-4.

Krashen, S. (2003). *Explorations in language acquisition and use: The Taipei lectures.* Portsmouth, N.H.: Heinemann.

Krashen, S. (2004). *The power of reading: Insights from the research (2nd ed.).* Englewood, CO: Libraries Unlimited.

Krashen, S. (2007). Literacy campaign: Access to books is the first step. *Literacy Network News.* Spring, 7.

Krashen, S. & Ujiie, J. (2005). Junk food is bad for you, but junk reading is good for you. *The International Journal of Foreign Language Teaching.* 3, 5-12.

Lee, S.Y. (2005). The robustness of extensive reading. *The International Journal of Foreign Language Teaching.* 3, 13-19.

Mason, B. (2006). Free voluntary reading and autonomy in second language acquisition: Improving TOEFL scores from reading alone. *The International Journal of Foreign Language Teaching,* 2, 2-5.

Nell, V. (1988). *Lost in a book.* New Haven: Yale University Press.

Sugiharto, S. (2010c). The Robustness of the Comprehension Hypothesis: A Review of Current Research and Implications for the Teaching of Writing. *Pertanika Journal of Social Sciences and Humanities 18, 2,* (pp.417- 425).

Sugiharto, S. (2010b). Access vs. Book Reading Habit, *The Jakarta Post*, October, 16.

Sugiharto, S. (2010a). Exploding the Myth of non-Literate Culture, *The Jakarta Post,* May 28.

Sugiharto, S. (2008b). Libraries: Weapons against illiteracy, *The Jakarta Post*, September, 20.

Sugiharto, S. (2008a). Equity in National Education the Best Option (Special Issue on Education), *The Jakarta Post,* May 2.

Rosita, E. (2007). Enhancing literacy in English from young age. *The Jakarta Post*, April 8.

Rosita, E. (2011). Instilling habit of reading for pleasure. *The Jakarta Post*, May 2.

Wang, F. Y. & Lee, S.Y. (2007). Story telling is the bridge. *The International Journal of Foreign Language Teaching.* 3, 30-35.

TK park
อุทยานการเรียนรู้

เป้าหมายสุดท้ายของการส่งเสริมการอ่าน
คือการพัฒนาคุณภาพชีวิต
และความสามารถดำรงชีวิตได้ด้วยตนเอง
ต้องทำให้การอ่านเป็นช่องทางการเรียนรู้
ซึ่งนำไปสู่ความสามารถในการ “คิดอ่าน”
หมายถึงการอ่านเพื่อเสริมความรู้และศักยภาพการคิดในแบบต่างๆ
(คิดวิพากษ์วิจารณ์ คิดวิเคราะห์ คิดจินตนาการ)

ปัจจัยส่งเสริมคนไทยให้มีวัฒนธรรมการอ่าน

อรศรี งามวิทยาพงศ์

1. บทนำ : คนไทยไม่รักการอ่าน

"คนไทยไม่รักการอ่าน" เป็นรายงานทางสังคมที่เรามักจะได้ยินได้ทราบกันอยู่อย่างต่อเนื่องทางสื่อต่างๆ มานานนับทศวรรษ ผลสำรวจการอ่านหนังสือของประชากรใน พ.ศ. 2546 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ตามความต้องการของรัฐบาล เพื่อหาข้อมูลพื้นฐานในเรื่องการอ่านหนังสือพบว่า ประชากรที่มีอายุ 6 ปีขึ้นไปจำนวน 57.8 ล้านคน เป็นผู้อ่านหนังสือ 35.4 ล้านคน คิดเป็น 61.2% และผู้ไม่อ่านหนังสือ 22.4 ล้านคน คิดเป็น 38.8% (มติชน, 2546) ต่อมารายงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติในปี พ.ศ. 2551 ระบุว่าคนไทยใช้เวลาการอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน-นอกเวลาทำงานเฉลี่ยวันละ 39 นาที (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2551) ในปี 2552 รัฐบาลจึงประกาศอย่างมุ่งมั่นให้ "การอ่าน" เป็นวาระแห่งชาติ ที่จะต้องดำเนินการกันอย่างจริงจัง อันที่จริงแล้ว ในระหว่างทศวรรษที่ผ่านมา นับจากหลังการปฏิรูปการศึกษาในปี 2542 แล้ว หน่วยงานของรัฐและเอกชน หรือแม้แต่องค์กรธุรกิจ ก็ให้ความสำคัญและเข้ามาสนับสนุนการอ่านกันอย่างต่อเนื่อง แต่ก็ดูเหมือนว่าคนรักการอ่าน ยังเป็นเรื่องของคนส่วนน้อย เป็นโจทย์สังคมที่ยังแก้ไม่ออก และทำท่าว่าจะแก้กันไม่ง่ายเสียด้วย

เรียบเรียง-ปรับปรุงจากผลการวิจัย โดย อรศรี งามวิทยาพงศ์ กนิษฐา ปวีณะโยธิน กนกวรรณ แซ่จัง "โครงการศึกษาปัจจัยที่เอื้อและที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน : กรณีศึกษาแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน" นำเสนอในงานประชุมวิชาการ Thailand Conference on Reading 2011 วันที่ 24-25 สิงหาคม 2554

บทความนี้จะนำเสนอความรู้และความคิดเห็นที่ผู้เขียนได้จากการวิจัยว่าหากจะส่งเสริมให้คนไทยรักการอ่าน โดยเฉพาะอ่านกันในระดับที่เรียกกันว่าเป็นวัฒนธรรม คืออยู่ในวิถีชีวิตนั้น จะต้องอาศัยปัจจัยอะไรบ้างมาเกื้อกูล โดยนิยามของผู้ศึกษาต่อคำว่า *"วัฒนธรรมการอ่าน คือ พฤติกรรมการอ่านอย่างต่อเนื่องจนเป็นนิสัยของบุคคล ในทุกพื้นที่ของวิถีการดำเนินชีวิต (อาชีพการงาน การพักผ่อนบันเทิง การหาความรู้-ปัญญาญาณ การสื่อสาร ฯลฯ) โดยผู้อ่านรู้สึกเห็นคุณค่าและเห็นคุณประโยชน์จากการอ่านจนเกิดการถ่ายทอดและส่งเสริม สนับสนุนการอ่านไปสู่ผู้อื่น"* และคำว่า "การอ่าน" ที่ผู้เขียนกล่าวถึงในบทความนี้ มิใช่เพียงการอ่านออกหรืออ่านหนังสือได้ แต่หมายถึงการอ่านที่นำไปสู่การพัฒนาความสามารถในการคิดแบบต่างๆ ของผู้อ่าน อาทิ จินตนาการ การคิดวิเคราะห์ วิพากษ์ ตีความฯลฯ เพราะมีแต่การอ่านแบบนี้เท่านั้น จึงจะสร้างคน สร้างชาติ และสร้างอนาคตของสังคมไทยได้

2. ย้อนหลังการเคลื่อนไหว ทำคนไทยให้รักการอ่าน

จากการทบทวนวรรณกรรมในการวิจัยพบว่ากระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทเป็นกลไกหลักสำคัญในการส่งเสริมการอ่าน เนื่องจากการอ่านเป็นเรื่องที่อยู่ในความรับผิดชอบโดยตรงที่จะต้องจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับขั้นพื้นฐาน เพื่อทำให้คนไทยอ่านออกเขียนได้ทุกคน และใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาเรียนรู้ระดับสูงต่อไป ในทศวรรษที่ผ่านมา กระทรวงศึกษาฯระบุว่า สามารถแก้ปัญหาการอ่านออกเขียนได้ของคนไทยทั้งประเทศได้สำเร็จ แต่สิ่งที่ต้องทำและจำเป็นอย่างยิ่งคือจะทำอย่างไรให้คนไทยมีการอ่านหนังสือมากขึ้น

ปีพ.ศ.2542เป็นปีแห่งการเริ่มต้นอย่างจริงจังของภาครัฐที่จะสร้างเสริมให้คนไทยมีนิสัยรักการอ่าน อันเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษา แนวทางส่งเสริมการอ่านของกระทรวงศึกษาธิการมีลักษณะดำเนินการเป็นแผนงาน-โครงการไปในแต่ละปี อาทิ

1) แผนส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสู่เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป

2) แผนส่งเสริมปรับปรุงพัฒนาแหล่งเรียนรู้มีโครงการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษา พัฒนาบริการจัดการห้องสมุดสนับสนุนสร้างเครือข่ายแกนนำพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต และส่งเสริมพัฒนาห้องสมุดประชาชนและแหล่งเรียนรู้

3) แผนภาคีประชาสัมพันธ์ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

นอกจากกระทรวงศึกษาฯ แล้วในปี 2548 รัฐบาลได้ตั้งหน่วยงานพิเศษขึ้นใหม่คือ สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (TK Park) ภายใต้สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์กรมหาชน) สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อส่งเสริมการอ่าน การคิดและการแสวงหาความรู้ โดยการสร้างห้องสมุดมีชีวิต เป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบที่ทันสมัย การเคลื่อนไหวสำคัญเพื่อทำให้คนไทยรักการอ่านอีกกิจกรรม เกิดในปี 2549 เมื่อหน่วยงานรัฐ-เอกชน ทั้งในภาคธุรกิจและองค์กรพัฒนาเอกชน รวม 32 องค์กร ในนาม *“เครือข่ายหนังสือเพื่อเด็กเยาวชน และครอบครัว”* ได้รวมตัวกันเพื่อร่วมผลักดันยุทธศาสตร์หนังสือเพื่อเด็ก 4 ด้าน ได้แก่ ยุทธศาสตร์การกระจายหนังสือให้เข้าถึงเด็ก การรณรงค์ให้เกิดความต้องการและพฤติกรรมการอ่าน การส่งเสริมให้มีหนังสือที่มีคุณภาพและราคาเหมาะสม และการปกป้องเด็กจากสื่อที่เป็นภัยและขจัดอุปสรรคการอ่านของเด็ก การผลักดันของเครือข่ายนี้เอง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในปี 2552 คือกระทรวงศึกษาฯ ได้ตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการอ่านเพื่อสังคมแห่งการเรียนรู้ขึ้น มีการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้กำหนดการอ่านเป็นวาระแห่งชาติ เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2552 และกำหนดให้วันที่ 2 เมษายนของทุกปีเป็นวันรักการอ่าน และได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมการอ่านขึ้น ประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์สำคัญ ได้แก่

1) การพัฒนาคนไทยให้มีความสามารถในการอ่าน

2) การพัฒนาคนไทยให้มีนิสัยรักการอ่าน

3) การสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการส่งเสริมการอ่าน

โดยกำหนดให้ปี 2552-2561 เป็นทศวรรษแห่งการอ่านของประเทศมีคณะกรรมการส่งเสริมการอ่านเป็นกลไกในการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการอ่าน

3. ใคร-ทำอะไร อย่างไรให้เกิดวัฒนธรรมการอ่าน

กล่าวในด้านรูปแบบ วิธีการของการส่งเสริมคนไทยให้รักการอ่านแล้ว พบว่า ในระยะแรกของกระทรวงศึกษาธิการจะเน้นที่เด็กนักเรียนในระบบโรงเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาตอนต้นจนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลไกที่ใช้ในการขับเคลื่อนนโยบายส่งเสริมการอ่านจึงเป็นโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนไปสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ต่อมาในปี 2548 ได้ขยายกลุ่มเป้าหมายกว้างขึ้นเข้าสู่สถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาและการศึกษานอกระบบ มีการตั้งห้องสมุดบริการประชาชน ภายใต้การดูแลของกรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) กลไกที่ใช้ส่งเสริมการอ่านขยายสู่กลุ่มเป้าหมายที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ สถานศึกษาในระดับอาชีวศึกษา และศูนย์การเรียนรู้นอกระบบ กิจกรรมตามแผนกลยุทธ์อยู่ภายใต้การดูแลกำกับของหน่วยงานกลางคือสำนักปลัดกระทรวงศึกษาฯ เรื่อยมาจนถึงปี 2552 จึงมีการจัดโครงสร้างขึ้นมารองรับแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการอ่านเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีคณะกรรมการส่งเสริมการอ่านเพื่อสังคมแห่งการเรียนรู้ เป็นผู้ดูแล

สำหรับแนวทางส่งเสริมในระยะแรกมุ่งไปที่การสร้างกิจกรรมอันจะส่งเสริมการอ่านโดยตรง เพื่อกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนอ่านหนังสือเพิ่มมากขึ้น โดยใช้โรงเรียนเป็นตัวขับเคลื่อนสร้างกิจกรรมภายในโรงเรียน ให้นักเรียนรักการอ่าน และใช้วิชาเรียนที่อยู่ในโรงเรียนเป็นกระบวนการในการส่งเสริมการอ่าน เช่น การจัดเวลาอ่านหนังสือร่วมกันทั้งโรงเรียน กำหนดเวลาอ่านหนังสือร่วมกันทุกคนในเวลาเดียวกัน 15 นาที โดยอาจปฏิบัติทุกวัน หรือเป็นบางวันก็ได้ตามความเหมาะสม พร้อมกับจัดสภาพแวดล้อมกระตุ้นการอ่านให้เกิดขึ้นเป็นประจำ ด้วยการจัดมุมหนังสือในห้องเรียน แนะนำหนังสือน่าอ่าน การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับหนังสือและการอ่าน การจัดแข่งขันการอ่านและเขียน การให้รางวัลนักอ่านยอดเยี่ยมและโรงเรียนรักการอ่าน พร้อมกับจัดหนังสือให้เพียงพอแก่การเลือกอ่านของ ครู นักเรียน และบุคลากรทุกคนในโรงเรียน เป็นต้น มีโรงเรียนต่างๆ นำแนวทางนี้ไปดำเนินการต่อเนื่องหลายแห่ง แต่ไม่พบตัวเลขที่ระบุว่า มีการจัดโครงการนี้ทั้งหมดกี่แห่งและผลการดำเนินโครงการเป็นอย่างไร

นอกจากการผลักดันคนไทยให้รักการอ่านโดยอาศัยโรงเรียนแล้วในทศวรรษที่ผ่านมา บทบาทการส่งเสริมคนไทยให้รักการอ่านของรัฐยังขยายไปสู่การร่วมมือกับภาคเอกชน อาทิ การดำเนินงานร่วมกับบริษัท ซี.พี. เซเว่นอีเลฟเว่น จำกัด (มหาชน) มูลนิธิซิเมนต์ไทย เป็นต้น เกิดกิจกรรมน่าสนใจจำนวนไม่น้อย อาทิ โครงการหนังสือดีสู่เด็กไทย จัดพิมพ์หนังสือดีราคาถูก ให้พ่อแม่มีโอกาสเข้าถึงหนังสือดีที่เด็กทั่วโลกอ่าน และโครงการสร้างนักประพันธ์หนังสือสำหรับเด็กเล็ก โครงการหนังสือเล่มแรก (Book Start) เป้าหมายของกิจกรรมคือ มุ่งสร้างวัฒนธรรมการอ่านด้วยการบ่มเพาะตั้งแต่วัยเยาว์

4. สร้างงานเชิงรุก บุกขยายพื้นที่

กลไกสำคัญของรัฐในการส่งเสริมเชิงรุกด้านการอ่านในช่วงหลังของทศวรรษที่ผ่านมา คือ อุทยานการเรียนรู้ (TK Park) ที่เริ่มดำเนินงานเมื่อปี 2548 ด้วยแนวคิดที่แตกต่าง คือ การผลักดันให้กิจกรรมการอ่านเป็นเรื่องร่วมสมัย ทันสมัย และสร้างสรรค์ แตกต่างจากภาพลักษณ์เดิมๆ โดยบูรณาการการอ่านเข้ากับการคิดและการแสวงหาความรู้ เช่น การทำให้ห้องสมุดมีชีวิต เป็นแรงจูงใจแก่การแสวงหาความรู้ การคิดและการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ตลอดชีวิตโดยผ่านการอ่าน เสริมด้วยกิจกรรมแปลกใหม่ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง นอกจากให้บริการทางตรงแล้ว อุทยานการเรียนรู้ (TK Park) มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมปัจจัยการอ่านอื่นๆ อาทิ โครงการฝึกอบรมบรรณารักษ์ การประกวดห้องสมุดมีชีวิต การจัดทำสื่อ-หนังสือสำหรับเด็ก และเก็บรวบรวมพัฒนาองค์ความรู้หลากหลาย รวมไปถึงบทบาทสนับสนุนการรวบรวมความรู้ แนวคิดและแนวปฏิบัติในการส่งเสริมการอ่าน ด้วยงานวิจัยอีกจำนวนมาก

อุทยานการเรียนรู้จึงเป็นหน่วยงานที่มีการดำเนินงานส่งเสริมการอ่านอย่างเป็นระบบรอบด้าน โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับการดำเนินงานของภาคส่วนอื่นๆ สาเหตุน่าจะมาจากการที่เป็นองค์กรซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยมีภารกิจที่ชัดเจน และมีรูปแบบการบริหารจัดการที่อยู่นอกระบบราชการ จึงมีอิสระและคล่องตัวในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้มากกว่าการดำเนินงานที่อยู่ภายใต้ระบบราชการ ที่เห็นเด่นชัดคือ ในขณะที่ห้องสมุดโดยทั่วไปมีภาพลักษณ์ของคลังเก็บหนังสือ (ที่ไม่มีใครอ่าน) ห้องสมุดมีชีวิตของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ TK Park ซึ่งตั้งอยู่ที่เซ็นทรัลเวิลด์ เป็นห้องสมุดคุณภาพที่สามารถดึงดูดผู้สนใจเข้าไปร่วมกิจกรรมกับ

ห้องสมุดได้เป็นจำนวนมาก ดูจากจำนวนสมาชิกใหม่ในปี 2550 ซึ่งมีเพิ่มขึ้นถึง 21,693 คน มีอัตราการใช้บริการของบุคคลทั้งผู้ใช้บริการวันต่อวันและสมาชิกของอุทยานการเรียนรู้ มีจำนวนมากถึง 296,147 ครั้ง ในปี 2550 รวมทั้งยังมีการศึกษาวิจัยในหลายเรื่อง ที่เอื้อให้เห็นถึงปัญหาการอ่านในสังคมไทย

นอกจากบทบาทของอุทยานการเรียนรู้แล้วในโอกาสที่รัฐบาลประกาศให้การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ซึ่งมีบทบาทอย่างสำคัญในการสนับสนุนในวาระแห่งชาติของการอ่าน ได้สนับสนุนให้เกิด "แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน" (สส.วอ.) ขึ้นโดยตรงด้วย เพื่อให้เป็นกลไกสำคัญของการเชื่อมประสานภาครัฐ ภาคประชาสังคม ฯลฯ ผู้มีส่วนในการสร้างสรรค์หนังสือและกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้เข้าถึงเด็ก เยาวชน ครอบครัว โดยเฉพาะให้ความสำคัญพิเศษกับการส่งเสริมการอ่านของกลุ่มผู้ด้อยโอกาส และการอ่านในระดับชุมชน เพื่อให้การอ่านก่อเกิดสุขภาวะทางปัญญา การเรียนรู้ และเสริมสร้างวัฒนธรรมการอ่านให้เกิดขึ้นในสังคมไทยอย่างจริงจัง แผนงานฯ มียุทธศาสตร์ กิจกรรมหลายระดับและหลายด้าน อาทิ ความร่วมมือกับหน่วยงานรัฐและองค์กรฝึกอบรมของเอกชนในการจัดฝึกอบรมนักส่งเสริมการอ่านให้เป็นผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) สนับสนุนการผลิตและการเผยแพร่หนังสือคุณภาพที่สอดคล้องกับพัฒนาการและความต้องการของเด็ก เยาวชน และครอบครัวในราคาถูก สนับสนุนกลุ่มองค์กรในพื้นที่ต่างๆ อย่างกว้างขวางทั่วประเทศให้สร้างกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน สนับสนุนการเข้าถึงทรัพยากรการอ่านที่มีคุณภาพ ฯลฯ

หากกล่าวโดยสรุปจะเห็นได้ว่ามีความพยายามอย่างต่อเนื่องขององค์กร-หน่วยงานในสังคมที่จะสนับสนุนให้คนไทยมีวัฒนธรรมของการอ่าน โดยปัจจัยที่ได้รับความสำคัญและให้น้ำหนักมี 4 ด้าน คือ การสนับสนุนงานผลิตสื่อและหนังสือดี การสร้างช่องทางนำหรือกระจายหนังสือให้ถึงมือเด็ก ครอบครัว ชุมชน การอบรมนักส่งเสริมการอ่าน และกิจกรรมกระตุ้นการอ่านในหลายรูปแบบ รวมไปถึงการทำการวิจัยอีกไม่น้อยเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ดังกล่าว

ข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมรวมกับการศึกษาข้อมูลของรายงานการติดตามประเมินผลแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน ทำให้ผู้วิจัยเกิดคำถามขึ้นว่า ปัจจัยที่กล่าวมามากเพียงพอจะทำให้เกิดวัฒนธรรมการอ่านของบุคคลโดยเฉพาะของชุมชนแล้วหรือไม่ ยังมี "ตัวประกอบภาพ" (Jigsaw) นอกจากปัจจัยที่กล่าวมาอีกหรือไม่ เพื่อตอบคำถามดังกล่าว ผู้วิจัยหาข้อมูลเพิ่มเติม ด้วยการศึกษาเจาะลึกกรณีศึกษาที่น่าสนใจของแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน ซึ่งมีความสำเร็จระดับหนึ่งในพื้นที่ชุมชน[1] จากการสังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด ได้ข้อค้นพบ (โดยเบื้องต้น) บางประการที่ช่วยให้ภาพของการสร้างวัฒนธรรมการอ่านมีความชัดเจนในรายละเอียดเพิ่มขึ้น ว่าอะไรคือปัจจัยที่ผู้วิจัยเห็นว่ามีความสำคัญต่อการสร้างวัฒนธรรมการอ่าน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากงานวิจัยนี้มีข้อจำกัดด้านเวลาและจำนวนข้อมูล ผู้วิจัยจึงสมัครใจที่จะเรียกข้อค้นพบที่นำเสนอในบทความนี้ว่า เป็นกรอบความคิด (Conceptual Framework) หรือข้อสันนิษฐานทางทฤษฎีที่จะนำไปสู่การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการสร้างวัฒนธรรมการอ่านต่อไป

5. ปัจจัยจำเป็น (Necessary Conditions) ในการส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่าน

ปัจจัยจำเป็น(Necessary Conditions)หมายถึงปัจจัยที่มีความสำคัญหรือจำเป็นที่สุดต่อการสร้างผลที่ต้องการให้เกิดขึ้น ซึ่งในที่นี้คือการเกิดวัฒนธรรมการอ่าน อันมิใช่เพียง "การอ่าน" ในระดับปัจเจกบุคคลเท่านั้น หากแต่พยายามไปถึงการสร้างวัฒนธรรมซึ่งสัมพันธ์กับกลุ่มคน ไม่ว่าในครอบครัว ชุมชน มีเรื่องระบบคุณค่า ความเชื่อ การถ่ายทอด การผลิตซ้ำและการสร้างสรรค์ใหม่ด้วย จากการศึกษาพบว่า การส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่านให้เกิดขึ้นมีปัจจัยจำเป็นหรือปัจจัยหลักอยู่ 2 ประการ ที่ควรจะต้องได้รับการให้ความสำคัญและสร้างเสริมให้เกิดขึ้นในกระบวนการทำงานของหน่วยงานซึ่งทำกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่าน คือ

---

[1] โครงการรณรงค์การอ่าน กล่องหนังสือสื่อสร้างสรรค์ ของกลุ่มระบัดใบ จ.ระนอง และ โครงการรณรงค์การอ่าน นิทานอยู่ไหนเอ่ย ของกลุ่มกิ่งก้านใบ จ.อุตรดิตถ์ โดยความสนับสนุนของแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

5.1 การมีโครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมรองรับกิจกรรมการอ่าน

การอ่านอย่างต่อเนื่องจะเกิดขึ้นได้จริงและยั่งยืนจำเป็นต้องมีระบบความสัมพันธ์สนับสนุน และระบบความสัมพันธ์นั้น ต้องอยู่ในลักษณะที่ไม่เป็นทางการมากกว่าเป็นทางการ มีลักษณะของความสัมพันธ์แบบอิสระ รู้สึกสบาย เป็นกันเอง ไม่ว่าจะในบ้าน โรงเรียน ห้องสมุด-ที่อ่านหนังสือ ฯลฯ แม้เราจะมีความรู้อยู่ก่อนแล้ว ว่าพื้นที่ทางกายภาพดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับการอ่าน แต่การศึกษานี้ได้ย้ำให้เห็นว่า โครงสร้างทางกายภาพดังกล่าว จะต้องมีบรรยากาศของความสัมพันธ์ทางสังคม (Social Relations) หรือความสัมพันธ์ในแบบไม่เป็นทางการด้วย ได้แก่ มีความสัมพันธ์ที่บุคคลรู้สึกสบาย เป็นอิสระ ไม่ได้ถูกกระตุ้นอย่างจงใจเพื่อให้อ่าน หากแต่ได้อ่านในบรรยากาศสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตร ตามสบาย รู้สึกว่าสามารถเปิดอ่านหนังสือได้โดยไม่วิตกว่าจะถูกตำหนิ หรือต้องอ่านให้ครบตามจำนวนชั่วโมงที่ถูกกำหนด ฯลฯ

ในการศึกษาพบข้อสังเกตที่ค่อนข้างชัดเจนว่า โครงการที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความสัมพันธ์ทางสังคมในกระบวนการส่งเสริมการอ่าน ทั้งในบ้าน โรงเรียน ห้องสมุดเคลื่อนที่ เช่น โครงการระบัดใบ จ.ระนอง ที่มีผลการพัฒนาพฤติกรรมการอ่านได้อย่างต่อเนื่อง ก้าวหน้านั้น ความสำเร็จเกิดขึ้นในความสัมพันธ์ทางสังคมตามที่กล่าวอย่างเด่นชัด คือ ความสัมพันธ์ในครอบครัว กลุ่มเพื่อน ผู้จัดกิจกรรม ฯลฯ แม้ว่าทรัพยากรทางกายภาพ ทั้งห้องสมุด หนังสือ ฯลฯ จะมีลักษณะเรียบง่าย ธรรมดา มิได้ใช้งบประมาณจำนวนมากก็ตาม

ยิ่งเมื่อพิจารณากระบวนการเกิดและพัฒนาของวัฒนธรรมโดยทั่วไปจะพบความจริงเดียวกันว่า สิ่งที่จะดำรงอยู่เป็นวัฒนธรรมได้นั้น จะต้องเกิดขึ้นท่ามกลางการเรียนรู้ของผู้คน เกิดการถ่ายทอดและการเรียนรู้จากกันและกันโดยไม่รู้ตัว ในลักษณะของการซึมซับ (ระบบคุณค่า ความเชื่อ) โดยนัยนี้ การส่งเสริมการอ่านในโรงเรียนซึ่งมักใช้กิจกรรมอย่างเป็นทางการ ไม่ว่าจะโดยการบูรณาการเข้ากับวิชาเรียน การจัดห้องสมุดอย่างดี การจัดชั่วโมงเฉพาะ ฯลฯ จึงอาจมิใช่หลักประกันการสร้างวัฒนธรรมการอ่าน หากกิจกรรมนั้นละเลยการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนที่เกี่ยวข้องขึ้นมาด้วยในกระบวนการสร้างวัฒนธรรมการอ่านนั้น ยิ่งไปกว่านั้น หากกิจกรรมเกิดขึ้นภายใต้ความสัมพันธ์เชิงอำนาจของครู-นักเรียน ก็ยากที่การอ่านจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องนอกโรงเรียนได้ โดยยังไม่ต้องกล่าวถึงการเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในวิถีชีวิตตามคำนิยาม

จากข้อสังเคราะห์นี้การส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่านจึงต้องส่งเสริมการรวมกลุ่มทางสังคมด้วย ไม่ว่าจะในบ้าน โรงเรียน สถานประกอบการ ฯลฯ และต้องเป็นกลุ่มทางสังคมที่มีลักษณะไม่เป็นทางการ มีความรู้สึกสบาย เป็นอิสระ ดังนั้น *อาจไม่จำเป็นที่กิจกรรมส่งเสริมการอ่านจะต้องเริ่มต้นด้วยการมุ่งตรงไปที่กิจกรรมการอ่าน เช่น การตั้งชมรมนักอ่าน กิจกรรมห้องสมุด ฯลฯ* หากควรที่จะสร้างการอ่านสอดแทรกผ่านกิจกรรมอื่นๆ หรือจัดกิจกรรมอื่นๆ ที่มุ่งการรวมกลุ่มในเรื่องที่กลุ่มเป้าหมายสนใจ แล้วจึงเชื่อมโยงการอ่านให้สอดคล้องกับกิจกรรมนั้น โดยเฉพาะให้สอดคล้องในเชิงส่งเสริมให้เข้ากับความความจำเป็น-ความต้องการในวิถีชีวิตของบุคคล (การเรียนการสอบ การอาชีพ ความบันเทิง ฯลฯ) ในบรรยากาศของความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกของกลุ่ม ไม่ว่าในบ้าน โรงเรียน ชุมชน สถานประกอบการ ฯลฯ

เราอาจสันนิษฐานในเบื้องต้นได้จากการศึกษาอีกด้วยว่าความสัมพันธ์ทางสังคมมีอิทธิพลต่อการสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน เนื่องจากกลุ่มความสัมพันธ์มักเอื้อต่อการเกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลินในการอ่าน และเอื้อต่อการถ่ายทอด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และส่งผลต่อการต่อเติมความคิดจินตนาการได้มากด้วย อีกทั้งยังมักจะเกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัวในลักษณะของการซึมซับ โดยที่กลุ่มเป้าหมายเองก็อาจระบุไม่ได้ว่าเริ่มรักชอบการอ่านตั้งแต่เมื่อไร

5.2 การมีกลไกสนับสนุนกระตุ้น ติดตามการอ่าน

ปัจจัยประการนี้นับเป็นเงื่อนไขจำเป็น (Necessary Conditions) อีกประการหนึ่ง ซึ่งเชื่อมโยงกับปัจจัยที่กล่าวไปแล้ว ในข้อ 5.1 คือ กลไกที่เป็นตัวบุคคล มีความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มเป้าหมาย ส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมายรู้สึกสบาย ไม่เคร่งครัด เคร่งเครียด มีความเป็นกันเองในกิจกรรมการอ่าน อย่างไรก็ตาม จากผลการศึกษาและการประเมินสรุปในเบื้องต้นพบว่า กลไกบุคคลที่สนับสนุนส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่าน พึงต้องมีคุณลักษณะบางประการด้วย การสร้างวัฒนธรรมการอ่านจึงเกิดขึ้นได้ คุณลักษณะดังกล่าว ได้แก่

(1) เป็นผู้มีความสัมพันธ์อันดี สนิทคุ้นเคยกันอยู่ก่อน ซึ่งหากพิจารณาแล้วพ่อแม่หรือผู้ใหญ่ที่เด็กใกล้ชิดคุ้นเคยคือผู้ที่มีความเหมาะสม อย่างไรก็ตามบุคคลภายนอก

ครอบครัว หากเป็นผู้ที่สามารถสร้างความคุ้ยเคยก็สามารถเป็นกลไกส่งเสริมการอ่านได้ แต่ประเด็นที่สำคัญกว่านั้นคือ ในความสนิทสนมคุ้นเคยนั้น (ไม่ว่าจะเป็นคนในครอบครัวหรือคนนอกครอบครัว) ต้องสนิทสนมคุ้นเคยอย่างมองเห็นถึงความถนัด ความต้องการ นิสัยธรรมชาติและบริบทของกลุ่มเป้าหมายด้วย มิใช่เพียงสนิทสนมไว้ใจอย่างทั่วไปเท่านั้น เพราะข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว มีความสำคัญต่อการออกแบบกิจกรรมให้เกิดขึ้นบนฐานเดิมที่เป็นธรรมชาติของกลุ่มเป้าหมาย เอื้อให้กิจกรรมส่งเสริมการอ่านตรงเงื่อนไขของกลุ่มเป้าหมายได้มาก (ความต้องการ ความชอบ ความเชื่อ ฯลฯ) เกิดและพัฒนาการซึมซับทางวัฒนธรรมได้โดยยั่งยืนมากกว่า โดยนัยนี้ การให้ความสนับสนุนแก่โครงการซึ่งผู้ดำเนินการมีทุนทางสังคมอยู่ก่อน น่าจะเอื้อต่อการพัฒนาความสำเร็จได้มากกว่า

(2)เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องกระบวนการเรียนรู้รู้ว่าการอ่านนั้นเป็นช่องทางหนึ่งในการเรียนรู้ของมนุษย์ซึ่งมีมากมายหลายช่องทาง (การฟัง การดู การทำ ฯลฯ) ในแต่ละช่องทางก็มีจุดอ่อนจุดแข็ง ความน่าสนใจแตกต่างกันไป จากกรณีศึกษา สังเกตพบว่าโครงการที่ผู้จัดกิจกรรมคือกลุ่มระบัดใบมีความเข้าใจในเรื่องของการเรียนรู้ จะสามารถส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ด้วยการเลือกเนื้อหา กลวิธีกระตุ้น จูงใจ ผ่านการอ่านให้เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมายได้มาก โดยเฉพาะเมื่อเชื่อมโยงกับการรู้จักธรรมชาติ นิสัย ลักษณะพื้นฐานของกลุ่มเป้าหมายตามที่กล่าวมาในข้อ (1) ก็จะสามารถเชื่อมโยงการอ่านไปสู่ความเพลิดเพลิน สนุกสนาน ประทับใจของกลุ่มเป้าหมายได้ง่าย ซึ่งหากเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องก็จะซึมซับเป็นระบบคุณค่าในการอ่าน เกิดเป็นพฤติกรรม ค่านิยมโดยต่อเนื่องเป็นวัฒนธรรมได้มาก

(3)เป็นผู้มีความรู้ความสามารถทักษะในการบริหารจัดการดีสามารถทำงานอย่างมีแผนการและขั้นตอนในการสร้างการเรียนรู้ สามารถพลิกแพลงรูปแบบ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ ด้วยการบริหารทรัพยากรที่มีอยู่ ทั้งทุนทางสังคม ทุนที่รับการสนับสนุนจากภายนอก (รัฐบาล องค์กรพัฒนา ภาคธุรกิจ องค์กรปกครองท้องถิ่น ฯลฯ) กรณีศึกษาโดยเฉพาะของกลุ่มระบัดใบพบว่า กลุ่มดังกล่าวมีทักษะของการบริหารจัดการสูง มิใช่เพียงด้านการจัดการทางธุรการ หากหมายรวมถึงความสามารถในการจัดการกระบวนการเรียนรู้และให้ความสำคัญกับการติดตามอย่างต่อเนื่อง อันเป็นเงื่อนไขสำคัญ

ของการปรับเปลี่ยนปัจจัยต่างๆ ให้มีพลวัตเอื้อต่อการเรียนรู้ การจะพลิกแพลง ปรับประยุกต์จะดำเนินการได้มากน้อยเพียงใด ขึ้นกับความเข้าใจในเรื่องของการเรียนรู้ ผนวกกับความสามารถในการบริหารจัดการไปสู่วัตถุประสงค์ด้วย

6. ปัจจัยพอเพียง (Sufficient Conditions) ที่ส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่าน

แม้จะมีปัจจัยหรือเงื่อนไขจำเป็นแล้ว แต่การขาดปัจจัยสนับสนุนอย่างพอเพียง โอกาสที่จะเกิดผลที่ต้องการ ก็เกิดไม่ได้หรือเกิดผลน้อยมาก เนื่องจากปัจจัยจำเป็นจะสามารถแสดงหรือสร้างผลให้เกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเชื่อมโยง บูรณาการกับปัจจัยสนับสนุน (ปัจจัยพอเพียง) ดังกล่าวด้วย ในการศึกษานี้พบว่า ปัจจัยพอเพียงที่จะต้องมี จึงจะเอื้อให้เกิดวัฒนธรรมการอ่าน ได้แก่

6.1 การมีกิจกรรมส่งเสริมการอ่านทั้งโดยตรง โดยอ้อม

"กิจกรรม"ถือได้ว่าเป็นพื้นที่ซึ่งเอื้อให้กลไกสนับสนุนการเรียนรู้จากการอ่านในข้อ 5.2 ได้สร้างการเรียนรู้ และยังเอื้อให้การพัฒนาความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้คนเกิดขึ้นได้ กิจกรรมจึงถือว่ามีความสำคัญที่สนับสนุนให้ความสัมพันธ์และกลไกการเรียนรู้มีเงื่อนไขพัฒนาเพิ่มพูนขึ้น และเกิดได้เร็วขึ้น อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบว่า กิจกรรมที่จะเอื้อไปสู่การสร้างวัฒนธรรมการอ่านได้ กิจกรรมจะต้องมีลักษณะสำคัญ คือ

(1) กิจกรรมต้องมีความหลากหลาย เพื่อตอบสนองต่อความหลากหลายแตกต่างของกลุ่มเป้าหมาย สามารถเชื่อมโยงการอ่านเข้าไปกับกิจกรรมได้อย่างผสมกลมกลืน ผลจากกรณีศึกษาจะพบว่า กิจกรรมไม่จำเป็นที่จะต้องมุ่งไปที่เรื่องการอ่านโดยตรง ทั้งโดยชื่อและสาระ แต่สามารถดำเนินการผ่านกิจกรรมอื่นๆ ที่กลุ่มเป้าหมายสนใจอยู่ก่อน แล้วจึงโยงการอ่านเข้ามาเกี่ยวข้องหนุนเสริมกิจกรรมที่กลุ่มเป้าหมายชื่นชอบหรือสนใจอยู่แล้ว ด้วยเหตุนี้ ผู้จัดกิจกรรมจึงต้องมีความรู้ความสามารถ ทักษะในการเชื่อมกิจกรรมให้ไปโยงกับการอ่าน โดยอาศัยฐานกิจกรรมอื่นซึ่งกลุ่มเป้าหมายสนใจและต้องการเรียนรู้

(2)กิจกรรมเชื่อมโยงธรรมชาติของเด็กเข้ากับการอ่านกลุ่มเป้าหมายในกรณีศึกษาที่ประสบความสำเร็จนั้น เพราะกลไกผู้จัดกิจกรรม มีความเข้าใจเรื่องการเรียนรู้ และเข้าใจธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก ว่ามีความอยากรู้อยากเห็นหรือใฝ่รู้ (Curiosity) และมีจินตนาการ (Imagination) จึงจัดกิจกรรมที่เข้าไปกระตุ้นธรรมชาติดังกล่าว แล้วเชื่อมโยงไปสู่การอ่าน ทำให้การอ่านเป็นการตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นและการขยายจินตนาการให้มากขึ้นอีก การอ่านจึงเกิดขึ้นอย่างผสมกลมกลืนเป็นธรรมชาติ มากกว่าการบังคับ กำกับ หรือกำหนด ซึ่งให้ผลได้เฉพาะและไม่ยั่งยืน แม้แต่การให้รางวัลหรือใช้กลยุทธ์การตลาดของบางกิจกรรมซึ่งเอกชนดำเนินการก็อาจมิได้ให้ผลที่ยั่งยืน ยิ่งไปกว่านั้นผลการเชื่อมโยงการอ่านเข้ากับความอยากรู้อยากเห็นและจินตนาการ จะทำให้ “การอ่าน” เป็นเครื่องมือสร้างและกระตุ้นความคิดจินตนาการของกลุ่มเป้าหมายให้เพิ่มมากขึ้นได้อีกด้วย การอ่านในกรณีนี้ จึงมิใช่เพียงเพื่อการอ่านออก อ่านเก่ง หากเป็นการอ่านเพื่อพัฒนาคุณภาพความคิด ความสามารถของบุคคล

(3)กิจกรรมที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีการวิเคราะห์บริบทของครอบครัวและชุมชน เพื่อสร้างกิจกรรมที่มีความเหมาะสมตามลักษณะเฉพาะ และการบริหารจัดการตามเงื่อนไขของบริบท มิใช่กิจกรรมในแบบพิมพ์เดียวกันตลอด หากแต่มีการดัดแปลงและประยุกต์ โดยเอากลุ่มเป้าหมายเป็นศูนย์กลาง (Learner centered) ซึ่งกลไกผู้ออกแบบกิจกรรม จะคิดค้นกิจกรรมในแบบที่ว่าได้ จะต้องมีความสัมพันธ์ทางสังคมและทุนสังคมอยู่กับกลุ่มเป้าหมายและบริบท (ครอบครัว ชุมชน) ดังนั้นกิจกรรมการอบรมต่างๆ ที่มีเป้าหมายเพื่อสร้างอาสาสมัครการอ่านที่ดำเนินการกันอยู่ จึงหลีกเลี่ยงการพัฒนาคุณสมบัติดังที่กล่าวไว้ในข้อ 5.2 ได้ยาก โดยเฉพาะอาสาสมัครส่งเสริมการอ่านที่มีเป้าหมายมิใช่เพียงให้บุคคลอ่านออก แต่ส่งเสริมการอ่านเพื่อพัฒนาคุณภาพการคิด ฯลฯ

(4)การส่งเสริมการอ่านให้เกิดเป็นวัฒนธรรมโดยเฉพาะในระดับชุมชนนั้นจำเป็นจะต้องแสวงหาความสนับสนุนจากท้องถิ่น ทั้งบุคคลและองค์กร หากกิจกรรมเชื่อมโยงกับปัจจัยเกื้อหนุนอื่นๆ ในชุมชน โอกาสที่กิจกรรมจะประสบผลสำเร็จก็มีได้มากขึ้น ดังนั้นกลไกกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือองค์กรผู้รับทุนสนับสนุน จึงต้องมีทุนสังคมในด้านความไว้วางใจจากชุมชน หากมีเงื่อนไขดังกล่าวมาก โอกาสของความยั่งยืนในกิจกรรมจะมี

มากขึ้น อย่างไรก็ตาม กิจกรรมการอ่านโดยตรงอาจมิใช่ฐานที่กว้างขวางเพียงพอในการแสวงหาความร่วมมือ กิจกรรมจึงต้องเชื่อมโยงการอ่านเข้ากับกิจกรรมอื่นในลักษณะที่หนุนเสริมกิจกรรมของชุมชนมากกว่า

(5)ผลการศึกษาพบค่อนข้างชัดเจนว่าการอ่านจะเกิดเป็นวัฒนธรรมได้ยากหากกิจกรรมที่ส่งเสริมนั้นไม่ก่อให้เกิดผลจากจิตใจด้วย เช่น ความเพลิดเพลิน สุขใจ ภูมิใจ ฯลฯ เนื่องจากธรรมชาติของบุคคลจะแสวงหาความสุข กิจกรรมที่จัดไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมจึงต้องเอื้อให้เกิดความเพลิดเพลิน สุขใจ จากกิจกรรมในเบื้องต้นก่อน การมุ่งตรงไปที่การพยายามส่งเสริมให้อ่านมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จได้น้อย โดยเฉพาะในกลุ่มเป้าหมายที่ไม่คุ้นเคยกับการอ่าน หรือเห็นว่าการอ่านเป็นเรื่องน่าเบื่อมาก่อน

6.2 ทรัพยากรที่เพียงพอ มีคุณภาพ

คุณภาพของทรัพยากรที่ใช้ในกิจกรรมการส่งเสริมการอ่านหากมีความหลากหลายมากเท่าไร ก็จะเอื้อให้เกิดการอ่านอย่างต่อเนื่องได้มากขึ้น เนื่องจากความไม่ซ้ำหรือเหมือนเดิม จะเปิดพื้นที่ให้แก่การคิด การจินตนาการได้อย่างหลากหลาย โดยเฉพาะในกิจกรรมที่ผู้จัดสามารถเชื่อมโยงการอ่านเข้าไปกระตุ้นความใฝ่รู้ จินตนาการ แม้ว่าการมีทรัพยากรที่พอเพียงเป็นเรื่องสำคัญมาก แต่การศึกษาก็พบว่า ทรัพยากรยังเป็นปัจจัยรองมิใช่ปัจจัยหลัก เพราะในกรณีศึกษาพบว่า การมีปัจจัยจำเป็น คือความสัมพันธ์ทางสังคม และมีกลไกที่มีประสิทธิภาพ เอื้อต่อการส่งเสริมพฤติกรรมการอ่านอย่างต่อเนื่องมากกว่าคุณภาพทรัพยากร บางกรณีศึกษา หนังสือทำมือซึ่งมิได้สวยงามอะไร ก็สามารถกระตุ้นการอ่าน และสร้างเงื่อนไขของจินตนาการได้มากกว่าได้ ดังนั้น การให้ความสำคัญหลักกับการพัฒนาคุณภาพหนังสือ อาจสำคัญน้อยกว่าการพัฒนานวัตกรรมให้แก่กิจกรรมเพื่อสร้างเสริมความสัมพันธ์ทางสังคมกับการอ่าน (ดังที่หนังสือทำมือของแม่มีผลต่อจิตใจเด็กมากในกรณีศึกษา)

หากประมวลผลการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น จะได้ภาพดังนี้

ปัจจัยส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่าน

ปัจจัยจำเป็น (กรอบพื้นสีเทา)

ปัจจัยพอเพียง (กรอบเส้นประ)

1. โครงสร้างรองรับการอ่าน

โครงสร้างทางกายภาพ

1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อการอ่าน
2. เข้าถึง ใช้ประโยชน์ได้ง่าย และดึงดูดใจ

+

โครงสร้างทางสังคม

1. การอ่านเกิดในความสัมพันธ์หลายระดับ(ครอบครัวโรงเรียน กลุ่มเพื่อน ฯลฯ)อย่างเชื่อมโยงร่วมมือกัน
2. ความสัมพันธ์เป็นแบบแนวราบ
3. คนในกลุ่มมีส่วนร่วม (คิด ทำ พัฒนา ปรับปรุง)

2. จำนวนทรัพยากร (สื่อ-กิจกรรม) ที่เอื้อต่อการอ่านได้อย่างต่อเนื่อง

หนังสือ- สื่อการอ่าน ฯลฯ

1. มีจำนวนพอเพียง ทั่วถึงต่อความต้องการ
2. มีรูปแบบ และเนื้อหาที่หลากหลาย
3. มีคุณภาพ เหมาะสมกับวัย พัฒนาการและวุฒิภาวะ
4. ผู้อ่านมีโอกาสได้เลือกหนังสือเอง
5. มีการหมุนเวียน เปลี่ยนใหม่ในเวลาที่เหมาะสม
6. มีการคิดค้นสื่อการอ่านรูปแบบใหม่

+

กิจกรรมสร้างเสริมการอ่าน

1. มีจำนวนเหมาะสมต่อผู้เข้าร่วมและเพียงพอต่อความต้องการ
2. เหมาะสมกับวัย เพศ ระดับการศึกษา บริบทชีวิต และ บริบทชุมชน
3. มีการคิดค้นกิจกรรมที่สร้างสรรค์เพื่อเปิดการอ่านนอกพื้นที่ปกติ

3. กลไกสนับสนุน-กระตุ้น และติดตามการอ่าน

กลไกสนับสนุน กระตุ้นการอ่าน

1. คณะทำงานที่ชัดเจนในการผลักดันและปรับปรุงกิจกรรม
2. มีกระบวนการวิเคราะห์บริบทและสถานการณ์เพื่อออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสม
3. กลไกดำเนินการ ทำงานอย่างมีส่วนร่วมกับกลุ่มเป้าหมายและภาคีที่เกี่ยวข้อง
4. มีกระบวนการถอดบทเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ของกลไกเพื่อพัฒนากิจกรรม

+

กลไกติดตามและประเมิน

1. มีกระบวนการติดตาม และ หนุนเสริมศักยภาพทักษะให้แก่กลไกกิจกรรม
2. มีกิจกรรมติดตามกระบวนการเรียนรู้ด้านการอ่านของผู้เข้าร่วมกิจกรรม
3. มีการสรุปผลของกระบวนการติดตามและประเมินผลจากกิจกรรมเป็นระยะ
4. มีการปรับปรุง ขยายผล ต่อยอดกิจกรรมจากการติดตามและประเมินผล

วัฒนธรรมการอ่าน

"พฤติกรรมการอ่านอย่างต่อเนื่องจนเป็นนิสัยของบุคคล ในทุกพื้นที่ของวิถีการดำเนินชีวิต โดยผู้อ่านรู้สึกเห็นคุณค่าและเห็นคุณประโยชน์จากการอ่านจนเกิดการถ่ายทอดและส่งเสริม สนับสนุนการอ่านไปสู่ผู้อื่น"

พฤติกรรมและค่านิยม

1. ใช้เวลาในการอ่านโดยสมัครใจเพิ่มขึ้น
2. ขยายการอ่านเนื้อหาหลากหลายมากขึ้น
3. เปลี่ยนรูปแบบการใช้เวลาว่างมาสู่การอ่าน
4. ใช้การอ่านเป็นช่องทางหาความรู้ด้วยตนเอง
5. ใช้จ่ายเงินเพื่อการอ่านเพิ่มขึ้น
6. ให้หนังสือที่ตนเองชื่นชอบแก่คนอื่นอ่านหรือมอบเป็นของขวัญให้คนอื่น
7. เป็นสมาชิกกลุ่มการอ่าน
8. จัดกิจกรรมสร้างเสริมการอ่านให้กับผู้อื่นหรือมีกลุ่มการอ่านของตนเอง
9. ร่วมกิจกรรมของกลุ่มการอ่านอย่างสม่ำเสมอ
10. จัดกิจกรรมสร้างเสริมการอ่านให้ผู้อื่น

7. ข้อสังเกตและเสนอแนะ

การศึกษาปัจจัยส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่านโดยผ่านการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมและการติดตามประเมินกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน รวมถึงการศึกษาเจาะลึกกรณีศึกษา ทำให้เกิดข้อสังเกตบางประการ ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอแนะสำหรับกิจกรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน ดังนี้

(1)การสร้างวัฒนธรรมการอ่านในระดับชุมชนนั้นต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในทางบริบทของชุมชนเป็นอย่างมาก จำเป็นที่กลไกส่งเสริมการอ่าน ไม่ว่าบุคคลหรือหน่วยงานจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน วัฒนธรรมชุมชน เทคนิคการทำงานในชุมชน เพื่อสร้างสรรค์กิจกรรมได้อย่างเหมาะสมกับบริบทที่เป็นจริงในวิถีชีวิตของชุมชน การดำเนินงานในลักษณะปูพรมและพิมพ์เขียวแบบเดียวตลอด หรือมุ่งตรงไปที่กิจกรรมที่ต้องการให้เกิด (การอ่าน) โดยไม่สนใจบริบทและเงื่อนไขจากชุมชน จะทำให้กิจกรรมประสบความสำเร็จได้ยาก

นอกจากนี้ ปัจจัยของการส่งเสริมการอ่านบางปัจจัยยังมีความแตกต่างกันด้วยระหว่างปัจจัยส่งเสริมการอ่านของบุคคลกับปัจจัยส่งเสริมการอ่านของชุมชน ในส่วนหลังมีความยากและซับซ้อนมากกว่า ต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจทางบริบทชุมชนอย่างมาก

(2)การศึกษาพบว่าในกิจกรรมต่างๆนั้นคำว่า “การอ่าน” ยังมีขอบเขตความหมายไม่ชัดเจน บ้างมีนัยหมายถึงการอ่านหนังสือ บ้างหมายรวมถึงการอ่านทางสื่อประเภทอื่น เช่น อินเทอร์เน็ต สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ ด้วย ที่สำคัญคือ เป้าหมายของการอ่านไม่ชัดเจน บ้างมุ่งไปที่การอ่านออก อ่านคล่อง หรือใช้เวลาการอ่านเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น แต่เป้าหมายสุดท้ายของผลลัพธ์ส่งเสริมการอ่านต้องชัดเจนว่า “การอ่าน” หมายถึงการอ่านที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ เป็นช่องทางการเรียนรู้หนึ่งซึ่งนำบุคคลไปสู่ความรู้ความสามารถในการ **“คิดอ่าน”** สามารถดำรงชีวิตได้ด้วยตนเองมากขึ้น กล่าวคือเป็นการอ่านเพื่อเสริมความรู้และศักยภาพการคิดในแบบต่างๆ (คิดวิพากษ์วิจารณ์ คิดวิเคราะห์ คิดจินตนาการ ฯลฯ) อันเป็นคุณูปการสำคัญที่การอ่านสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นได้มากกว่าช่องทางการเรียนรู้อื่น (การฟัง การดู)

(3)ข้อสังเกตนี้มาจากการศึกษาและการทบทวนวรรณกรรมที่พบว่าในกิจกรรมที่จัดขึ้น มีจำนวนไม่น้อย ให้น้ำหนักไปที่การส่งเสริมการอ่านหนังสือออก หรืออ่านหนังสือได้คล่อง อ่านเพิ่มจำนวนหน้าให้มาก ใช้เวลาการอ่านมากขึ้น แม้ว่าทักษะการอ่านจะมีความสำคัญ แต่เป็นหน้าที่โดยพื้นฐานของผู้จัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ) อยู่แล้ว หน่วยงานองค์กรอื่นควรที่จะต้องก้าวไปไกลถึงการสร้างเสริมการอ่านในระดับการคิด การอ่านเพื่อเปิดช่องทางการเรียนรู้ ฯลฯ ความไม่ชัดเจนในประเด็นนี้ มีผลให้กิจกรรมที่จัดขาดการออกแบบที่จะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพการคิดของผู้อ่านได้ แม้แต่วลี “วัฒนธรรมการอ่าน” ก็ยังมีความคลุมเครือ ว่ามีความหมายเพียงใด เนื่องจากคำว่าวัฒนธรรมในตัวของคำเองก็ยังมีความเข้าใจแตกต่างกันหลายมิติ ในหลายชุดความหมาย โอกาสที่จะเข้าใจแตกต่างกันจึงยังมีอยู่ สำหรับผู้เขียนแล้ว การอ่านในระดับที่เป็นวัฒนธรรมน่าจะมิใช่การอ่านของปัจเจกชนโดยลำพัง หากแต่วัฒนธรรมการอ่าน น่าจะมีคำหลัก (Keyword) ของการรวมกลุ่ม ความยั่งยืน และการพัฒนาอย่างต่อเนื่องด้วย

(4) กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ควรที่จะมีการจำแนกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้การสนับสนุนมีความสอดคล้องเหมาะสม จากการศึกษาพบข้อสังเกตว่า การจำแนกกลุ่มผู้อ่านอย่างชัดเจนจะมีผลต่อการจัดกิจกรรม และคิดค้นกิจกรรมให้ตอบสนองความต้องการได้ชัดเจนมากขึ้น เนื่องจากกิจกรรมของกลุ่มต่างๆ อาจมีปัจจัยจำเป็นเหมือนกัน แต่ปัจจัยพอเพียงที่จะสนับสนุนอาจแตกต่างกัน โดยกลุ่มเป้าหมายอาจแบ่งได้ไม่น้อยกว่า 3 กลุ่ม ผู้จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านควรวิเคราะห์ว่ากลุ่มเป้าหมายของตนเองนั้นต้องการกิจกรรมแบบใดในพัฒนาการของการอ่าน ได้แก่

ก. กิจกรรมส่งเสริมนักอ่านหน้าใหม่ คือสนับสนุนให้ผู้ที่อ่านน้อยอ่านไม่คล่องให้มีทักษะ ความสามารถ เกิดความประทับใจ สนุก เริ่มเห็นความสำคัญและคุณค่าในการอ่านมากขึ้น

ข. กิจกรรมส่งเสริมนักอ่านหน้าเก่า คือผู้ที่มีทักษะการอ่าน สามารถอ่านคล่องอยู่แล้ว ได้เพิ่มพูนนิสัยหรือเงื่อนไขของการอ่านให้มากขึ้น เกิดความชื่นชอบและได้รับประโยชน์จากการอ่าน จนขยายพื้นที่การอ่านให้เข้าไปอยู่ในวิถีชีวิตเพิ่มมากขึ้นอีก

ค. กิจกรรมส่งเสริมนักอ่านประจำ หรือคนรักการอ่านที่มีความชื่นชอบการอ่าน และอ่านมากเป็นปกติ ได้พัฒนาความคิดวิเคราะห์ วิพากษ์ จินตนาการ ฯลฯ จากการอ่านให้มากยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคลให้เพิ่มพูนสูงยิ่งขึ้น เช่น พัฒนาไปสู่การเขียน การวิเคราะห์ สังเคราะห์หรือต่อยอดความคิดจากการอ่าน เป็นต้น

(5)เครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งที่ควรได้รับการพัฒนาในกระบวนการทำงานส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่าน คือการจัดทำตัวบ่งชี้เชิงคุณภาพ ที่จะเอื้อในการติดตามและประเมินตนเองของผู้เกี่ยวข้องเนื่องจากการทำงานเชิงวัฒนธรรมเป็นภารกิจต่อเนื่อง ใช้เวลา การทำงานโดยไม่มีเครื่องมือช่วยบ่งชี้หรือสะท้อนการเปลี่ยนแปลงเลย จะเป็นอุปสรรคของการก้าวไปข้างหน้า อย่างไรก็ตาม ตัวบ่งชี้ที่สร้างขึ้นจะต้องสะท้อนการเปลี่ยนแปลงได้จริงด้วย คือจะต้องมาจากความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในปัจจัยเงื่อนไขต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน คุณค่าของการอ่าน และเข้าใจมิติของวัฒนธรรมด้วย

(6) ควรดำเนินการวิจัยเพื่อแสวงหาความรู้ที่จะสร้างนวัตกรรมมาสนับสนุนการสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่านที่ตามทันการเปลี่ยนแปลงของสื่อใหม่ (New Media) การที่ความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นปัจจัยจำเป็นของการสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน การวิจัยส่งเสริมการอ่านให้สอดคล้องกับชุมชนออนไลน์หรือสื่อสังคม (Social Media) จึงน่าจะมีประโยชน์และสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงของการพัฒนาวัฒนธรรมการอ่านในปัจจุบันและอนาคตด้วย

(7)ควรให้ความสำคัญกับการรณรงค์ภาพลักษณ์การสร้างค่านิยมใหม่ของการอ่านเพื่อลบภาพลักษณ์เดิม จากการศึกษาพบว่า “การอ่าน” ในสังคมไทย ยังอยู่ภายใต้มายาคติที่เป็นอุปสรรคกับการส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่าน เช่น การอ่านเป็นเรื่องน่าเบื่อ ไม่สนุก เป็นเรื่องของช่องทางหาความรู้ (ไม่ใช่ความบันเทิง เพลิดเพลินใจ) การอ่านเป็นเรื่องของคนเรียนหนังสือ ไม่ใช่เรื่องที่อยู่ในชีวิตประจำวันได้ ฯลฯ จึงควรมีการวิจัยเพื่อแสวงหาความรู้อันจะนำไปสู่การสนับสนุนการปรับเปลี่ยนทัศนคติ คู่ขนานไปกับการทำกิจกรรมปฏิบัติการ มิใช่การรณรงค์โดยไม่มีฐานกิจกรรมรองรับ หรือดำเนินกิจกรรมไปโดยขาดการสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงค่านิยมในระดับสังคมด้วย

8. บทสรุป : คิดการใหญ่ ไม่คิดการเล็ก

บทความนี้เรียบเรียงและปรับปรุงจากการศึกษาวิจัยผู้อ่านจะพบว่าปัจจัยที่เอื้อต่อการสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่านตามที่กล่าวถึงนั้น ยังเป็นปัจจัยย่อยๆ ที่สังเคราะห์จากการทำกิจกรรมขององค์กรหรือหน่วยงานในสังคมที่ผ่านมา แต่หากพิจารณา "การอ่าน" ในฐานะที่เป็น "วาระแห่งชาติ" แล้ว การคิดและตั้งต้นในเรื่องอันสำคัญนี้ ควรที่จะต้องคิดกันในระดับมหภาค คิดกันอย่างครอบคลุมเชื่อมโยงไปถึงโครงสร้าง องค์กร และระบบที่สำคัญๆ ในสังคม โดยเฉพาะ การศึกษา สื่อมวลชน เศรษฐกิจ ที่มีส่วนอย่างสำคัญในการผลิตระบบคุณค่า ความเชื่อ หรือวัฒนธรรมของคนในสังคมปัจจุบัน เราไม่อาจคิดเพียงระดับจุลภาค (บุคคลและชุมชน) เท่านั้น ในทางตรงข้าม เราจะต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการคิดยุทธศาสตร์ในระดับมหภาค เพราะปัจจัยในระดับนี้ต่างหากคือผู้สร้างปัจจัยเอื้อและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของการเกิดหรือตายของวัฒนธรรมการอ่านอย่างสำคัญ

มิใช่เพราะระบบการศึกษาหรอกหรือ ที่ทำให้เด็กไทยไม่รักการอ่าน เนื่องจากถูกบังคับให้อ่านและต้องจดจำสิ่งที่อ่านเพื่อไปเอาตัวรอดในการสอบ เด็กไทยจึงโยนหนังสือทิ้งเมื่อจบการศึกษา ดังนั้น หากรัฐบาลและสังคมเราต้องการ "คนรักการอ่าน" ที่อ่านสร้างชีวิต-สร้างชาติได้ และอ่านจนเป็นวัฒนธรรมอยู่ในวิถีชีวิตของสังคมทั้งหมด เราก็จำเป็นจะต้องคิดยุทธศาสตร์ในระดับมหภาคของปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวอย่างจริงจังด้วย เพื่อให้เป็นแผนแม่บทของปฏิบัติการสร้างวัฒนธรรมการอ่านในสังคมไทย

เพื่อลบคำว่า "คนไทยไม่รักการอ่าน" ในอีก 10 ปีข้างหน้า

TK park อุทยานการเรียนรู้

บรรณานุกรม

งานวิจัยและหนังสือ

คณะกรรมการส่งเสริมการอ่านเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต. (2552). *การจัดทำยุทธศาสตร์ส่งเสริมการอ่านเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต.* สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

สุพรรณี วราทร และชลทิชา สุทธินิรันดร์กุล. (2549). *โครงการวิจัยเรื่องกิจกรรมส่งเสริมการอ่านสำหรับเยาวชนก่อนวัยรุ่น.* กรุงเทพฯ: สำนักงานอุทยานการเรียนรู้.

อัจฉรา ประดิษฐ์. (2550). *ชวนเด็กไทยให้เป็นนักอ่าน(1) หนังสือชุด TK ชวนอ่าน.* กรุงเทพฯ: สำนักงานอุทยานการเรียนรู้.

เอคอร์น มาร์เก็ตติ้ง แอนด์ รีเสริช์ คอนซัลแทนส์ จำกัด. (2551). *บทสรุปผู้บริหาร โครงการวิจัยทัศนคติและพฤติกรรมการอ่านของคนไทย.* กรุงเทพฯ: สำนักงานอุทยานการเรียนรู้.

วิทยานิพนธ์

ชัยภพ เสรีผล. (2550). *การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนนานาชาติเซนต์สตีเฟน,* วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, คณะศิลปศาสตร์ สาขาบรรณารักษศาสตร์ และสารนิเทศศาสตร์.

ธัญชิตา รัตนธรรม. (2548). *การส่งเสริมกิจกรรมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านดีเด่นของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัลการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านดีเด่น เขตการศึกษา 8,* วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงราย, คณะครุศาสตร์ สาขาบริหารการศึกษา.

บุญตา นันทวะกุล. (2546). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น,* วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, คณะวิทยาศาสตร์ สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์.

พวงเพชร บงบุตร. (2550). *การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาพระ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนมเขต 2,* วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, คณะครุศาสตร์ หลักสูตรการเรียนการสอน.

ไพจิตต์ สายจันทร์. (2550). *ปัจจัยที่มีต่อการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ จ.อุตรดิตถ์,* วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, คณะศิลปศาสตร์ สาขาการวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น.

มัลลิกา คงพันธ์. (2548). *การประเมินโครงการรณรงค์ส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี,* วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, คณะครุศาสตร์ สาขาบริหารการศึกษา.

เอกสารอื่นๆ

มติชนรายวัน วันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2546 ปีที่ 23 ฉบับที่ 1205

ฐานข้อมูลออนไลน์

ชนะใจ เดชวิทยาพร และ คณะ. (ไม่ปรากฏปีพิมพ์). *การศึกษาเปรียบเทียบนโยบายส่งเสริมการอ่านของไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ*, สืบค้นวันที่ 29 สิงหาคม 2553, จากฐานข้อมูล TK Park.

ชุติมา สัจจานนท์. (ไม่ปรากฏปีพิมพ์). *การบริหารจัดการห้องสมุดมีชีวิต*, สืบค้นวันที่ 29 สิงหาคม 2553, จากฐานข้อมูล TK Park.

น้ำทิพย์ วิภาวิน. (ไม่ปรากฏปีพิมพ์). *การสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดนิสัยรักการอ่าน*, สืบค้นเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2553, จากฐานข้อมูล TK Park.

มูลนิธิซิเมนต์ไทย. (ไม่ปรากฏปีพิมพ์). *โครงการภายใต้การพัฒนาเด็กปฐมวัยด้วยหนังสือ* ใน โครงการเพื่อเด็กและเยาวชน, สืบค้นเมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2553, จาก http://www.scgfoundation.org/th/ children AndYouthCat.asp?id=2.

มูลนิธิซิเมนต์ไทย. (2551). *รายงานประจำปี 2008 มูลนิธิซิเมนต์ไทย ปันโอกาส วาดอนาคต* สืบค้นวันที่ 30 สิงหาคม 2553, จากฐานข้อมูล SCG foundation.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ.(2551) *สรุปผลเบื้องต้นการสำรวจการอ่านหนังสือของประชากร*, สืบค้นวันที่ 20 ธันวาคม 2553, จากฐานข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติ

สำนักอุทยานการเรียนรู้. (2550). *หนังสือรายงานประจำปี 2550 อุทยานการเรียนรู้* สืบค้นวันที่ 29 สิงหาคม 2553, จากฐานข้อมูล TK Park.

สุจิตร สุวภาพ. (ไม่ปรากฏปีพิมพ์). *การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมการอ่านของวัยรุ่น*, สืบค้นวันที่ 29 สิงหาคม 2553, จากฐานข้อมูล TK Park.

สุพรรณี วราทร และ ชลทิชา สุทธินิรันดร์กุล. (ไม่ปรากฏปีพิมพ์). *การศึกษาวิจัยเรื่องกิจกรรมส่งเสริมการอ่านสำหรับเยาวชนก่อนวัยรุ่น*, สืบค้นวันที่ 29 สิงหาคม 2553, จากฐานข้อมูล TK Park.

สัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ

สัมภาษณ์ สุพจน์ องค์วรรณดี, ผู้รับผิดชอบโครงการรณรงค์การอ่าน กล่องหนังสือสื่อสร้างสรรค์ ของกลุ่มระบัดใบ, จังหวัดระนอง, 10 ตุลาคม 2553 และ โรงแรมรอยัลซิตี้ กรุงเทพฯ, 20 ธันวาคม 2553.

สัมภาษณ์ วัฒนาวดี พุ่มไชย, ที่ปรึกษาวิชาการโครงการรณรงค์การอ่าน กล่องหนังสือสื่อสร้างสรรค์ ของกลุ่มระบัดใบ, จังหวัดระนอง, 10 ตุลาคม 2553 และ โรงแรมรอยัลซิตี้ กรุงเทพฯ, 20 ธันวาคม 2553.

สัมภาษณ์ รสสุคนธ์ ผาสุกุล, เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในชุดโครงการปฏิบัติการเชียงใหม่อ่าน ของสถาบันการศึกษาทางเลือก, ห้องสมุดประชาชนจังหวัดเชียงใหม่, 30 และ 31 ตุลาคม 2553

สัมภาษณ์ ยิ่งพงศ์ มั่นทรัพย์, เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในชุดโครงการปฏิบัติการเชียงใหม่อ่าน ของสถาบันการศึกษาทางเลือก, ห้องสมุดประชาชนจังหวัดเชียงใหม่, 30 ตุลาคม 2553.

สัมภาษณ์ ภัทริกา ศิริจันทร์, อาสาสมัครการอ่านโครงการปฏิบัติการเชียงใหม่อ่าน ของสถาบันการศึกษาทางเลือก, ห้องสมุดประชาชนจังหวัดเชียงใหม่, 30 และ 31 ตุลาคม 2553.

สัมภาษณ์ มูฮัมเหม็ดฮารีส กาเหย็ม ฮาริส, ผู้รับผิดชอบโครงการรณรงค์การอ่าน นิทานอยู่ไหนเอ่ย ของกลุ่มกิ่งก้านใบ, โรงแรมฟายเดย์ จังหวัดอุตรดิตถ์, 13 พฤศจิกายน 2553.

สัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการ

สัมภาษณ์ ครูและนักเรียนจากโครงการปฏิบัติการเชียงใหม่อ่าน ของสถาบันการศึกษาทางเลือก, ห้องสมุดประชาชน จังหวัดเชียงใหม่, 30 ตุลาคม 2553.

สัมภาษณ์ ผู้ปกครองและเด็กปฐมวัยในชุมชนบางกล้วยนอกจากโครงการรณรงค์การอ่าน กล่องหนังสือสื่อสร้างสรรค์ ของกลุ่มระบัดใบ, ชุมชนบางกล้วยนอก จังหวัดระนอง, 10 ตุลาคม 2553.

สัมภาษณ์ ผู้ปกครองและเด็กปฐมวัยในชุมชนบ้านนาจากโครงการรณรงค์การอ่าน กล่องหนังสือสื่อสร้างสรรค์ ของกลุ่มระบัดใบ, ชุมชนบ้านนา จังหวัดระนอง, 10 ตุลาคม 2553.

สัมภาษณ์ ผู้ปกครองจากโครงการรณรงค์การอ่าน นิทานอยู่ไหนเอ่ย ของกลุ่มกิ่งก้านใบ, โรงเรียนไทยรัฐวิทยา5 จังหวัดอุตรดิตถ์, 14 พฤศจิกายน 2553.

TK park อุทยานการเรียนรู้

แม้จะดูเหมือนเป็นเรื่องทะเยอทะยานและยากที่จะเข้าใจ
แม้ว่าจะต้องใช้เวลา ความพยายามและความอดทนอย่างมากก็ตาม
แต่การสอนเด็กให้เป็นนักอ่าน
ก็เหมือนกับการเฝ้ามองดอกไม้บาน
มันจะต้องเกิดขึ้นสักวันหนึ่ง

TK park สวนสาธารณะแห่งการเรียนรู้

เด็กฟิลิปปินส์ทุกคนเป็นนักอ่าน

เนนิ สตา โรมานา ครูซ (Neni Sta. Romana Cruz)

"เมื่อคุณให้หนังสือกับใครบางคน
คุณไม่ได้ให้เขาแค่ กระดาษ หมึก และกาวเท่านั้น
แต่คุณได้มอบโอกาสแห่งชีวิตใหม่ทั้งชีวิตแก่เขา"

Christopher Morley

เมื่อปีการศึกษาใหม่ได้เริ่มต้นขึ้นในเดือนมิถุนายนของปีนี้สื่อมวลชนรายงานข่าวเดิมๆ และที่รู้กันดีในแบบที่คุ้นเคยและชวนเหนื่อยหน่าย แต่ก็ถึงเวลาอีกครั้งที่จะต้องให้ความสนใจกับปัญหาที่เป็นเรื่องปกติในระบบโรงเรียนของรัฐในฟิลิปปินส์ ซึ่งมักได้รับการอธิบายว่าเป็น "ภาระที่หนักเกินไป และขาดแคลนทรัพยากร" และตามด้วยเสียงท่องบ่นต่อไปนี้ ห้องเรียนไม่เพียงพอสำหรับนักเรียนที่สมัครเข้าเรียน ห้องเรียนมีนักเรียนมากเกินไป ขนาดชั้นเรียนใหญ่ ครูไม่พอ ตำราเรียนไม่เพียงพอ คุณภาพของตำราเรียนที่มีอยู่ต่ำ ต่ำกว่าสถานศึกษาตามอุดมคติ นักเรียนที่เคยเรียนโรงเรียนเอกชนสมัครเข้าเรียนโรงเรียนของรัฐเพิ่มขึ้นเนื่องจากค่าเรียนที่ต่ำกว่า อัตราการออกจากโรงเรียนกลางคันเพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตามมันไม่ใช่ข่าวที่สิ้นหวังโดยสิ้นเชิงข่าวดีก็คืองบประมาณปีพ.ศ.2554 ของกรมการศึกษาได้เพิ่มขึ้นเป็น 192,000 ล้านเปโซฟิลิปปินส์ มากกว่างบประมาณ 122,000 ล้านเปโซฟิลิปปินส์ของปี พ.ศ. 2549 ถึง 52% แต่นี่ก็ยังไม่เพียงพอสำหรับจัดการ

แปลจาก "Every Filipino Child a Reader" นำเสนอในงานประชุมวิชาการ Thailand Conference on Reading 2011 วันที่ 24-25 สิงหาคม 2554

กับปัญหาที่ยากมากที่ระบบการศึกษาภาครัฐของฟิลิปปินส์เผชิญอยู่ การศึกษาระดับประถมเป็นภาคบังคับและฟรี ขณะที่การศึกษาระดับมัธยมฟรีแต่ไม่บังคับ

เราไม่สามารถพูดเรื่องการรู้หนังสือโดยไม่กล่าวถึงเรื่องสถานศึกษาและการออกจากโรงเรียนกลางคันที่กำลังเกิดขึ้น จากข้อมูลปีการศึกษา 2547–2548 ของโรงเรียนของรัฐพบว่า อัตราการออกจากโรงเรียนกลางคันชัดเจนตั้งแต่เริ่มต้นเกรด 1 ถึงเกรด 2 เพราะปัญหาสุขภาพ และโภชนาการเนื่องจากความยากจน จากอัตราการสมัครเข้าเรียนในเกรด 1 100% เหลือ 68.38% ในเกรด 6 ถดถอยลงในแต่ละปีเพราะทักษะความเข้าใจต่ำ และไม่สามารถประสบความสำเร็จในโรงเรียน ปัญหาหลักคือ การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์

ในโรงเรียนมัธยมปีที่ 4 อัตราการสมัครเข้าเรียนลดลงถึง 42.50% และจบการศึกษาจากวิทยาลัย 14% เท่านั้น สถิตินี้น่าตกใจและน่าท้อแท้ การโอ้อวดเดิมๆ ของประเทศว่าเป็นหนึ่งในประเทศที่กำลังพัฒนาการศึกษาสูงที่สุดด้วยอัตราการสมัครเข้าเรียนในระดับต่างๆ สูง ไม่เป็นความจริงอีกต่อไป สิ่งที่เป็นปัญหามากกว่าอัตราการสำเร็จการศึกษาคือ คุณภาพการเรียนการสอนที่ต่ำ เป็นเรื่องชัดเจนว่าความสามารถในการอ่านเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการรู้หนังสือเบื้องต้น และการประสบความสำเร็จในโรงเรียนและโลกแห่งการทำงานในที่สุด

อย่างไรก็ตามความสำเร็จในการรักษานักเรียนไว้ในโรงเรียนได้สร้างปัญหาใหม่ขึ้น ความขัดแย้งที่รักษานักเรียนไว้ในโรงเรียนจะเพิ่มปัญหาเรื่องความขาดแคลนในปัจจุบัน การปรับปรุงเรื่องการรักษานักเรียนในโรงเรียน จะทำให้มีเด็กเพิ่มขึ้น 1 – 1.2 ล้านคนในระบบ

ส่วนหนึ่งของวาระ 10 ประการสำหรับการปฏิรูปการศึกษาพื้นฐานของรัฐบาลเบนิโญ อาคีโน่ คือ การสร้างความมั่นใจว่าภายในปี พ.ศ. 2558 เด็กจากทุกๆ แห่งในประเทศชายและหญิงเท่าเทียมกันจะสามารถจบการศึกษาหลักสูตรโรงเรียนประถม

เรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรามากที่สุดคือการปฏิรูปการศึกษาที่ระบุว่าเด็กทุกคนต้องเป็นนักอ่านตั้งแต่เกรด 1 เมื่อสิ้นสุดวาระของรัฐบาลอาคีโน่ในปี พ.ศ. 2559 ด้วยการนำเสนอการเรียนชั้นอนุบาลภาคบังคับในเดือนมิถุนายนปีนี้ เป้าหมายซึ่งขึ้นต่อการเรียนโรงเรียน

อนุบาลที่ครบปีจะเป็นการเริ่มต้นที่ทำให้เด็กๆทุกคนเป็นนักอ่านภายในเกรด 3 จากนั้นลดมาที่ภายในเกรด 2 และเกรด 1 จึงต้องจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับสิ่งนี้ ได้แก่ ห้องสมุด หนังสือที่อ่าน ครูที่ได้รับการฝึกอบรมเรื่องการสอนให้อ่าน จริงๆ แล้วดูเหมือนจะเป็นแผนที่ยาก แต่มีบางเรื่องที่เป็นไปได้มาก

การปฏิรูปการศึกษานี้นำมาสู่โครงการเด็กทุกๆ คนเป็นนักอ่าน (Every Child a Reader Program ECARP) เริ่มดำเนินการโดยกรมการศึกษาในปี พ.ศ.2544 ซึ่งวางเป้าหมายว่าเกรด 3 เป็นระดับที่เด็กทุกๆ คนต้องเป็นนักอ่านที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งบางครั้งมีการระบุเป้าหมายว่าผู้ไม่สามารถอ่านได้จะมีจำนวนเป็นศูนย์เมื่อถึงเกรด 4 ในการถกปัญหาเมื่อเร็วๆ นี้ พบว่าเกรด 3 ช้าเกินไปในระดับประถม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการนำโครงการโรงเรียนอนุบาลเข้ามาใช้ เป้าหมายที่ยากและครอบคลุมทั้งหมดส่งผลให้เกิดการปฏิรูปเชิงสถาบันหลักๆ รวมถึงโครงสร้างพื้นฐาน และการฝึกอบรมครูที่ต้องการเพิ่มขึ้นเพื่อสอนการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพื่อสะท้อนความคิดเห็นที่มีอยู่ทั่วไปต่อการริเริ่มดังกล่าวจากกรมการศึกษา ไม่มีการปฏิเสธว่าเรามีโครงการมากมายที่ดีเลิศที่กำลังดำเนินต่อ แต่ยังไม่ใช่โครงการที่เป็นมาตรฐาน เท่าเทียมกัน และยั่งยืนที่ทุกคนจะยึดตามได้ แต่สิ่งที่เรามีอยู่ในมือ คือ การริเริ่มที่แตกต่างกันจากภาคต่างๆ ทั่วประเทศ เช่น สารบัญแฟ้มการฝึกอ่านที่ดีที่สุด และโครงงานการจัดการการอ่านจาก 30 โรงเรียนใน 17 พื้นที่ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2553 ดังนั้น หนึ่งทศวรรษภายหลังจากการเริ่มคำขวัญที่ดึงดูดใจนี้ว่า เด็กทุกคนเป็นนักอ่าน เรายังไม่มีคะแนนความสำเร็จของอะไรที่จะโอ้อวดได้

โครงการเด็กทุกคนเป็นนักอ่านได้ก่อให้เกิดโครงการย่อย 2 โครงการ ซึ่งหวังว่าจะเป็นประโยชน์สำหรับการวางแผนในอนาคตต่อชั้นเรียนและระดับชาติ ไม่เพียงแค่สร้างงานธุรการมากขึ้นให้กับครูโรงเรียนรัฐบาลที่ได้ค่าจ้างต่ำและทำงานหนักอยู่แล้ว

โครงการแรกคือ คลังการอ่านตามอัธยาศัยของฟิลิปปินส์เป็นการประเมินองค์-ประกอบ ของ ECARP ซึ่งทำโดยครูหนึ่งต่อหนึ่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับส่วนที่อ่านปากเปล่า

โครงการที่สองได้ทำนำร่องในโรงเรียนแห่งเดียวเท่านั้นยังไม่ได้ทำในโรงเรียนอื่นๆ เป็น โครงการฟื้นฟูการอ่านของนิวซีแลนด์สำหรับนักเรียนเกรด 1 โครงการระยะสั้น ซึ่ง

จัดการบนพื้นฐานของโรงเรียนสำหรับผู้ได้รับการศึกษาต่ำ ประกอบด้วยบทเรียนแบบหนึ่งต่อหนึ่งที่เข้มข้นวันละ 30 นาทีด้วยครูที่รู้หนังสือที่ได้รับการฝึกอบรมเป็นระยะเวลาเฉลี่ย 20 สัปดาห์ ครูในโรงเรียนรัฐบาลได้รับคัดเลือกไปฝึกอบรมเรื่องนี้ที่นิวซีแลนด์ และกลับมาฝึกอบรมเพื่อนร่วมงานในฟิลิปปินส์

แต่แน่นอนว่าสิ่งที่สำคัญและจำเป็นมากกว่าเรื่องทั้งหมดเหล่านี้คือคำสั่งกรมการศึกษา (DepEd) จากปี พ.ศ. 2544 ที่ให้นักเรียนทุกคนต้องแสดงหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรหรือวาจาว่า ได้อ่านหนังสืออย่างน้อยที่สุดปีละ 2 เล่ม หรือ 1 เล่มต่อภาคเรียนก่อนจะได้รับการส่งเสริมไประดับต่อไป ซึ่งได้ระบุว่าหนังสือหมายถึง สิ่งที่ไม่ใช่ตำราเรียนและเล่มหนึ่งเป็นภาษาอังกฤษ และอีกเล่มหนึ่งเป็นภาษาของเจ้าของหรือภาษาแม่ ดูเหมือนว่าไม่ใช่ภารกิจที่ใหญ่ แต่เมื่อพิจารณาข้อจำกัดของระบบโรงเรียนของรัฐ มันก็ไม่ใช่เรื่องง่าย

การปฏิรูปการศึกษาที่สำคัญอีกเรื่องหนึ่งที่สัมพันธ์กับการอ่านโดยตรงคือสื่อการสอนที่ใช้ในโรงเรียน ประธานาธิบดีอาคีโน่ กล่าวถึงหลักการสามภาษาที่ต้องใช้ความพยายามอย่างสูงซึ่งเป็นเรื่องที่ท้าทาย *“เรียนภาษาอังกฤษให้ดีเพื่อติดต่อกับโลก เรียนภาษาฟิลิปปินส์ให้ดีเพื่อติดต่อกับประเทศ และรักษาภาษาแม่ไว้เพื่อเชื่อมต่อกับมรดกของพวกคุณ”* เป็นการปรับปรุงนโยบายสองภาษาให้เป็นสื่อการสอนเพราะนักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีพื้นฐานในภาษาอังกฤษและภาษาฟิลิปปินส์ที่เป็นภาษาแห่งชาติในอันที่จะประสบความสำเร็จในภาษาใดภาษาหนึ่ง ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับและได้รับสนับสนุนจากการวิจัยและหลักฐานเชิงประจักษ์ว่าการใช้ภาษาแม่ในเกรดต้นๆ ส่งเสริมการเรียนวิชาต่างๆ ให้ดีขึ้นรวมทั้งภาษาอังกฤษและฟิลิปปินส์ด้วย เราควรสร้างความหลากทางหลายทางภาษาและวัฒนธรรมในสังคมฟิลิปปินส์มากกว่าที่จะมองมันเป็นหน้าที่ มันเป็นความอุดมสมบูรณ์ของมรดกวัฒนธรรมของเราและลักษณะภูมิศาสตร์ที่เป็นหมู่เกาะของประเทศที่มี 7,100 เกาะ ที่ทำให้เรามีภาษาที่แตกต่างกัน 120 ภาษาและภาษาท้องถิ่นหลักๆ 8 ภาษาซึ่งใช้พูดกันอย่างกว้างขวาง

รัฐบาลอาคีโน่ที่มีอายุหนึ่งปีกำลังดำเนินการปฏิรูปที่จำเป็นอย่างหนักในระบบการศึกษา สำหรับโรงเรียนในปี พ.ศ. 2554–2555 Br. Armin Luistro FSC เลขาธิการกรมการศึกษา ได้ประกาศแผนปฏิบัติการในระดับสากลของโครงการโรงเรียนอนุบาลของรัฐ

เป็นครั้งแรกสำหรับเด็กอายุ 5 ปีซึ่งจะเป็นการเตรียมตัวเด็กให้ดีขึ้นแบบเคร่งครัด เพื่อเข้าโรงเรียนในระบบการศึกษา อย่างน้อยที่สุด เด็กก่อนวัยเรียนหนึ่งล้านคน (ตัวเลขจริงๆ 1.12 ล้าน) ถูกลงชื่อเข้าร่วมโครงการนี้ นี่เป็นขั้นตอนแรกภายใต้โครงการ K+12 ซึ่งจะเพิ่มอีก 2 ปีให้กับหลักสูตรการศึกษาพื้นฐาน (ปัจจุบันใช้ระบบประถม 6 ปี มัธยม 4 ปี) มาตรการนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่จะแก้ปัญหาความขาดแคลนความรู้ความสามารถในวิชาหลัก ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ในกลุ่มนักเรียนส่วนใหญ่ที่จบการศึกษาระดับมัธยม และทำให้นักวิชาชีพชาวฟิลิปปินส์เป็นที่ยอมรับของนายจ้างต่างประเทศมากขึ้น เพราะประเทศฟิลิปปินส์เป็นหนึ่งในสองประเทศเท่านั้นที่มีหลักสูตรการศึกษาพื้นฐาน 10 ปี อีกประเทศหนึ่งคือประเทศพม่า ผลที่ชัดเจนที่สุดของหลักสูตรการศึกษา 10 ปี คือความไม่เต็มใจของบริษัทต่างประเทศในการจ้างผู้จบการศึกษาโครงการที่ถูกตัดทอนนี้ โครงการ K+12 ของเราจะทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาของเราแข่งขันในระดับสากลได้มากขึ้น

ผลการทดสอบความสำเร็จระดับชาติ (National Achievement Test NAT) สำหรับเกรด 6 ในปีการศึกษา 2552–2553 สะท้อนอัตราการสอบผ่าน 69.21% เท่านั้น นี่แสดงให้เห็นการปรับปรุงขึ้น 24% เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2548–2549 แต่แสดงว่าการปฏิรูปยังคงเป็นเรื่องจำเป็นเร่งด่วนเพื่อทำให้การปรับปรุงที่สำคัญบรรลุผลอย่างยั่งยืน

เราจะส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในสถานศึกษาในสภาพแวดล้อมเช่นฟิลิปปินส์ในปัจจุบันได้อย่างไร สององค์กรที่ข้าพเจ้าทำงานด้วย คือ คณะกรรมการด้านหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนประเทศฟิลิปปินส์ (Philippine Board on Books for Young People: PBBY) และ มูลนิธิ Sa Aklat Sisikat (“Books Make you Cool”) ทั้งสององค์กรมีความกระตือรือร้นในการรณรงค์เพื่อทำให้เด็กฟิลิปปินส์ทุกคนไม่เพียงแต่เรียนรู้การอ่านเท่านั้นแต่ยังรักการอ่านด้วย

นับเป็นเวลาหลายปีในหลักสูตรการฝึกอบรมครูสำหรับครูในโรงเรียนของรัฐข้าพเจ้าพูดตลอดเวลาเกี่ยวกับหนังสือที่ได้รับรางวัลที่ข้าพเจ้าชื่นชอบซึ่งเป็นวรรณกรรมเด็กจากประเทศที่พัฒนาแล้ว และจากเรื่องเกี่ยวกับเด็กๆ ของฟิลิปปินส์ แล้วข้าพเจ้าก็ตระหนักว่าดูเหมือนจะไร้ประโยชน์ ข้าพเจ้ากล้าสั่งสอนเรื่องความรักการอ่านได้อย่างไรเมื่ออันดับแรกนักเรียนไม่มีหนังสือที่จะอ่าน เราสามารถพูดเรื่องความรักการอ่านได้อย่างไรเมื่อนักเรียนไม่

สามารถแม้แต่จะอ่าน และความจริงเกลียดการอ่านเพราะชั้นเรียนการอ่านของพวกเขาหมายถึงการเรียนรู้คำที่ไร้ความหมายและแบบฝึกหัดที่ไม่มีที่สิ้นสุดเท่านั้น ไม่ใช่ว่าครูเจตนาทำให้ชั้นเรียนน่าเบื่อหน่ายเช่นนั้น เพียงแต่พวกเขาไม่มีทรัพยากรหรือทักษะความรู้ที่จะทำอีกอย่าง ข้าพเจ้าจะสามารถทำให้ครูเชื่อเรื่องหนังสือที่ข้าพเจ้ารักได้อย่างไรเมื่อมีสิ่งแปลกแยกไม่สามารถเข้าถึงพวกเขาได้ จะหาความเบิกบานใจได้ที่ไหนในสภาพนั้น

เราอดไม่ได้ที่จะให้ความสนใจกับครูในโรงเรียนของรัฐที่มีชั่วโมงการทำงานยาวในตอนกลางวันและสืบเนื่องไปถึงกลางคืน เพราะพวกเขาต้องเขียนรายละเอียดแผนงานที่ยาวเหยียดตามที่ฝ่ายบริหารต้องการอีก นั่นหมายความว่าพวกเขาจะรู้สึกเหน็ดเหนื่อยเกินกว่าที่จะสอนในวันรุ่งขึ้น และยังต้องขับเคี่ยวกับนักเรียนที่ไม่สามารถเรียนรู้เพราะพวกเขาไม่ได้รับประทานอาหารที่เหมาะสม และจำนวนนักเรียนมากกว่า 60 คนต่อชั้นเรียนซึ่งคุณภาพต่ำกว่าในอุดมคติอย่างแน่นอน ครูเหล่านี้เป็นความหวังที่สดใส แต่พวกเขาขาดโอกาสในการพัฒนาวิชาชีพเพื่อเป็นครูที่ดีเลิศ ขอให้ครูเหล่านี้ยังคงสดชื่นร่าเริงและมั่นคงในงาน และเป็นคนที่มีอารมณ์ขัน (มีสุขภาพจิตที่ดีด้วย) ดังที่พวกเขาบอกข้าพเจ้าว่ารายได้จากการนำงานกลับไปทำที่บ้านไม่สามารถแม้แต่จะพาพวกเขากลับบ้าน

ด้วยเจตนาที่โปร่งใสข้าพเจ้าต้องกล่าวตั้งแต่เริ่มต้นว่าสามองค์กรที่ข้าพเจ้าจะกล่าวถึงซึ่งเป็นผู้สนับสนุนหลักเรื่องการรู้หนังสือและการส่งเสริมการอ่านเป็นองค์กรที่ข้าพเจ้ามีความสัมพันธ์ใกล้ชิด คณะกรรมการด้านหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนประเทศฟิลิปปินส์ (PBBY) เป็นองค์กรเอกชน ไม่แสวงหากำไร ไม่มีหลักทรัพย์ เป็นตัวแทนของกลุ่มต่างๆ หลายภาคส่วนทั้งนักเขียน นักวาดภาพ สำนักพิมพ์ ผู้จำหน่ายหนังสือ นักการศึกษา นักวิจารณ์หนังสือ บรรณารักษ์ นักวิจัย นักเล่านิทาน ผู้สนับสนุนการอ่าน และผู้แทนสื่อมวลชน ให้คำมั่นสัญญาร่วมกันที่จะพัฒนางานวรรณกรรมเด็กในประเทศและส่งเสริมการอ่านในกลุ่มเด็กๆ องค์กรนี้เป็นคณะกรรมการระดับชาติของฟิลิปปินส์ ที่เป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการนานาชาติว่าด้วยหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน (International Board on Books for Young People : IBBY) ซึ่งเป็นองค์กรระดับโลกที่จัดตั้งขึ้นที่เมืองซูริค (Zurich) เมื่อปี พ.ศ. 2496 เพื่อส่งเสริมความเข้าใจระดับนานาชาติผ่านหนังสือของเด็ก ข้าพเจ้าเป็นตัวแทนของภาคส่วนนักวิจารณ์หนังสือในคณะกรรมการฯ ซึ่งนี่เป็นภาคส่วนขนาดใหญ่ในประเทศ และเคยเป็นประธานของ PBBY

PBBYเป็นองค์กรนำในการเฉลิมฉลองวันหนังสือเด็กแห่งชาติที่กำหนดจัดขึ้นในทุกวันอังคารที่สามของเดือนกรกฎาคมของทุกปี วันที่ถูกเลือกขึ้นโดยเฉพาะนี้เนื่องจากเป็นวันครบรอบของการจัดพิมพ์ "The Monkey and the Turtle" ของ Jose Rizal ในบันทึกตะวันออกของ Trubner สำนักพิมพ์ลอนดอน ใช่! Rizal ทำวรรณกรรมเด็กเล่นๆ ด้วยแม้แต่การร่างภาพและแปลเทพนิยายของ Hans Christian Andersen ส่งกลับมาให้หลานชายและหลานสาวที่บ้านระหว่างที่ไปลี้ภัยอยู่เป็นเวลาหลายปีในยุโรป ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่เหมาะสมที่แผ่นป้ายโฆษณาและประเด็นหลักของเราปีนี้จะให้ความสำคัญกับเขาด้วยความซาบซึ้งใจอย่างมากในฐานะ คุณปู่ Pepe (ชื่อเล่นที่แสดงความรักใคร่ของ Jose)

ปีนี้เป็นการเฉลิมฉลองครบรอบวันเกิด 150 ปีของวีรชนแห่งชาติของเรา Dr. Jose Rizal ปัญญาชนอัจฉริยะ ผู้รักหนังสืออย่างแท้จริง และชายที่มีพรสวรรค์มากมายซึ่งเป็นเจ้าของวรรณกรรมที่เขียนในภาษาสเปน *Noni Me Tangere* และ *El Filibusterismo* เป็นเหตุการณ์สำคัญที่นำไปสู่การประกาศเอกราชของประเทศจากโซ่ตรวนของการปกครองจักรวรรดินิยม 300 ปีจากสเปน และ 30 ปีจากสหรัฐอเมริกา วรรณกรรมของเขานับเป็นเครื่องมือปลุกระดมเบื้องต้น ต่อต้านอิทธิพลของนักบวชเมื่อได้บรรยายถึงการกระทำเกินขอบเขตของนายพลผู้ปกครองชาวสเปนและนักบวช *Noni Me Tangere* เป็นภาษาละตินแปลว่า "อย่าแตะต้องฉัน/ แตะต้องฉันไม่ได้" บันทึกอยู่ในพระคัมภีร์เป็นคำพูดของพระเยซูที่ตรัสกับ Mary Magdalen หลังจากกลับคืนชีพ ขณะที่ *El Filibusterismo* มีหัวข้อเรื่องเป็นภาษาอังกฤษว่า The Reign of Greed (การปกครองของคนโลภ) ขณะที่ภาษาสเปน filibustero หมายถึง "ความสงสัยที่ปฏิวัติ การล้มล้าง" ถึงตอนนี้คุณคงสามารถเข้าใจและตระหนักแล้วว่าทำไมสเปนจึงห้ามเผยแพร่หนังสือนี้ แม้ในทศวรรษที่ 1950 ผู้เขียนกฎหมายของเราได้สร้างประเด็นการโต้เถียงอย่างร้อนแรงว่าหนังสือเหล่านี้เป็นวัสดุที่มีคุณค่าและเหมาะสมกับการอ่านในโรงเรียนหรือไม่ ปัจจุบัน มันเป็นที่ต้องการอ่าน แต่จะทำให้มันถูกปากเยาวชนปัจจุบัน ได้อย่างไรเป็นอีกประเด็น

มูลนิธิ Sa Aklat Sisikat (SAS "หนังสือทำให้คุณเท่ห์" หรือ "หนังสือทำให้คุณฉลาด" เป็นการแปลอย่างกว้างๆ) องค์กรที่ข้าพเจ้าได้รับมอบหมายให้จัดการดูแลตั้งแต่ก่อตั้งกว่าทศวรรษที่ผ่านมา ร่วมมือกับกรมการศึกษาของฟิลิปปินส์ (DepEd) ได้ดำเนิน

โครงการการอ่านเชิงนวัตกรรมและประชุมเชิงปฏิบัติการฝึกอบรมครูเป็นเวลา 11 ปีที่ผ่านมา กรมการศึกษายอมรับกับสาธารณะว่าองค์กรนี้มีส่วนร่วมดำเนินงานยาวนานที่สุดในเรื่องการรู้หนังสือ เหตุผลของการดำรงอยู่ขององค์กรคือเพื่อสร้างชาติของนักอ่าน และพัฒนาเด็กๆ ในโรงเรียนของรัฐ ให้มีนิสัยรักการอ่าน SAS ได้รับการแต่งตั้งจากกรมการศึกษาให้ดำเนินการเรื่องการอ่านในระบบโรงเรียนชั้นประถมของรัฐ ภายใต้โครงการอุปถัมภ์โรงเรียน (Adopt–A–School) กิจกรรมที่สำคัญของ SAS คือการดำเนินโครงการการอ่าน 31 วัน โครงการการอ่านแบ่งเป็นส่วนหลักๆ 3 ส่วน คือ ประชุมเชิงปฏิบัติการฝึกอบรมครู อ่านมาราธอน (the Read–A–Thon) และกิจกรรมที่ส่งผลให้เกิด “เฉลิมฉลองการอ่าน” ให้สูงสุด

การเริ่มต้นโครงการการอ่านของ SAS ได้นำครูเกรด 4 และครูใหญ่จากแต่ละโรงเรียนที่เข้าร่วมมาประชุมเชิงปฏิบัติการฝึกอบรมครูร่วมกัน 2 วันในวันหยุดสุดสัปดาห์ก่อนเริ่มโครงการอ่านมาราธอน การประชุมเชิงปฏิบัติได้รับการออกแบบให้ต่อยอดความรู้และทักษะในการสอนของครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอนเรื่องการอ่านรวมทั้งสื่อสารเรื่องนวัตกรรม ยุทธวิธีที่สร้างสรรค์ และกิจกรรมที่พวกเขาสามารถใช้ในห้องเรียนทั้งระหว่างและหลังจากโครงการการอ่าน SAS เชื่อว่าครูเป็นผู้ให้การสนับสนุนการอ่านที่สำคัญในโรงเรียนของรัฐ เมื่อสิ้นสุดวันสุดสัปดาห์ผู้มีส่วนร่วมแต่ละคนจะได้นำคู่มือการฝึกอบรมครูของ SAS กลับบ้าน ซึ่งคู่มือจะประกอบด้วยยุทธวิธีและกิจกรรมระหว่างการประชุมเชิงปฏิบัติการนี้ เป็นหนังสืออ้างอิงสำหรับครูเมื่อพวกเขานำโครงการไปปฏิบัติในโรงเรียน

“อ่านมาราธอน” นำเสนอการอ่านในอีกมุมหนึ่งต่อนักเรียน ไม่น่าเบื่อเหมือนบทเรียนการอ่านปกติ มันเป็นเกมมากกว่าบทเรียน และนำเสนอชุดนิทาน 60 เรื่องในภาพสีทั้งหมดเป็นสิ่งพิมพ์ของฟิลิปปินส์ สำหรับทุกชั้นเรียนเพื่อใช้ในวันเรียน 31 วัน นับว่าเป็นสิ่งที่หาได้ยากยิ่งสำหรับนักเรียนผู้ที่ไม่เคยมีแม้แต่ตำราเรียนของพวกเขาเอง ข้าพเจ้าไม่เคยลืมข้อคิดเห็นของเด็กผู้ชายคนหนึ่งที่ถือหนังสือด้วยความรักและยิ้มกับมัน เพราะเขาไม่เคยมีประสบการณ์ที่มีความสุขเช่นนี้ ดังความหมายของชื่อ มันเป็นการแข่งขันการอ่าน ที่มีแผนผังติดตามความก้าวหน้าเพื่อตรวจสอบผลงานของนักเรียนแต่ละคนและใบผ่านการอ่านสำหรับเด็กๆ ทุกคนเพื่อบันทึกการอ่านหนังสือ สำหรับกิจกรรมต่างๆ ที่ต้องทำ กิจกรรมที่

เสร็จสมบูรณ์จะให้สิทธินักเรียนได้แปะขนนกกระดาษบนจิตรกรรมฝาผนังที่มีนก Ibong Adarma (นกในตำนานของฟิลิปปินส์) เมื่อสิ้นสุด 31 วัน โรงเรียนต่างๆ ในเมืองวางแผนกิจกรรมสุดท้ายเพื่อเฉลิมฉลองการอ่าน

ทำไมต้อง 31 วัน และทำไมต้องเป็นเกรด 4 ? SAS ได้ทำการวิจัยเรื่องนี้ก่อนใส่ลงในโครงการซึ่งค่อนข้างจะสิ้นเปลืองเงินและแรงงาน ในเรื่องการฝึกอบรมครู ชุดของหนังสือ การตรวจติดตามทีมงานระหว่างช่วงปฏิบัติการ บนพื้นฐานของหลักฐานเชิงวิทยาศาสตร์ มันต้องใช้เวลาปฏิบัติเป็นกิจวัตรอย่างต่อเนื่องติดๆ กัน 21 ถึง 28 ครั้งเพื่อสร้างนิสัย ในกรณีเช่นนี้ นิสัยรักการอ่านจึงเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต แน่นอน ให้ดีที่สุดนิสัยนี้ต้องได้รับอบรมบ่มเพาะตั้งแต่วัยเยาว์ และเกี่ยวข้องกับการสร้างความต้องการการอ่าน

เกรด 4 เป็นกลุ่มวิชาการเฉพาะที่ได้รับการคัดเลือกเพราะตามข้อมูลของกรมการศึกษา เกรดนี้เป็นระดับที่สำคัญมากในการพัฒนาการรู้หนังสือเชิงการปฏิบัติได้ นี่เป็นวัยที่เด็กเริ่มอ่านอย่างสะดวกสบาย และการจัดการ ณ จุดนี้พิสูจน์ว่ามีประสิทธิภาพมากกว่าในด้านการพัฒนานิสัยรักการอ่าน และเป็นการป้องกันการออกจากโรงเรียนกลางคัน

ข้าพเจ้ารู้สึกภาคภูมิใจกับSASเป็นอย่างยิ่งเพราะจากบันทึกการติดตามผลพบว่าผลการดำเนินงาน 11 ปีที่ผ่านมาของมันไม่เคยมีความไม่น่าพึงพอใจเลย การส่งเสริมเป็นการเฉพาะนั้นได้กลั่นกรองโครงการให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง มันเป็นโครงการเดียวเท่านั้นที่ได้รับการยอมรับจากกรมการศึกษา เป็นโครงการที่ยั่งยืนตลอดมาหลายปีที่มีการผสานเข้าไปในหลักสูตรของโรงเรียนที่เข้าร่วมในโครงการฯ และเข้าไปแทนที่หลักสูตรศิลป์ภาษาปกติของเดือน เป็นการฟันฝ่าอุปสรรคที่สำคัญในตัวมันเองถ้าเราคิดว่าระบบราชการเป็นอุปสรรคต่อการบรรลุความสำเร็จนั้น มันเป็นการสนับสนุนเชิงวิชาชีพให้กับครูด้วยการเพิ่มพูนความรู้ การประชุมเชิงปฏิบัติ การประชุมวันสุดสัปดาห์ประจำปีอย่างสม่ำเสมอเพื่อสนับสนุนการอ่าน และการพิมพ์หนังสือ *Star Teacher* เผยแพร่สู่โรงเรียนที่มีส่วนร่วมโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย

ผ่านโครงการการอ่านจากปี พ.ศ. 2542 ถึงปีการศึกษาล่าสุด SAS ได้ให้บริการโรงเรียนของรัฐ 868 แห่ง สร้างประโยชน์ให้ครู 24,619 คน และเข้าถึงความคิดนักเรียนฟิลิปปินส์กว่าหนึ่งล้านคนทั่วประเทศ SAS ยังได้เผยแพร่หนังสือเด็กเกือบ 181,000 เล่มด้วย

เมื่อก้าวมาถึงปีที่ 10 SAS ต้องการรู้ประสิทธิภาพของโครงการ และเริ่มดำเนินการสำรวจเพื่อประเมินตนเองโดยร่วมกับผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นบุคคลภายนอกที่ได้รับการยอมรับอย่างสูง คือ The Massachusetts Institute of Technology Abdul Latif Jameel Poverty Action Lab (J-PAL) มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย และกรมการศึกษา วัตถุประสงค์ของ J-PAL คือการปรับปรุงประสิทธิภาพของโครงการความยากจนโดยจัดหาผู้วางนโยบายให้กับผลลัพธ์เชิงวิทยาศาสตร์ที่ชัดเจน ที่ช่วยปรับนโยบายต่างๆ ที่ประสบความสำเร็จให้เป็นรูปเป็นร่างขึ้น และยังให้ข้อมูลการวิจัย ประเภทเดียวกับของ Warren Buffett และ Bill Gates ต่อโครงการองค์กรการกุศล การศึกษาอิสระที่ได้เริ่มขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2552 และสิ้นสุดปี พ.ศ. 2554 นี้ เป็นการศึกษาแรกในกลุ่มริเริ่มโครงการรู้หนังสือในประเทศ สำหรับทุกๆ ช่วงของการศึกษา นักศึกษาระดับปริญญาเอก และตัวแทนอื่นๆ มาจากสหรัฐอเมริกามาดำเนินการและตรวจติดตามการสำรวจโดยส่วนบุคคล ซึ่งดำเนินการกับโรงเรียน 100 แห่งใน Tarlac จังหวัดทางเหนือของกรุงมะนิลา ซึ่งคิดว่าเป็นส่วนที่เล็กมากของประเทศ

ผลของการศึกษาออกมาในเชิงบวกและให้กำลังใจเป็นการพิสูจน์ความถูกต้องของความพยายามของ SAS โดยพื้นฐานแล้วโครงการการอ่านของ SAS ระยะสั้นเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพสำหรับ “การบ่มเพาะนิสัยการอ่านที่ดีในเด็กๆ ดังนั้นจึงเป็นการปรับปรุงความสามารถในการอ่านของพวกเขา” หนังสือที่เหมาะสมกับอายุปรับปรุงทักษะการอ่าน และโครงการมีผลที่คงอยู่นานและมากที่สุดต่อการจดจำคำและส่งเสริมนิสัยการอ่านของนักเรียนแม้อยู่ภายนอกโรงเรียน

กำลังใจจากผลลัพธ์เชิงบวกของการศึกษา MIT J-PAL SAS กำลังจะทำให้แผนเสร็จสมบูรณ์ และใช้ซอฟต์แวร์แปลหลักสูตรหน้าต่อหน้าให้เป็นโครงการฝึกอบรมครูทางออนไลน์เพื่อทำให้การเข้าถึงกว้างขึ้น โครงการใหม่นี้เรียกว่า โครงการการให้คำปรึกษาที่เข้าถึงทางคอมพิวเตอร์ (Computer Access Mentorship Program CAMP)

ในปี พ.ศ. 2553 The Republic of Korea’s e-Asia and Knowledge Partnership Fund ให้เงินสนับสนุน SAS ผ่านธนาคารการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank - ADB) เงินสนับสนุนนี้มอบให้กับการพัฒนาโครงการฝึกอบรมครู

ออนไลน์ รวมทั้งการสร้างห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ 25 แห่งทั่วประเทศฟิลิปปินส์เพื่อวัตถุประสงค์นี้

CAMP จะดำเนินการโดย SAS ตลอดระยะเวลา 3 ปีติดต่อกัน โดยประสานกับลูกเสือชาวบ้านของฟิลิปปินส์ (Boy Scouts of Philippines: BSP) ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ หรือ "CAMP Sites" ตั้งอยู่ที่สำนักงานสภาลูกเสือชาวบ้าน และใช้เป็นสถานที่สำหรับครูโรงเรียนประถม 9,000 คนเพื่อเรียนรู้วิธีการสอนเชิงนวัตกรรมและการสอนแบบใหม่ๆ ผ่านโครงการบริการออนไลน์ โครงการจะมีเป้าหมายเฉพาะในการปรับปรุงทักษะของครูในการสอนการอ่านให้ครูมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

ความพยายามใหม่ๆ อีกเรื่องของ SAS คือ การสัมมนา-อบรมครูจากโรงเรียนรัฐบาลสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน ที่เกิดขึ้นจากความสนใจของผู้ให้การสนับสนุนการศึกษาก่อนวัยเรียน มีความสนใจเรื่องการศึกษาก่อนวัยเรียนเพิ่มมากขึ้นดังที่ข้าพเจ้ากล่าวถึงก่อนหน้านี้ว่ามันกลายเป็นภาคบังคับในปีการศึกษานี้ซึ่งเริ่มต้นเดือนมิถุนายนด้วยการที่รัฐบาลได้ทำอะไรบางอย่างเกี่ยวกับความรู้ที่เป็นการส่งเสริมการรู้หนังสือและตระเตรียมผู้เรียนให้ดีขึ้นเพื่อการศึกษาในโรงเรียนประถมอย่างเป็นทางการ ก่อนหน้านี้มีแต่เด็กๆ ในครอบครัวที่สามารถจ่ายให้กับการศึกษาก่อนวัยเรียนเท่านั้นที่ได้ประโยชน์ที่ไม่ยุติธรรมนี้มากกว่า

มีพัฒนาการที่น่ายินดี คือ อาเบลลาดา (Jr. Pinky Aquino Abellada) พี่สาวของท่านประธานาธิบดีเบนิโญ อาคีโน่ ได้ให้ความสนใจและพยายามในการสร้างชั้นเรียนอนุบาลและจัดหาหนังสือคัดสรรและอุปกรณ์การเรียนผ่านมูลนิธิ AGAPP และโครงการ Silid Pangarap ขององค์กร ซึ่งแปลว่า ห้องแห่งความฝัน หรือห้องฝัน ตัวย่อของมูลนิธิ AGAPP มาจาก Aklat, Gabay at Aruga Tungo sa Pag-angat at Pag-asa ในภาษาอังกฤษ หมายถึง หนังสือ การฝึกอบรมครู การให้อาหาร ความเป็นอยู่ และโครงการสนับสนุนพ่อแม่มุ่งสู่คุณภาพชีวิตที่ดีกว่าและมีความหวัง ในการเป็นพันธมิตรกับกรมการศึกษา เป้าหมายของโครงการนี้คือ เพื่อสร้างโรงเรียนอนุบาล 100 แห่งระหว่างปีแรกของการบริหารงานของรัฐบาลอาคีโน่ ซึ่งเริ่มต้นเมื่อ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2553 และพวกเขาได้จัดการเปิดโรงเรียนที่ 100 เมื่อกลางเดือนมิถุนายน สำหรับปีที่สองของโครงการ มีความมุ่งหวัง

ว่าจะสร้างโรงเรียนอนุบาลอีก 150 แห่ง เน้นที่โครงการการให้อาหาร ความเป็นอยู่ สนับสนุนพ่อแม่ และพัฒนาระบบติดตามผลการดำเนินงานสำหรับทักษะการสอนและประสิทธิภาพของนักเรียน โครงการนี้ได้รับการส่งเสริมจากรายงานที่ว่าการสมัครเข้าโรงเรียนอนุบาลเพิ่มขึ้นจาก 30% เป็น 60% ขณะที่ภาพต่างๆ จะเป็นเครื่องพิสูจน์ว่าโครงสร้างเก่าที่ยังคงมีอยู่หรือชั้นเรียนใหม่ที่ถูกเปลี่ยนให้เป็นดินแดนมหัศจรรย์แห่งการเรียนรู้ ที่ควรจะเป็น อะไรจะเป็นใบรับรองที่ดีกว่าการที่บุคลากรของกรมการศึกษาที่เกษียณในจังหวัดทางใต้ของ Leyte ผู้ซึ่งถูกพามาให้เห็นห้องเรียนที่มีสีสันบรรยากาศเชิญชวน ซึ่งเธอไม่เคยคาดคิดมาก่อนว่าจะได้เห็นในอาชีพของเธอ ส่วนในจังหวัดทางภาคเหนือเด็กบางคนที่มีแผนสมัครเข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนเปลี่ยนมาเข้าโครงการ Silid Pangarap แทน เป็นการส่งเสริมที่ดียิ่งที่พี่สาวประธานาธิบดีได้ริเริ่มโครงการนี้ เพราะการหาผู้อุปถัมภ์จึงไม่ใช่เรื่องยาก

ถ้า SAS มีเป้าหมายที่นักเรียนเกรด 4 และเป้าหมายของ AGAPP อยู่ที่นักเรียนอนุบาล องค์กรอื่นอีกสององค์กรก็มีผู้รับประโยชน์ระดับเกรดอื่นเป็นเป้าหมายของพวกเขา

The Ronald McDonald House Charities (RMHC) ใช่! แม้แต่องค์กรการกุศลของ McDonald ที่มีโครงการอ่านด้วยจิตใจที่เบิกบาน (Bright Minds Read : BMR) เริ่มต้นขึ้นในปี พ.ศ. 2545 สำหรับนักอ่านเริ่มต้น มีความตั้งใจให้ความสำคัญกับเกรด 1 หลังจากพบว่านักเรียนโรงเรียนของรัฐเพียง 4% เท่านั้นในระดับเกรด 1 ที่สามารถอ่านหนังสือได้ โดยร่วมมือกับกรมการศึกษา ได้พัฒนาชุดเครื่องมือการอ่านขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญเรื่องการอ่าน ซึ่งได้ผลิตหนังสือนิทานเล่มใหญ่ 33 เล่มเป็นภาษาฟิลิปปินส์ 28 เล่ม และภาษาอังกฤษ 5 เล่ม หนังสือแบบฝึกหัดสำหรับนักเรียน ที่มีแผ่นกิจกรรม 200 ชุดสำหรับหนังสือนิทาน 33 เล่ม แผนบทเรียนของครู ทั้งหมดเป็นเครื่องมือช่วยสอนการอ่านพื้นฐาน สร้างความเข้าใจและเพิ่มพูนทักษะด้านภาษาของนักเรียน ชุดเครื่องมือเหล่านี้อาจถูกแบ่งปันกันระหว่างชั้นเรียน ดังนั้นจึงมีชุดเครื่องมือ BMR 1 ชุดสำหรับทุกๆ โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ การฝึกอบรมครู หัวหน้างาน และครูใหญ่โรงเรียนของรัฐเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของโครงการ BMR ปัจจุบันโรงเรียนประถมของรัฐกว่า 2,700 โรงเรียนซึ่งถูกเสนอว่าเป็นโรงเรียนที่ขัดสนที่สุดใน 17 พื้นที่ได้รับชุดเครื่องมือของ BMR

ชุดเครื่องมือเหล่านี้ไม่ได้หมายถึงวัสดุเสริมแต่ถูกใช้ในชั้นเรียนฟิลิปปินส์เนื่องจากถูกออกแบบภายใต้หลักสูตรการศึกษาพื้นฐานของกรมการศึกษา

แนวทางของโครงการได้จากวัตถุประสงค์4ประการของการอ่านเริ่มต้นได้แก่การพัฒนาความรักการอ่านที่แท้จริง การพัฒนาความเข้าใจและทักษะการคิดที่สำคัญ การพัฒนาภาษาพูด และการพัฒนาทักษะการตีความ ปัจจุบันเป็นปีที่ 9 ของโครงการอ่านด้วยจิตใจที่เบิกบาน (BMR) พบว่าโครงการประสบความสำเร็จอย่างดีจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนโรงเรียนและนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ และผลการทดสอบก่อนและหลังการบริหารจัดการ

ในการสำรวจโครงการรู้หนังสือที่มีอยู่สำหรับระดับเกรดต่างๆโครงการ The Union Bank of the Philippines Corporate Philanthropy and Social Responsibility (CPSR) พบว่าหน่วยงานพัฒนาเอกชน (NGOs) ไม่มีโครงการสำหรับนักเรียนเกรด 2 จึงได้ตัดสินใจสนับสนุนเกรดนี้เพราะคิดว่าเป็นเกรดที่มีความเหมาะสมที่สุดสำหรับการศึกษาที่มีคุณค่าด้วย ในขั้นตอนนี้ของชีวิตในโรงเรียนของพวกเขา นักเรียนสามารถได้รับการช่วยเหลือที่ดีที่สุดเพราะนี่เป็นเวลาที่เด็กส่วนใหญ่ยังอยู่ในโรงเรียน เพราะอัตราการออกจากโรงเรียนกลางคันสูงมากในเกรด 4

โครงการนี้ได้รับการพัฒนาด้วยการผสมผสานแนวคิดการอ่านอย่างมีพัฒนาการกับแนวคิดการศึกษาที่มีคุณค่าเพื่อพลเมืองดี เป็นชุดเครื่องมือที่สมบูรณ์ที่มีหนังสือแบบฝึกหัดของนักเรียน หนังสือคู่มือของครู และชุดวิดีโอการสอนด้วยสื่อหลากหลาย ซึ่งได้รับการออกแบบเพื่อสร้างทักษะการอ่านพื้นฐานให้เข้มแข็งและปลูกฝังค่านิยมเคารพในอารัมภบทของรัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ พ.ศ.2530 (ซึ่งระบุว่านักอ่านเป็นพลเมืองของประเทศที่มีความรักชาติ มุ่งมั่น และรับผิดชอบต่อหน้าที่มากขึ้น มีความภาคภูมิใจต่อมรดกของฟิลิปปินส์) เสริมด้วยแนวคิดของเป้าหมายการพัฒนาสหัสวรรษของสหประชาชาติ (The United Nations Millennium Development Goals MDGs) เพื่อบรรลุความสำเร็จการศึกษาขั้นประถมในระดับสากล และเป้าหมายของกรมการศึกษาที่จะให้มีจำนวนผู้ที่ไม่เป็นนักอ่านเป็นศูนย์ผ่านโครงการเด็กทุกคนเป็นนักอ่าน

เด็กทุกคนมีหนังสือแบบฝึกหัดของตนเองซึ่งจะใช้กับชั้นเรียนภาษาและการอ่านระหว่างปีการศึกษา สำหรับโรงเรียนส่วนใหญ่ การมีเพียงหนังสือก็เป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์แล้วเนื่องจากพวกเขาไม่มีหนังสือตั้งแต่แรก ปีนี้นักเรียนเกรด 2 จำนวน 533,000 คนจาก 5,200 โรงเรียนทั่วประเทศบนเกาะใหญ่สามเกาะของประเทศจะได้ใช้อุปกรณ์การเรียนรู้เหล่านี้ ผู้อำนวยการระดับภูมิภาคจำนวนมากมีความเห็นว่านี่เป็นครั้งแรกที่นักเรียนเกรด 2 จะได้ถือหนังสือแบบฝึกหัดที่เหมือนกันในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศ เทเรซิต้า (Teresita Domalanta) ผู้อำนวยการกรมการศึกษา สำนักงานภูมิภาค ให้ความเห็นว่า *“โครงการนี้ไม่เพียงแต่ปรับปรุงคุณภาพของนักเรียนเท่านั้นแต่ยังรวมถึงผลการทำงานของครูด้วย เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของระบบการศึกษาทั้งประเทศฟิลิปปินส์ที่นักเรียนได้เซ็นชื่อแสดงความเป็นเจ้าของบนหนังสือที่แจกจ่ายเป็นส่วนตัวฟรีให้แต่ละคน...”*

เนื้อหาของหนังสือเป็นไปตามข้อกำหนดของกรมการศึกษาสำหรับหลักสูตรตลอดปีการศึกษาในวิชาภาษาอังกฤษและวิชาการอ่าน และอาจบูรณาการร่วมกับวิชาอื่นๆ แบบฝึกหัดถูกเขียนโดยยึดความสามารถในการเรียนรู้ตามหลักเกณฑ์กรมการศึกษา เป้าหมายสำคัญของโครงการ คือ การพัฒนานักอ่านอิสระที่เป็นจริงและสามารถปฏิบัติได้ ดังนั้นแม้ว่าในที่สุดพวกเขาจะออกจากโรงเรียนกลางคัน พวกเขายังคงสามารถอ่านและอยู่รอดได้เพราะทักษะที่จำเป็นนั้น ความเชื่อของพวกเขาคือ “การอ่านเป็นทักษะการอยู่รอด ถ้าคุณไม่สามารถอ่านได้ คุณก็ไม่สามารถเรียนรู้ ถ้าคุณไม่สามารถเรียนรู้ คุณก็ไม่สามารถอยู่รอดได้.....”

ขณะนี้โครงการ CPSR ได้ดำเนินการมาเป็นปีที่ห้า และได้รับการกลั่นกรองจากขั้นแรกของปฏิบัติการให้ดีขึ้น ได้สร้างประโยชน์ให้กับนักเรียนเกรด 2 ของโรงเรียนรัฐจำนวน 1.4 ล้านคน และครู 24,000 คน ถ้าโครงการนี้ได้รับความสำเร็จและการยอมรับในระดับหนึ่ง ก็เพราะ UnionBank ปรึกษาหารือกับกรมการศึกษาทุกๆ ขั้นตอน และทำงานกับโครงการต่างๆ ตามระเบียบวิธีปฏิบัติ นอกจากนี้ยังได้ให้ความร่วมมืออย่างดีกับกรมการศึกษา นอกเหนือจากทรัพยากรด้านการเงิน โครงการ CPSR ยังได้ใช้หลักคุณธรรมของธุรกิจ ความคิดสร้างสรรค์ การสร้างชุมชน และการปฏิบัติได้จริง โครงการของ UnionBank ได้รับการยอมรับว่าเป็นโครงการที่รับผิดชอบต่อสังคมที่ดีที่สุดในด้านการศึกษาและความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ

จากโครงการต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น เราจะเห็นว่ามีนักเรียนเกรด 1 2 และ 4 เท่านั้น ที่มีโครงการส่งเสริมการอ่านเป็นการเฉพาะ ถ้าจะต้องมีโครงการสำหรับนักเรียนทุกๆ เกรด ตั้งแต่เกรด 1 ถึง เกรด 12 เรายังมีงานที่จำเป็นต้องทำอีกมาก

Juan Miguel Luz อดีตปลัดกระทรวงการคลังและบริหาร ได้สร้างกรอบความคิด เรื่องศูนย์กลางห้องสมุดทั่วประเทศในช่วงที่เขาอยู่ในตำแหน่ง เขาตระหนักว่ามีบางเรื่องเป็นเรื่องพื้นฐานอย่างยิ่ง คือ ถ้านักเรียนได้รับการสนับสนุนให้อ่านและรักการอ่าน จะต้องมีโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการอ่านในทุกๆ โรงเรียน นักเรียนจำเป็นต้องมีหนังสืออยู่ในมือ ห้องสมุดโรงเรียนยังไม่มีอยู่ในระบบโรงเรียนรัฐบาล ถ้าพวกเขารักการอ่าน ก็ไม่มีหนังสือที่ดึงดูดใจให้อ่าน หรือไม่มีบรรณารักษ์ที่จะสร้างแรงบันดาลใจและส่งเสริมการอ่าน ถ้ามีบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน จะต้องเป็นใครบางคนที่เกษียณหรือไม่สามารถทนกับงานประจำของการสอนในห้องเรียนที่เคร่งเครียดอีกต่อไป กรมการศึกษามีทรัพยากรอยู่จำกัด เมื่อเทียบกับประชากรที่กำลังเติบโตและตระหนักดีว่าการจัดตั้งห้องสมุดในโรงเรียนประถมของรัฐมากกว่า 37,000 แห่ง เป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ในเชิงเศรษฐกิจและจะต้องใช้เวลา

ดังนั้นศูนย์กลางห้องสมุดจึงเกิดขึ้น มันเป็นคลังหรือห้องสมุดรวมที่จัดตั้งขึ้นในโรงเรียนในเขตการศึกษาต่างๆ ของประเทศ เพื่อให้บริการโรงเรียนประถมและมัธยมของรัฐที่อยู่ในเขตนั้นๆ แต่ละเขตซึ่งขึ้นกับการจัดแบ่งประเภท มีโรงเรียนของรัฐในสังกัดจำนวนมาก ศูนย์กลางห้องสมุดจะจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์เสริมการอ่านไว้ในกล่องพลาสติกที่คัดแยกตามระดับการศึกษา วิชา และแยกหัวข้อหลักจำนวนนับร้อยเพื่อให้ตัวแทนโรงเรียนตรวจสอบในแต่ละเดือน และนำไปใส่ไว้ในห้องสมุดโรงเรียนตามลำดับ

ก่อนการเปิดศูนย์กลางห้องสมุด ครูและบรรณารักษ์ได้รับการฝึกอบรมเรื่องความสำคัญของการอ่าน กลยุทธ์การส่งเสริมการอ่านต่างๆ การจัดประเภทและกระบวนการจัดหนังสือ ผู้บริหารโรงเรียนรายงานคะแนนการอ่านที่เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ในการทดสอบสัมฤทธิผลของโรงเรียนที่ได้รับบริการจากศูนย์กลางห้องสมุด ศูนย์กลางห้องสมุดตั้งอยู่ในอาคารที่รัฐบาลท้องถิ่นจัดให้ซึ่งจะได้รับการตกแต่งใหม่เพื่อวัตถุประสงค์นี้โดยเฉพาะ แนวความคิดและการมีส่วนร่วมระหว่างกรมการศึกษา ส่วนราชการท้องถิ่น และภาคประชาชนนั้นได้รับยอมรับเป็นอย่างดีซึ่งเป็นร่างกฎหมายที่อยู่ระหว่างการพิจารณาใน

สภาผู้แทนฯ เพื่อทำให้แนวความคิดศูนย์กลางห้องสมุดเป็นข้อบังคับทางกฎหมาย ดังนั้น ศูนย์กลางห้องสมุดจะถูกทำให้เป็นสถาบันและสร้างขึ้นในเมืองสำคัญ รวมทั้งกระจายไปยังพื้นที่ต่างๆ อย่างกว้างขวาง กฎหมายยังได้กำหนดให้กรมการศึกษาสร้างทีมงานในศูนย์ ได้แก่ บรรณารักษ์ ผู้ช่วยบรรณารักษ์ ผู้ช่วยห้องสมุด และคนงานที่อำนวยความสะดวก จนถึงปัจจุบัน มีศูนย์กลางห้องสมุดที่สร้างแล้ว 194 แห่งในประเทศ สำหรับโรงเรียนใน 117 เขตการศึกษาจากทั้งหมด 204 เขตทั่วประเทศ โดยที่บางเขตมีศูนย์กลางห้องสมุดมากกว่าหนึ่งแห่ง เนื่องจากจำนวนโรงเรียนที่ให้บริการมีจำนวนมาก

ข้าพเจ้าต้องยอมรับว่าแผนอาจจะยังไม่สมบูรณ์เท่าไหร่นักโดยเฉพาะปัญหาการจัดส่งหนังสือล่าช้า ครูจำนวนหนึ่งร้องเรียนว่าศูนย์กลางอยู่ไกลจากโรงเรียนของพวกเขามาก จึงก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายในการขนส่ง หนังสือมีไม่เพียงพอ และหัวข้อเรื่องที่สนับสนุนหลักสูตรก็ไม่เพียงพอ แต่แน่นอน เราทุกคนรู้ว่าห้องสมุดไม่สามารถมีหนังสือพอสำหรับทุกๆ ความสนใจและคล้อยตามทุกคนได้ หนังสือเหล่านี้ต้องได้รับการบำรุงรักษาและเติมเต็มอย่างสม่ำเสมอ

องค์กรที่สมควรกล่าวถึงอีกแห่งหนึ่งได้แก่คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ (NBDB) เป็นหน่วยงานรัฐบาลภายใต้การกำกับและบริหารจัดการของกรมการศึกษา ที่รับผิดชอบการพัฒนาและสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมการจัดพิมพ์หนังสือของประเทศฟิลิปปินส์ รับผิดชอบโครงการต่อไปนี้

• Booklatan sa Bayan (สำนวนที่ติดกับคำว่า “หนังสือ” ซึ่งมีความหมายตามตัวอักษร “ความพร้อมในประเทศ”) เป็นชุดกิจกรรมการฝึกอบรมและการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการพัฒนาความเป็นนักอ่านที่จัดขึ้นทั่วประเทศ บรรยายบทกวี นวนิยาย และงานเขียนที่ได้จากเรื่องจริง และเรื่องประเภทอื่นๆ ของฟิลิปปินส์ นอกจากนี้ยังมีตารางการประชุมเชิงปฏิบัติการ การเล่านิทานกับครู บรรณารักษ์ และผู้ทำงานชุมชนด้วย

• เดือนแห่งการพัฒนาหนังสือฟิลิปปินส์ในเดือนพฤศจิกายนของแต่ละปีเป็นงานเฉลิมฉลองที่ใหญ่ที่สุดเกี่ยวกับหนังสือและการอ่าน กับเทศกาลวรรณกรรมนานาชาติกรุงมะนิลา เป็นเทศกาลสำคัญที่นักเขียนต่างประเทศและท้องถิ่นที่มีชื่อเสียงได้มาพูดคุยเรื่องหนังสือ วรรณกรรม และศิลปะของการเขียน

• การประชุมสโมสรหนังสือ NBDB เพื่อส่งเสริมความสนใจหนังสือที่เขียนโดยนักเขียนชาวฟิลิปปินส์ สโมสรหนังสือจัดประชุมเพื่ออภิปรายหนังสือโดยนักเขียนที่เป็นแขกสำคัญ

• เข้าใจการอ่าน เป็นการรณรงค์ส่งเสริมการอ่านโดยเชิญผู้มีชื่อเสียงมาเป็นแบบถ่ายรูปสำหรับพิมพ์บนโปสเตอร์

•รางวัลหนังสือแห่งชาติเป็นรางวัลประจำปีที่พึงปรารถนามากที่สุดของอุตสาหกรรมหนังสือของฟิลิปปินส์ที่จัดโดยชมรมนักวิจารณ์มะนิลา (The Manila Critics Circle หรือ MCC) มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524 เพื่อแสดงความเป็นเลิศของการจัดพิมพ์หนังสือ ซึ่ง NBDB เข้าไปมีส่วนร่วมกับ MCC ในปี พ.ศ. 2551 เพื่อสร้างความเป็นสถาบันที่ดูมีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้นให้กับตัวรางวัล

• รางวัลหนังสือเด็กแห่งชาติ เป็นความร่วมมือระหว่าง NBDB และคณะกรรมการหนังสือเยาวชนฟิลิปปินส์เพื่อรับรองหนังสือเด็กที่ดีที่สุดของประเทศ หนังสือที่น่ายกย่องจำนวนไม่เกิน 10 เล่มจะได้รับการระบุชื่อในแต่ละปีเพื่อจัดทำเป็นบรรณานุกรมหนังสือเด็กที่ดีที่สุด ในปี พ.ศ. 2553 มีหนังสือ 6 เล่มได้รับรางวัลหนังสือเด็กแห่งชาติเป็นครั้งแรก

• Bookwatch เป็นนิตยสารอย่างเป็นทางการของ NBDB ซึ่งให้ข่าวสารเกี่ยวกับหนังสือและความเคลื่อนไหวในวงการ

โครงการที่น่าสนใจซึ่งริเริ่มโดยภาคธุรกิจ อาทิเช่น โครงการอ่านกับ *The Inquirer* (The Inquirer Read – Along) ของ *The Philippine Daily Inquirer* หนังสือพิมพ์ชั้นนำของฟิลิปปินส์เปิดตัวเมื่อเดือนพฤษภาคม 2550 ด้วยแนวความคิด “ง่ายๆ ต้นทุนต่ำ” ที่มีเป้าหมายส่งเสริมให้สาธารณะใช้ห้องสมุดของ Inquirer

การประชุมเริ่มต้นขึ้นครั้งแรกเรียกว่า “การประชุมเรื่องการอ่าน” มีกลุ่มเป้าหมายอยู่ที่เด็กๆ ในโรงเรียนด้วยความหวังว่าจะทำให้พวกเขาเริ่มนิสัยการอ่านตั้งแต่ยังเยาว์ ด้วยความพยายามที่จะทำให้การอ่านเป็นเรื่องสนุกและดึงดูดใจสำหรับเด็กๆ Letty Jimenez Magsanoc หัวหน้ากองบรรณาธิการของ Inquirer ให้ชื่อโครงงานใหม่ตามที่เรียกในปัจจุบันว่า “Inquirer Read-Along” และเสนอว่าให้เชิญชวนคนมีชื่อเสียงและผู้เป็น

ต้นแบบ มาอ่านนิทานให้นักเรียนฟังในที่ประชุม การประชุมที่ใช้เวลาเป็นชั่วโมงจัดขึ้นเดือนละ 2 ครั้ง โดยปกติจะแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ การอ่านพร้อมกับคนมีชื่อเสียงและผู้เป็นต้นแบบ การอ่านกับนักเล่านิทานที่ได้รับการฝึกอบรม และส่วนที่สามร่วมกับนักอ่าน Junior Inquirer (ฉบับเสริมสุดสัปดาห์สำหรับเด็กแทรกอยู่ในหนังสือพิมพ์) ผู้ซึ่งแบ่งปันเคล็ดลับการอ่านร่วมกับผู้เข้าร่วม โดยมีผู้มีชื่อเสียงโดดเด่นจากสื่อ กีฬา ดนตรี การเมือง การศึกษา การทูต มาร่วมอ่านเรื่องของเด็กฟิลิปปินส์

งานนี้เปิดสู่สาธารณะและจัดขึ้นที่อาคาร Inquirer เมือง Makati และเข้าถึงเด็กได้จำนวนมาก บางครั้งจัดขึ้นในห้างสรรพสินค้า โรงเรียน และสถานที่นอกเมือง ผู้มีชื่อเสียงเป็นพลังที่ดึงดูด การปรากฏตัวของพวกเขาช่วยได้จริงๆ และเพราะหนังสือพิมพ์รายวันแพร่กระจายกว้างที่สุด แนวความคิดเรื่องการอ่านร่วมกัน (read-along) และคุณสมบัติที่ดีของการอ่านเองทำให้ได้รับความสนใจ โครงการยังต้องการสื่อสารข้อความที่ว่า “การอ่านเป็นเรื่องสนุก สงบ อยู่ภายใน” มันเป็นการส่งเสริมที่เริ่มจากผู้ฟังที่เป็นนักเรียนแค่ 15 คน ขยายขึ้นเป็นร้อย Inquirer ได้ฝึกอบรมพนักงานของตนเองให้เป็นผู้จัดรายการ นักเล่านิทาน ผู้ประสานงาน กลายเป็นต้นแบบของการอ่านร่วมกันที่มีการขยายผลออกไปยังพื้นที่ที่ห่างไกลจากกรุงมะนิลา

ข้าพเจ้าคงจะสะเพร่าถ้าไม่ได้กล่าวถึงความพยายามอย่างต่อเนื่องอื่นๆ ที่ช่วยส่งเสริมนิสัยการอ่าน อาทิ งานหนังสือแห่งชาติมะนิลา (the Manila International Book Fair: MIBF) ที่จัดขึ้นทุกๆ ปีในเดือนกันยายนเป็นเวลาอย่างน้อย 5 วัน ปัจจุบันเป็นปีที่ 32 แล้ว ถ้าใครสงสัยว่าชาวฟิลิปปินส์เป็นผู้รักหนังสือหรือไม่ งานนี้จะขจัดข้อสงสัยทั้งหลาย MIBF กลายเป็นประเพณีประจำปีที่มีผู้เข้าร่วมมากกว่า 85,000 คนต่อสัปดาห์ มีผู้เข้าร่วมแสดงหนังสือจากต่างประเทศและท้องถิ่นกว่า 300 แห่ง ผู้จัดงาน เช่น สมาคมพัฒนาหนังสือแห่งฟิลิปปินส์ (the Book Development Association of Philippines) Asian Catholic Communicators Inc. สมาคมผู้จัดจำหน่ายหนังสือแห่งฟิลิปปินส์ และตัวแทนสมาคมของสำนักพิมพ์ต่างประเทศของฟิลิปปินส์ ท่ามกลางความท้าท้ายที่โลกสิ่งพิมพ์กำลังเผชิญกับการปรากฏตัวของการอ่านรูปแบบอื่นๆ แต่พวกเขาก็สัญญาว่าตราบเท่าที่ถ้อยคำที่ถูกเขียนยังคงเติบโตงอกงามในสื่อสิ่งพิมพ์อยู่บ้าง MIBF ก็จะสืบทอดการส่งเสริมการรักการอ่านต่อไป

นอกจากนี้ยังมีนักวาดภาพประกอบและนักเขียนรุ่นเยาว์ที่ปราดเปรื่องกำลังเป็นที่นิยม Jomike Tejido ผู้เป็นเจ้าของหนังสือสองเล่ม (Tagu–Taguan หนังสือซ่อนหาที่สนุก และ Lub-Dub, Lub-Dub หนังสือที่ Tejido วาดภาพประกอบ) ได้รับการกล่าวถึงในกลุ่มหนังสือ 6 เล่มที่ได้รับรางวัลหนังสือเด็กแห่งชาติในปี พ.ศ. 2553 จากการมีส่วนร่วมในงานนวัตกรรมและการใช้ภูมิความรู้ด้านสถาปัตยกรรมของเขา เขาได้จัดพิมพ์หนังสือ Foldabots Toy *(หนังสือของเล่นเด็กทำด้วยกระดาษตัดสามารถพับเป็นยานพาหนะและสัตว์ต่างๆ ได้)* เรื่องของเด็กที่บ้าหุ่นยนต์ซึ่งใครที่หยิบหนังสือเล่มนี้ขึ้นมาต้องอดไม่ได้ที่จะอ่าน “อย่างละเอียด ใกล้ชิดและกระหาย”

คอลัมน์รายสัปดาห์ในหนังสือพิมพ์รายวันระดับชาติใหญ่ๆ 3 ฉบับ ที่มอบพื้นที่ให้กับเรื่องหนังสือและการอ่าน ได้แก่ Philippine Daily Inquirer และ Philippine Star วันจันทร์ และ Manila Bulletin วันเสาร์ และฉบับเสริมรายสัปดาห์สำหรับเด็กของ Inquirer และ Bulletin ไม่เพียงแต่ให้ความสำคัญกับงานของเด็กเท่านั้นแต่ยังมีบทวิจารณ์หนังสือเป็นประจำด้วย

ฟิลิปปินส์มี“พฤติกรรมและการบริโภคหนังสือเหมือนตลาดอเมริกัน”เป็นข้อสังเกตของ Karina Bolasco ผู้จัดการสำนักพิมพ์ Anvil Publishing Inc. สำนักพิมพ์ที่ใหญ่ที่สุด ซึ่งได้รับรางวัลสำนักพิมพ์แห่งปีของชมรมนักวิจารณ์มะนิลา (The Manila Critics Circle’s Publisher of the Year Award) ถึง 8 ครั้ง เธอกล่าวว่าทุกวันนี้ธุรกิจสำนักพิมพ์ไม่ใช่ธุรกิจง่ายๆ เพราะหนังสือท้องถิ่นต้องแข่งขันอย่างหนักหน่วงกับหนังสือที่นำเข้าจากต่างประเทศรวมถึงสื่อดิจิทัลอื่นๆ จึงเกือบจะดูเหมือนว่าเป็นการกระทำที่กล้าหาญที่สำนักพิมพ์ยังคงดำเนินกิจการต่อในขณะที่จำนวนพิมพ์หนังสือท้องถิ่นซึ่งไม่รวมหนังสือเรียนหรือตำราเรียนมีเพียง 5,900 เรื่องในปี พ.ศ. 2552 และ 5,800 เรื่องในปี พ.ศ. 2553 หนังสือเด็กจากสำนักพิมพ์ 9 รายมีน้อยกว่า 100 เรื่องในสองปีที่ผ่านมา ในการบรรยายของเธอที่การประชุมสมาคมนักเขียนและนักวาดภาพประกอบหนังสือเด็กเมื่อเร็วๆ นี้ Bolasco ได้สะท้อนความรู้สึกของสำนักพิมพ์และความมุ่งมั่นของคนรักหนังสือว่า

"...ตราบเท่าที่เราทำหนังสือดีให้เด็กอ่านโดยตัวมันเองก็เป็นเรื่องที่ดีเพราะนิสัยการอ่าน ไม่เหมือนกับนิสัยอื่นๆ เช่น การดูทีวี เล่นเกมคอมพิวเตอร์ หรือไปเดินห้าง นั่นคือสิ่งที่เราปรารถนาที่จะพัฒนาเยาวชนของเราให้เป็นนิสัยตลอดชีวิต การอ่านหนังสือเป็นความดีแก่ตัวมันเอง และถ้าสำนักพิมพ์ประสบความสำเร็จในการปรับเปลี่ยนมันให้เป็นสิ่งที่ต้องพึ่งพาและติดตัวไปตลอดชีวิตแล้วมันก็ควรจะดี"

'เด็กฟิลิปปินส์ทุกคนเป็นนักอ่าน' ขอให้นี่เป็นมากกว่าถ้อยคำโน้มน้าวที่สวยงาม แม้จะดูเหมือนว่ามันเป็นเรื่องทะเยอทะยานและยากที่จะเข้าใจ แต่เราไม่ได้ฝัน ถ้าเราไม่พยายาม เราจะทิ้งอะไรไว้ เป็นเรื่องที่ชัดเจนว่ากรมการศึกษาและงบประมาณที่จำกัดของรัฐบาลไม่สามารถจัดการกับปัญหาที่ต้องใช้ความพยายามอย่างมากในระบบการศึกษาของรัฐ จึงจำเป็นต้องให้ภาคเอกชนและองค์กรเอกชนเปลี่ยนเด็กๆ ทุกคนให้เป็นนักอ่าน ไม่มีเวลาที่จะอ้อยอิ่ง แม้ว่าจะต้องใช้เวลา ความพยายามและความอดทนอย่างมากก็ตาม เพราะการสอนเด็กให้เป็นนักอ่านก็เหมือนการเฝ้ามองดอกไม้บาน มันจะต้องเกิดขึ้นในสักวันหนึ่ง

TK park อุทยานการเรียนรู้

TK park

อุทยานการเรียนรู้

การบริการห้องสมุดสาธารณะ
ได้พัฒนาจากรูปแบบที่จำกัดไม่ยืดหยุ่น
มาเป็นรูปแบบที่มียุทธวิธีการจัดการที่หลากหลาย
เพื่อให้เข้าถึงผู้ใช้แต่ละกลุ่มเป้าหมาย
และพัฒนาระบบรวบรวมหนังสือให้สอดคล้องกับความต้องการ
การอ่านและการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่หลากหลายของชาวสิงคโปร์

TK park
สวนสาธารณะแห่งการเรียนรู้

การเสริมสร้างประเทศแห่งนักอ่านในสิงคโปร์

เกียง-โก๊ะ ไล ลิน (Kiang-Koh Lai Lin)

1. บทนำ

คณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์มีวัตถุประสงค์การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้เกิดการรักการอ่านและจุดประกายการเรียนรู้ตลอดชีวิตในหมู่ประชาชนชาวสิงคโปร์

พันธกิจของคณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์คือการจัดหาห้องสมุดที่น่าเชื่อถือ สามารถเข้าถึงและเชื่อมโยงทั่วโลกได้ รวมทั้งให้บริการข้อมูลผ่านห้องสมุดแห่งชาติและเครือข่ายห้องสมุดสาธารณะที่กว้างขวาง ภายใต้การบริหารจัดการห้องสมุดสาธารณะ 24 แห่งทั่วเกาะสิงคโปร์ ด้วยการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่และการร่วมมือกับภาคีด้านยุทธศาสตร์ คณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์มั่นใจว่า ผู้ใช้ห้องสมุดสามารถเข้าถึงการบริการและแหล่งข้อมูลที่มีให้เลือกหลากหลายรูปแบบได้อย่างสะดวกสบาย

เพื่อเสริมสร้างประเทศแห่งนักอ่านคณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์จัดทำโครงการสนับสนุนการอ่านทั่วประเทศมากมาย โดยมุ่งเป้าไปยังกลุ่มคนในชุมชนที่แตกต่างหลากหลาย

โครงการรณรงค์การอ่านที่มีฐานอยู่ในชุมชนทั่วประเทศมีโครงการหลักๆดังต่อไปนี้

แปลจาก "Nurturing a Nation of Readers in Singapore: The Singapore National Library Board Experiences" นำเสนอในงานสัมมนาวิชาการ TK Forum 2011 "อ่านเพื่อนบ้าน กับประสบการณ์ส่งเสริมการอ่าน" วันที่ 11 พฤษภาคม 2554

2. การรณรงค์และโครงการริเริ่มด้านการอ่านทั่วประเทศ

1) โครงการ "มาอ่านหนังสือกันเถอะ! สิงคโปร์" (READ! Singapore): การเสริมสร้างประเทศแห่งนักอ่าน

ทำไมต้องเป็นโครงการ "มาอ่านหนังสือกันเถอะ! สิงคโปร์" (READ! Singapore)

"การอ่านเป็นนิสัยที่ดีที่สุดประการหนึ่งในการบ่มเพาะสติปัญญาให้กับชีวิต เพื่อเสริมความเชื่อมั่นในการได้มาซึ่งความรู้และทักษะใหม่ๆ แม้ในโลกปัจจุบันผู้คนนิยมใช้อินเทอร์เน็ตมากขึ้น แต่ก็ยังมีกลุ่มคนรักการอ่านหนังสือที่ผุดขึ้นมากมายทั่วโลก อาทิเช่น โครงการ "หนึ่งเล่มหนึ่งเมือง" ที่เกิดขึ้นในเมืองต่างๆ ของประเทศสหรัฐอเมริกาและออสเตรเลีย ส่วนในประเทศสิงคโปร์เอง เรามีโครงการ "มาอ่านหนังสือกันเถอะ! สิงคโปร์"

โครงการ "มาอ่านหนังสือกันเถอะ! สิงคโปร์" เป็นโครงการทั่วประเทศที่ริเริ่มโดยคณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์ (National Library Board หรือ NLB) โดยมุ่งปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน เสริมความผูกพันของคนในชุมชนและจุดประกายจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ให้กับประชาชนชาวสิงคโปร์ โครงการรณรงค์นี้จัดขึ้นนานประมาณ 12-14 สัปดาห์ตั้งแต่เดือนพฤษภาคมของทุกปี มีการอภิปรายและกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมการอ่านหนังสือเรื่องเดียวกันซึ่งคัดเลือกตามหัวข้อที่ต่างกันในแต่ละปี การอ่านหนังสือเรื่องเดียวกันยังเป็นโอกาสที่ดีสำหรับคนแต่ละคนในการเข้าสังคม พัฒนาทักษะด้านความคิดแบบวิเคราะห์และเพิ่มความเชื่อมั่นในการแสดงออกผ่านการอภิปรายและการแปลงเรื่องเป็นบทละคร

วัตถุประสงค์และเหตุผล

ในสังคมที่มีข้อมูลข่าวสารเป็นพื้นฐาน ประชาชนแต่ละคนจำเป็นต้องไขว่คว้าหาความรู้ มีโลกทัศน์ที่กว้างขวางเพื่อสร้างความคิดและนวัตกรรมใหม่ๆ การทำงานในสภาพแวดล้อมยุคโลกาภิวัฒน์จำเป็นต้องมีความเข้าใจว่า ผู้คนในวัฒนธรรมที่ต่างกันมีความคิดอ่านต่างกันอย่างไรและมีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันอย่างไร การอ่านวรรณกรรมเป็นวิธีที่ง่ายและมีประสิทธิภาพในการปลูกฝังให้ผู้คนเกิดความเข้าใจดังกล่าว อย่างไรก็ตามผลสำรวจโดยคณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์ในปี 2546 พบว่า ชาวสิงคโปร์จำนวนมากอ่าน

เฉพาะหนังสือที่เกี่ยวกับการทำงานและการเรียนเท่านั้น ด้วยเหตุนี้โครงการ “มาอ่านหนังสือกันเถอะ! สิงคโปร์” จึงพยายามประสานช่องว่างนี้ด้วยยุทธวิธีดังต่อไปนี้

จุดประสงค์

- เพื่อสร้างวัฒนธรรมการอ่านที่มีชีวิตชีวาในประเทศสิงคโปร์
- เพื่อเตรียมหัวข้อที่เหมือนกันในการอภิปรายและสนทนากันระหว่างสมาชิกในครอบครัว เพื่อนร่วมงาน เพื่อนร่วมโรงเรียนและคนในชุมชน
- เพื่อสร้างความผูกพันระหว่างคนในชุมชน ผ่านการอภิปรายและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมซึ่งจัดขึ้นตามสถานที่สาธารณะและเมืองสำคัญทั่วเกาะสิงคโปร์
- เพื่อจัดหาเวทีและสร้างทุนทางสังคมผ่านประเด็นวรรณกรรมที่สร้างแรงบันดาลใจให้เกิดการตอบสนองทางอารมณ์และเปิดโอกาสให้ผู้อ่านแบ่งปันประสบการณ์ทางวัฒนธรรมและบทเรียนส่วนบุคคล
- เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการเข้าถึงการอ่านการรู้หนังสือการเรียนรู้ในห้องสมุดและการจัดกิจกรรมชุมชนที่เท่าเทียมซึ่งก่อให้เกิดผลดีแก่ชุมชนสังคมโดยรวมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มคนที่มีความต้องการพิเศษและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคม

เป้าหมาย

- ตั้งแต่เริ่มการรณรงค์ในปี 2548 โครงการ “มาอ่านหนังสือกันเถอะ! สิงคโปร์” ประสบผลสำเร็จโดยมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกว่า160,000คนโดยการจัดกิจกรรมกว่า 16,000 กิจกรรม
- มีโรงเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกว่า 100 โรงเรียน และ ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล/กระทรวงต่างๆชุมชนองค์กรรากหญ้าและภาคีจากภาคอุตสาหกรรมการโรงแรมและการบริการมากกว่า100แห่งในการจัดเทศกาลการส่งเสริมการอ่านและจัดตั้งชมรมการอ่านขึ้น
- โครงการ “มาอ่านหนังสือกันเถอะ! สิงคโปร์” ยังประสบความสำเร็จในการดึงกลุ่มคนหลากหลายวงการอาชีพให้จัดตั้งชมรมการอ่านเฉพาะกลุ่มอาทิเช่น

กลุ่มคนขับรถแท็กซี่ ช่างทำผม ครู เจ้าหน้าที่ดูแลสุขภาพ/พนักงานโรงแรม และบริการเจ้าหน้าที่รัฐผู้นำชุมชนเยาวชนประชาชนทั่วไปและกลุ่มผู้สูงอายุ ปัจจุบันได้มีการจัดตั้งชมรมการอ่านเฉพาะกลุ่มขึ้นมากกว่า 90 แห่ง

โครงการ "มาอ่านหนังสือกันเถอะ! สิงคโปร์" มีการคัดเลือกวรรณกรรม 8 เล่ม และเรื่องสั้น 8 เล่มที่เป็นภาษาทางการ 4 ภาษา โดยหนึ่งเล่มจะถูกคัดเลือกโดยประชาชนทั่วไป ส่วนคณะกรรมการจะเป็นฝ่ายคัดเลือกเล่มที่เหลือ วรรณกรรมเหล่านี้ประพันธ์โดยคนท้องถิ่นและนานาชาติ มีการแปลเรื่องสั้นแต่ละเรื่องที่ได้รับการคัดเลือกเป็นภาษาทางการอื่นอีก 3 ภาษา เพื่อส่งเสริมการอ่านในทุกเชื้อชาติ

ในแต่ละปีคณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์พยายามหาภาคีด้านยุทธศาสตร์ เพื่อสรรหากิจกรรมรณรงค์ใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน ตัวอย่างเช่น คณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์ร่วมกับสายการบิน Silk Air จัดกิจกรรม "คนรักหนังสือบนเครื่องบิน" (Booklovers on Board) โดยผู้โดยสาร 7,000 คน สามารถขอวรรณกรรมจากโครงการ "มาอ่านหนังสือกันเถอะ! สิงคโปร์" เพื่ออ่านบนเครื่องระหว่างเที่ยวบินได้ นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม Mediacorp Radio เพื่อผลิตหนังสือเสียงจำนวน 3,000 เล่ม เพื่อแจกจ่ายให้แก่โรงพยาบาล บ้านพักสวัสดิการอาสาสมัคร และสมาคมผู้พิการทางสายตาแห่งประเทศสิงคโปร์ the Singapore Association of the Visually Handicapped (SAVH) โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เกิดการเสวนา กิจกรรมดังกล่าวยังสร้างความสามัคคีในชาติ โดยกระตุ้นให้คนทั้งชาติอ่าน/ฟังเรื่องราวจากหนึ่งในสี่ภาษา โดยไม่คำนึงถึงภูมิหลังทางภาษาหรือความทุพพลภาพทางร่างกาย

กล่าวโดยรวม โครงการ "มาอ่านหนังสือกันเถอะ! สิงคโปร์" คัดเลือกนวนิยาย เรื่องสั้นและหนังสือเสียงเพื่อช่วยส่งเสริมความผูกพันและเข้าใจระหว่างคนในชุมชน นับได้ว่าโครงการนี้เปิดพื้นที่ให้คนในชุมชนมารวมตัวกัน และมีปฏิสัมพันธ์กันในหมู่คนทุกเชื้อชาติทั่วเกาะสิงคโปร์ที่อ่านวรรณกรรมเล่มเดียวกัน เพื่อแบ่งปันและเสวนาเรื่องราวเดียวกันที่ศูนย์กลางชุมชน องค์กรชุมชน ห้องสมุด ชมรมการอ่านของโรงเรียน ค่ายทหาร โรงพยาบาล และองค์กรต่างๆ ของภาครัฐและเอกชน

ผลประโยชน์ที่ได้รับ

- เข้าถึงผู้ร่วมโครงการกว่า 160,000 คน ภายในปี 2553

กว่าหกปีที่ผ่านมา คณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์รณรงค์ส่งเสริมการอ่านโดยทำงานร่วมกับภาคีกว่า 100 แห่งซึ่งรวมถึงศูนย์หนังสือ โรงเรียนชุมชนและองค์กรภาคธุรกิจมีการจัดการอภิปรายและกิจกรรมการอ่านมากกว่า 16,000 ครั้ง สามารถดึงความสนใจจากผู้ร่วมงานกว่า 160,000 คน ทั่วประเทศเราสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างกว้างขวางและหลากหลายเช่น กลุ่มข้าราชการกลุ่มคนขับรถแท็กซี่ช่างทำผมเจ้าหน้าที่ดูแลสุขภาพ/พนักงานโรงแรมและบริการ

- จากก้าวเล็กๆ สู่การก้าวย่างที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง : ชมรมการอ่านหลายชมรมกำลังเติบโตอย่างมั่นคง

คณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์ทำงานร่วมกับภาคีเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่านผ่านกลุ่มการอ่านของชุมชนต่างๆ เราร่วมมือกับองค์กร/สโมสรชุมชนในการจัดหาอุปกรณ์การอ่านและช่วยอำนวยความสะดวกระหว่างการอภิปรายหนังสือในช่วงแรกรวมทั้งกระตุ้นพนักงานสมาชิกและผู้อยู่อาศัยในชุมชนให้อ่านและจัดตั้งชมรมอ่านหนังสือในที่ทำงานหรือในสโมสรของชุมชน นอกจากนี้ยังมีการจัดช่วงเวลาอ่านเป็นประจำทุกเดือนเพื่อเสริมความสามัคคีระหว่างเชื้อชาติ ความสมดุลระหว่างการทำงานและชีวิตส่วนตัว และความผูกพันของกลุ่มคนนับเป็นการกระตุ้นจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ในหมู่สมาชิก

ด้วยการทำงานอย่างใกล้ชิดกับหลากหลายภาคีเราสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้สนใจการอ่านที่กว้างขวางและหลากหลายปัจจุบันมีชมรมการอ่านมากกว่า 90 แห่งตั้งแต่ปี 2548 ภาษาที่ใช้ในการอภิปรายประจำเดือนคือภาษาอังกฤษ จีนมาเลย์และทมิฬโดยมีการจัดอภิปรายในโรงเรียนวิทยาลัยโรงพยาบาลและบ้านพักสวัสดิการค่ายทหารร้านตัดผมร้านกาแฟศูนย์อาหารศูนย์ของชุมชน แหล่งช้อปปิ้ง กระทรวง สภานิติบัญญัติ บริษัทเอกชนและองค์กรต่างๆ

ตัวอย่างชมรมการอ่าน มีดังนี้

- ชมรมการอ่านของกลุ่มคนขับแท็กซี่สิฟู (Sifu)

  ชมรมการอ่านของกลุ่มคนขับแท็กซี่สิฟูนับเป็นชมรมที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดที่จัดตั้งขึ้นเมื่อเปิดตัวโครงการ“มาอ่านหนังสือกันเถอะ!สิงคโปร์”ในปี 2548มีสมาชิกที่เหนียวแน่นจำนวน70คน(เริ่มต้นมีเพียง15คน)ซึ่งพบปะคุยเรื่องวรรณกรรมเล่มล่าสุดเป็นประจำที่ห้องสมุดสาธารณะ Ang Mo Kio

- ชมรมการอ่านของกลุ่มนักออกแบบทรงผม/ช่างทำผม

  ชมรมการอ่านTheJeanYipReadingClubของกลุ่มช่างทำผมรวบรวมสมาชิกช่างในร้านทำผมทั่วเกาะกว่า20คนนอกจากนี้ยังจะมีการจัดตั้งชมรมช่างทำผมในภาคอื่นขึ้นอีกสี่แห่งภายในปี 2568

- ชมรมสนใจการอ่านในชุมชนต่างๆ ที่ทำงานร่วมกับผู้นำองค์กรชุมชน

  มีการจัดตั้งชมรมการอ่านในสโมสรของชุมชนรวม20แห่งตั้งแต่ปี2550 ชมรมการอ่านผู้สูงอายุที่สโมสรชุมชนClementiและBishanฉลองครบรอบสี่ปีพร้อมกับสมาชิกกว่า120คนสมาชิกเหล่านี้จัดอภิปรายเรื่องการอ่านอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกเดือน

- การร่วมมือกับโรงเรียน วิทยาลัย และ วิทยาลัยเทคนิคต่างๆ

  ผู้ส่งเสริมการอ่านที่ได้รับการอบรมมาอย่างดีเป็นกุญแจสำคัญในการขับเคลื่อนกิจกรรมการอ่านในชุมชนต่างๆทีมงานของผู้ส่งเสริมการอ่านที่ผ่านการอบรมมาอย่างดีเป็นตัวเร่งที่สำคัญในการจุดประการการรักการอ่านและการอภิปรายวรรณกรรมอย่างมีอรรถรสโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้เข้าร่วมที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน

  โรงเรียนหลายแห่งยังคงเป็นภาคีที่สำคัญมีนักศึกษาจากโรงเรียนกว่า100แห่งร่วมกิจกรรมรณรงค์รักการอ่านของโครงการ “มาอ่านหนังสือกันเถอะ! สิงคโปร์”โดยมีการจัดอบรมครูจำนวน350คนจากโรงเรียน160แห่งรวมทั้งผู้นำองค์กรชุมชนและอาสาสมัครกว่า 250 คนเป็นประจำทุกปี

มีการคัดเลือกกลุ่มนักเรียนเพื่อเข้ารับการอบรมภายใต้โครงการ "มาอ่านหนังสือกันเถอะ!สิงคโปร์" ให้เป็นทูตการอ่านเพื่อนำการอภิปรายและกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียนของตนเอง ในปี 2553 สถาบัน Singapore St.Joseph ได้นำร่องแนวปฏิบัตินี้โดยจัดตั้งกลุ่มนักอ่าน 150 กลุ่มในระดับมัธยม 1 และ 2 (แต่ละชั้นเรียนจัดให้มีกลุ่มนักอ่าน 5 กลุ่ม) นำโดยนักเรียนที่เป็นทูตการอ่านภายใต้การกำกับดูแลของครู

โครงการส่งเสริมการอ่าน "READ@ITE" - วิทยาลัยเทคนิค Institute of Technical Education, West and East Colleges นับเป็นภาคีที่สำคัญของโครงการ "มาอ่านหนังสือกันเถอะ!สิงคโปร์" ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาโดยส่งครูและนักเรียนเข้ารับการอบรมเป็นผู้ส่งเสริมการอ่าน นักเรียนเหล่านี้ได้รับมอบหมายให้จัดโครงการพิเศษเพื่อส่งเสริมการอ่าน ตัวอย่างเช่นในปี 2552 หลังจากการอบรมผู้ส่งเสริมการอ่านครูและนักเรียนของวิทยาลัยเทคนิค ITE West จัดกลุ่มอภิปรายวรรณกรรมเรื่อง "No Looking Back" นักเรียนได้รับแรงบันดาลใจอย่างมากจนนำมาทำเป็นการ์ตูนแอนิเมชั่นโดยทำการ์ตูนเสร็จภายในเวลาสามเดือนการ์ตูนสั้นนี้ถูกฉายในงานปิดโครงการ "มาอ่านหนังสือกันเถอะ!สิงคโปร์" ในปี 2552 นักเรียนวิทยาลัยเทคนิคอื่นที่ได้รับการอบรมในฐานะทูตการอ่านอาสาทำหน้าที่ในโรงพยาบาลหลายแห่งและยังร่วมการแข่งขันการอ่านแบบมาราธอนอีกด้วย

- การร่วมมือกับสถานสงเคราะห์เยาวชนกลุ่มเสี่ยง

  โครงการส่งเสริมการอ่านในสถานสงเคราะห์เยาวชนกลุ่มเสี่ยงชายและหญิง "READ @ Singapore Boys' Home and Singapore Girls' Home" – ในสถานสงเคราะห์เยาวชนกลุ่มเสี่ยงชายและหญิงทั้งสองแห่งนี้จัดอภิปรายการอ่านหนังสือเป็นประจำทุกเดือนเยาวชนเหล่านี้สามารถแบ่งปันทัศนคติเกี่ยวกับวรรณกรรมและเข้าร่วมกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น

- การร่วมมือกับโรงพยาบาลและสถานสงเคราะห์

  โครงการ "มาอ่านหนังสือกันเถอะ!สิงคโปร์" ทำงานร่วมกับโรงพยาบาล

อเล็กซานดร้าสถาบันสุขภาพจิตโรงพยาบาลKwongWaiShiuโรงพยาบาล Singapore General และโรงพยาบาล Tan Tock Seng ในการจัดตั้งชมรมการอ่านสำหรับพยาบาลและจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านสำหรับผู้ป่วยในโรงพยาบาลเหล่านี้

- การร่วมมือกับกระทรวงต่างๆ และองค์กรด้านกฎหมาย

  ในระยะเวลา6ปีที่ผ่านมาโครงการ“มาอ่านหนังสือกันเถอะ!สิงคโปร์” ทำงานกับรัฐบาลกระทรวงต่างๆองค์กรด้านกฎหมายและกลุ่มพึ่งพาตนเองเพื่อจัดตั้งชมรมการอ่านสำหรับพนักงานโดยจัดหาอุปกรณ์การอ่านและหนังสือเสียงของโครงการ“มาอ่านหนังสือกันเถอะ!สิงคโปร์”รวมทั้งจัดกิจกรรมการอ่านให้กับพนักงานและลูกค้าขององค์กรนั้นๆ ด้วย

- การร่วมมือกับกลุ่มอุตสาหกรรมโรงแรมและบริการ

  ในระยะเวลา6ปีที่ผ่านมาโครงการ“มาอ่านหนังสือกันเถอะ!สิงคโปร์” ทำงานร่วมกับโรงแรม Conrad Centennial Singapore โรงแรม AMARA โรงแรม Mandarin และโรงแรม Grand Mercure

  หนังสือที่ได้รับการคัดเลือกเข้าโครงการ“มาอ่านหนังสือกันเถอะ!สิงคโปร์” ได้แจกจ่ายให้กับพนักงานและลูกค้าของโรงแรมโรงแรมเหล่านี้เป็นผู้สนับสนุนพิธีเปิด/ปิดโครงการ “มาอ่านหนังสือกันเถอะ! สิงคโปร์” มาเป็นเวลาหลายปี รวมทั้งสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ เช่น การอ่านหนังสือแบบมาราธอน

  การอภิปรายหนังสือจัดขึ้นที่ร้านกาแฟร้านอาหารจานด่วนศูนย์อาหารและภัตตาคารต่างๆ เช่น ร้านกาแฟ ICE3 Cafe Safra Turkish Cafe and Restaurant ศูนย์อาหาร Koufo และศูนย์อาหาร Republic เป็นต้น

- การร่วมมือกับบริษัทเอกชน

  โครงการ“มาอ่านหนังสือกันเถอะ!สิงคโปร์”ทำงานร่วมกับStateBank of India, Keppel Land, Bovis, India Se, MPH, Panpac, Reader's Digest

และFraser&Neaveบริษัทเหล่านี้เป็นผู้สนับสนุนและเป็นภาคีในการจัดตั้งชมรมการอ่านสำหรับพนักงานและจัดกิจกรรมสำหรับพนักงานและลูกค้า

กิจกรรมเด่นๆของโครงการได้แก่กิจกรรมที่เน้นวัยรุ่นและครอบครัวเป็นกลุ่มหลัก วัยรุ่นอายุตั้งแต่ 15-19 ปี และครอบครัว เป็นกลุ่มหลักของโครงการ "มาอ่านหนังสือกันเถอะ!สิงคโปร์" ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อบ่มเพาะนิสัยการอ่านตลอดชีวิตท่ามกลางวิถีชีวิตที่ซับซ้อนและสิ่งดึงดูดความสนใจมากมายตัวอย่างเช่น

- รางวัลนักเขียนรุ่นเยาว์แห่งเอเชีย (Youth Writers Awards Asia)

เพื่อเพิ่มจำนวนนักอ่านวัยรุ่นในโครงการ"มาอ่านหนังสือกันเถอะ!สิงคโปร์" ปี2009ได้ร่วมมือกับนิตยสารรีดเดอร์ไดเจสท์อันโด่งดังเปิดตัวโครงการรางวัลนักเขียนรุ่นเยาว์แห่งเอเชีย 2010 เป็นการประกวดงานเขียนเรื่องสั้นซึ่งเป็นการเฉลิมฉลองในโอกาสที่สิงคโปร์ได้เป็นเจ้าภาพกีฬาโอลิมปิคเยาวชนครั้งที่หนึ่งในปี 2010 Youth Olympic Games (YOG) มีวัยรุ่นสนใจส่งเรื่องเข้าประกวด 1,200 เรื่อง ในจำนวนนี้มีเรื่องที่ดีที่สุด 30 เรื่องได้รับการตีพิมพ์ในหนังสือ "กล้าฝัน เรื่องราวแห่งจินตนาการ ความใฝ่ฝัน และความเป็นเลิศด้านกีฬา" (Dare to Dream Stories of Imagination, Passion and Sporting Excellence) ซึ่งแจกจ่ายให้แก่นักกีฬาโอลิมปิคเยาวชนจำนวน 5,000 คน

- รางวัล 'Reading Superstar' จากการประกวดบทวิจารณ์วรรณกรรม

เรามีการใช้ช่องทางการสื่อสารใหม่ๆในการดึงนักอ่านรุ่นเยาว์เข้าร่วมโครงการ คณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์ร่วมกับคณะกรรมการส่งเสริมการใช้ภาษาจีนจัดการแข่งขันเขียนบทวิจารณ์วรรณกรรมภาษาจีนรางวัล'ReadingSuperstar' การแข่งขันนี้ต้องการให้นักเรียนที่อ่านวรรณกรรมหรือเรื่องสั้นที่ได้รับการคัดเลือกในโครงการ"มาอ่านหนังสือกันเถอะ!สิงคโปร์"ได้มีโอกาสแสดงออกอย่างอิสระผ่านช่องทางการสื่อสาร เช่น มัลติมีเดียหรือหนังสือเล่มเล็ก

การแข่งขันนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนจากโรงเรียนมัธยม วิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีและโพลีเทคนิคส่งงานเขียนเข้าประกวดซึ่งมีนักเรียนสนใจส่งเรื่องเข้าประกวดจำนวน200เรื่องเรื่องที่เข้ารอบสุดท้าย10เรื่องในแต่ละประเภทถูกตีพิมพ์บนอินเทอร์เน็ตเพื่อให้ประชาชนลงคะแนนผลการแข่งขันรอบสุดท้ายขึ้นอยู่กับคะแนนของประชาชนและการประเมินของคณะกรรมการมืออาชีพ ผู้แข่งขันที่เข้ารอบสามเรื่องสุดท้ายในแต่ละประเภทจะได้รับรางวัลในตำแหน่งนักอ่านดาวรุ่ง 'Reading Superstar'

- สุขลักษณะในการเล่นเกมส์และการอ่านบนโลกไซเบอร์ (Cyber wellness in Gaming and Reading)

การเสวนาเรื่องสุขลักษณะในโลกไซเบอร์ของเยาวชนจัดขึ้นสองครั้งโดยผู้เชี่ยวชาญจากTouchYouthและสมาคมเกมส์และกีฬาออนไลน์Singapore Cybersports & Online Gaming Association (SCOGA) ได้รับความสนใจอย่างมาก

วิทยากรนำเสนอเรื่องราวจากนิทานของจีนเรื่อง"หน้าผาแดง"(RedCliff) ซึ่งเป็นเรื่องสั้นที่ได้รับการคัดเลือกเข้าโครงการ "มาอ่านหนังสือกันเถอะ! สิงคโปร์" และยังใช้วิดีโอเกมของเรื่องนี้ที่มีแนวคิดด้านยุทธวิธีและการรบประกอบการอธิบายอีกด้วย

- Game2Read

โครงการริเริ่มที่ทำร่วมกับสมาคมSingaporeCybersportsandOnline GamingAssociation(SCOGA)เปิดโอกาสให้ผู้เล่นเกมออนไลน์เยาวชนและชุมชนออนไลน์เพลิดเพลินกับการอ่านผ่านเกมส์และกีฬา ระหว่างการเล่นเยาวชนได้รับแรงบันดาลใจในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆและสานฝันให้เป็นจริงกิจกรรมการเล่นเกมส์และการอ่านนี้จัดขึ้นสองวันและสามารถดึงดูดให้มีผู้ร่วมงานราว 2,000คนหนังสือที่เกี่ยวข้องกับเกมส์และกีฬาเหล่านี้ถูกนำมาแสดงและเปิดโอกาสให้คนทั่วไปยืมอ่านได้

ชมรมอ่านหนังสือGame2ReadBookClubจัดตั้งขึ้นเมื่อเดือนสิงหาคม ปี2553มีสมาชิกใหม่20คนพบปะกันเป็นประจำทุกเดือนที่ห้องสมุดสาธารณะกลาง(CentralPublicLibrary)และห้องสมุดสาธารณะเซรังกูน(Serangoon Public Library) นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งชมรมการอ่านสำหรับผู้เล่นเกมส์ออนไลน์เช่นนี้ในสถานที่และห้องสมุดของภาคีอีกหลายชมรม

- การอ่านมาราธอน 144 ชั่วโมง : การสร้างสถิติใหม่และความทรงจำที่ตราตรึง

โครงการ "มาอ่านหนังสือกันเถอะ!สิงคโปร์" ดำเนินการต่อเนื่องในการทำลายสถิติด้วยกิจกรรมที่ประทับใจทั้งนักอ่านหน้าเก่าและหน้าใหม่รวมถึงกิจกรรมอ่านมาราธอนเพื่อทำลายสถิติโลกไว้ด้วย

การอ่านมาราธอน144ชั่วโมงจัดขึ้นเป็นครั้งแรกที่ลานThePlazaของตึกห้องสมุดแห่งชาติตั้งแต่เวลาบ่ายโมงของวันที่3กรกฎาคมถึงบ่ายโมงของวันที่9กรกฎาคมโดยมีผู้เข้าร่วมแข่งขัน428คนจากทุกสาขาอาชีพอ่านนิยายและเรื่องสั้นที่ได้รับการคัดเลือกเข้าโครงการแบบออกเสียงตลอดหกวันรวมเป็นเวลา 144 ชั่วโมง

- กิจกรรม READ! IT

หนึ่งในกิจกรรมเด่นๆของโครงการ"มาอ่านหนังสือกันเถอะ!สิงคโปร์"คือกิจกรรม READ! IT ซึ่งเป็นกิจกรรมการอ่านผ่านการสื่อสารสารสนเทศ (infocomm)ครั้งแรกของสิงคโปร์โดยคณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติร่วมมือกับองค์กรพัฒนาการสื่อสารสนเทศแห่งชาติสิงคโปร์(InfocommDevelopment Authority of Singapore (IDA)) จัดกิจกรรมการอ่าน READ! IT ขึ้นพร้อมกันในสถานที่ที่ต่างกัน6แห่งพร้อมถ่ายทอดสดผ่านออนไลน์กิจกรรมนี้ได้รับการตอบรับที่ดีมากโดยมีผู้ชมออนไลน์กว่า 800 คนตลอดสองชั่วโมงของการถ่ายทอด

- การแปลงเรื่องเป็นบทละคร

  กิจกรรมของโครงการรณรงค์ที่ได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีคือการแปลงบางตอนของเรื่องสั้นให้เป็นบทละครนำแสดงโดยนักแสดงมืออาชีพอาสาสมัครและนักเรียนที่แสดงให้คนดูซึ่งเป็นผู้ป่วยตามโรงพยาบาลและสถานสงเคราะห์ต่างๆ

  เรื่องสั้นถูกแปลงให้เป็นละครซึ่งจัดแสดงตามสถานีรถไฟฟ้าป้ายรถเมล์ห้องโถงตามโรงพยาบาลสถานสงเคราะห์และโรงเรียนต่างๆเพื่อดึงดูดผู้คนให้สนใจอ่านเรื่องสั้นนั้นๆและเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มคนที่เรายังเข้าไม่ถึงยกตัวอย่างเช่นการแสดงละครการอ่านวรรณกรรมและการจัดกิจกรรมนอกสถานที่สามารถนำความเพลิดเพลินในการอ่านไปสู่ผู้ป่วยตามโรงพยาบาลและสถานสงเคราะห์ต่างๆ

การขับเคลื่อนไปข้างหน้า

บทเรียนที่สำคัญจากโครงการรณรงค์ระยะแรกคือการเน้นเพียงนิยายสองเรื่องในแต่ละภาษา (แทนที่จะเป็นสามเรื่องในปี 2548) และการจัดพิมพ์สองภาษา ซึ่งช่วยให้ผู้อ่านเพ่งความสนใจและพัฒนาคุณภาพด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างการอภิปรายได้ดีขึ้น การลดจำนวนเรื่องนี้ช่วยให้การประชาสัมพันธ์และการเข้าถึงประชาชนง่ายขึ้น และมีประสิทธิภาพมากขึ้นในการดึงความสนใจจากผู้อ่านหน้าใหม่

โครงการ “มาอ่านหนังสือกันเถอะ! สิงคโปร์นี้ได้ครอบคลุมและขยายวงกว้างเพื่อตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของผู้อ่านทั้งเก่าและใหม่ การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากสถาบันทั้งภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา และสื่อต่างๆ เป็นหลักฐานยืนยันโครงการนี้ในฐานะเป็นโครงการประจำปีที่คนทั้งประเทศรอคอยด้วยความหวัง

พันธกิจหลักของโครงการ “มาอ่านหนังสือกันเถอะ! สิงคโปร์” เป็นการช่วยชาวสิงคโปร์ให้ตระหนักถึงแนวทางที่เป็นไปได้ในการพัฒนาตนเองและสังคมผ่านการอ่านวรรณกรรม การร่วมมืออย่างต่อเนื่องในชมรมการอ่านและกิจกรรมต่างๆ หลังการรณรงค์เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าการรณรงค์นี้ได้ผล นอกจากการปลูกฝังนิสัยการรักการอ่านหนังสือ

และวรรณกรรมตลอดชีวิต หลายปีที่ผ่านมาโครงการ “มาอ่านหนังสือกันเถอะ! สิงคโปร์” ยังเสนอหลักหรือแนวคิดที่เอื้อให้ชาวสิงคโปร์ได้ค้นพบตัวตนของตนเอง พบสังคมที่ตนเองรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งและค้นพบบ้านและความฝันที่แท้จริง

ที่สำคัญ โครงการรณรงค์นี้ต้องการทุนที่เพิ่มขึ้นและการบูรณาการเพื่อขยายโครงการส่งเสริมการเข้าถึงการอ่านและสร้างสิ่งที่มีคุณค่าต่อชุมชนโดยรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับกลุ่มที่มีความต้องการเป็นพิเศษ โครงการ “มาอ่านหนังสือกันเถอะ! สิงคโปร์” สามารถเติบโตต่อเนื่องด้วยพลังและการส่งเสริมที่ถูกต้องเหมาะสม

2) กิจกรรมการอ่านสำหรับเด็ก kidsREAD

โครงการการอ่านสำหรับเด็กทั่วประเทศนี้เปิดตัวอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 23 เมษายน 2547 โดยมีรองนายกรัฐมนตรีลี เซียน ลุง เป็นประธานพิธีเปิดงาน โครงการนี้เป็นความร่วมมือกันโดยคณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติ สมาคมประชาชน People’s Association (PA) และกลุ่มชุมชนพึ่งพาตนเอง 5 แห่ง ในการส่งเสริมความรักการอ่านในเด็กที่มีอายุระหว่าง 4-8 ปี ที่มาจากครอบครัวของผู้มีรายได้น้อยในประเทศสิงคโปร์

- ด้วยความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่ผ่านมาชมรมการอ่านสำหรับเด็กkidsREAD 12แห่งได้จัดตั้งขึ้นทั่วประเทศเข้าถึงเด็กมากกว่า10,500ขณะที่แผนแรกเริ่มคือการจัดตั้งชมรมการอ่านในสโมสรชุมชนห้องสมุดสาธารณะและศูนย์บริการที่ให้ความร่วมมือกับชุมชนที่พึ่งพาตนเอง แต่ต่อมาในช่วงการดำเนินการมีหน่วยงานอื่นๆได้เข้ามาให้ความร่วมมือหลายหน่วยงานอาทิโรงเรียนมัธยมศูนย์บริการครอบครัวศูนย์ดูแลนักศึกษาห้องสมุดสำหรับเด็กในชุมชนโรงเรียนอนุบาลองค์กรสำหรับกลุ่มคนที่มีความต้องการเป็นพิเศษและบ้านพักสงเคราะห์เด็ก
- โครงการการอ่านสำหรับเด็ก kidsREAD ขยายไปสู่โรงเรียนระดับประถมในปี 2550โดยมีรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการให้ความช่วยเหลือด้านการเผยแพร่สื่อและข้อมูลข่าวสารแก่โรงเรียนชั้นประถมทุกแห่งปัจจุบันเรามีโรงเรียนชั้นประถมมากกว่า 40 แห่งที่มีชมรมการอ่านสำหรับเด็ก kidsREAD

- อาสาสมัครที่บริหารจัดการชมรมการอ่านสำหรับเด็กkidsREADถูกสรรหาผ่านการติดต่อของเครือข่ายกลุ่มชุมชนที่พึ่งพาตนเองนอกจากนี้ยังมีการสรรหานักเรียนจากโรงเรียนระดับมัธยมต้นมัธยมปลายและสถาบันโพลิเทคนิคมาเป็นอาสาสมัครของโครงการการอ่านสำหรับเด็กkidsREADเพื่อส่งเสริมกิจกรรมการอ่านให้เด็กๆอีกด้วยกลุ่มผู้ปกครองจากโรงเรียนระดับมัธยมยังเป็นแหล่งที่มาของอาสาสมัครที่สำคัญของโครงการนี้

3) กิจกรรมการอ่านกับคุณพ่อ 10,000 คนและมากกว่า

- กิจกรรมการอ่านกับคุณพ่อ10,000คนและมากกว่ามีจุดประสงค์เพื่อสนับสนุนให้คุณพ่อจากทุกสาขาอาชีพอ่านหนังสือให้ลูกฟังหรืออ่านหนังสือกับลูกๆเพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและเสริมสร้างความผูกพันระหว่างพ่อกับลูกผ่านการอ่านหนังสือนอกจากนี้ยังเป็นการช่วยเสริมด้านการพัฒนาและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กในระยะยาวกิจกรรมนี้ยังรวมถึงคุณพ่อและคุณปู่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการอ่านให้ลูกหลานฟังหรืออ่านหนังสือกับลูกหลานตั้งแต่เริ่มกิจกรรมนี้ในปี2550มีคุณพ่อและคุณปู่เกือบ60,000คนที่ได้รับประโยชน์จากกิจกรรมนี้และนับตั้งแต่ปี2551มีโรงเรียนระดับประถมโรงเรียนอนุบาลศูนย์ดูแลเด็กมากกว่า400 แห่งได้เข้าร่วมโครงการ “Read a story with my Dad!” ในแข่งขันวิจารณ์หนังสือ

3. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ผ่านการอ่านและการเรียนรู้

1) กิจกรรม Read and Reap

- กิจกรรมริเริ่มที่มุ่งแนะนำการอ่านหนังสือดีที่ควรอ่าน จุดประกายจินตนาการและความคิดโดยการกลั่นกรองจากวรรณกรรมและคำถามที่กระตุ้นให้เกิดความคิดผู้อ่านได้รับการส่งเสริมให้แบ่งปันความคิดและความเห็นผ่านบล็อกRead andReapซึ่งบรรณารักษ์และประชาชนทั่วไปสามารถส่งความข้อความประทับใจจากหนังสือที่อ่าน

- กิจกรรมนี้มุ่งแนะนำบางตอนที่น่าสนใจจากหนังสือและจุดประเด็นคำถามที่กระตุ้นให้เกิดความคิดให้ผู้ร่วมกิจกรรมได้คิดและเสวนากันมีเป้าหมายอยู่ที่นักเรียนชั้นประถมและมัธยม(รวมทั้งนักศึกษาจาก JC และ วิทยาลัยเทคนิค Institute of Technical Education หรือ ITE) และการแนะนำหนังสือที่เน้นบางกลุ่มช่วงอายุของผู้ร่วมกิจกรรม
- จวบจนปัจจุบัน เราได้รับการตอบรับที่ดียิ่งจากนักเรียน ครู พนักงาน และประชาชนทั่วไปส่วนใหญ่เห็นว่ากิจกรรมรณรงค์การอ่านนี้น่าสนใจและเป็นวิธีส่งเสริมการอ่านที่เหมาะกับชาวสิงคโปร์ที่มีงานรัดตัว

2) กิจกรรม Quest I & II

- กิจกรรม Quest มุ่งเน้นผู้อ่านช่วงอายุ 9-12 ปี ที่ไม่ค่อยชอบการอ่านมากนัก โดยเฉพาะเด็กผู้ชายผ่านกิจกรรมการเล่มเกมส์การสะสมบัตรและเรื่องราวที่เกี่ยวการนิทานผจญภัย และตัวละครจากการ์ตูนต่างๆ
- กิจกรรม Quest เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับเรื่องราวนิทานผจญภัย ซึ่งออกมาในรูปแบบของการสะสมบัตรบัตรที่สะสมแต่ละใบจะมีเนื้อหาบางส่วนของเรื่องราวนิทานทั้งหมด เราได้รับการตอบรับที่ดีเยี่ยมจากเด็กกลุ่มผู้ชาย

3) กิจกรรมการอ่านทั้งโรงเรียน

- กิจกรรมนี้จัดทำในโรงเรียนโดยมีทั้งนักเรียน ครู ผู้บริหาร พนักงาน รวมถึงพนักงานในห้องสมุดทั้งหมดมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับการอ่านในกลุ่มนักศึกษาผ่านกิจกรรมการอ่านหลายรูปแบบที่จัดขึ้นตลอดทั้งปีการศึกษาในปี2554มีผู้เข้าร่วมเป็นนักเรียนกว่า 16,500 คนจากโรงเรียน 15 แห่ง(5 แห่งเป็นโรงเรียนชั้นประถมและอีก 10 แห่งเป็นโรงเรียนมัธยม)

4) กิจกรรมวันหนังสือและลิขสิทธิ์โลก และการแลกเปลี่ยนหนังสือของคณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติ

- กิจกรรมรณรงค์การอ่านนี้เป็นการฉลองในช่วงก่อนและหลังวันอ่านหนังสือโลกซึ่งตรงกับวันที่23เมษายนของทุกปีมีจุดประสงค์เพื่อสนับสนุนเป้าหมายของ

คณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติเพื่อสร้างวัฒนธรรมการอ่านในสิงคโปร์รวมทั้งรณรงค์การแลกเปลี่ยนและการนำหนังสือกลับมาใช้ใหม่อีกด้วย

- กิจกรรมการแลกเปลี่ยนหนังสือของคณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติ ก้าวสู่ปีที่สามจัดขึ้นในวันหนังสือโลกวันที่16เมษายนซึ่งประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีและมีผู้ร่วมงานมากกว่า7,700คนและมีการแลกเปลี่ยนหนังสือกว่า77,802เล่มภายในวันเดียว
- นอกจากกิจกรรมการแลกเปลี่ยนหนังสือของคณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติอันโด่งดัง ยังมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอื่นๆ เช่น การเสวนาการอ่าน ช่วงพบปะนักประพันธ์ การอภิปราย และการแสดงละคร
- คณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติยังร่วมกับชมรมการอ่านของชุมชนผู้นำชุมชนและผู้อยู่อาศัยในตัวเมือง รวมถึงนักเรียนชั้นมัธยม จัดงาน "ค้นหานักอ่าน" "Spot The Reader" ในวันที่ 21 เมษายน อาสาสมัครกว่า 500 คน ทำหน้าที่ผนึกกำลังค้นหาผู้ที่กำลังอ่านหนังสือและให้รางวัลที่ระลึกแก่ผู้โชคดีโดยทำการค้นหาตามสถานีรถไฟฟ้าบริเวณชุมทางรถประจำทางศูนย์อาหารตลาดและแหล่งช้อปปิ้ง ตั้งแต่เวลา 11.00 น. ถึง 15.00 น. อาสาสมัครกว่า 500 คน สามารถค้นหานักอ่านจำนวน5,411คนและได้มอบของที่ระลึกให้กับทุกคน สร้างความพึงพอใจให้นักอ่านเหล่านี้เป็นอย่างยิ่ง
- ปัจจุบันมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมราว 20,000 คนต่อปีที่ได้รับประโยชน์จากกิจกรรมวันอ่านหนังสือโลก

4. การเข้าถึงผู้ด้อยโอกาส

1) กิจกรรม Project Deliver Me

กิจกรรมนี้เป็นส่วนหนึ่งของความพยายามของคณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติในการส่งเสริมการอ่านในกลุ่มชุมชนที่ด้อยโอกาส เรามักพูดว่า คณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติหรือ NLB ย่อมาจาก "No One Left Behind" หรือ "ไม่มีใครถูกทอดทิ้ง" เพราะเราเชื่อ

ว่าทุกคนมีสิทธิ์เข้าถึงแหล่งทรัพยากรและอุปกรณ์ด้านห้องสมุดอย่างทั่วหน้ากัน กิจกรรม Project Deliver Me ของคณะกรรมการหอสมุดแห่งชาตินี้ เป็นบริการพิเศษที่รวมพนักงานของคณะกรรมหอสมุดแห่งชาติ อาสาสมัครและผู้เกี่ยวข้องในการส่งหนังสือและอุปกรณ์ห้องสมุดถึงหน้าประตูบ้านของสมาชิกที่ด้อยโอกาส กิจกรรมนี้เน้นคำมั่นสัญญาของเราที่ว่าไม่มีใครควรถูกทอดทิ้งในเส้นทางแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตั้งแต่เดือนมกราคมปี 2552 ที่เปิดตัวกิจกรรมนี้ มีสมาชิกกว่า 100 คนได้รับประโยชน์จากบริการนี้ สมาชิกพอใจกับสิทธิประโยชน์ในการยืมหนังสือโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย รวมทั้งการเลือกยืมหนังสือได้หลายเล่มหรือการเลือกยืมอุปกรณ์ส่งเสริมการอ่านแบบมีภาพและเสียง

2) กิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่ MOLLY®

- ด้วยการสนับสนุนจากองค์กรขนส่ง SBS บริษัทเทคโนโลยีวาเวกซ์ และบริษัทเอ็นเอซี เอเชีย ห้องสมุดเคลื่อนที่ MOLLY® เป็นรถโดยสารของ SBS ที่นำมาตกแต่งใหม่ และเปิดตัวเมื่อวันที่ 3 เมษายน 2551 ที่โรงเรียนพาทไลท์สคูล (Pathlight School) ให้บริการยืมหนังสือแก่เด็กในชุมชนด้อยโอกาสต่างๆ
- ห้องสมุดเคลื่อนที่MOLLY®ได้รับการออกแบบให้เป็นห้องสมุดเคลื่อนที่แบบครบวงจรมีสาขาที่เชื่อมโยงให้ผู้ใช้ห้องสมุดสามารถใช้บริการอย่างสะดวกด้วยข้อมูลที่เป็นปัจจุบันที่เชื่อมโยงผ่านออนไลน์ และการเชื่อมต่อแบบไร้สาย
- ตั้งแต่ริเริ่มกิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่MOLLY®ได้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายดังต่อไปนี้
  - นักเรียนจากโรงเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
  - ผู้อยู่อาศัยในสถานสงเคราะห์และบ้านเด็กกำพร้า
  - นักเรียนรุ่นเยาว์ในโรงเรียนระดับประถม
- กลุ่มคนเหล่านี้ไม่สามารถเข้าถึงห้องสมุดทั่วไปด้วยตนเองหรือต้องอาศัยผู้ใหญ่ช่วยพาไป

5. กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่เน้นแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเด็กเล็ก

1) กิจกรรม Born to Read, Read to Bond

- กิจกรรมที่ออกแบบเพื่อส่งเสริมให้พ่อแม่ปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้ลูกๆ ตั้งแต่เล็กและเพื่อส่งเสริมการอ่านให้เป็นกิจกรรมที่สร้างความผูกพันในครอบครัวพ่อแม่เป็นผู้นำให้เด็กรักการเรียนรู้และการอ่านตั้งแต่ลูกอยู่ในครรภ์ แม่ที่กำลังตั้งครรภ์หรือพ่อแม่ของเด็กที่เกิดใหม่สามารถรับอุปกรณ์สำหรับเด็กBornto Read,ReadtoBondที่ประกอบด้วยสมุดบันทึกเรื่องราวของลูกที่สามารถเก็บความทรงจำเมื่อลูกสามารถอ่านและเขียนได้ รวมทั้งซีดีเกี่ยวกับความสามารถในการทำสิ่งต่างๆ ครั้งแรกของลูก และแผ่นวัดความสูง

2) กิจกรรมเล่านิทานที่จัดขึ้นเป็นประจำ

- คณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติจัดกิจกรรมเล่านิทานและกิจกรรมวันหยุดพิเศษเป็นประจำสำหรับเด็กวัย4-12ปีเพื่อให้เด็กมีโอกาสฟังเรื่องราวที่สนุกสนานและเพลินกับช่วงงานฝีมือทำการทดลองหรือแม้กระทั่งสร้างการละเล่นเอง

3) กิจกรรม Fun with Tots sessions

- กิจกรรมเพื่อพ่อแม่และเด็กวัย 1-3 ปี จัดขึ้นโดยมีบรรณารักษ์ชวนเด็กให้ฟังนิทานและเรื่องราวต่างๆในขณะเดียวกันพ่อแม่จะได้รับข้อแนะนำในการสังเกตทักษะการอ่านเขียนของเด็กเล็กทั้งหกทักษะที่เด็กจำเป็นต้องมีในการเรียนรู้และการอ่านกิจกรรมFunWithTotsนี้เน้นความสำคัญกับบทบาทของพ่อแม่ในการเรียนรู้ของเด็กในระยะเริ่มต้น

4) ชมรมการอ่านสำหรับเด็ก

- ชมรมการอ่านสำหรับเด็กจัดขึ้นเพื่อเด็กทั้งที่เป็นนักอ่านตัวยงและเด็กที่ไม่ชอบการอ่านกิจกรรมนี้จัดขึ้นเป็นภาษาอังกฤษจีนและมาเลย์โดยการแนะนำให้รู้จักชื่อเสียงเรียงนามของนักประพันธ์ต่างๆหนังสือหรือวรรณกรรมในรูปแบบต่างๆ และทักษะการเขียนวรรณกรรมที่แตกต่างกันนอกจากนี้เด็กๆยังได้มีโอกาสเล่นเกมส์อย่างสนุกสนานอีกด้วย

5) ทูตการอ่านรุ่นเยาว์ The Junior Reading Ambassadors (JRA)

- กิจกรรมทูตการอ่านรุ่นเยาว์นี้มีวัตถุประสงค์สนับสนุนการอ่านในหมู่เพื่อนฝูงที่เป็นนักอ่านตัวยงที่ได้รับการคัดเลือกจากโรงเรียนของตนเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมนี้ โดยมีหน้าที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านด้วยวิธีที่สร้างสรรค์ในห้องสมุดโรงเรียนและสถานที่สาธารณะเช่นการเล่านิทานการแนะนำเรื่องที่ตนชอบและการอ่านกับเพื่อนรัก

กลุ่มวัยรุ่น

1) กิจกรรม Teen Expressions @ the Public Libraries

- กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้วัยรุ่นวิจารณ์หนังสือเล่มโปรดที่ถูกรวบรวมและแสดงที่แผนกวัยรุ่นของห้องสมุดสาธารณะที่เด็กวัยรุ่นมักใช้บริการ

2) กิจกรรม “What I’d Like the World to Read”

- กิจกรรมริเริ่มนี้ชักชวนให้วัยรุ่นเสนอแนะหนังสือที่พวกเขาคิดว่าเพื่อนๆควรอ่าน โดยเสนอแนะหนังสือในรูปแบบมัลติมีเดียเช่นเสียงภาพและเพาเวอร์พอยท์

3) กิจกรรมอบรมการอ่านสำหรับวัยรุ่น

- กิจกรรมส่งเสริมการอ่านในวัยรุ่นอื่นๆ ได้แก่ การอบรมในห้องสมุดที่เน้นวรรณกรรมและสารคดีที่ได้รับความนิยมในหมู่วัยรุ่นที่เปิดตัวตั้งแต่ปีงบประมาณ 2550มีการจัดอบรม27ครั้งรวมนักเรียนที่เข้าร่วมการอบรมจำนวน853คน

กลุ่มผู้ใหญ่และผู้สูงวัย

1) กิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชน

- ชมรมการอ่านหนังสือในชุมชนตั้งขึ้นในห้องสมุดสาธารณะ มีกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการฝึกอบรมในหัวข้อที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้สูงวัยมีจุดประสงค์ดังต่อไปนี้
    - เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่านในหมู่ประชาชนชาวสิงคโปร์
    - เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้คนค้นพบความรื่นรมย์จากการอ่านโดยการสร้างประเด็นการอภิปรายและเสวนาร่วมกัน

2) **กิจกรรมการรู้หนังสือสำหรับผู้สูงวัย** Info Literacy Programmes for Seniors

- การฝึกอบรมมุ่งที่เป้าหมายไปยังกลุ่มผู้ใช้ห้องสมุดที่เป็นผู้สูงวัย เป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ภายใต้แผนการบริการสำหรับผู้สูงวัยมีวัตถุประสงค์หลักคือช่วยให้ผู้สูงวัยมีทักษะด้านการอ่านออกเขียนได้เพื่อให้สามารถเข้าถึงบริการและหนังสือได้ง่ายขึ้น ซึ่งเป็นการเสริมการเรียนรู้ผ่านการอ่านและการใช้ห้องสมุด
- ระบบพื้นฐานสามภาษาทั้งภาษาอังกฤษจีนและมาเลย์ถูกพัฒนาขึ้นมาใช้เพื่อแนะนำหนังสือที่สะสมในห้องสมุดสาธารณะทักษะการค้นคว้าเบื้องต้นและการแนะนำบริการสื่ออิเล็กทรอนิกส์และมัลติมีเดียในห้องสมุดโดยสมาชิกชมรมการอ่านสำหรับผู้สูงวัยได้รับเชิญให้เข้าร่วมการดำเนินการอบรมเป็นลำดับแรก

3) **กิจกรรมอบรมบ่มเพาะนักอ่าน** Raise-A-Reader workshops **(สำหรับผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็ก)**

- การอบรมแบบสื่อสารสองทางนี้จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็กได้ค้นพบวิธีในการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านในเด็กสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการอ่านสำหรับเด็กผ่านกิจกรรมและการละเล่นและสร้างความเข้าใจวิธีการเสริมสร้างความผูกพันที่แน่นแฟ้นระหว่างพ่อแม่และลูกด้วยการอ่านหนังสือด้วยกันบรรณารักษ์ของเรายังได้แบ่งปันวิธีการเลือกหนังสือสำหรับเด็กอีกด้วย

4) **กิจกรรมอบรมเพื่อการอ่านสำหรับผู้สูงวัย** Library enrichment workshops

- กิจกรรมอบรมเพื่อการอ่านที่ออกแบบสำหรับผู้สูงวัยนี้ดำเนินการโดยใช้ภาษาทั้งอังกฤษและภาษาจีนกลางโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจูงใจผู้สูงวัยให้ใช้บริการห้องสมุดโดยการแนะนำหนังสือที่รวบรวมในห้องสมุดที่อาจเป็นที่สนใจของพวกเขาที่ผ่านมีการดำเนินการจัดอบรมการอ่านสำหรับผู้สูงวัยรวม27ครั้งและมีผู้ร่วมอบรมประมาณ 10 -12 คน ต่อครั้ง

5) **กิจกรรมที่ทำร่วมกับคุณปู่คุณย่า/คุณตาคุณยาย**

- กิจกรรมนี้มุ่งหมายให้คุณปู่คุณย่าและคุณตาคุณยายแบ่งปันประสบการณ์ส่วนตัวและใช้เรื่องเหล่านี้ในการเชื่อมโยงกับคนหลายรุ่น

6. สรุป

คณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์ ดำเนินการด้วยการใช้เทคโนโลยีในการปรับปรุงการบริการและกระบวนการให้ยืมหนังสือขั้นพื้นฐาน และจัดการพื้นที่ห้องสมุดให้เป็นประโยชน์ด้วยการใช้พื้นที่ร่วมกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจ

การให้บริการด้านห้องสมุดสาธารณะได้พัฒนาจากรูปแบบที่จำกัดไม่ยืดหยุ่นมาเป็นรูปแบบที่มียุทธวิธีการจัดการที่หลากหลาย เพื่อให้เข้าถึงผู้ใช้บริการในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย และพัฒนาการรวบรวมหนังสือให้สอดคล้องกับรูปแบบความต้องการการอ่านและการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่หลากหลายของชาวสิงคโปร์ เฉกเช่นเดียวกับห้องสมุดสาธารณะในต่างประเทศที่เราได้ไปเยี่ยมชมและศึกษาดูงาน

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีการดำเนินการด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่านอย่างมากในสองสามปีที่ผ่านมา แต่ยังมีกลุ่มคนสิงคโปร์จำนวนค่อนข้างมากที่ยังไม่เคยใช้ห้องสมุดสาธารณะ เรายังต้องพยายามมากขึ้นอย่างต่อเนื่องในการรักษาสมาชิกผู้ใช้บริการที่มีอยู่เดิม รวมทั้งจูงใจให้สมาชิกใหม่มาใช้บริการห้องสมุด

TK park อุทยานการเรียนรู้

ความสามารถที่จะ “อ่าน(โลก)ออก บอก(ความคิด)ได้
ใช้(ชีวิต)เป็น” ซึ่งก็คือทักษะการอ่าน
ทักษะการใช้สื่อเทคโนโลยีหรืออ่านสื่อเป็นรู้ทันสื่อ
รวมถึงทักษะที่จะอ่านโลกอ่านชีวิตและผู้คน
เป็นทักษะที่จำเป็นต่อเด็กไทยในอนาคต

TK park
สวนสาธารณะแห่งการเรียนรู้

เด็กอ่านโลก:
จากทักษะการอ่านสู่ทักษะแห่งศตวรรษใหม่

จุฬากรณ์ มาเสถียรวงศ์ และสรรชัย หนองตรุด

บทนำ

ในโลกที่ศาสตร์การสอนพัฒนาก้าวล้ำไปมากถึงขั้นที่เชื่อมโยงกับความรู้ความเข้าใจทางการแพทย์เกี่ยวกับการทำงานของสมองของเรานี้ การนำเด็กเข้าสู่การอ่านเลยนั้นแม้อาจไม่ใช่เรื่องยาก แต่ในโลกใบเดียวกันนี้เช่นกันที่มี **"เรื่องสนุกนอกตำรา"** ห้อมล้อมตัวเด็กมากมายก็ไม่ง่ายนักที่อยู่ๆ จะมีเด็กสักคนจะอยากหยิบหนังสือขึ้นมาอ่าน หลายท่านเองหากลองนึกย้อนไปถึงหนังสือเล่มแรกที่ประทับใจนั้นคือเรื่องอะไร หรือเพราะอะไรจึงชอบ อาจจะมีหลายคำตอบที่ต่างกันไปในความทรงจำ แต่เชื่อว่าหลายท่านคงจำหนังสือดีๆ ที่ชอบได้อย่างน้อยก็เพราะความอยากรู้ ซึ่งอาจเป็นความสนใจอยากรู้ส่วนตัวหรือเพราะจากสภาพแวดล้อมที่ชวนให้เราอยากจะอ่าน แต่อย่างไรก็ตามในความอยากรู้นั้นย่อมหนีไม่พ้นที่จะต้องเริ่มด้วย **"คำถาม"** คำถามที่เราสงสัยและผลักดันเราไปสู่การสนใจอยากรู้ อยากอ่าน อยากเรียนรู้ที่จะหาคำตอบหรือบทเฉลยจากเรื่องที่เราสงสัยนั่นเอง

ด้วยเหตุนี้หากเราพูดถึง **"การอ่าน"** และต้องการให้เด็กสักคนอยู่ๆ ลุกขึ้นมาอ่านหนังสือเพื่อการเรียนรู้เลยนั้น นั่นอาจเป็นบันไดที่สูงมากสำหรับเด็กๆ ในปัจจุบันที่เติบโตท่ามกลางสภาพสังคมที่มีสิ่งเร้ามากมายให้เลือก และมากกว่านั้นหากเราพยายามเน้นย้ำว่าการอ่านสำคัญ เด็กเยาวชนเองก็คงคิดตั้งคำถามอยู่ในใจเช่นกันว่า **"ทำไมต้องอ่าน"** และ **"อ่านเพื่ออะไร"**

นำเสนอในงานประชุมวิชาการ Thailand Conference on Reading 2013 วันที่ 21-22 มีนาคม 2556

ในบทความชิ้นนี้คณะผู้เขียนได้ยกเอาประสบการณ์และบทเรียนการทำงานจากการดำเนินโครงการยุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยในปี 2550 ต่อยอดในชื่อโครงการโรงเรียนทำหนังวัฒนธรรม โดยมีกระทรวงวัฒนธรรมและ สกว. สนับสนุนต่อในปี 2551-2553 และต่อเนื่องมาสู่ "โครงการวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้นอกฐานโรงเรียนผ่านกระบวนการผลิตสื่อสารคดี" 2555-2556 ที่ได้อาศัยกระบวนการให้เด็กๆ ได้ทำวิจัยค้นหาความรู้ด้วยตนเองผ่าน "การเรียนรู้คู่คมเลนส์" หรือการใช้สารคดีเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ ซึ่งจากประสบการณ์ของคณะผู้เขียน เราพบว่ากระบวนการดังกล่าวนี้กำลังนำพาเด็กๆ สู่ "โลกแห่งการอ่าน" ที่ต่างไปจากการอ่านแบบเดิมๆ และกำลังนำพาเด็กๆ ไปสู่การ "อ่านโลก" ที่กว้างใหญ่ที่มีนัยต่อการเรียนรู้และเตรียมตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนรวมถึงทักษะสำคัญในการยืดหยัดในโลกอนาคต

เนื้อหานำเสนอแบ่งเป็น 3 ส่วน 1) ก่อนเด็กอ่าน ลองอ่านเด็ก 2) กระบวนการพาเด็กๆ อ่านโลก 3) อ่านเพื่อเรียนรู้อาเซียน อ่านเพื่อเข้าใจเพื่อนร่วมโลก ซึ่งคณะผู้เขียนคาดหวังว่าประสบการณ์และบทเรียนที่จะนำเสนอต่อไปนี้น่าจะช่วยเปิดมิติการอ่านในอีกรูปแบบหนึ่งที่เชื่อว่า เด็กไม่ว่าจะอยู่ในมุมใดหรือที่ห่างไกลสักเพียงไหน หากเขาได้เริ่มต้นที่จะอ่าน แม้แต่ไม่มีตัวหนังสือจะอ่าน เขาก็จะสามารถเรียนรู้และ "อ่านโลกออก" ในสิ่งที่สำคัญต่อชีวิตของเขาทั้งในวันนี้และวันหน้า และนี่กระมังที่อาจนำเขาไปสู่ "การอ่าน" ที่แท้จริงเพื่อสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิตของเขา

ก่อนเด็กอ่าน ลองอ่านเด็ก

ในรอบหลายปีเราเห็นการรณรงค์เรื่องการอ่านสำหรับเด็กและสังคมอย่างต่อเนื่อง แต่ข้อมูลในรายงานต่างๆ ก็ยังชี้ว่า เด็กไทยยังอ่อนด้อยในเรื่องการอ่านอยู่ไม่น้อยเมื่อเทียบกับเพื่อนบ้านในประเทศอาเซียน ข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เมื่อปี 2551 ระบุว่า คนไทยอายุตั้งแต่ 6 ขวบขึ้นไป ใช้เวลาอ่านหนังสือเรียนนอกเวลาเรียนและเวลาทำงาน เฉลี่ยวันละ 39 นาที โดยกลุ่มเยาวชนถือเป็นกลุ่มที่อ่านหนังสือมากที่สุด เฉลี่ย 46 นาที แต่หากเทียบกับประเทศอื่นยังถือว่าเป็นสัดส่วนที่ต่ำมาก ซึ่งจากการจัดลำดับพฤติกรรมการอ่าน

พบว่าใน 1 ปี เด็กไทยอ่านหนังสือเฉลี่ยเพียง 5 เล่ม ขณะที่เวียดนามอ่าน 60 เล่ม สิงคโปร์อ่าน 45 เล่ม และมาเลเซียอ่าน 40 เล่ม

ขณะที่ข้อมูลติดตามสภาวการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด (Child Watch) ในรอบ 2553-2555 ที่ชี้ว่าเด็กไทยใช้เวลากว่า 1 ใน 3 ของชีวิตหมดไปกับสื่อทุกรูปแบบอาจช่วยบอกได้ว่าทำไมตัวเลขการอ่านโดยเฉลี่ยของเด็กไทยจึงต่ำนัก ซึ่งยังไม่นับรวมกับตัวเลขเด็กด้อยโอกาสที่ยังอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ รวมถึงเด็กที่ตกหล่นทางการศึกษา เช่นจากสถิติของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในปี 2552 พบว่าอัตราการออกกลางคันด้วยเหตุปัจจัยต่างๆ ยังมีสูง เราเสียเด็กออกไปจากระบบก่อนจบมัธยมต้นถึงร้อยละ 20 และที่คงมาจนถึงเมื่อจบมัธยมปลายก็มีเพียงร้อยละ 50 นั่นหมายถึงการสูญเสียเด็กออกไปกว่า 400,000 คนก่อนจบ ม.6 สำหรับเด็กที่เกิดในปีเดียวกันในแต่ละช่วงอายุหรือคิดเป็นยอดสะสมในรอบ 12 ปีถึงกว่า 5 ล้านคน นับเป็นความสูญเสียมหาศาลทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนี้สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชนยังชี้อีกด้วยว่าแนวโน้มของเด็กด้อยโอกาสและเด็กเสี่ยงจะมีเพิ่มมากขึ้น เด็กเหล่านี้หันหลังให้โลกของการเรียนรู้ที่ดี และนั่นยิ่งทำให้ **"การอ่าน"** ที่เป็นทักษะพื้นฐานกลับยิ่งไร้ความหมายต่อชีวิต

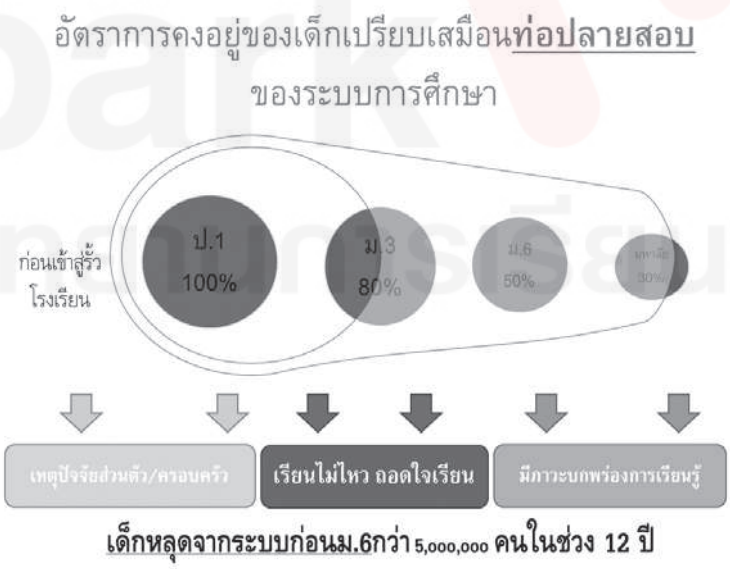

แหล่งที่มา : อมรวิชช์ นาครทรรพ. การเตรียมพร้อมด้านการศึกษาเข้าสู่อาเซียน, 2555

ยิ่งเมื่อพิจารณาจากเหตุปัจจัยแห่งการออกกลางคันที่มาจากความยากจนปัญหาครอบครัว การย้ายถิ่นตามผู้ปกครอง ไปจนถึงการเรียนไม่ไหวปรับตัวไม่ได้ในโรงเรียน ล้วนสะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทยยังมีเด็กด้อยโอกาสที่ขาดการดูแลอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ตั้งแต่เด็กยากจน เด็กในพื้นที่ห่างไกล เด็กกลุ่มชาติพันธุ์ เด็กไร้สัญชาติไปจนถึงเด็กที่มีภาวะบกพร่องการเรียนรู้ ได้แก่ เด็ก LD สมาธิสั้น ออทิสติก ที่ยังขาดโอกาสที่แม้แต่จะเข้าถึงการอ่านและการเรียนรู้ที่ดี เด็กเหล่านี้มีจำนวนหลายล้านคนและจะเป็นจุดบอดของการพัฒนากำลังคนหากไม่ได้รับการใส่ใจแก้ปัญหาอย่างจริงจัง

กล่าวอีกนัยหนึ่งคือมีเด็กจำนวนมากที่ไม่พร้อมหลายๆประการที่จะเรียนรู้และอ่านอย่างที่เราคาดหวังไว้ นั่นหมายความว่าหากเราจะตั้งโจทย์เรื่อง “การอ่าน” ก็คงอาจต้องหาทางเลือกใหม่ๆ และเป็นเหตุผลที่ผู้เขียนจะเล่าถึง “กระบวนการสร้างเด็กอ่าน” อีกแบบที่สร้างโอกาสและนำพาเด็กเยาวชนเข้าถึงการอ่านในมิติที่หลากหลายแต่มีความหมายกับการสร้างพื้นฐานชีวิตและทักษะสำคัญของเด็กเยาวชน

พาเด็กอ่านโลก : กระบวนการพาเด็กออกนอกลู่การเรียนรู้ปกติเพื่อจะ “รักการอ่าน ผ่านการมองชีวิต”

ผู้เขียนขอยกตัวอย่างภาพหนึ่งภาพที่ไม่มีตัวหนังสือเลยเป็นภาพถ่ายที่สามารถค้นได้จาก Google ทั่วไป เมื่อใครก็ตามได้เห็นภาพนี้ ลองชวนคิดดูว่า แม้ไม่มีตัวหนังสือเลยสักตัวคนจะอ่านภาพออกจะเข้าถึงความรู้สึกนึกคิดต่อภาพที่เห็นได้ไหม คนที่ดูจะเกิดการตั้งคำถามไหมว่า เหตุใดทำไมหรือเกิดอะไรขึ้นต่อผู้คนและโลกใบนี้ อันที่จริงภาพที่ยกตัวอย่างนี้เป็นภาพที่เกิดขึ้นจริงในทวีปแอฟริกาดินแดนที่เด็กจำนวนมากยังคงอดอยากและล้มตายในรายวัน ภาพดังกล่าวนี้ไม่มีแม้แต่ตัวอักษร แต่หากเราชี้ชวนเด็กๆ “อ่านภาพ” และชวนเด็กๆ ตั้งคำถาม ภาพหนึ่งภาพที่นี่จะนำไปสู่การคิดและตั้งคำถามอะไรอีกมากมาย

แหล่งที่มา : iamasocialentrepreneur.com

เหมือนดังมีผู้กล่าวว่า “ภาพหนึ่งภาพ แทนคำนับพัน”

ภายใต้การตั้งคำถามของเด็กๆนี้เองที่นำมาสู่ประเด็นเรื่องของการเรียนรู้อีกรูปแบบที่ผู้เขียนได้เกริ่นนำไป ในประสบการณ์ของคณะผู้เขียนเราเรียกกระบวนการเรียนรู้นี้ว่า “การเรียนรู้คู่คมเลนส์” ดังที่กล่าวไปในบทนำ ซึ่งภายใต้กระบวนการที่ว่านี้ เรากำลังเปิด “โลกแห่งการอ่าน” อีกมิติให้กับเด็กๆ ซึ่งเบื้องหลังกำลังนำเด็กๆ ไปสู่การอ่านและการเรียนรู้อย่างค่อยเป็นค่อยไป

ชวนเด็กให้สงสัย ชวนใช้จินตนาการ

การทำให้เด็กๆเกิดคำถามที่นำไปสู่การเรียนรู้ได้อย่างไรนั้นเราอาจใช้ได้ในหลายวิธีอาจเริ่มจากการมีหนังสือดีๆ สักเล่ม หรือนิทานสักเรื่อง แต่นั่นก็อย่างที่บอกว่าบางครั้งยากที่จะทำให้เด็กหยิบอ่านหากเด็กๆ ไม่ได้ถูกปลูกฝังที่จะอ่านจากสภาพแวดล้อมที่บ้านและที่โรงเรียน ในทางตรงกันข้าม หากเราชวนเด็กๆ เรียนรู้จากสิ่งรอบกายรายวันและตั้งคำถามว่า ทำไมเป็นเช่นนั้นเช่นนี้ และอาจโยงมาถึงเรื่องเล่าหรือนิทานที่เด็กๆ แม้อาจไม่เคยอ่านแต่เป็นเรื่องราวที่อาจได้ยินในท้องถิ่นเองหรือจากนิทานนานาชาติก็ตาม เราอาจชวนเด็กๆ เติมแต่ง “จินตนาการ” เช่นกรณีภาพยนตร์เรื่อง แฮนเซลกับเกรเทล (Hansel and Gretel) ที่หยิบเอาเป็นนิทานพื้นบ้านเรื่องเด็กกับบ้านขนมปัง ซึ่งภาพยนตร์สมัยใหม่ได้นำมาต่อเรื่องจินตนาการชี้ชวนเด็กๆ คิดต่อว่าสองพี่น้องที่รอดจากแม่มดมาได้จะต้องทำอย่างไรต่อไป และหนังทำให้คิดต่อว่า ถ้าแม่มดตายแล้วต่อไปจะเป็นอย่างไร ซึ่งเราก็ยังสามารถชวนเด็กๆ คิดต่อจากหนังไปได้อีก เป็นต้น หรือกรณีเราอาจชวนเด็กๆ คิดถึง

รามเกียรติ์ที่เด็กๆ น่าจะเคยได้ยินได้เรียนรู้ในเรื่องราวอยู่บ้าง ชวนเด็กๆ ตั้งคำถามว่า *"ถ้าทัพยักษ์และทัพพระรามไม่รบกัน พวกเขาจะอยู่ด้วยกันได้อย่างไร"* ในกรณีนี้หากเติมจินตนาการเพื่อเปิดโจทย์การเรียนรู้และแรงบันดาลใจให้เด็กคิดต่อ เด็กก็จะกลับมาเริ่มต้นที่การ "อยากอ่าน" และค้นหาต่อ เพราะ "ความอยากรู้" ต่อเบื้องหน้าเบื้องหลังในเรื่องเล่า

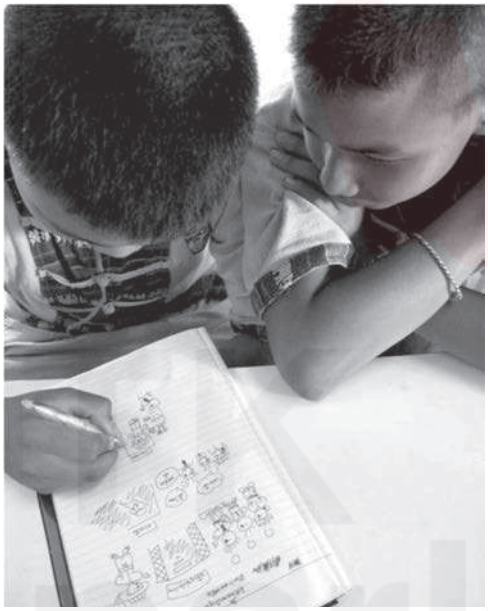

ตัวอย่างงานเรื่อง "กาดมืด" เป็นกรณีงานของเด็กๆ ซึ่งเป็นเด็กที่ครูเรียกได้ว่า "ถอดใจ" จากการเรียนรู้ในห้องเรียนไปแล้ว คนหนึ่งอ่านหนังสือไม่ออกอ่านไม่แตก อีกคนไม่เรียนหนังสือ และอีกหลายๆ คนมีสภาพคล้ายๆ กันไม่สนใจเรียน แต่การที่เด็กๆ ได้อยู่ในกระบวนการเรียนรู้ใหม่ที่เริ่มจากเรื่องที่เด็กๆ สนใจ จากคำถามที่เด็กๆ สงสัย ก็เป็นกระบวนการ นำเด็กๆ มาสู่การต้องทำอะไรสักอย่างเพื่อที่จะวางแผนออกไปเรียนรู้ ค้นหาความรู้และ "อ่านอย่างมีความหมาย"

ในภาพเราจะเห็นสคริปต์บอร์ดของเด็กๆ ซึ่งเด็กที่เขียนภาพนั้นเป็นเด็กที่ได้ถูกขึ้นชื่อว่าอ่านหนังสือไม่แตก แต่พวกเขาสามารถวาดจินตนาการและวางแผนความคิดที่จะไปค้นคว้าและเรียนรู้จากเรื่องที่ตนเองสนใจ โดยมีสมมติฐานในเรื่องนี้ว่า *"ทำไมจึงเรียกว่ากาดมืด (ตลาดมืด) ที่จังหวัดลำปาง เพราะอะไรจึงเป็นเช่นนั้น"* เราจึงให้เด็กๆ คิดบวกกับจินตนาการให้เขาคาดเดาว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นได้บ้างทั้งในอดีตที่ผ่านมาและปัจจุบันที่กำลังเป็นไปพร้อมๆ กับการให้เด็กตั้งคำถามอย่างต่อเนื่อง อันเป็นบันไดขั้นแรกที่นำไปสู่การอ่านและเราเพียงเป็นผู้ขยายความหมายของการเรียนรู้ที่นำเด็กๆ ไปสู่การอ่านและค้นหาคำตอบ ซึ่งทำให้พวกเขาได้พบเรื่องราวและเรื่องเล่าของผู้คนชาวพม่าที่มาตั้งรกรากสร้างตลาดที่ชื่อว่า "กาดบริบูรณ์" (หรือกาดบริบูรณ์ปราการ) แห่งนี้อยู่เก่าก่อนเป็นนายห้างพ่อค้ารุ่น

บุกเบิกร่วมกับชาวจีนและคนในท้องถิ่นที่ต่างมีส่วนทำให้ตลาดแห่งนี้รุ่งเรืองในครั้งอดีต ลองดูตัวอย่างสคริปต์บอร์ดของเด็กๆ แล้วลองตั้งคำถามและจินตนาการไปพร้อมกัน

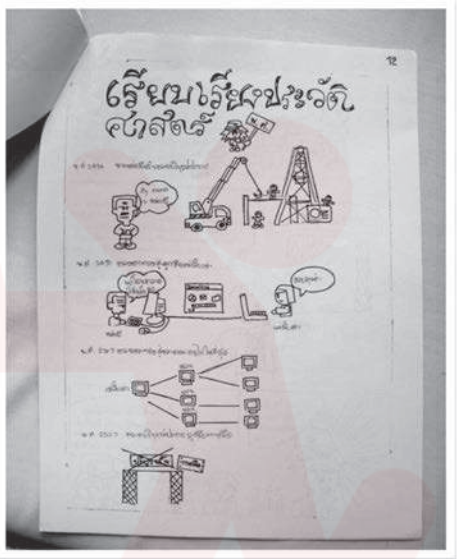

แหล่งที่มา : script กาดมืด, โรงเรียนทำหนังสารคดี สถาบันรามจิตติ 2551

ที่น่าสนใจคือในกระบวนการของเด็กๆ กลุ่มนี้จากความอยากรู้ที่อยู่นอกเหนือตัวหนังสือหรือตำราเรียนกลับทำให้เกิดคำถามมากมายต่อเนื่องจากจินตนาการของเด็กๆ อาทิ *“ทำไมชาวพม่าถึงเป็นผู้บุกเบิกตลาด” “อาคารในตลาดทำไมเป็นสถาปัตยกรรมพม่า” “พม่ากับคนเมืองอยู่กันอย่างไรในสมัยก่อน” “คนจีน คนไทยและชาวพม่าอยู่ด้วยกันได้อย่างไรทั้งที่มีความแตกต่าง”* เป็นต้น ตัวอย่าง “คำถามชุด” ที่เกิดจากความกระหายใคร่รู้ของเด็ก กลับมีนัยที่ครูรวมถึงคนอย่างเราท่านต้องหันกลับมาทบทวนวิธีการจัดการเรียนรู้ยุคปัจจุบันโดยเฉพาะกับสิ่งที่เด็กๆ ตั้งคำถามว่า *“เคยเรียนแต่ประวัติศาสตร์ที่ไทยรบพม่าไม่เคยรู้ว่าชาวพม่ากับคนไทยผูกพันและเอื้อเฟื้อกันมาก่อนอย่างไร”*

นี่เองจึงเป็นประเด็นของการอ่านในอีกมิติหนึ่งที่คณะผู้เขียนได้เปิดเป็นโจทย์ไว้ในเรื่อง “เด็กอ่านโลก” ที่มิใช่แค่การ “อ่านและรู้หนังสือ” (reading & literature) แต่รวมไปถึงทักษะพื้นฐานที่จะเชื่อมโยงกับมิติของการเรียนรู้อื่นๆ ที่สำคัญและจำเป็นต่อการใช้ชีวิต

ของเด็กและเยาวชนยุคใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับทักษะที่จะเข้าใจต่อสิ่งต่างๆ ที่สัมผัสสัมพันธ์กับตัวของพวกเขา ทักษะที่เขาจะต้องรู้จัก "อ่านตัวตน และอ่านวิถีชีวิต อ่านความสัมพันธ์ของผู้คน"

อย่าจำกัดการเรียนรู้เพียงแค่คาบเวลาหรือการบังคับขู่เข็ญตามหลักสูตร
"เพราะความอยากรู้ของเด็กไม่ได้เกิดตอนโรงเรียนกดออดดัง หรือแม่บอกให้เรียน"

สำหรับเด็กๆ ในห้องเรียน จำเป็นต้องขอให้ครูลืมไปเลยว่าเคยมีคาบ ด้วยการจัดคาบเรียนอย่างในปัจจุบันมักจะกลายเป็นเงื่อนไขให้กระบวนการเรียนรู้ที่จะอ่านโลกของเด็กๆ ถูกจำกัดไปด้วย และที่สำคัญคือครูมักจะพะวงติดอยู่กับคาบเวลาจนไม่สามารถจะจัดการเรียนรู้ได้เต็มที่ ทั้งที่กระบวนการเรียนรู้ที่ว่านี้ไม่สามารถแยกวิชาต่างๆ ขาดออกจากกันได้ วิธีการเรียนรู้และการเขียน การออกไปอ่านโลกข้างนอกห้องเรียนแล้วกลับมาอ่านตำราค้นคว้า เมื่อเจอทางตันก็กลับไปค้นคว้าและอ่านกันไป ค้นเอกสารต่างๆ กลับไปกลับมาให้การอ่านนั้นพอเพียงต่อการหาคำตอบไขข้อสงสัย สิ่งเหล่านี้เราจึงย้ำว่า มันอยู่นอกเหนือจากเสียงออดดังหรือการเคี่ยวเข็ญจากบ้านหรือครอบครัว

ตัวอย่างกรณีเด็กๆ ในกลุ่ม "กาดมืด" (กาดบริบูรณ์) ที่ยกตัวอย่างไปข้างต้นอาจเป็นเด็กที่พร้อมจะหลุดจากคาบเวลา แต่ประเด็นที่น่าสนใจคือเขาจะหลุดจากคาบเวลาไปใช้ชีวิตกับการเรียนรู้หรือไม่อย่างไร ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าเป็นห่วงเพราะเด็กยุคนี้มีอะไรฉุดดึงพวกเขาได้มาก อย่างไรก็ตาม หากเราให้เครื่องมือที่ท้าทายต่อการเรียนรู้อย่างเหมาะสมแล้ว การจะโยงชีวิตการเรียนรู้ไปสู่การอ่านก็ย่อมจะไปได้อย่างต่อเนื่องไหลลื่นและสุดทาง ดังเห็นได้จากว่า กรณีที่เด็กๆ กลุ่มนี้ไม่เพียงแต่วาดสคริปต์บอร์ดที่จะลงไปเก็บข้อมูลในกาดมืดเท่านั้น แต่พวกเขายังลงไปค้นคว้าเอกสารต่างๆ การไปสัมภาษณ์ฟังคำบอกเล่าจากพ่อค้าแม่ค้าผู้เฒ่าผู้แก่กระทั่งตามรอยไปสู่การสืบค้นเอกสารสำคัญที่เป็นร่องรอยหลักฐานทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับการเช่าที่ของตลาดเก่าแห่งนี้จนได้เอกสารโบราณที่เรียกว่าแทบจะไม่เคยมีใครได้เห็นมาได้ กระบวนการค้นหาจนนำไปสู่การอ่านอย่างต่อเนื่องจริงจังของเด็กๆ กลุ่มนี้อาจเรียกได้ว่าแม้แต่บุคคลที่เรียกว่าเป็น "หนอนหนังสือ" ในปัจจุบันก็ยังมองข้ามที่จะอ่านค้นอะไรได้มากมายเช่นนี้

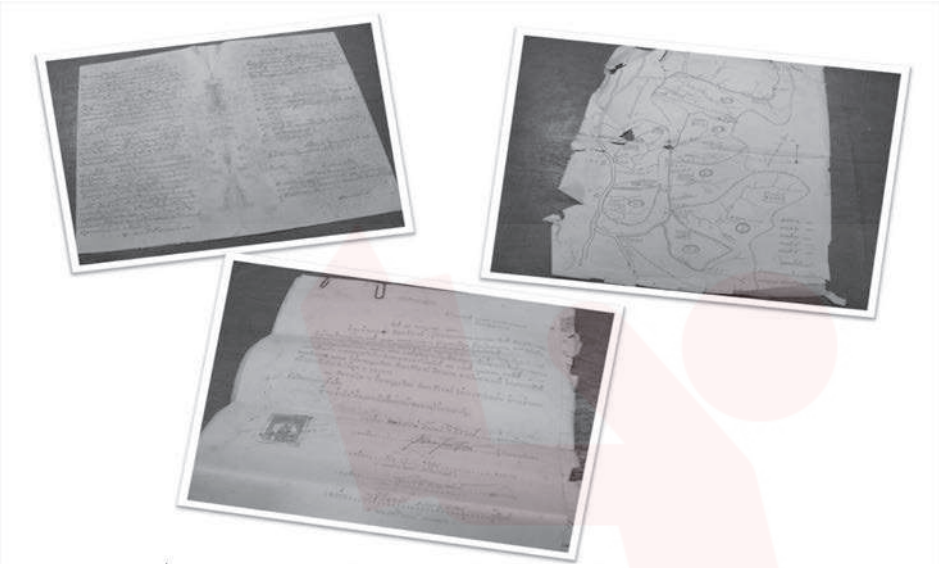

แหล่งที่มา : script กาดมืด, โรงเรียนทำหนังสารคดี สถาบันรามจิตติ 2551

นี่เองที่ผู้เขียนเห็นว่าเป็นตัวอย่างงานของเด็กที่มาจากท้องถิ่นห่างไกลเด็กที่พร้อมจะตกขอบการศึกษา เด็กที่เริ่มมองไม่เห็นอนาคตของการเรียนรู้ของตนเอง แต่กลับหันมาให้ความสำคัญกับการอ่านและการเรียนรู้อย่างจริงจัง และการเรียนรู้ของพวกเขาเหล่านั้นมีความหมายมากกว่า “การอ่าน” อย่างที่คนทั่วไปคาดคิดถึง ใครเลยจะสนใจใคร่รู้ตามหาร่องรอยหนังสือหรือเอกสารสำคัญที่หายไปจนหาได้พบ และกลายเป็นหลักฐานชิ้นสำคัญที่เป็นจิ๊กซอว์ที่จะต่อเรื่องราวจากอดีต-ปัจจุบันของกาดมืดหรือตลาดเก่าแห่งนี้ และยังนำไปสู่การตั้งคำถามต่ออนาคตของกาดมืดที่จะเปลี่ยนแปลงต่อไป

ใช้ศักยภาพของเด็กให้คุ้ม ต่อยอดการอ่านความรู้สู่การยกความคิด

โดยธรรมชาติเด็กนั้นมีความหลากหลายทั้งวัยพัฒนาการและความสนใจที่แตกต่างกัน แต่สิ่งที่เหมือนกันโดยธรรมชาติเด็กคือความกระหายใคร่รู้ในเรื่องที่เขาสนใจ เราควรใช้สิ่งนี้ให้เป็นประโยชน์เต็มที่โดยที่เราไม่จำเป็นต้องให้เด็กสนใจเรื่องเดียวกันหรือต้องอ่านในสิ่งที่ครูหรือพ่อแม่สนใจเหมือนกัน แต่ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เห็นช่องทางที่จะไปสู่การอ่านหรือเลือกที่จะอ่านหลากหลายรูปแบบตามแต่สไตล์การเรียนรู้และรสนิยมความสนใจของเด็ก นี่แหละจะเป็น “ประตูสู่การอ่าน” ที่แท้จริง

ตัวอย่างการเรียนรู้ในโรงเรียนทำหนังสารคดีได้ช่วยให้ครูและเด็กๆเห็นความหลากหลายเหล่านี้ได้ไม่ยากนัก มีเด็กกลุ่มหนึ่งทำโครงการเรื่อง “กรุ๊ปเลือด” ผ่านวิชาชีววิทยา แต่แทนที่เด็กๆ จะเรียนชีวะแบบสุดโต่ง เด็กๆ กลับไปอ่านหนังสือว่าด้วย “กรุ๊ปเลือดกับลักษณะนิสัยที่ไม่เหมือนกัน” ทำให้เห็นว่า กรุ๊ปเลือดนั้นสัมพันธ์กับนิสัยและพฤติกรรมของวัยรุ่นในปัจจุบัน นำไปสู่ความอยากรู้อยากเห็นทั้งในเชิงวิทยาศาสตร์และเชิงสังคมวิทยาของผู้คน ตลอดจนเชื่อมโยงไปสู่การเรียนรู้ศาสตร์และวิทยาการต่างๆ จนถึงคุณค่าของการสละเลือดเพื่อต่ออายุคนในยามฉุกเฉิน ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่กว้างใหญ่กว่าการพูดเพียงแต่ “กรุ๊ปเลือด” และ “หมู่เลือด” จนไกลเกินความเข้าใจในตัวเองและผู้คนรอบข้าง

แหล่งที่มา: กรุ๊ปเลือดบอกนิสัย, 2553

ตัวอย่างง่ายๆ สไตล์เด็กๆ นี้ยังชี้ถึง “หน้าต่างแห่งโอกาส” ที่สำคัญยิ่งอีกเรื่องหนึ่ง นั่นคือการหาเด็กยกระดับ up level จากแค่การอ่านบนฐานความสนใจไปสู่การคิดการวิเคราะห์และการใช้เหตุผลในระดับที่สูงขึ้น ตัวอย่างทั้ง “กาดมืด” และ “กรุ๊ปเลือด” สะท้อนถึงศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กที่มิได้จำกัดแค่การเรียนรู้ข้อมูลผ่านการอ่าน แต่ยังส่งผ่านไปถึงการคิดระดับที่สูงขึ้นว่า “ทำไม” สิ่งนั้นสิ่งนี้จึงเป็นเช่นนั้นเช่นนี้ และเจ้าตัว “ทำไม” ในหัวเด็กนี่แหละที่จะทำให้การอ่านยิ่งมีความหมายและความสำคัญต่อการพัฒนาเขาให้เติบโตขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่ที่รอบรู้ เข้าใจโลก และมีจิตสำนึกที่ดีต่อคนรอบข้างในโลกที่แตกต่างหลากหลายนี้

โจทย์ "ท้าทาย" ครูผู้ "ถือกุญแจ" ที่จะเปิดประตูสู่การเรียนรู้ใหม่ของเด็ก

ในกระบวนการพาเด็กๆอ่านที่กล่าวไปนั้นงานท้าทายของครู(รวมถึงพ่อแม่)อาจเริ่มต้นตั้งแต่การเป็น "นักตั้งคำถาม" บวกกับ "นักกระตุ้นจินตนาการ" และการให้เด็กได้มีโอกาสที่จะเรียนรู้อย่างไร้ขีดจำกัด อาศัยความหลากหลายของธรรมชาติการเรียนรู้เด็กๆ เป็นตัวต่อยอด อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญมากในกระบวนการเรียนรู้ที่ว่านี้ก็คือการใส่โจทย์หรือบรรยากาศ "ที่ท้าทาย" เพื่อเป็นแรงผลักให้เด็กๆ อยากที่จะก้าวข้ามอุปสรรคต่างๆ ไปสู่การพบคำตอบและต่อยอดการเรียนรู้ให้ดียิ่งๆ ขึ้น ภายใต้กระบวนการท้าทายให้เด็กๆ เรียนรู้นี้เองจึงเปรียบเสมือนพายุที่กำลังก่อตัวเป็นเกลียวคลื่นหมุนวนที่จะมีแรงพลังของการเรียนรู้เป็นเกลียวหมุนวนใหญ่ยิ่งใหญ่ยิ่งแรงขึ้นๆ ไป การเรียนรู้ของเด็กก็จะมีพลังต่อเนื่องนำไปสู่การพัดพาความรู้อันไม่รู้จบ

นอกจากความท้าทายต่อความกระหายใคร่รู้ของเด็กๆแล้วในกระบวนการเรียนรู้ที่เราถือว่ามีความสำคัญยิ่งไม่น้อยไปกว่าที่กล่าวมาและท้าทายครูและผู้บริหารโรงเรียนเป็นอย่างมาก (รวมถึงพ่อแม่ผู้ปกครอง) คือ การเปิด "พื้นที่" ให้เด็กๆ ได้ออกไปเรียนรู้โลกกว้างอย่างเต็มที่รวมถึงการเปิดโอกาสให้เขาได้นำสิ่งที่เขา "รู้โลก" ดึงกลับมาสู่การแสดงผลงาน มีพื้นที่ที่จะแสดงออกถึงศักยภาพการเรียนรู้ของเขาในทางสร้างสรรค์ ซึ่งในกรณีของโรงเรียนทำหนังสารคดีหรือ "กระบวนการเรียนรู้คู่คมเลนส์" นั้น เด็กๆ ไม่เพียงแต่ต้องใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ทั้งกล้องถ่ายภาพ/เครื่องบันทึกเทป/วิดีโอเพื่อเป็นเครื่องมือเรียนรู้และเก็บบันทึกข้อมูลแล้ว พวกเขายังต้องนำข้อมูลความรู้ต่างๆที่เก็บได้มาประมวล "ตัดต่อ" เนื้อหาฉากตอนต่างๆ ด้วยโปรแกรมตัดต่อในคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ได้ภาพและเสียงรวมถึงภาพรวมของหนังสารคดีที่จะบอกเล่าเรื่องราวของข้อมูลความรู้ทั้งหมดที่เขาได้ค้นหาคำตอบภายใต้กระบวนการที่ผลิตและถ่ายทอดเรื่องราวเหล่านี้ผ่านหนังสารคดีนี้เองที่ครูและพี่เลี้ยงอาจต้องคอยช่วยหนุนเสริมให้การเรียนรู้ของเด็กนั้นบรรลุเป้าหมาย และจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมี "เวที" หรือพื้นที่แสดงผลงาน ซึ่งเราให้เด็กๆ ได้นำเสนอผลงานหรือหนังสารคดีผ่านกระบวนการวิพากษ์วิจารณ์ติชมสารคดีระหว่างเด็กๆ ด้วยกันอย่างสร้างสรรค์ เพื่อเป็นกระบวนการเติมแต่งความรู้และการพัฒนาตนของเด็กๆ รวมถึงการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

อาจกล่าวได้ว่าในกระบวนการเช่นนี้จึงมีความหมายอย่างยิ่งหากเราทำให้เด็กๆเห็นเป้าหมายของการเรียนรู้อันนำมาสู่การอยากอ่านและค้นหาความรู้ที่ตอบสนองและสัมผัสสัมพันธ์กับชีวิตพวกเขาอย่างแท้จริง ที่สำคัญมันจะค่อยๆ นำไปสู่การพัฒนาทักษะสำคัญๆ อีกหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับทักษะการใช้สื่อสมัยใหม่ที่เป็นสิ่งที่เรียกร้องจากคนรุ่นใหม่ รวมถึงทักษะของการถ่ายทอดและสื่อสารอย่างสร้างสรรค์

อ่านเพื่อเรียนรู้อาเซียน อ่านเพื่อเข้าใจเพื่อนร่วมโลก

เราอาจจะมีนิยาม "การอ่าน" ได้หลากหลายลักษณะ อาจหมายถึง การอ่าน (reading) ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านหนังสือ "การรู้หนังสือ" (literacy) หรืออาจจะเป็นความสามารถในการอ่านและตีความ (Interpretation) อาจเป็นความสามารถในการมองเห็นอ่านเห็น (visual) หรือเป็นการอ่านที่จะเข้าใจหรือคาดเดาที่จะบอกได้ว่า สิ่งที่เห็นหรือที่ปรากฏอยู่นั้นหมายถึงอะไร หรือแม้แต่ความสามารถในการเข้าถึงอ่านออกและรู้เท่าทันสื่อสมัยใหม่ (media literacy) ฯลฯ

อย่างไรก็ตามเมื่อการอ่านยุคใหม่เปลี่ยนไปนับแต่วันที่เทคโนโลยีสารสนเทศได้ก้าวมาสู่การปฏิวัติการเรียนรู้ ดูเหมือนมีโจทย์ท้าทายอะไรมากมายต่อการอ่านของเด็กยุคใหม่ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเปิดมิติการอ่านให้หลากหลายยิ่งขึ้น

กระบวนการพาเด็กอ่านที่เล่าข้างต้นอาจเป็นเพียงตัวอย่างพื้นๆที่ผู้คนอาจยังสงสัยว่าจะนำพาเด็กๆ ไปสู่การเรียนรู้ที่ลึกซึ้งถึงอาเซียนอย่างไร คณะผู้เขียนขอกล่าวว่า นั้นเป็นเพียงตัวอย่างเล็กๆ ไม่กี่ชิ้นจากประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กในท้องถิ่นที่ห่างไกลที่ระบบการศึกษาทั่วไปอาจก้าวไปหยิบยื่นโอกาสได้ไม่มากพอ อันที่จริงแล้วกระบวนการเรียนรู้ในโลกทำหนังสารคดีที่กล่าวไปนั้น ยังมีตัวอย่างของโจทย์ที่หลากหลายที่เชื่อมโยงไปสู่โลกอาเซียนหรือโลกแห่งการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมได้ง่ายมากทั้งเรื่อง "พม่าแดนระนอง" "วิถีชาวเลที่เกาะหลีเป๊ะ" "ชีวิตซาไก" "วิถีประมงที่ลุ่มน้ำสายบุรี" "คุ้มเจ้าหลวงลำปางที่หายไป" "ชุมชนสันติสุขปลายด้ามขวาน" "ยุววิจัยวัฒนธรรมไทย-กัมพูชา" "ยุววิจัยวัฒนธรรมไทย-มาเลเซีย" "ยุววิจัยวัฒนธรรมไทย-ลาว" เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นฝีมือการค้นคว้า

เรียนรู้ของเด็กและกำลังพาเด็กๆ ไปสู่โลกของความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงสายใยความผูกผันทางสังคมวัฒนธรรมในหมู่ประชาชนอาเซียนที่น่าจะเป็นรากฐานสำคัญของ "การเรียนรู้อาเซียน" ที่แท้จริง มิใช่เพียงการท่องคำสวัสดีหรือจำธงชาติต่างๆ ได้ และนี่เองที่ถือว่าเป็นทักษะสำคัญในศตวรรษใหม่ที่เด็กๆ ไม่เพียงแต่จะเรียนรู้อ่านคิดและยกระดับความคิดแล้ว กระบวนการเหล่านี้ยังมีส่วนยกระดับจิตสำนึกที่จะเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นคนในความหลากหลายทางวัฒนธรรม อันจะนำไปสู่เป้าหมายของการเรียนรู้ "รู้เรารู้เขา เท่าเทียม" เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างแท้จริง

- *ผ่านการเรียนรู้คู่การอ่านเราสามารถสร้างโอกาสให้เด็กๆรู้จักที่จะตั้งคำถามจากความอยากรู้เช่น พม่าเป็นใคร ทำไมมาทำงานในจังหวัดระนอง ถ้าไม่มีพม่าทำงานในพื้นที่แล้วชาวระนองอยู่ได้ไหมฯลฯคำถามเหล่านี้นำพาเด็กๆออกไปค้นหาคำตอบจากการอ่านชีวิตและสิ่งแวดล้อมอ่านความรู้สึกนึกคิดของผู้คนและนั่นหมายรวมไปถึงการอ่านหนังสือที่อาจมากกว่าที่มีในตำราเรียน*
- *ผ่านการเรียนรู้คู่การอ่านเราสามารถพาเด็กๆ จินตนาการต่อไปว่า บ้านเมืองในสมัยก่อนที่ไทยยังสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านนั้นเราไปมาหาสู่อย่างไรถ้อยทีถ้อยอาศัยอย่างไร เรา "กินดอง" และอยู่อย่างไรในฝั่งโขงลาว-ไทย*
- *ผ่านการเรียนรู้คู่การอ่าน เราสามารถเปิดโอกาสให้เด็กๆ นึกสนุกออกไปอ่านตำรับตำราประวัติศาสตร์เก่าก่อนจนถึงการอ่าน "ร่องรอยหลักฐาน" ตีความเอกสารสำคัญจนถึงฟังเรื่องเล่าจากปากคำผู้เฒ่าเก่าก่อนประมวลเอาเรื่องราวต่างๆร้อยเรียงเป็นข้อค้นพบเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของผู้คนในลุ่มอารยธรรมนี้ได้อย่างไม่รู้จบ*

สิ่งท้าทายสำคัญสำหรับการอ่านของเด็กยุคใหม่คือทักษะความสามารถที่จะ *"อ่าน (โลก) ออก บอก (ความคิด) ได้ ใช้ (ชีวิต) เป็น"* ซึ่งรวมๆ แล้วไม่ว่าจะเป็นทักษะการอ่าน ทักษะการใช้สื่อเทคโนโลยีหรืออ่านสื่อเป็นรู้เท่าทันสื่อ รวมถึงทักษะที่จะอ่านโลก อ่านชีวิตและผู้คนใดๆ ก็ตาม ล้วนแล้วแต่เป็นทักษะที่จำเป็นต่อเด็กไทยในอนาคต มันคงจะยากที่เราจะบังคับให้ทักษะเหล่านี้เกิดขึ้นได้ง่ายในตัวเด็ก แต่มันอาจจะง่ายกว่าหากเราจัดสภาพแวดล้อมและรู้จักที่จะสร้างแรงบันดาลใจอะไรบางอย่างที่จะให้เด็กๆ สนใจและหันกลับมา

สนใจที่การอ่านแม้เพียงเล็กน้อยและค่อยต่อเนื่องไป ที่สำคัญการอ่านและการเรียนรู้นั้นเป็นสายโซ่ที่สัมพันธ์กันซึ่งกระบวนการใดเกิดขึ้นก่อนก็ได้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของเด็กๆ

เมื่อมองกลับมาในมิติอาเซียนดูเหมือนเราเองมีโอกาสอยู่มากที่จะนำพาเด็กๆไปสู่การอ่านและรู้จักเพื่อนบ้านของเรา ผ่านการเรียนรู้ในมิติวัฒนธรรมและสังคมที่แต่ไหนแต่ไรที่ยังไม่มีปฏิญญาอาเซียนความเป็นดินแดนสุวรรณภูมิหรือความเป็นอุษาคเนย์ก็ตามนั้นได้สั่งสมรากเหง้าทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาภูมิสังคมของคนในภูมิภาคนี้ โจทย์นี้ไม่ยากที่จะเปิดการเรียนรู้และเป็นโอกาสของเด็กไทย หากแต่ยุทธศาสตร์แนวบนหรือกระแสสังคมแนวกว้างก็มักมองผ่านในเรื่องเหล่านี้ ทั้งที่จริงนี่เป็นเครื่องมือสำคัญของการสร้างพลเมืองอาเซียนที่มี “พื้นฐานของสำนึกร่วม” อาเซียนร่วมกัน ดังนั้นการให้เด็กๆ ได้ออกไปเรียนรู้เพื่อนบ้าน เช่น การเรียนรู้ยุววิจัยและทำสารคดีเรื่องบ้านฉันบ้านเธอ หรือสายสัมพันธ์สองเชื้อชาติก็ดี ต่างเป็นการเปิดมุมมองให้เด็กๆ รู้จักการอ่านผู้คนและเรียนรู้ที่จะเข้าใจผู้คนที่แตกต่างกันไป

จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่กระบวนการอ่านที่ว่านี้จะต้องพาเด็กๆไปสู่การเรียนรู้เพื่อนร่วมโลกซึ่งถือเป็นทักษะของมนุษย์ที่จะต้องเรียนรู้และสัมผัสสัมพันธ์ในความเป็นอยู่ของคนร่วมโลก มิใช่เพียงแค่ปล่อยให้ผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคมและถ่ายทอดทางวัฒนธรรมแบบที่ผ่านๆ มาเท่านั้น แต่ต้องผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ทุกฝ่ายเห็นความสำคัญร่วมกันด้วยว่านี่คือกระบวนการสร้างเด็กรุ่นใหม่ ที่เป้าหมายใช่เพียงแค่การสร้างพลเมืองอาเซียนแต่นั่นหมายถึงพลโลกที่ต้องดูแลและรับผิดชอบต่ออนาคตของเพื่อนร่วมโลกทุกคนด้วย

ทั้งนี้ในกระบวนการพาเด็กอ่านไปจนถึงเด็กอ่านโลกที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ คณะผู้เขียนหวังว่าน่าจะมีส่วนสะท้อนประสบการณ์และตัวอย่างของการสร้างและเตรียมความพร้อมเด็กยุคใหม่ให้ “เท่าทันโลก” ขอย้ำว่านี่อาจไม่ใช่กระบวนการเรียนรู้ที่ดีที่สุดสำหรับคนทุกคน แต่จะเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ดีสำหรับเด็กยุคนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมที่ยังเต็มไปด้วยความเหลื่อมล้ำที่เด็กจำนวนมากยังขาดโอกาสที่จะเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ ดังนั้นกระบวนการเรียนรู้ที่เริ่มจากโจทย์ที่สนใจเล็กๆ ไปสู่การอ่านและการเรียนรู้ที่ยิ่งใหญ่ที่

กล่าวมานั้นจึงน่าจะเป็นอีกหนทางหนึ่งที่พาเด็กๆ ไปสู่การเรียนรู้และพัฒนาทักษะสำคัญ รวมถึงการยกระดับจิตวิญญาณที่มีต่อตนเองและผู้อื่นได้มาก

ท้ายที่สุด การเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีที่เท่าเทียม รวมถึงความสามารถในการอยู่ร่วมกันของมนุษยชาตินี่แหละคือโจทย์ที่ท้าทายที่สุดของศตวรรษที่ 21 และการก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนด้วยความคิดความเข้าใจของเด็กที่อ่านโลกเป็นเท่านั้น สิ่งนี้จึงจะเกิดเป็นจริงได้ และนั่นแหละจึงจะเป็นการอ่านเพื่อความเท่าเทียมและการอยู่ร่วมกันของมนุษยชาติอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

จุฬากรณ์ มาเสถียรวงศ์ และคณะ. *จับกระแสการเตรียมคนรุ่นใหม่เข้าสู่อาเซียน: วางทิศคิดทางประเทศไทย.* โครงการจับกระแสความเคลื่อนไหวและนวัตกรรมในการจัดการศึกษาและพัฒนาเด็กและเยาวชน (INTREND) ครั้งที่ 4 ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), 2555

นิรชา มีวรรณภาค (แปล). Park Dong Seon (เขียนและภาพประกอบ). *กรุ๊ปเลือดบอกนิสัย ฮาได้ใจ ฉบับการ์ตูน.* กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์, 2553

สถาบันรามจิตติ. *โรงเรียนทำหนังสารคดี*, เอกสารนำเสนอประกอบกิจกรรมในโครงการ 2551-2556

อมรวิชช์ นาครทรรพ. *การเตรียมพร้อมด้านการศึกษาเข้าสู่อาเซียน.* เอกสารประกอบการบรรยาย. สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน. 2555

ภาพประกอบ

ภาพเด็กแอฟริกาจาก www.iamasocialentrepreneur.com *Half a billion children worldwide at risk from malnutrition: Report.* Available form : http://arabiangazette.com/billion-children-risk-malnutrition-report/

ภาพ “กาดมืด” สถาบันรามจิตติ. *โรงเรียนทำหนังสารคดี,* เอกสารนำเสนอประกอบกิจกรรมในโครงการ 2551-2556

การเปิดประตูสู่วัฒนธรรมการอ่านของเด็กในประเทศเพื่อนบ้าน
เป็นจุดเริ่มต้นของการเปิดรับ
ที่จะเรียนรู้อัตลักษณ์ของแต่ละประเทศ
ผ่านสื่อนิทานที่สามารถเข้าไปถึงมือของทุกคนในบ้าน ในโรงเรียน
และในสังคมได้อย่างเป็นธรรมชาติและแนบเนียน

“เปิดชีวิต อ่านเพื่อนบ้าน”

วิเคราะห์หนังสือนิทานพื้นบ้านอาเซียน

ภญ.พัชราภรณ์ ปัญญาวุฒิไกร และคณะ

ปฐมเหตุโครงการ ทำไมต้องเป็นนิทานอาเซียน

การรวมกลุ่มเป็นประชาคมอาเซียนทำให้“อาเซียน”มีสถานะเป็นนิติบุคคลเป็นองค์กรที่มีบทบาทต่อสู้ผลักดันในเวทีโลกในนามกลุ่มประเทศอาเซียน โดยแบ่งโครงสร้างการรวมกลุ่มเป็น 3 คณะใหญ่ คือ ประชาคมความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประชาคมสังคมวัฒนธรรมอาเซียน โดยมีการพัฒนาทั้งสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองไปพร้อมกัน ลดปัญหาเรื่องเขตแดนทางการเมืองการปกครองที่เป็นอุปสรรคขวางกั้นในการพัฒนา ดังคำขวัญของประชาคมอาเซียน “หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งอัตลักษณ์ หนึ่งประชาคม” (One Vision, One Identity, One Community)

การเคลื่อนย้ายทุนแรงงานองค์ความรู้ภาษาวัฒนธรรมระหว่างประเทศอาเซียนเป็นปรากฏการณ์สำคัญที่กำลังจะเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2558 ความพร้อมในการบูรณาการความเปลี่ยนแปลงทั้งหลาย รวมถึงการเรียนรู้ในความเหมือนและความแตกต่างในมิติทางวัฒนธรรมของประเทศต่างๆ จึงมีความสำคัญอย่างลึกซึ้งในความหมายของนิยาม “หนึ่งอัตลักษณ์” (One Identity) เนื่องจากบริบททางสังคมและความหลากหลายทางวัฒนธรรมในกลุ่มประเทศอาเซียน สามารถสะท้อนให้เห็นผ่านทางงานวรรณกรรมและ

จากบทความเดิมชื่อ “‘เปิดชีวิต อ่านเพื่อนบ้าน’ โครงการศึกษาวิเคราะห์หนังสือนิทานพื้นบ้านและนิทานอาเซียนสำหรับเด็ก” นำเสนอในงานประชุมวิชาการ Thailand Conference on Reading 2013 วันที่ 21-22 มีนาคม 2556

นิทาน ซึ่งเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมของชุมชนจากรุ่นสู่รุ่น ดังนั้นการรวบรวมและประมวลงานวรรณกรรมและนิทานสำหรับเด็กจึงเป็นส่วนหนึ่งของการแลกเปลี่ยนความคิดความเข้าใจด้านศิลปะ วรรณกรรม และวัฒนธรรมของอาเซียน

การศึกษาถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของแต่ละประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน ผ่าน "การเดินทางของนิทานและเรื่องเล่า" เป็นช่องทางหรือวิธีการทำความรู้จักประเทศเพื่อนบ้านหรือประเทศอื่นที่ง่ายและสนุกที่สุด เพราะนิทานหรือเรื่องเล่าของประเทศนั้นๆ สะท้อนให้เห็นมิติที่เชื่อมโยงวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ทัศนคติ ความเชื่อ การสั่งสมและถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาอันทรงคุณค่าของบรรพชนจากรุ่นสู่รุ่น ผ่านวัฒนธรรมการบอกเล่า/ฟังจนมาถึงการปรับเปลี่ยนพัฒนาเป็นรูปแบบของนิทาน (เล่ม/picture book) ที่สวยงามตามยุคสมัย ผ่านวัฒนธรรมการเล่า/อ่าน อีกทั้งยังสามารถเข้าใจกระบวนการหล่อหลอมทัศนคติและความคิดของเด็ก ด้วยการใช้สื่อนิทานงานเขียนและเรื่องเล่า เพราะแต่ละประเทศแต่ละท้องถิ่นต่างก็มีเรื่องเล่าหรือนิทานเป็นของตัวเองทั้งสิ้น แม้ว่านิทานหรือเรื่องเล่าบางเรื่องจะได้รับอิทธิพลมาจากประเทศอื่น แต่เรื่องที่ปรับแต่งขึ้นใหม่ต่างมีกลิ่นอายของวัฒนธรรมและวิธีคิดของประเทศตนสอดแทรกเข้าไปด้วยเสมอ

ดังนั้น การเปิดประตูสู่วัฒนธรรมการอ่านของเด็กในประเทศเพื่อนบ้าน จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการเปิดรับการเปลี่ยนแปลงในจุดเล็กๆ ที่จะเรียนรู้อัตลักษณ์ของแต่ละประเทศ ผ่านสื่อนิทานที่สามารถเข้าไปถึงมือของทุกคนในบ้าน ในโรงเรียน และในสังคมได้อย่างเป็นธรรมชาติและแนบเนียนด้วยการอ่าน

ถึงแม้ในยุคปัจจุบัน ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีจะรุดหน้าไปไกล นิทานหลายเรื่องและหนังสือสำหรับเด็กหลายเล่มจะถูกนำไปไว้ในเครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัย แต่หัวใจของนิทานคือโลกของเด็กก็ยังคงเหมือนเดิม วิธีการนำเสนอนิทานด้วยเทคโนโลยีใหม่เป็นเพียงการสร้างความแปลกใหม่ดึงดูดความสนใจให้เกิดความหวือหวาน่าตื่นตาตื่นใจเท่านั้น เพราะประเด็นสำคัญของการแต่งและเล่านิทานคือการสื่อสารระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ด้วยกัน

การวิเคราะห์องค์ความรู้เรื่องวิธีคิด/การสอน/การเลี้ยงดูเด็กของคนในชาตินั้นๆ จากนิทานของแต่ละชาติ การเปรียบเทียบ-เชื่อมโยงนิทานจากบริบทหลากหลายกับหลักการทางทฤษฎี จะเป็นฐานความรู้ความเข้าใจในมิติสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศในกลุ่มอาเซียน อันจะนำสู่การตั้งโจทย์ใหม่ๆ ในห้องเรียนของเด็ก การเสริมสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานของการยอมรับซึ่งกันและกัน การเรียนรู้ที่จะอยู่และเติบโตในสังคมอย่างสันติสุข เป็นการปูทางสู่ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งเพื่อสำรวจองค์ความรู้ด้านการส่งเสริมการอ่านในระดับเด็กปฐมวัยในกลุ่มประเทศอาเซียน และนำองค์ความรู้ดังกล่าวไปเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ด้วยการแลกเปลี่ยนข้อมูลและองค์ความรู้ระหว่างนักเขียน นักคิด และศิลปินนักวาดในภูมิภาคอาเซียน ทั้ง 10 ประเทศ

เราได้อะไรบ้างจากการศึกษานิทานอาเซียน

หนังสือนิทานที่ผลิตขึ้นในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันตามบริบทของประเทศนั้นๆ แต่สิ่งหนึ่งที่คล้ายกันคือความงดงามของชีวิตผ่านภาษา ศิลปะ และวัฒนธรรม ที่แต่ละประเทศพยายามสอดแทรกลงไปในหนังสือสำหรับเด็ก ทั้งเพื่อปลูกฝังด้านสุนทรียะและ/หรือเพื่อให้หนังสือเล่มนั้นๆ น่าสนใจ ผลที่ตามมาคือการซึมซับความงามเหล่านั้นผ่านจิตใต้สำนึกเข้าไปในตัวเด็ก จนทำให้เกิดรสนิยมอันดีทั้งในด้านภาษาและศิลปะ วิธีคิดและการใช้ชีวิต และเป้าหมายหนึ่งที่สำคัญในปัจจุบันคือ “การสร้างฐานชีวิต” ที่ดีให้กับเด็กผ่านการอ่านหรือนิทาน ซึ่งแต่ละประเทศก็จะมีวัตถุประสงค์หลักในการเตรียมความพร้อมของเด็กที่แตกต่างกันไปตามนโยบายที่เห็นสำคัญ

ด้านสภาพสังคมและวัฒธรรม

เมื่อวิเคราะห์ลักษณะของประเทศอาเซียนทั้ง10ประเทศจะเห็นว่าประเทศในกลุ่มอาเซียนมีภูมิหลังและที่มา โดยเฉพาะวัฒนธรรมที่ค่อนข้างหลากหลายและแตกต่าง ขณะเดียวกันก็มีความคล้ายคลึงในบางส่วนด้วยลักษณะทางกายภาพ

ในทางประวัติศาสตร์ ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากอินเดียและจีน ซึ่งแต่ละประเทศต่างก็รับเอาวัฒนธรรมจากทั้งสองชาตินี้เข้ามาในระดับที่แตกต่างกัน เช่น ไทยและลาวได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากอินเดียเป็นส่วนใหญ่ ส่วนเวียดนามได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมมาจากจีนเป็นส่วนใหญ่ โดยรวมแล้ว กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนสามารถจำแนกออกเป็น 3 กลุ่มวัฒนธรรมหลัก ตามลักษณะที่ตั้งซึ่งสะท้อนวิถีชีวิตวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม ดังนี้

1) กลุ่มวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง (ไทย-ลาว-กัมพูชา-เมียนมาร์-เวียดนาม)

ลุ่มแม่น้ำโขงเป็นที่อยู่อาศัยของหลายชุมชนที่มีอาณาเขตติดต่อกันหลายประเทศ นับเป็นแหล่งอารยธรรมที่สำคัญซึ่งมีประเพณี ดนตรี วัฒนธรรม ความเชื่อค่านิยม ทั้งที่มีความคล้ายคลึงและแตกต่างด้วยลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่ใกล้เคียงกัน รวมทั้งมีการไปมาหาสู่ ค้าขาย และกิจกรรมอื่นๆ ร่วมกันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ส่งผลให้วิถีวัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตของแต่ละประเทศมีทั้งที่แสดงออกถึงลักษณะเฉพาะของตนเอง และมีความคล้ายคลึงกันในบางส่วน กล่าวได้ว่าไทย-ลาว-กัมพูชามีรากวัฒนธรรมเดียวกัน จึงมีความพ้องของวัฒนธรรมมากกว่าพม่าและเวียดนามซึ่งได้รับอิทธิพลจากจีน

2) กลุ่มวัฒนธรรมมาเลเซีย-อินโดนีเซีย-บรูไนดารุสซาลาม-สิงคโปร์

เป็นกลุ่มประเทศที่ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม แต่ก็มีประชาชนส่วนหนึ่งนับถือศาสนาพุทธ คริสต์ และฮินดูด้วยสัดส่วนที่แตกต่างกันไป ดังนั้น วัฒนธรรมประเพณี ศิลปะ การแสดง จะมีความคล้ายคลึงกัน ในขณะที่สิงคโปร์เป็นสังคมผสมผสานระหว่างจีน-มาเลย์-อินเดีย ดังนั้น จึงมีความหลากหลายของวัฒนธรรมสูง ตัวอย่างของมรดกวัฒนธรรมร่วมในกลุ่มนี้ ได้แก่ การใช้ภาษามาเลย์ (หรือมลายู) และการแต่งกาย ชุมชนที่นับถือศาสนาอิสลามจะแต่งกายคล้ายคลึงกัน

3) กลุ่มวัฒนธรรมฟิลิปปินส์

ถึงแม้ว่าภูมิประเทศของอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์จะมีความคล้ายคลึงกัน แต่วัฒนธรรมของฟิลิปปินส์เป็นการผสมผสานกันระหว่างตะวันตกและตะวันออก ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะวัฒนธรรมฟิลิปปินส์เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากสเปน ซึ่งเป็นเจ้าอาณานิคมมาเป็นระยะเวลานาน แต่ก็ได้ผสานวัฒนธรรมพื้นเมืองเข้าไปด้วย

ด้านการพัฒนางานวรรณกรรมและหนังสือนิทานภาพสำหรับเด็กในภูมิภาคอาเซียน

จากการวิเคราะห์งานด้านวรรณกรรมและหนังสือนิทานภาพสำหรับเด็กในภูมิภาคอาเซียน พบว่า นิทานพื้นบ้านและหนังสือนิทานภาพสำหรับเด็ก เป็นสิ่งหนึ่งที่สะท้อนวิถีชีวิตของคนในสังคมในแต่ละประเทศ เป็นสิ่งบ่งบอกถึงอัตลักษณ์ อีกทั้งยังเป็นรากเหง้าที่สำคัญของชุมชนและประเทศนั้นๆ อย่างไรก็ตาม ยังคงมีความเหลื่อมกันของการพัฒนางานทางด้านนี้

1.กลุ่มประเทศที่ยังคงใช้นิทานที่เป็นนิทานพื้นบ้านหรือนิทานสอนทางศาสนาหรือตามความเชื่อ โดยรูปแบบการเล่าปากเปล่าเป็นหลัก ถ้าเป็นหนังสือ จะเป็นหนังสือที่ใช้ในหลักสูตรการเรียนการสอน ได้แก่ เมียนมาร์ บรูไน และชุมชนมุสลิมในประเทศต่างๆ

นิทานที่เป็นเรื่องเล่าจะมีการดำเนินเรื่องอย่างง่ายๆโครงเรื่องไม่ซับซ้อนวิธีการเล่าเป็นไปอย่างง่ายๆ ตรงไปตรงมา มักจะเริ่มเรื่องโดยการกล่าวถึงตัวละครสำคัญของเรื่อง ซึ่งอาจจะเป็นรุ่นพ่อ-แม่ของพระเอกหรือนางเอก แล้วดำเนินเรื่องไปตามเวลาปฏิทิน ตัวละครเอกพบอุปสรรคปัญหา แล้วก็ฟันฝ่าอุปสรรคหรือแก้ปัญหาลุล่วงไปจนจบเรื่อง ซึ่งมักจะจบแบบมีความสุข หรือสุขนาฏกรรม ถ้าเป็นนิทานคติ ก็มักจะจบลงว่า “นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า.....” ถ้าเป็นนิทานชาดกก็จะบอกว่าตัวละครสำคัญของเรื่องในชาติต่อไป ไปเกิดเป็นใครบ้าง ถ้าเป็นนิทานปริศนาก็จะจบลงด้วยประโยคคำถาม

2.กลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนางานภาพประกอบหนังสือได้แก่ลาวกัมพูชาเวียดนาม

นิทานและหนังสือที่มีในระบบช่วงแรกจะเป็นหนังสือแปลมาจากประเทศขององค์กรที่ไม่แสวงผลกำไรที่เข้ามาช่วยเหลือสนับสนุน หนังสือสำหรับเด็กประเภทต่างๆ จะได้รับการสนับสนุนค่าจัดพิมพ์จากองค์กรเหล่านี้ แล้วแจกจ่ายฟรีไปตามโรงเรียนต่างๆ บางองค์กรอาจมีการจัดจำหน่ายในราคาไม่สูงมากนัก

นิทานที่นำมาทำเป็นหนังสือช่วงแรกมักเป็นนิทานพื้นบ้านที่ถอดความการเล่ามาเป็นตัวหนังสือ แล้วให้นักวาดใส่ภาพประกอบเพื่อสร้างสีสันให้กับหนังสือ ต่อมาจึงมีการพัฒนาโดยการให้ทั้งเรื่องและภาพมีส่วนในการเล่าเรื่องไปด้วยกัน ปัจจุบัน ได้มีโครงการเชิญ

นักเขียนนักวาดจากไทย อาทิ อ.ปรีดา ปัญญาจันทร์ ไปอบรมเพิ่มพูนทักษะให้กับนักวาดในประเทศลาว

3. กลุ่มประเทศที่พัฒนางานภาพและงานเขียน ได้แก่ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์

มีการส่งเสริมให้จัดทำหนังสือสำหรับเด็กด้วยวิธีการต่างๆ ปัจจุบันมีสำนักพิมพ์หลายแห่งได้ผลิต สร้างสรรค์และจัดพิมพ์หนังสือดีสำหรับเด็กมากยิ่งขึ้น

4.กลุ่มประเทศที่สร้างสรรค์นิทานและหนังสือภาพโดยอิงตามหลักการพัฒนาการของเด็กและความเหมาะสมตามช่วงวัย ได้แก่ ไทย สิงคโปร์

สิงคโปร์นับเป็นตลาดใหญ่ตลาดหนึ่งในเอเชียในเรื่องหนังสือและวรรณกรรมโดยเฉพาะหนังสือที่มีต้นฉบับจากยุโรปและสหรัฐอเมริกา ที่มักจะอิงกับหลักการพัฒนาการของเด็ก ทฤษฎีจิตวิทยาการเลี้ยงดูเด็ก สำหรับประเทศไทย นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 ที่มีการรวมตัวกันของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน รวม 32 องค์กร ในนาม “เครือข่ายหนังสือเพื่อเด็กเยาวชน และครอบครัว” ได้มียุทธศาสตร์หนังสือเพื่อเด็กที่สำคัญ 4 ด้านคือ การกระจายหนังสือให้เข้าถึงเด็ก การรณรงค์ให้เกิดความต้องการและพฤติกรรมการอ่าน การส่งเสริมให้มีหนังสือที่มีคุณภาพและราคาเหมาะสม และการปกป้องเด็กจากสื่อที่เป็นภัยและขจัดอุปสรรคต่อการอ่านของเด็ก ซึ่งการผลักดันของเครือข่ายนี้เอง ทำให้วงการหนังสือเด็กของไทยพัฒนาขึ้นมาก มีนิทานและหนังสือภาพสำหรับเด็กที่มีคุณภาพทั้งเรื่องและภาพออกมาจำนวนไม่น้อย และมีการใช้หนังสือนิทานเป็นสื่อเพื่อพัฒนาเด็กอย่างกว้างขวางมากขึ้น

5. กลุ่มประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษร่วมด้วย ได้แก่ สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย

นิทานและหนังสือจะเป็น 2 ภาษา คือภาษาถิ่นและภาษาอังกฤษ ในประเทศมาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงค์โปร์ ภาษาอังกฤษได้เข้ามามีบทบาทอย่างมาก เป็นภาษาที่ใช้สื่อสารกันอย่างแพร่หลายไม่ว่าจะเป็นในชีวิตประจำวัน การศึกษาหรือการทำงาน โดยทั้ง 3 ประเทศนี้ รัฐบาลได้ระบุให้ภาษาอังกฤษเป็นหนึ่งในภาษาราชการของแต่ละประเทศร่วมกับภาษาถิ่น แม้ว่าจะมีภาษาประจำชาติเป็นภาษาหลัก แต่ผู้คนมากกว่า 80% ในประเทศเหล่านี้ก็ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก ทั้งในวงการค้า ธุรกิจ แวดวงการศึกษา หนังสือแบบเรียนหรือหนังสือประเภทอื่นๆ จึงจัดทำขึ้นเป็นภาษาอังกฤษหรือ 2 ภาษา

ด้านคุณค่าคุณธรรมจริยธรรมและวิถีวัฒนธรรมที่ส่งผ่านนิทาน

วิเคราะห์ภาพรวมของนิทานแต่ละประเทศ

คุณงามความดีที่ผู้จัดทำหนังสือสำหรับเด็กในแต่ละประเทศต้องการส่งผ่านสู่เด็กเพื่อปลูกฝังให้เป็นคนดีและเติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพอันจะนำไปสู่การเสริมสร้างสังคมที่ดีในประเทศนั้นๆ โดยใช้เรื่องเล่าหรือนิทานเป็นกลยุทธ์ที่มีมานานแล้ว ที่โดดเด่นและเห็นชัดที่สุดคือ การใช้นิทานอบรมสั่งสอนตามหลักศาสนา เช่น นิทานชาดก นิทานปัญจตันตระ หรือนิทานที่ตั้งใจแต่งขึ้นเพื่อเตือนสติผู้ฟัง ซึ่งไม่ได้อิงหลักศาสนา เช่น นิทานอีสป เป็นต้น

จากการถอดรหัสนิทานจากประเทศเพื่อนบ้านหรือประเทศในกลุ่มอาเซียนพบว่า ทุกประเทศล้วนแล้วแต่เน้นเรื่องการช่วยเหลือเอื้ออาทรต่อกัน ไม่ว่าจะเป็นตัวละครที่เป็นคนกันคน คนกับสัตว์ หรือสัตว์กับสัตว์ และประเด็นสำคัญที่ทุกชาติในอาเซียนส่งสัญญาณหรือส่งสารผ่านนิทานคือ การมี “สติ” เมื่อเกิดปัญหา เมื่อตัวละครเจอปัญหาหรือเกิดปัญหาขึ้นในนิทาน ตัวละครก็จะตั้งสติหาวิธีแก้ปัญหานั้นๆ ด้วยความเพียรพยายาม มีมานะอดทนจนปัญหานั้นๆ ผ่านลุล่วงไปด้วยดี เช่นนิทานจากประเทศกัมพูชา เรื่อง มดน้อย ในเรื่องมดน้อยจะข้ามไปหากินอีกฝั่งหนึ่ง น้ำในคลองคือปัญหาหรืออุปสรรคที่มดน้อยจะต้องหาวิธีเอาชนะเพื่อฟันฝ่าอุปสรรคนั้นๆ ให้ได้ มดน้อยใช้วิธีหลายวิธีด้วยความมานะอดทน ไม่ว่าจะใช้ใบไม้เป็นเรือ เมื่อไม่สำเร็จก็ใช้มะพร้าวผ่าครึ่งแทน แต่มะพร้าวผ่าครึ่งมีรูรั่วก็หาวิธีอุดรูรั่วจนสามารถข้ามน้ำได้สำเร็จ สอดคล้องกับสำนวนที่ว่า “สติมา ปัญญาเกิด” และที่สำคัญปัญหาเหล่านั้นถูกแก้ด้วยตนเอง ไม่ต้องพึ่งพาคนอื่น

สำหรับประเทศหรือชุมชนที่นับถืออิสลามการใช้นิทานจะเป็นไปอย่างกลมกลืนกับหลักการสอนทางศาสนา เป็นการใช้นิทานเพื่อย้ำคำสั่งสอนทางศาสนา สร้างเสริมศรัทธาหรือเสริมสร้างความเข้าใจให้ปฏิบัติตามหลักของศาสนา โดยส่วนใหญ่ในกลุ่มประเทศอิสลามจะเน้นคุณธรรมด้านความกตัญญูรู้คุณ ความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่โลภ

สาระสำคัญที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่งคือกลุ่มนิทานที่เสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง การตระหนักเห็นคุณค่าในตนเอง (self-esteem) เนื้อเรื่องของนิทานจะเน้นให้เห็นถึงเรื่องราวความสำคัญของการเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งส่วนใหญ่จะพบในนิทานของกลุ่ม

ประเทศที่มีความหลากหลายและมีการเคลื่อนย้ายของประชากรสูง (เนื่องจากนโยบายการเปิดประเทศเสรี) เช่น ประเทศมาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ เป็นต้น

นิทานของแต่ละประเทศที่ถูกคัดเลือกมาจำนวน 50 เรื่อง เมื่อวิเคราะห์ภาพรวมของนิทานแต่ละประเทศว่ามีเนื้อหา คุณค่า แก่นสาระอย่างไรที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของประเทศนั้นๆ พบว่า สามารถจำแนกคุณค่าหลักเชิงคุณธรรมจริยธรรมจากแก่นสาระของเรื่องได้ ดังต่อไปนี้

A. กลุ่มนิทานเสริมสร้างด้านความพอเพียง ลดกิเลสและความโลภ ส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริต ไม่คดโกงหรือโกหกหลอกลวง ได้แก่เรื่อง

แมวยายปุ้ง (ไทย)
หินผักกูด (ลาว)
พ่อนากับหินวิเศษ (ลาว)
ตำนานกะเหรี่ยงสามเผ่า (พม่า)
Si Perawai, The greedy fisherman (บรูไน)
The king of the Mosquitoes (บรูไน)

B. กลุ่มนิทานเสริมสร้างความดีด้านความขยัน อดทน ความมุ่งมั่น ได้แก่เรื่อง

อุบายเศรษฐี (ไทย)
ชาวนาไทย (ไทย)
มดน้อยผู้อารี (กัมพูชา)
Ayu And The Perfect Moon อายูกับคืนพระจันทร์เต็มดวง (อินโดนีเซีย)
Ang kamatis ni Peles มะเขือเทศของ Peles (ฟิลิปปินส์)

C. กลุ่มนิทานเสริมสร้างการใช้สติปัญญา ไหวพริบ ปฏิภาณ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ได้แก่เรื่อง

ปีกของหนู (ไทย)
ผีเสื้อกับกา (กัมพูชา)
มดน้อย (กัมพูชา)
ลูกบอลวิเศษ (กัมพูชา)

Putri Mandalika เจ้าหญิงมันดาลิกา (อินโดนีเซีย)

Dayang Bongsu and the Crocodile (บรูไน)

The Midnight Tree (สิงค์โปร์)

Isang Mayang Uhaw Mayang กระหายน้ำกับวิธีการที่เขาสามารถดื่มน้ำในแก้ว (ฟิลิปปินส์)

Si Bing, ang Munting Butanding Bing ฉลามวาฬน้อย (ฟิลิปปินส์)

Ang Kapatid ng Tatlong Marya ชายหนุ่มกับพี่สาวทั้งสามที่หายไป (ฟิลิปปินส์)

D. กลุ่มนิทานเสริมสร้างความกล้าหาญ ความมีระเบียบวินัย ความมีน้ำใจนักกีฬา ได้แก่เรื่อง

ยักษ์หัวปุ้ง (ลาว)

ผีหลอก (ลาว)

Si Divayen ดิวายัน สาวน้อยผู้กล้า (ฟิลิปปินส์)

E.กลุ่มนิทานเสริมสร้างการเอื้อเฟื้อแบ่งปันการอยู่ร่วมกันในสังคม การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความมีน้ำใจ การเสียสละ ได้แก่เรื่อง

เม่นหลบฝน (ไทย)

คุณฟองนักแปรงฟัน (ไทย)

หุ่นทั้งสี่ (พม่า)

อลองมดส้ม (พม่า)

กำพร้าผีน้อย (ลาว)

ไก่น้อยตกหลุม (ลาว)

เรื่องเล่าใหม่ๆ ของแม่ (เวียดนาม)

เรื่องมหัศจรรย์ของตอแฮ (เวียดนาม)

แง้จอมซน (เวียดนาม)

รำคาญจริงๆ (กัมพูชา)

The proud Butterfly and the Strange Tree ผีเสื้อจอมเบ่งกับต้นไม้ประหลาด (มาเลเซีย)

Cendawan Pelangi เห็ดสายรุ้ง (มาเลเซีย)

Naku, Kakuu, Nakuuu! โอ้ แย่แล้ว แย่แล้ว! (ฟิลิปปินส์)

F. กลุ่มนิทานเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง การตระหนักเห็นคุณค่าในตนเอง (self-esteem) ได้แก่เรื่อง

Fan goes Sea แฟน ผจญภัยในท้องทะเล (มาเลเซีย)

The Book That was Handed down (สิงค์โปร์)

Bunny find the right stuff (สิงค์โปร์)

The Star that Lost its Light (สิงค์โปร์)

Alamat ng Ampalaya ตำนานของมะระ (ฟิลิปปินส์)

G. กลุ่มนิทานเสริมสร้างการกตัญญูรู้คุณ ได้แก่เรื่อง

เสือ คน งู ลิง (พม่า)

Suwidak Loro หญิงสาวผู้มีผม 62 เส้น (อินโดนีเซีย)

H. กลุ่มนิทานเสริมสร้างการอนุรักษ์ธรรมชาติ หวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ อนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น ได้แก่เรื่อง

พบกันใต้ท้องทะเล (เวียดนาม)

เมล็ดข้าวที่หายไป (เวียดนาม)

The Beaded Slippers (สิงค์โปร์)

TK park อุทยานการเรียนรู้

วิเคราะห์วิถีวัฒนธรรมลักษณะทางสังคมของแต่ละประเทศที่ส่งผลต่อนิทาน

ประเทศไทย

ประเทศไทยถือเป็นประเทศหนึ่งที่มีการพัฒนาหนังสือสำหรับเด็กได้ดีและต่อเนื่อง วงการหนังสือเด็กของไทยคึกคักตั้งแต่หนังสือสำหรับเด็กเล็ก (0-3 ปี) และระดับปฐมวัย (4-6 ปี) จนถึงระดับประถมศึกษา (6-12 ปี) ธุรกิจหนังสือสำหรับเด็กมีการแข่งขันสูงจึงส่งผลดีต่องานหนังสือสำหรับเด็ก คือ การแข่งขันด้านคุณภาพ แต่ละสำนักพิมพ์ล้วนแล้วแต่มีนักวิชาการด้านเด็กเป็นแม่งานและเป็นที่ปรึกษา ดังนั้นหนังสือสำหรับเด็กจึงมีเนื้อหาสาระที่หลากหลายและมีคุณค่า ด้วยความที่ไทยพยายามใช้หนังสือในการพัฒนาเด็กหลายๆ ด้านไปพร้อมกัน

ประเทศเมียนมาร์ หรือพม่า

ประเทศเมียนมาร์มีมาตรการควบคุมสื่อมวลชนและสื่อสิ่งพิมพ์อย่างเข้มงวดมาตลอด 5 ทศวรรษภายใต้ระบอบเผด็จการทหาร แม้แต่ตำราเรียนก็ต้องมีเนื้อหาเป็นไปเพื่อตอบสนองหรือสอดรับกับความคิดในเชิง “ความเป็นพม่า” ในขณะที่ประเทศเมียมาร์เองมีความหลากหลายของชนเผ่าอยู่มากจึงมีเรื่องเล่าประจำชนเผ่าที่แตกต่างกันออกไป แต่ส่วนใหญ่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน เนื่องจากได้รับอิทธิพลมาจากประเทศเพื่อนบ้านหรือประเทศที่มีการติดต่อกันมาแต่โบราณ เช่น อินเดีย บางเรื่องได้มาจากชาดก บางเรื่องคิดแต่งขึ้นเองตามความคิดเห็นที่เชื่อถือกันมาแต่ดั้งเดิม ฉะนั้นเราจึงสังเกตได้ว่า บางเรื่องเหมือนกับนิทานอีสป บางเรื่องเหมือนกับนิทานไทย แต่ทั้งนี้ คุณค่าวิถีความเชื่อ คุณธรรมจริยธรรมที่เห็นได้ชัดเจนของชาวพม่าคือยึดมั่นในหลักการทางพุทธศาสนา ความเชื่อเรื่องความดี ความเลว การถูกตัดสินด้วยบาปกรรมจะเห็นได้ชัดเจนจากนิทานเรื่องเล่าของพม่า เช่น เรื่อง เสือ คน งู ลิง ที่ตัวละคร คน นั้นได้อกตัญญูต่อตายายผู้มีบุญคุณ จึงถูกพระราชาสั่งประหารในที่สุด

ประเทศลาว

ลาวเป็นประเทศที่ขึ้นชื่อเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตและไม่โลภจนอาจเคยได้ยินว่าถ้าไปลืมกระเป๋าสตางค์ในประเทศลาว มั่นใจได้เลยว่าเมื่อกลับไปจะยังคงเห็นกระเป๋าสตางค์ของตนเองวางอยู่ที่เดิม เรื่องนี้สามารถเห็นได้ชัดเจนในนิทานเรื่องเล่าดั้งเดิมของลาวเรื่องหินผักกูด และพ่อนากับหินวิเศษ และแทรกอยู่ในนิทานเรื่องอื่นๆ ด้วยเช่นกัน

ประเทศกัมพูชา

ประเทศกัมพูชาเพิ่งผ่านการเปลี่ยนแปลงมาไม่นานนักรัฐบาลจึงให้ความสนใจกับการฟื้นฟูประเทศทั้งทางกายภาพและเศรษฐกิจมากกว่าด้านวัฒนธรรม ดังนั้นสภาพการเติบโตของหนังสือสำหรับเด็กในกัมพูชาในด้านคุณภาพเชิงศิลปะจึงยังมีไม่มาก ส่วนเนื้อหาคุณค่าหลักที่เน้นอยู่ในหนังสือนิทานของกัมพูชาคือเรื่องของการใช้สติปัญญา ไหวพริบปฏิภาณ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนาประเทศที่ต้องการก้าวกระโดดเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างรวดเร็ว ซึ่งต้องเผชิญกับการแข่งขันอย่างหนัก การใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าจึงเป็นทักษะสำคัญในการดำรงชีวิตของเด็กและเยาวชนในประเทศ

ประเทศเวียดนาม

รัฐบาลเวียดนามตั้งเป้าที่จะพัฒนาประเทศไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมในปี พ.ศ. 2563 การนำประเทศไปสู่สังคมอุตสาหกรรมนั้นจำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความเป็นมืออาชีพทั้งทางด้านความรู้และแรงงานฝีมือมาช่วยในการพัฒนาประเทศ เพื่อเชื่อมโยงประเทศเข้าสู่เศรษฐกิจสากล การอ่านจึงเป็นช่องทางที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เวียดนามพยายามสร้างสังคมให้มีวัฒนธรรมการอ่าน เพราะการอ่านก่อให้เกิดความรู้พื้นฐานในการสร้างคนเวียดนามรุ่นใหม่ในทุกๆ ด้านของชีวิต หนังสือนิทานในประเทศเวียดนามจึงมีการพัฒนาทั้งภาพและเรื่องอย่างน่าจับตามอง

ด้านคุณค่าสาระในนิทานของเวียดนามที่เห็นได้ชัดเจนคือการเรียนรู้เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมไปพร้อมๆ กับการอนุรักษ์และตระหนักถึงคุณค่าของวิถีวัฒนธรรมดั้งเดิม แม้ว่ารัฐบาลจะพยายามผลักดันการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วจากการลงทุนของต่างประเทศ แต่ก็ยังคงคำนึงถึงการฟูมฟักรักษาและหวงแหนในอัตลักษณ์ของตนเอาไว้ให้ได้ด้วย

ประเทศมาเลเซีย

ประเทศมาเลเซียแม้จะไม่ปรากฏหลักฐานทางอารยธรรมที่ยิ่งใหญ่อย่างประเทศอื่นๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่ก็ปรากฏหลักฐานการตั้งรกรากของผู้คนดั้งเดิมมาตั้งแต่ก่อนสมัยคริสต์กาลกว่า 300 ปี จนถึงการอพยพเข้ามาใหม่ของผู้คนหลากเชื้อชาติ จึงทำให้มาเลเซียมีวิถีทางวัฒนธรรมที่หลากหลายทับซ้อนอยู่พอสมควร ในประเทศมาเลเซียมีทั้งชาวมลายู ชาวจีน และชาวอินเดีย เป็นประชากรกลุ่มใหญ่ที่มีบทบาทในการพัฒนาประเทศมาเลเซียในปัจจุบัน ปัญหาของพหุสังคมในมาเลเซียโดยเฉพาะชาวจีนและชาวมลายู จึงกลายเป็นส่วนหนึ่งของนิทานสำหรับเด็กยุคใหม่ ซึ่งเน้นการสร้างความเข้าใจและเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่าง 2 ชนชาติ เพื่อให้เกิดการหลอมรวมเป็นหนึ่งสำหรับการสร้างความมั่นคงให้กับประเทศ เนื้อหาคุณค่าหลักในนิทานส่วนใหญ่จึงเน้นที่การอยู่ร่วมกันในสังคม การเคารพซึ่งกันและกัน เข้าใจความต่างของแต่ละบุคคล การให้เกียรติซึ่งกันและกัน โดยสอดแทรกวัฒธรรมและภาษาเอาไว้ในเรื่องด้วย นิทานใหม่ในประเทศมาเลเซียส่วนใหญ่จะจัดพิมพ์เป็น 2 ภาษา คือภาษาถิ่น (มลายู) ควบคู่กับภาษาอังกฤษ เพื่อสนองตอบต่อการพัฒนาทักษะทางภาษาของประชากรในประเทศ

ประเทศอินโดนีเซีย

อินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีลักษณะเป็นหมู่เกาะมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมเฉพาะถิ่น แม้ปัจจุบันอินโดนีเซียจะเป็นประเทศที่มีชาวมุสลิมมากที่สุดในโลก แต่ในแต่ละพื้นที่ก็ยังคงมีความเชื่อและลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างกันออกไปตามวัฒนธรรมดั้งเดิมของแต่ละเกาะ ที่เห็นได้ชัดได้แก่ เกาะบาหลี เกาะชวา เกาะสุมาตรา เกาะสุลาเวสี เกาะโมลุกกะ เกาะใหญ่ๆ ที่มีรากเดิมของชนชาติพันธุ์เหล่านี้ล้วนมีเรื่องเล่าและวิถีความเชื่อที่เชื่อมโยงกับธรรมชาติรอบตัวด้วยกันเกือบทั้งสิ้น ซึ่งมักเกี่ยวข้องกับธรรมชาติ ภูเขาไฟ สิ่งเร้นลับเหนือธรรมชาติ และท้องทะเล นิทานของประเทศอินโดนีเซียถึงแม้จะมีแหล่งที่มาจากเกาะต่างๆ แต่ก็จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าส่วนใหญ่จะเชื่อมโยงกับวิถีธรรมชาติ การให้ความเคารพต่อธรรมชาติที่อยู่อาศัย การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข การสร้างสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ความเชื่อเรื่องการกลับคืนสู่ธรรมชาติ ความกตัญญูรู้คุณ ความเชื่อมโยงระหว่างสรรพสิ่ง

ประเทศบรูไนดารุสซาลาม

ชาวบรูไนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามนิกายสุหนี่มีนิทานและเรื่องเล่าที่เป็นตำนานอยู่บ้าง ซึ่งบางส่วนจะคล้ายคลึงกับประเทศอินโดนีเซียและมาเลเซีย ส่วนหนังสือนิทานภาพสำหรับเด็กที่จัดพิมพ์ขึ้นจากเรื่องเล่าหรือนิทานแต่งใหม่นั้นยังคงมีอยู่น้อยมาก นิทานภาพสำหรับเด็กที่พบในบรูไนส่วนมากจะนำเข้ามาจากประเทศมาเลเซีย เพราะมีความเหมาะสมด้านภาษาและเนื้อหาที่เป็นเรื่องเล่าตามคัมภีร์อัล-กุรอาน ซึ่งจะเน้นคุณธรรมจริยธรรมตามแบบศาสนาอิสลามคือ ความไม่ละโมบ ความกตัญญูรู้คุณ และความขยันหมั่นเพียรในการทำงานสร้างเนื้อสร้างตัว

ประเทศสิงคโปร์

ในช่วงระยะเวลา50ปีที่ผ่านมาสิงคโปร์ประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศ โดยมีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูงและมีความทันสมัยเป็นอันดับหนึ่ง เมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านด้วยกัน สืบเนื่องมาจากนโยบายการสร้างมันสมองของชาติ โดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือ สิงคโปร์ให้ความสำคัญอย่างมากกับการพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพ ห้องสมุดและหนังสือจึงเป็นสิ่งที่รัฐบาลสิงคโปร์ใช้เป็นช่องทางส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาทักษะความรู้ตลอดชีวิต

หนังสือนิทานสำหรับเด็กในประเทศสิงคโปร์มีคุณภาพสูงในทุกด้านทั้งเนื้อหาและภาพประกอบ มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับเด็กตามช่วงวัย รวมทั้งการใช้เทคนิคลูกเล่นในการสื่อสารกับเด็ก คุณค่าหลักที่หนังสือนิทานของสิงคโปร์นำเสนอคือการส่งเสริมการตระหนักรู้คุณค่าในตนเอง การสร้างความเชื่อมั่นในตนเองแต่ไม่ทิ้งวิถีความผูกพัน ความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัว เพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการพัฒนาเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในประเทศ

ประเทศฟิลิปปินส์

ฟิลิปปินส์เป็นประเทศเดียวในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของตะวันตกก่อนจะมีโอกาสพัฒนาวัฒนธรรมของตัวเอง วัฒนธรรมฟิลิปปินส์มีส่วนคล้ายกับประเทศในละตินอเมริกา ประชาชนแบ่งออกเป็นชุมชนทางเชื้อชาติและภาษาที่แตกต่างกัน อิทธิพลวัฒนธรรมจากสเปนและเม็กซิโก (Hispanic Influences) มีมานานกว่า 300 ปีในช่วงการปกครองแบบอาณานิคม แต่ฟิลิปปินส์ก็ยังมีชนเผ่าดั้งเดิมที่ตั้งรกรากอยู่อาศัยมากว่า 5,000 ปีด้วยเช่นกัน วัฒนธรรมของฟิลิปปินส์จึงเป็นลักษณะวัฒนธรรมลูกผสมที่ได้รับอิทธิพลจากสเปน จีน เม็กซิกัน อเมริกัน อาหรับ และมาเลย์ ปัจจุบันศิลปะในประเทศฟิลิปปินส์ มีรากฐานมาจากประเพณีพื้นเมืองและอาณานิคม แต่ก็มีรูปแบบที่เป็นของตัวเอง คนฟิลิปปินส์รักงานประติมากรรมและภาพวาด รวมไปถึงการเต้นหรือศิลปะการเคลื่อนไหว

ในช่วงหลายทศวรรษหลังรัฐบาลพยายามทำให้ประเทศมีความเป็นหนึ่งเดียวทางวัฒนธรรมมากขึ้น แต่ก็ได้รับการต่อต้านจากกลุ่มชนต่างๆ ในประเทศที่ต้องการสงวนวัฒนธรรมและฐานรากทางภาษาของตนไว้ โดยมองว่ารัฐบาลพยายามทำให้ความหลากหลายนั้นถูกครอบงำโดยวัฒนธรรมกระแสหลักของชาติที่เป็นพวกพูดภาษาตากาล็อก (Tagalog) เท่านั้น

นโยบายปฏิรูปการศึกษาพื้นฐานของประธานาธิบดีอาคิโน่ กำหนดว่าภายในปี 2558 เด็กทุกคนต้องเป็นนักอ่านตั้งแต่ชั้นประถม 1 หนังสือนิทานสำหรับเด็กในประเทศฟิลิปปินส์จึงมีความหลากหลาย เนื้อหาครอบคลุมในทุกๆ ด้าน ทั้งทักษะเชิงวิชาการและทักษะชีวิต ด้านคุณธรรมจริยธรรมที่เห็นได้เด่นชัดในทุกๆ เรื่องจากนิทานของประเทศฟิลิปปินส์ ได้แก่ การเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ความเอื้ออาทร การแบ่งปันซึ่งกันและกัน ซึ่งแม้ว่าฟิลิปปินส์จะมีความหลากหลายของเชื้อชาติ ชนเผ่าและภาษา แต่ด้วยความพยายามที่จะผลักดันให้เกิดอัตลักษณ์หรือเอกภาพในความหลากหลาย การมุ่งเน้นเรื่องการอยู่ร่วมกันในสังคมจึงเป็นเรื่องสำคัญ เราจึงได้เห็นความหลากหลายที่มีเอกลักษณ์ของตนเองถูกถ่ายทอดออกมาในหนังสือนิทานสำหรับเด็กด้วย ทั้งในมุมของวิถีทางวัฒนธรรม ความเชื่อ ประวัติศาสตร์ สภาพสังคมความเป็นอยู่ในแต่ละยุคสมัย และเนื่องจากชนชาติฟิลิปปินส์มีความอุดมรุ่มรวยทางศิลปะ เราจึงได้เห็นความงาม ความประณีต และชั้นเชิงทางสุนทรียศิลป์ปรากฏอยู่ในภาพประกอบของนิทานหลายเรื่อง

ภาคผนวก

ตัวอย่างนิทานจากประเทศกลุ่มอาเซียนจำนวน 50 เรื่อง ที่นำมาวิเคราะห์ มีดังต่อไปนี้

ประเทศไทย

1. อุบายเศรษฐี
2. แมวยายปุ๋ง
3. ชาวนาไทย
4. เม่นหลบฝน
5. คุณฟองนักแปรงฟัน
6. ปีกของหนู

ประเทศลาว

1. หินผักกูด
2. พ่อนากับหินวิเศษ
3. กำพร้าผีน้อย
4. ไก่น้อยตกหลุม
5. ยักษ์หัวปุ้ง
6. ผีหลอก

ประเทศเวียดนาม

1. เรื่องเล่าใหม่ๆ ของแม่
2. พบกันใต้ท้องทะเล
3. เรื่องมหัศจรรย์ของตอแฮ
4. แง้จอมซน
5. เมล็ดข้าวที่หายไป

ประเทศกัมพูชา

1. ผีเสื้อกับกา
2. มดน้อย
3. รำคาญจริงๆ
4. ลูกบอลวิเศษ
5. มดน้อยผู้อารี

ประเทศเมียนมาร์หรือพม่า

1. หุ่นทั้งสี่
2. อลองมดส้ม
3. เสือ คน งู ลิง
4. ตำนานกะเหรี่ยงสามเผ่า

ประเทศมาเลเซีย

1. Fan goes Sea แฟน (ผจญภัยในท้องทะเล)
2. The proud Butterfly and the Strange Tree (ผีเสื้อจอมเบ่งกับต้นไม้ประหลาด)
3. Cendawan Pelangi (เห็ดสายรุ้ง)

ประเทศอินโดนีเซีย

1. Go to Sleep Gecko (นอนได้แล้วเก็กโก้ !)
2. Putri Mandalika (เจ้าหญิงมันดาลิกา)
3. Ayu And The Perfect Moon (อายูกับคืนพระจันทร์เต็มดวง)
4. Suwidak Loro (หญิงสาวผู้มีผม 62 เส้น)
5. The Story Of Lake Toba (ตำนานทะเลสาบโทบา)

ประเทศสิงค์โปร์

1. Bunny find the right stuff
2. The Book That was Handed down
3. The Beaded Slippers
4. The Midnight Tree
5. The Star that Lost its Light

ประเทศฟิลิปปินส์

1. Isang Mayang Uhaw (Mayang กระหายน้ำกับวิธีการที่เขาสามารถดื่มน้ำในแก้ว)
2. Si Bing, ang Munting Butanding (Bing ฉลามวาฬน้อย)
3. Ang kamatis ni Peles (มะเขือเทศของ Peles)
4. Alamat ng Ampalaya (ตำนานของมะระ)
5. Naku, Kakuu, Nakuuu! (โอ้ แย่แล้ว แย่แล้ว!)
6. Si Divayen (ดิวายัน สาวน้อยผู้กล้า)
7. Ang Kapatid ng Tatlong Marya (ชายหนุ่มกับพี่สาวทั้งสามที่หายไป)

ประเทศบรูไน

1. Si Perawai, The greedy fisherman
2. Dayang Bongsu and the Crocodile
3. The king of the Mosquitoes
4. Nakhoda Manis

ภาคผนวก

โครงการประชุมวิชาการ ประจำปี 2556
Thailand Conference on Reading 2013 “Reading for Equity”

สำนักงานอุทยานการเรียนรู้(สอร.)มีพันธกิจหลักในการร่วมสร้างสรรค์สังคมการเรียนรู้ โดยดำเนินการผ่านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้วยแนวคิด “ห้องสมุดมีชีวิต” และกระบวนการส่งเสริมให้เกิดนิสัยรักการอ่าน การแสวงหาความรู้และการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์

การจัดสัมมนาวิชาการประจำปี เป็นส่วนหนึ่งของการผลักดันให้เกิดสังคมการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ โดย สอร. ได้จัดกิจกรรมประชุมสัมมนาวิชาการประจำปีมาอย่างต่อเนื่อง เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ในเรื่อง “เติมชีวิตให้ห้องสมุด” ปี พ.ศ. 2549 เรื่อง “ชวนเด็กไทยให้เป็นนักอ่าน” ปี พ.ศ. 2550 เรื่อง “TK เปิดโลกห้องสมุดเด็ก” ปี พ.ศ. 2551 เรื่อง “เปิดโลกการอ่านด้วยนิทานเล่าเรื่อง”

ปี พ.ศ. 2552 สอร. ริเริ่มโครงการ TK Forum ในรูปแบบเวทีสาธารณะเพื่อถอดบทเรียน แลกเปลี่ยนประสบการณ์จากนักปฏิบัติ และสกัดองค์ความรู้สู่ข้อเสนอเชิงนโยบายที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่านจากองค์กรภาคีกว่า 50 แห่ง ในปี พ.ศ. 2553 โครงการ TK Forum ได้ขยายองค์ความรู้ในเรื่องประสบการณ์ส่งเสริมการอ่านไปสู่การศึกษาแนวปฏิบัติของประเทศที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินนโยบายส่งเสริมการอ่าน ได้แก่ ประเทศสวีเดน ประเทศเกาหลีใต้ และประเทศญี่ปุ่น

ในปี พ.ศ. 2554 สอร. มีแนวคิดให้การส่งเสริมการอ่านเป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมความพร้อมแก่เด็กและเยาวชนไทย ที่จะเติบโตขึ้นเป็นพลเมืองของประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ในอีก 4 ปีข้างหน้า ดังนั้น จึงจัดการประชุมวิชาการประจำปี 2554 ขึ้นจำนวน 2 ครั้ง ครั้งแรกเป็นการสัมมนาวิชาการ เรื่อง “อ่านเพื่อนบ้าน กับประสบการณ์ส่งเสริมการอ่าน” จัดขึ้นเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2554 ณ อุทยานการเรียนรู้ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ และครั้งที่สอง คือ การจัดประชุมวิชาการ Thailand Conference on Reading 2011 ในวันที่ 24-25 สิงหาคม พ.ศ. 2554 ณ โรงแรมอมารี วอเตอร์เกท กรุงเทพฯ โดยทั้งสองเวทีถือเป็นการประชุมนำร่องเพื่อสำรวจความรู้และประสบการณ์ของหน่วยงานซึ่งดำเนินกิจกรรมโครงการและนโยบายด้านการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ทั้งของประเทศไทยและบางประเทศในอาเซียน

ในปี พ.ศ. 2555 สอร.จัดประชุมวิชาการ TK Conference on Reading 2012 จำนวน 2 ครั้งในลักษณะเดียวกันกับปีก่อนหน้า เพื่อรวบรวมองค์ความรู้จากประเทศกลุ่มอาเซียนที่ยังไม่ได้เข้าร่วมในปีที่ผ่านมา และยังเจาะลึกลงไปในประเด็นการส่งเสริมการอ่านในกลุ่มเด็กและเยาวชนจากประสบการณ์ของแต่ละประเทศ โดยครั้งแรกจัดขึ้นระหว่างวันที่ 10-11 พฤษภาคม 2555 ณ โรงแรมอโนมา กรุงเทพฯ ครั้งที่สอง ระหว่างวันที่ 12-13 กรกฎาคม 2555 ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ ทั้งสองครั้งล้วนประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี

การจัดประชุมสัมมนาอภิปรายในปีพ.ศ.2556สอร.ยังคงมุ่งเน้นการขยายองค์ความรู้และความรับรู้ที่มีต่อประเทศในกลุ่มอาเซียน ตลอดจนการสร้างความร่วมมือทางวิชาการระหว่างประเทศทางด้านนโยบายการอ่านและการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ อันจะนำไปสู่ความเข้าใจซึ่งกันและกันที่แนบแน่นลึกซึ้งมากยิ่งขึ้นในฐานะพลเมืองอาเซียน ภายใต้แนวคิด “Towards ASEAN Citizenship with Books and Reading”

☒☒☒☒☒☒☒☒☒☒☒☒☒

1.เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และองค์ความรู้ทางวิชาการด้านการอ่าน การส่งเสริมการอ่าน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โครงสร้างและระบบการเรียนรู้ ระหว่างหน่วยงานของไทยและต่างประเทศ

2.เพื่อให้ผู้กำหนดนโยบายนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญตลอดจนนักกิจกรรมทางสังคมสามารถนำความรู้ แนวคิดและข้อเสนอแนะจากการประชุมสัมมนา ไปเผยแพร่ต่อยอดขยายผลและผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นรูปธรรม

☒☒☒☒☒☒☒☒☒☒☒☒☒☒

1. ผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ครู บรรณารักษ์
3.ผู้บริหารหน่วยงานภาคเอกชนนักวิชาการและนักกิจกรรมทางสังคมที่มีบทบาทและทำงานด้านการส่งเสริมการอ่าน การเรียนรู้ และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

☒☒☒☒☒☒☒☒

ระหว่างวันที่ 21-22 มีนาคม 2556 เวลา 8.30-16.30 น. ณ โรงแรมเอเชีย จำนวนผู้เข้าร่วมงาน 200 คน

1.ขยายองค์ความรู้ด้านการอ่านการส่งเสริมการอ่านและการพัฒนาแหล่งเรียนรู้นำไปใช้พัฒนาต่อยอดการทำงานหรือการอ้างอิงทางวิชาการ

2.หน่วยงานด้านนโยบายและภาคีเครือข่ายส่งเสริมการอ่านเกิดความตื่นตัวและนำเอาความรู้ แนวคิดและข้อเสนอไปปรับประยุกต์ดำเนินการจริง

3.ได้เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกประเทศ

วันพฤหัสบดีที่ 21 มีนาคม

8.30-9.00 น. ลงทะเบียน

9.00-9.10 น. การขับร้องเพลงนานาชาติ โดย คณะนักร้องประสานเสียง สมาคมสร้างคุณค่าในประเทศไทย

9.10-9.15 น. กล่าวต้อนรับ โดย นายปราโมทย์ วิทยาสุข ผู้อำนวยการสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้

9.15-9.20 น. กล่าวรายงาน โดย ดร.สิริกร มณีรินทร์ ประธานอนุกรรมการ สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ กรรมการบริหาร สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้

9.20-9.30 น. กล่าวเปิดงาน โดย นายทรงศักดิ์ เปรมสุข ประธานกรรมการบริหาร สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้

9.30-10.30 น. บรรยายพิเศษ “คุณภาพการศึกษาที่เท่าเทียม: บทบาทสำคัญของการพัฒนาทักษะและนิสัยการอ่านในช่วงวัยประถมศึกษา” โดย ดร.ธีร์ จินกราน ผู้ประสานงานด้านสิทธิการศึกษา ภายใต้คณะกรรมการแห่งชาติด้านการพิทักษ์สิทธิเด็ก, ประเทศอินเดีย

10.30-10.45 น. พักรับประทานอาหารว่าง

10.45-12.00 น. นำเสนอรายงาน “อุทยานการอ่านสายรุ้ง: ความคิดริเริ่มสู่การกระตุ้นและสร้างสรรค์จินตนาการของเด็กในพื้นที่อินโดนีเซียตะวันออก” โดย นิลา แทนซิล ผู้ก่อตั้งโครงการอุทยานการอ่านสายรุ้ง, ประเทศอินโดนีเซีย

12.00-13.30 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน

13.30-14.45 น. นำเสนอรายงาน “คิดใหม่เรื่องบทบาทของห้องสมุดขนาดเล็ก และโครงการส่งเสริมการอ่านในพม่า”
โดย ยี เท็ต อู ผู้ก่อตั้งและผู้อำนวยการห้องสมุดธาราพาร์ และศูนย์การเรียนรู้อมรา, ประเทศเมียนมาร์

14.45-15.00 น. พักรับประทานอาหารว่าง

15.00-16.15 น. นำเสนอรายงาน “การหมุนเวียนหนังสือระหว่างห้องสมุด: แนวทางส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากหนังสือและสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อลดช่องว่างทางวัฒนธรรมระหว่างคนในชุมชนเมืองและชนบท”
โดย เหงียน ไฮ ฮา
ผู้อำนวยการห้องสมุดแห่งโรงเรียนสาธารณสุขฮานอย, ประเทศเวียดนาม
(แทน ดร.วู ด็อง ถัว หงา รองผู้อำนวยการกรมห้องสมุด กระทรวงวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว, ประเทศเวียดนาม)

16.15-16.30 น. ซักถาม / จบการประชุมวันแรก

วันศุกร์ที่ 22 มีนาคม

9.00-9.20 น. ลงทะเบียน

9.20-9.30 น. วีดิทัศน์

9.30-10.30 น. ปาฐกถาพิเศษ “วัฒนธรรมหนังสือในอุษาคเนย์”
โดย รศ.ดร.สุเนตร ชุตินธรานนท์
ผู้อำนวยการสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

10.30-10.45 น. พักรับประทานอาหารว่าง

10.45-12.00 น. นำเสนอรายงาน “เปิดชีวิต อ่านเพื่อนบ้าน: วิเคราะห์หนังสือนิทานพื้นบ้านอาเซียน”
โดย ดร.ภญ.พัชราภรณ์ ปัญญาวุฒิไกร นักวิชาการอิสระด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้

12.00-13.30 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน

13.30-14.45 น. นำเสนอรายงาน “เด็กอ่านโลก: จากทักษะการอ่านสู่ทักษะแห่งศตวรรษใหม่”
โดย ดร.จุฬากรณ์ มาเสถียรวงศ์ ผู้อำนวยการสถาบันรามจิตติ
สรรชัย หนองตรุด หัวหน้าฝ่ายสื่อและสารคดี สถาบันรามจิตติ

14.45-15.00 น. พักรับประทานอาหารว่าง

15.00-16.15 น. อภิปราย “แนวทางส่งเสริมการอ่านเพื่อสร้างสังคมที่เท่าเทียม”

โดย ดร.ธีร์ จินกราน (ประเทศอินเดีย)

นิลา แทนซิล (ประเทศอินโดนีเซีย)

ยี เท็ต อู (ประเทศเมียนมาร์)

เหงียน ไฮ ฮา (ประเทศเวียดนาม)

ดำเนินรายการโดย สุผจญ กลิ่นสุวรรณ

16.15-16.30 น. ปิดการประชุม

Programme

Thursday, March 21, 2013

08.30-9.00: Registration

9.00-9.10: International Songs by Chorus Singers from Soka Gakkai Thailand

9.10-9.15: Welcome Address by Mr. Pramode Vidtayasuk, President of the Office of Knowledge Management and Development (OKMD), Thailand

9.15-9.20: Welcome Address by Dr.Sirikorn Maneerin, Sub-Committee Chair, Thailand Knowledge Park (TK Park) and Executive Committee Member, the Office of Knowledge Management and Development (OKMD), Thailand

9.20-9.30: Opening Speech by Mr.Songsak Premsuk, Chair of the Office of Knowledge Management and Development in Thailand (OKMD), Thailand

9.30-10.30: Special Lecture “Education of equitable quality: The crucial role of development of good reading skills and habit during primary education”
by Dr. Dhir Jhingran, National Coordinator, Right to Education (RTE), National Commission for Protection Of Child Rights (NCPCR), India and Former Chief Program Officer, Literacy, Room to Read.

10.30-10.45: Tea/Coffee Break

10.45-12.00: Paper Presentation “Rainbow Reading Gardens: An initiative to inspire children’s imagination in eastern Indonesia” by Ms. Nila Tanzil, Founder of Rainbow Reading Gardens (Taman Bacaan Pelangi), Indonesia

12.00-13.30: Lunch

13.30-14.45: Paper Presentation "Rethinking roles of small libraries and reading promotion programs in Myanmar" by Mr. Ye Htet Oo, Founder and Director of Tharapar Library and Amara Learning Center, Myanmar

14-45-15.00: Tea/Coffee Break

15.00-16.15: Paper Presentation "Transferring of books among libraries: The solution of effective promotion of the use of the books and other information in order to reduce people cultural standard between rural and city communities", by Mrs. Nguyen Hai Ha,
Director of the Hanoi School of Public Health Library, (Present on behalf of Dr. Vu Duong Thuy Nga, Deputy Director of the Library Department, Ministry of Culture, Sport and Tourism, Vietnam)

16.15-16.30: Q&A Session

Friday, March 22, 2013

9.00-9.20: Registration

9.20-9.30: Multimedia Presentation

9.30-10.30: Special Lecture "Book and Reading Culture in Southeast Asia" by Assoc.Prof.Dr.Sunait Chutintaranond, Director of Asian Studies Institute, Chulalongkorn University, Thailand

10.30-10.45: Tea/Coffee Break

10.45-12.00: Paper Presentation "Read ASEAN through Life: Research of ASEAN Kid Picture Books" by Dr.Patcharaporn Panyawuthikrai, Independent Academic, Brain-based Learning for Kids Project, Institute of Research and Development Foundation, Thailand

12.00-13.30: Lunch

13.30-14.45: Paper Presentation “Kids who read the world: Reading skill for the new century” by Dr. Chulakorn Masathienwong, Director of Ramajitti Institute, Office of Research Coordination Network for Children, Youth and Education, under the support of the Thailand Research Fund (TRF), Thailand, and Mr.Sunchai Nongtrud, Head of Media and Documentary Department, Ranajitti Institute

14.45-15.00: Tea/Coffee Break

15.00-16.15: Panel Discussion “How to Promote Reading for Social Equity?”
Participants: Dr. Dhir Jhingran, Ms.Nila Tanzil, Mr. Ye Htet Oo and Mrs.Nguyen Hai Ha
Moderator: Mr.Suphajon Klinsuwan, Channel 3 English Language News Anchor, Thailand

16.15-16.30: Closing Ceremony

TK park อุทยานการเรียนรู้

เกี่ยวกับผู้เขียน

เกียง-โก๊ะ ไล ลิน

เกียง-โก๊ะ ไล ลิน ผู้อำนวยการ Reading Initiatives, คณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติ (NLB) ประเทศสิงคโปร์ ทำโครงการด้านส่งเสริมการอ่านมานานกว่า 35 ปี เป็นผู้ผลักดันให้เกิดโครงการใหม่ๆ จำนวนมาก เพื่อปลูกฝังและส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้ชาวสิงคโปร์ รวมถึงโครงการ READ! Singapore ซึ่งเป็นโครงการระดับประเทศ ส่งเสริมให้ชาวสิงคโปร์อ่านหนังสือทั้ง 4 ภาษาที่เป็นภาษาทางการ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 Read! Singapore จัดกิจกรรมกว่า 1,600 ครั้ง เข้าถึงผู้อ่านกว่า 160,000 คน นอกจากการกระตุ้นเชิญชวนให้คนอ่านหนังสือแล้ว เธอยังประสบความสำเร็จในการสร้างชุมชนนักอ่านให้มีการแบ่งปันประสบการณ์และความรู้ที่ได้จากการอ่าน โดยส่งเสริมให้ก่อตั้งชมรมการอ่านของกลุ่มอาชีพตนเอง เช่น คนขับแท็กซี่ ช่างทำผม ครู เยาวชน บุคลากรด้านสุขภาพ พนักงานโรงแรม และข้าราชการ

เธอได้รับเลือกให้เป็นผู้ประสานงานข้อมูลข่าวสารฝ่ายห้องสมุดสำหรับเด็กและเยาวชนของ International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA) ระหว่างปี พ.ศ. 2543-2548

ปัจจุบัน เกียง-โก๊ะ ไล ลิน เป็นหนึ่งคณะกรรมการวางแผนยุทธศาสตร์ L2020 หอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์

ซุก ยึน ลี

ซุก ยึน ลี อดีตผู้อำนวยการหอสมุดแห่งชาติสำหรับเด็กและเยาวชน หน่วยงานภายใต้กำกับของกระทรวงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวและการกีฬา สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทสาขาการสื่อสารและบรรณารักษศาสตร์ จาก Yonsei University ในกรุงโซล เธอเริ่มทำงานที่หอสมุดแห่งชาติ (National Library of Korea: NLK) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 มีบทบาทสำคัญในการวางนโยบายเกี่ยวกับห้องสมุดและการให้บริการ และยังริเริ่มโครงการห้องสมุดสำหรับเด็กด้อยโอกาสและครอบครัวที่มาจากหลากหลายวัฒนธรรม โดยทำงานอย่างใกล้ชิดร่วมกับห้องสมุดสาธารณะและห้องสมุดโรงเรียน เน้นการส่งเสริมให้ห้องสมุดเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่ทำให้เด็กมีจินตนาการ ความฝัน และความหวัง

ซุก ยึน ลี ได้รับเลือกเป็นกรรมการสหพันธ์นานาชาติแห่งสถาบันและสมาคมห้องสมุด (International Federation of Library Associations and Institutions: IFLA) มีผลงานเขียนจำนวนมากเกี่ยวกับการอ่านตีพิมพ์ในวารสารห้องสมุดและหนังสือพิมพ์

นิลา แทนซิล

นิลา แทนซิล ผู้ก่อตั้งโครงการ "อุทยานการอ่านสายรุ้ง" (Rainbow Reading Gardens) เพื่อสนับสนุนส่งเสริมโอกาสการรู้หนังสือให้แก่กลุ่มเด็กในพื้นที่ด้อยพัฒนาและห่างไกลความเจริญในภาคตะวันออกของประเทศอินโดนีเซีย ในเวลาไม่ถึง 3 ปีโครงการนี้สามารถกระจายหนังสือจำนวนกว่า 20,000 เล่มไปยังพื้นที่ห่างไกลและสร้างห้องสมุดเด็กแห่งใหม่อีก 25 แห่งตั้งอยู่ตามเกาะต่างๆ ถึง 10 เกาะในพื้นที่ภาคตะวันออก

ปัจจุบันนิลาทำงานประจำอยู่ที่บริษัทไนกี้อินโดนีเซียในตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายระดมทุนของผู้ถือหุ้น แต่เธอได้เจียดเวลาส่วนหนึ่งทุ่มเทให้กับการขยายโอกาสในการเข้าถึงหนังสือของเด็กๆ ชาวอินโดนีเซีย เพื่อให้เด็กเหล่านี้เกิดจินตนาการและแรงบันดาลใจในชีวิต

นิลาสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทสาขานิเทศศาสตร์ยุโรปจากมหาวิทยาลัยอัมสเตอร์ดัม และปริญญาตรีด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจากมหาวิทยาลัยปารายังกัน ประเทศอินโดนีเซีย พร้อมกับได้รับการยกย่องให้เป็นนักศึกษาดีเด่นแห่งปีจากมหาวิทยาลัยแห่งนี้อีกด้วย

การริเริ่มโครงการ "อุทยานการอ่านสายรุ้ง" ทำให้นิลาได้รับรางวัลเกียรติยศมากมาย อาทิ รางวัลสตรีและเยาวชนผู้สร้างแรงบันดาลใจแห่งปี จัดโดยอินโดแซท (พ.ศ. 2555) รางวัลเธอทำได้! จากทัปเปอร์แวร์ (พ.ศ.2554) และรางวัลบันยันทรี จากยอชท์เอดโกลบอล (พ.ศ. 2553)

สมเพ็ด พงพาจัน

สมเพ็ด พงพาจัน อดีตผู้อำนวยการ Room to Read ประเทศลาว สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีแพทยศาสตร์จาก Thai Binh University of Medicine ในเมือง Thai Binh สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และปริญญาตรีศิลปศาสตร์ (ภาควิชาภาษาอังกฤษ) จาก Dongdok University ในกรุงเวียงจันทน์ ประเทศลาว หลังจบการศึกษา เธอทำงานเป็นวิสัญญีแพทย์ที่โรงพยาบาลมโหสถ (Mahosot Hospital) ในกรุงเวียงจันทน์ ต่อมาตัดสินใจลาออกจากงานด้านการแพทย์มาทำงานพัฒนาด้านเด็กอย่างเต็มตัวตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 โดยก่อนหน้าที่จะมาร่วมก่อตั้งโครงการ Room to Read ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ส.ป.ป.ลาว) เมื่อปี พ.ศ. 2548 นั้น เธอเป็นผู้ประสานงานสมาคมเพื่อส่งหนังสือภาพให้เด็กน้อยลาว (Association for Sending Picture Books to Laos Children: ASPB) ซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนในประเทศญี่ปุ่น

ดร.วู ด็อง ถัว หงา

ดร.วู ด็อง ถัว หงา ปัจจุบันดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการกรมห้องสมุด กระทรวงวัฒนธรรม กีฬาและการท่องเที่ยว ประเทศเวียดนาม สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านบรรณารักษศาสตร์จากมหาวิทยาลัยวัฒนธรรมฮานอย เคยผ่านการอบรมโครงการพัฒนาบุคลากรสื่อการศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในปี พ.ศ. 2544 และปฏิบัติงานในห้องสมุดศูนย์มอร์เทนสัน มหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ในปี พ.ศ. 2547

ความสนใจในด้านบรรณารักษศาสตร์ในช่วงเวลา10ปีที่ผ่านมานี้สะท้อนออกมาเป็นผลงานหนังสือและตำราเรียนจำนวนมาก นอกจากนั้นยังมีงานเขียนที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการของประเทศเวียดนาม กว่า 50 เรื่อง เช่น “สารสนเทศและเอกสารข้อมูล” “ห้องสมุดของเวียดนาม” “ศิลปวัฒนธรรม” และ “วัฒนธรรมศึกษา” เป็นต้น หัวข้อที่เธอให้ความสนใจเป็นพิเศษได้แก่ การศึกษาด้านบรรณารักษศาสตร์ การสร้างมาตรฐานกิจกรรมห้องสมุด การพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่านในประเทศเวียดนาม

เหงียน ไฮ ฮา

เหงียน ไฮ ฮา ผู้อำนวยการห้องสมุดแห่งโรงเรียนสาธารณสุขฮานอย ประเทศเวียดนาม สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ด้านบรรณารักษ-ศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จากซิมมอนส์คอลเลจ เมืองบอสตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา และปริญญาตรีในสาขาวิชาเดียวกันจากมหาวิทยาลัยวัฒนธรรมฮานอย เข้าร่วมการอบรมและสัมมนาวิชาการด้านการบริหารจัดการข้อมูลและห้องสมุดกับหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศ อาทิ มหาวิทยาลัยวิคทอเรีย เมืองเวลลิงตัน ประเทศนิวซีแลนด์ สถาบันเทคโนโลยีเมลเบิร์น มหาวิทยาลัยนานาชาติอาร์เอ็มไอที ประเทศเวียดนาม และองค์กรพัฒนาเอกชน เช่น WHO, Librarian without Borders, CIMSI และ INFORM เวียดนาม เป็นต้น

เหงียน ไฮ ฮา มีความเชี่ยวชาญในการเตรียมหลักสูตรและการสอนด้านการสืบค้นสารสนเทศและระเบียบวิธีวิจัย รวมทั้งการฝึกอบรมนักศึกษาด้านการใช้สารสนเทศ งานบรรณารักษ์ห้องสมุด และยังเป็นผู้ประสานงานองค์กรนานาชาติในการจัดทำกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาห้องสมุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมวิจัยและการฝึกอบรมด้านสาธารณสุข

เธอเข้าร่วมการประชุมวิชาการ Thailand Conference on Reading 2013 ในฐานะผู้ทำวิจัยร่วมและนำเสนอรายงานวิจัยหัวข้อ การหมุนเวียนหนังสือระหว่างห้องสมุดฯ แทน ดร.วู ด็อง ถัว หงา ซึ่งติดภารกิจกระทันหัน

ยี เท็ต อู

ยี เท็ต อู เป็นคนรุ่นใหม่ไฟแรงจากเมียนมาร์ มีศักยภาพสูงในการทำงานด้านการศึกษาเพื่อสังคม สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีด้านภาษาอังกฤษในปี พ.ศ. 2551 และเป็นผู้ก่อตั้งห้องสมุดธาราพาร์ขึ้นที่กรุงย่างกุ้งในปี พ.ศ. 2552 เพื่อส่งเสริมการอ่านแก่เด็กและเยาวชนในเมืองหลวงเดิม ห้องสมุดนี้ดำเนินงานภายใต้การดูแลของเขาและอาสาสมัครอีก 7 คน

ยี เท็ต อู ยังเป็นผู้อำนวยการโครงการห้องสมุดปิน เนีย ฉ่วย โอ ที่เขาเป็นผู้ริเริ่มเมื่อปี พ.ศ. 2553 ในรูปแบบของห้องสมุดเคลื่อนที่ เพื่อส่งเสริมการอ่านหนังสือในชุมชนที่ตั้งอยู่นอกเขตเมืองย่างกุ้ง ในปี พ.ศ. 2554 เขาเปิดศูนย์การเรียนรู้อมรา เพื่อสอนภาษาอังกฤษให้แก่เยาวชนในกลุ่มอายุ 16-18 ปี พร้อมกับอบรมศักยภาพด้านอื่นๆ ไปพร้อมกัน นอกจากนั้นยังรับหน้าที่ผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการของศูนย์การเรียนรู้วาทาน ที่เน้นอบรมการใช้ภาษาอังกฤษให้แก่บรรดาข้าราชการในประเทศเมียนมาร์ ปัจจุบันศูนย์การเรียนรู้ของเขามีนักเรียนจำนวนกว่า 300 คน

ดร.ธีร์ จินกราน

ดร. ธีร์ จินกราน ดำรงตำแหน่งผู้ประสานงานด้านสิทธิการศึกษา ภายใต้คณะกรรมการแห่งชาติด้านการพิทักษ์สิทธิเด็กของประเทศอินเดีย เขามีประสบการณ์การทำงานด้านการศึกษาร่วมกับภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนระหว่างประเทศมายาวนานกว่า 20 ปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการพัฒนาโครงการ กระบวนการทำงาน และกรอบนโยบายด้านการศึกษาระดับประถม มีความเชี่ยวชาญในด้านการจัดการและปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักเรียน การส่งเสริมการรู้หนังสือของเด็กวัยเริ่มเรียน การพัฒนาศักยภาพครู การดูแลเด็กที่ประสบปัญหาด้านต่างๆ และการศึกษาแบบพหุภาษา

ดร.ธีร์ เป็นผู้ริเริ่มจัดทำแผนงานพัฒนาและโครงการกิจกรรมด้านการอ่านที่เน้นในเรื่องของการพัฒนาทักษะการอ่านและนิสัยรักการอ่านในกลุ่มเด็กนักเรียน มีผลงานหนังสือด้านการศึกษาระดับประถมที่ได้รับการตีพิมพ์จำนวน 2 เล่ม และงานเขียนอีกมากมาย

ดร.แอมบิกาปาธี ปานเดน

ดร.แอมบิกาปาธีปานเดนเป็นศาสตราจารย์ด้านการศึกษาและภาษาศาสตร์ มีผลงานวิจัยจำนวนมากที่เกี่ยวกับการใช้ภาษาและการรู้หนังสือ การสอนภาษาอังกฤษให้ผู้ใช้ภาษาอื่นๆ มีบทความหลายชิ้นตีพิมพ์ในวารสารวิชาการทั้งในและต่างประเทศ และผลงานตีพิมพ์เป็นหนังสือมากกว่า 25 เล่ม

ปัจจุบันดำรงตำแหน่งคณบดี School of Languages, Literacies and Translation (SoLLaT), Universiti Sains และเป็นนักวิจัยของสถาบันการศึกษาระดับสูงแห่งชาติ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ นอกจากนี้ ยังดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการเอเชียเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศของสมาคมการอ่านนานาชาติ (International Reading Association)

เซติโอโน ซูกิฮาร์โต

เซติโอโน ซูกิฮาร์โต เป็นรองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ Atma Jaya Catholic University ในกรุงจาการ์ต้า ประเทศอินโดนีเซีย และกำลังศึกษาระดับปริญญาเอกที่มหาวิทยาลัยแห่งนี้ นอกจากสอนหนังสือ รศ.ซูกิฮาร์โต ยังเป็นบรรณาธิการให้กับวารสารทางวิชาการหลายเล่ม เป็นนักเขียนและคอลัมนิสต์ที่มีงานเขียนจำนวนมากเกี่ยวข้องกับประเด็นการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ เขาเป็นคอลัมนิสต์ให้กับหนังสือพิมพ์ *The Jakarta Post* มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 ผลงานตีพิมพ์ของเขา อาทิ *Access vs. Book Reading Habit*; *Teaching Literature is an Art that Can, Must be Learned; Exploding the Myth of Non-Literate Culture.*

ดร.อรศรี งามวิทยาพงศ์

ดร.อรศรี งามวิทยาพงศ์ เป็นรองศาสตราจารย์ประจำสำนักบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน ปริญญาโทสาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ และปริญญาเอกสาขาการบริหารสังคม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เคยได้รับเลือกให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการนโยบายองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ThaiPBS) มีผลงานศึกษาวิจัยทางวิชาการตีพิมพ์หลายเล่ม อาทิ *ปัจจัยที่เอื้อและที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน: กรณีศึกษาแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน* (กรุงเทพฯ: แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. 2553), *กระบวนการเรียนรู้สู่การเท่าทันสื่อ: บทสำรวจสถานภาพและก้าวต่อไป* (กรุงเทพฯ: แผนงานสื่อเพื่อสุขภาวะเยาวชน, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. 2551)

ฟลอร์ มารี สตา โรมานา ครูซ

ฟลอร์ มารี สตา โรมานา ครูซ (ใช้ชื่อในการเขียนหนังสือว่า Neni Sta. Romana Cruz) เป็นนักข่าวอิสระ นักการศึกษา กรรมการอ่านต้นฉบับ และนักประพันธ์หนังสือเกี่ยวกับเด็ก หนังสือที่เธอเขียนหลายเล่มได้รับรางวัลหนังสือแห่งชาติสำหรับเด็ก และรางวัลหนังสือเพื่อการศึกษา นอกจากนั้นยังได้รับรางวัลจากสมาคมนักอ่านแห่งฟิลิปปินส์ ในฐานะผู้อุทิศตนให้กับการสร้างนิสัยและส่งเสริมให้ชาวฟิลิปปินส์รักการอ่าน เมื่อปี พ.ศ. 2553

เธอมีบทบาทสำคัญในการก่อตั้งศูนย์สื่อเพื่อเด็ก ของ International School Manila (ISM) และเคยดำรงตำแหน่งสำคัญ อาทิ ประธานคณะกรรมการบริหารหนังสือเพื่อเยาวชน ผู้จัดการและผู้ฝึกอบรมของ Sa Aklat Sisikat Foundation และศูนย์ห้องสมุดของกรมการศึกษา ที่ดำเนินโครงการส่งเสริมการอ่านในโรงเรียนต่างๆ โดยมีจุดมุ่งหมายสร้างให้ฟิลิปปินส์เป็นประเทศของนักอ่าน

ดร.จุฬากรณ์ มาเสถียรวงศ์

ดร.จุฬากรณ์ มาเสถียรวงศ์ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกจากคณะครุศาสตร์ ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2549 ปัจจุบันดำรงแหน่งผู้อำนวยการสถาบันรามจิตติ สำนักประสานงานเครือข่ายวิจัยด้านเด็ก เยาวชน และการศึกษา ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เป็นนักวิชาการที่ได้รับความไว้วางใจให้ดูแลภารกิจเกี่ยวกับการศึกษาของเด็กและเยาวชนจากหน่วยงานต่างๆ มากมาย อาทิ ผู้จัดการเครือข่ายวิจัยด้านเด็ก เยาวชนและการศึกษา ของ สกว. หัวหน้าโครงการพัฒนาเครือข่ายการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อการวิเคราะห์สภาวการณ์และขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชน (Child Watch) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) หัวหน้าโครงการวิจัยจับกระแสความเคลื่อนไหวและนวัตกรรมด้านการพัฒนาเด็ก เยาวชนและการศึกษา (INTREND) ของ สกว. เลขานุการคณะกรรมการศึกษาเชิงประเด็นด้านการปฏิรูปการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำของสังคมไทย ในสมัชชาปฏิรูป ตั้งแต่ปี 2553 จนถึงปัจจุบัน

วิทยานิพนธ์ของเธอเรื่อง “นโยบายและยุทธศาสตร์ทางการศึกษาแบบมุ่งอนาคตเพื่อเด็กและเยาวชนไทย” (พ.ศ. 2549) ได้รับรางวัลวิทยานิพนธ์ดีเด่นจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ประจำปี 2551 รวมทั้งรางวัลงานวิจัยดีเด่นจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ประจำปี 2550 จากโครงการวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ท้องถิ่นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

สรรชัย หนองตรุด

สรรชัย หนองตรุด หัวหน้าฝ่ายสื่อและสารคดี สถาบันรามจิตติ ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เป็นผู้ทำงานเบื้องหลังการผลิตสารคดี หนังสั้น การผลิตงานแอนิเมชั่น 3D ของสถาบันรามจิตติ และองค์กรต่างๆ มากมาย รวมทั้งทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ในโครงการ "ครูใหญ่โรงเรียนทำหนัง: การเรียนรู้ผ่านการผลิตสารคดีทางวัฒนธรรม" ของกระทรวงวัฒนธรรม นอกจากนี้ ยังเป็นหัวหน้าโครงการวิจัย "การพัฒนาตัวแบบการเรียนรู้นอกรูปแบบโรงเรียนด้วยการเรียนรู้ผ่านการผลิตสื่อสารคดี" สำนักงานกองทุนสนุบสนุนการวิจัย พ.ศ. 2555-2556 และร่วมทีมวิจัยและสารคดีโครงการความร่วมมือทางวิชาการเพื่อการพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (2550 - ปัจจุบัน)

สรรชัยสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสาขาดนตรีศึกษา และปริญญาโทคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สาขาโสตทัศนศึกษา

ดร.ภญ.พัชราภรณ์ ปัญญาวุฒิไกร

ดร.พัชราภรณ์ ปัญญาวุฒิไกร เป็นนักวิชาการ นักวิจัยอิสระ และวิทยากรด้านสมองกับการเรียนรู้ การปรับพฤติกรรม การพัฒนาตนเอง การพัฒนาศักยภาพเด็กปฐมวัย การพัฒนาเด็กและครอบครัว ในแวดวงการศึกษาเป็นที่รู้จักดีจากผลงานร่วมในฐานะ "ผู้ปกครองอาสารุ่นบุกเบิก" โรงเรียนรุ่งอรุณ ผู้อำนวยการฝ่ายเคลื่อนไหวสาธารณะ สถาบันวิทยาการการเรียนรู้ หรือ Brain-Based Learning ผู้จัดการแผนงานสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัย สสส. ฯลฯ มีผลงานมากมายเกี่ยวกับการเปิดโลกทัศน์การเรียนรู้ของเด็กเผยแพร่ทางวิทยุและโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เด็กๆ อาจรู้จักในนาม "น้าเปิ้ล" แห่ง "ที่นี่ สถานีของหนู" ทางคลื่นวิทยุ FM 105 และ "ขบวนการ Fun น้ำนม" ทางไทยพีบีเอส

ปัจจุบันดร.พัชราภรณ์เป็นประธานโครงการศึกษาวิเคราะห์หนังสือนิทานพื้นบ้านและนิทานอาเซียนสำหรับเด็ก โดยการสนับสนุนของแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) รวมทั้งทำงานวิจัยและฝึกอบรมให้แก่สมาคมนักวิจัยไทยเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว และมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้

ดร.พัชราภรณ์ สำเร็จการศึกษาปริญญาเอกในภาควิชาเภสัชศาสตร์สังคมและบริหาร จากคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้รับวุฒิบัตรหลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัยจากศูนย์การศึกษา Advent Links–SAUC ประเทศสิงคโปร์ และวุฒิบัตรหลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับปฐมวัย จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สำนักงานอุทยานการเรียนรู้
สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) สำนักนายกรัฐมนตรี
เลขที่ 999/9 อาคารสำนักงานเซ็นทรัลเวิลด์ ชั้น 17
ถ.พระราม 1 แขวงปทุมวัน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330
โทรศัพท์ 0 2264 5963-65 โทรสาร 0 2264 5966
ส่วนบริการ : อุทยานการเรียนรู้ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ ชั้น 8 Dazzle Zone
โทรศัพท์ 0 2257 4300 www.tkpark.or.th

ISBN 978-616-235-173-0